

# GLEDALIŠKI LIST



**MESTNO GLEDALIŠČE  
CELJE**



T O V A R N A  
E M A J L I R A N E  
P O S O D E  
C E L J E

NUDI SVOJE PRVOVRSTNE IZDELKE:  
EMAJLIRANO POSODO,  
POCINKANO POSODO,  
BRUŠENO IN SUROVO POSODO,  
POKOSITRENO POSODO,  
HIGIENIČNE EMAJLIRANE IZDELKE,  
KOPALNE KADI,  
KOTLE IN RADIATORJE ZA CENTR. KURJAVO,  
SENČNIKE VSEH VRST

\*

Brzozjavke: Emajl Celje — Telefon 22-71



GLEDALIŠKI LIST  

---

MESTNEGA GLEDALIŠČA  

---

V CELJU • SEZONA 1953-54  

---

LETO VIII • ŠTEVILKA 7

JUBILEJNA PREDSTAVA OB ODKRITJU  
SPOMENIKOV JOSIPU DROBNIČU  
IN RAFKU SALMIČU TER  
OTVORITVI GLEDALIŠKEGA MUZEJA

ANTON TOMAŽ LINHART  

---

TA VESELI DAN ALI  
MATIČEK SE ŽENI

Sedma premiera v sezoni 1953/54 in enajsta premiera  
v novi gledališki hiši

*Jubilejna predstava ob odkritju spomenikov Josipu Drobničju  
in Rafku Salmičju ter otvoritvi gledališkega muzeja*

*v soboto, 24. aprila 1954 ob 20*

ANTON TOMAŽ LINHART  
TA VESELI DAN ALI  
MATIČEK SE ŽENI

Ena komedija v pet aktih

*Režija: Andrej Hieng*

*Scena: Sveta Jovanović*

*Kostumi: Mija Jarčeva*

I G R A J O :

Baron Naletel . . . . .	Janez Škof
Rozala, njegova gospa . . . . .	Marjanca Horvat -Krošleva
Matiček, gartner grašinski . . . . .	Pavle Jeršin
Nežka, hišna dekelca . . . . .	Marija Goršičeva
Tonček, en študent na vakancah . . . . .	Mina Jerajeva
Zmešnava, en advokat na deželi . . . . .	Janez Albreht
Žužek, kanclir grašinski . . . . .	Franc Mirnik
Budalo, njegov šribar . . . . .	Milan Brežigar
Jerca, županova hčer . . . . .	Neda Sirknikova
Jaka, en lakaj . . . . .	Vladimir Novak
Gašper, en delovc . . . . .	Slavko Strnad

Rihtni hlapec, godci, kmeteški fantje in dekliči

Jegra se na enim gradi na Gorenskim blizu ene vasi.

Tehnično vodstvo: *arh. Sveta Jovanović*

Inspicent: *Iztok Gorenjc* — Suflerka: *Tilka Svetelškova* —  
Lasuljar: *Vinko Tajnšek* — Lasuljarka: *Pavla Gradišnikova*  
— Razsvetljava: *Bogo Les* — Odrski mojster: *Franjo Cesar*  
— Mizarska dela: *Franc Klobučar* in *Tone Lešnik* — Slikar-  
ska dela: *Vlado Skružny* — Krojaška dela pod vodstvom  
*Amalije Palirjeve* in *Jožeta Gobca*.



V ZNAMENJU SPOŠTOVANJA DO TVORCEV  
SLOVENSKEGA GLEDALIŠKEGA IZROČILA  
V CELJU POSTAVLJA

## MESTNO GLEDALIŠČE V CELJU

V SVOJI NOVI HIŠI SPOMENIKA  
JOSIPU DROBNIČU,

NARODNEMU BUDITELJU IN PISCU GLEDALIŠKIH  
IGER, KI JE PO REVOLUCIJSKEM LETU 1848  
SKUPAJ Z JANEZOM JERETINOM POSTAVIL  
TEMELJ SLOVENSKEMU GLEDALIŠKEMU  
UDEJSTVOVANJU V CELJU, IN

RAFKU SALMIČU,

KI JE V DVEH DESETLETJIH PRED PRVO  
SVETOVNO VOJNO KOT ORGANIZATOR,  
REŽISER IN IGRALEC SKOVAL IZ DRUŽINE  
CELJSKIH GLEDALIŠKIH AMATERJEV  
NAJMOČNEJŠO KULTURNO TRDNJAVO  
SLOVENSKE NARODNE ZAVESTI  
V NACIONALNO OGROŽENEM MESTU.  
IZ ISTIH NAGIBOV ODPIRA POKRAJINSKI

GLEDALIŠKI MUZEJ,

KI Z ZGODOVINSKIMI DOKUMENTI PRIKAŽUJE  
RAZVOJ CELJSKE GLEDALIŠKE DEJAVNOSTI  
OD LETA 1849 DO DANES. V POVZDIGO TE  
SLOVESNOSTI UPRIZARJA

LINHARTOVO KOMEDIJO  
TAVESELI DAN ALI MATIČEK SE ŽENI,

KI NAJ S SVOJO NAPREDNO DEMOKRATIČNO  
MISELNOSTJO IZRAŽA PROGRAMATIČNO VOLJO  
MLADEGA POKLICNEGA GLEDALIŠČA:  
IZ ŽIVE DRUŽBENE ZAVESTI IN POVEZANOSTI  
S SVOJIM LJUDSTVOM Z UMETNIŠKIMI SREDSTVI  
IZRAŽATI PLEMENITE TEŽNJE SVOBODNEGA  
ČLOVEKA, NJEGOVO BORBO ZA NOVO VSEBINO  
ŽIVLJENJA, PREŽETO Z NAJŽLAHTNEJŠIMI  
VREDNOTAMI: PRAVICO, RESNICO IN LEPOTO.

# Ž I V O I Z R O Č I L O

Jeseni leta 1949 je celjsko, takrat še amatersko gledališče na pristrčen način proslavilo stoto obletnico prve slovenske gledališke predstave v Celju. Uprizorilo je Kreftove Krajske komedijante, okvirno komedijo k Linhartovi Županovi Micki, prvemu slovenskemu gledališkemu delu, ki je tudi v Celju pred sto leti začelo vrsto slovenskih gledaliških predstav. V spomin na to stoletnico so celjski gledališčniki vzdali tudi spominsko ploščo v srednjeveški obzidni stolp, ki tvori danes del naše gledališke hiše. Ob tej častitljivi obletnici smo znova še bolj živo začutili potrebo po obnovi celjskega gledališkega poslopja, kajti prizadevanja amaterskih igralcev so dosegla že tolikšnjo stopnjo zrelosti, da je bilo za nadaljnji razvoj nujno potrebno misliti na postopno profesionalizacijo celjskega gledališča.

Živa in skupna volja Celjanov, ki so se dobro zavedali, da je le v urejenih materialnih razmerah možen pravi razmah gledališča, in njihove svobodne delovne roke so zgradile eno najlepših in najmodernejših poslopij v Jugoslaviji. Ob petstoletnici mesta Celja so Celjani posvetili to lepo in ponosno hišo slovenski gledališki umetnosti. V priznanje visoke kulturne zrelosti, ki so jo s tem pokazali celjski delovni ljudje, so se ob otvoritvi v lanski spomladi za domačim ansamblom zvrstili na deskah novega gledališča vsi ansambli slovenskih poklicnih gledališč v okviru prvega slovenskega gledališkega festivala.

Tudi mladi poklicni kolektiv celjskega gledališča nikakor noče pretrgati vezi s častitljivim domačim izročilom, ampak ga hoče nadalje razvijati in bogatiti s svojo umetniško invencijo in znanjem. Najboljši dokaz, da je ta zavest med celjskimi gledališkimi delavci zares živa, je njihova odločitev, da uredijo skromen pokrajinski gledališki muzej. Prav bi bilo, da bi tak muzej odprli že v okviru proslave ob stoletnici prve slovenske gledališke predstave v Celju, toda takrat to ni bilo mogoče, ker gledališče še ni imelo za to primerne prostora, ne glede na dejstvo, da se je ta zamisel rodila prav ob tem jubileju. V petih letih pa je že toliko dozorela, da lahko dopolnimo jubilejne proslave še s tem spomenikom celjski gledališki in kulturni dejavnosti.

Svet za prosveto in kulturo pozdravlja to pobudo celjskih gledaliških delavcev in želi, da bi se ob njej združili vsi celjski kulturni in znanstveni delavci pri sistematičnem zbiranju gradiva in raziskovanju razvoja slovenske kulturne zavesti v Celju.

Svet za prosveto in kulturo  
MLO Celje



BEAUMARCHAISOVA LA FOLLE JOURNÉE  
OU LE MARIAGE DE FIGARO IN LINHARTOV  
TA VESELI DAN ALI MATIČEK SE ŽENI

Primerjava umetniških stvaritev pri raznih narodih ne more biti omejena zgolj na oblikovno in vsebinsko razčlenitev ene in druge umetnine le na razpravljanje o delu kot takem, ampak mora raziskati družbene in kulturne pogoje, pod katerimi in ob katerih sta deli nastajali ter prikazati in oceniti, kako in v kolikšni meri sta odraz dobe. Če to velja za primerjavo umetniških del v vsakem primeru, je potrebno še prav posebno ob primerjavi Beaumarchaisove svatbe in Linhartovega Veselega dne.

Pred vsem moram ugotoviti, da v takem primeru ne gre več samo za jezikovno in oblikovno primerjavo izvirnika s prevodom, z zelo svobodnim sicer, a vendarle prevodom, ampak za primerjavo dveh umetnin z isto zgodbo, isto ali vsaj močno podobno družbeno-politično, kritično in satirično tendenco, ki pa sta organsko zrasli vsaka iz svojega okolja in je tudi njuna funkcija močno različna.

Ko v Franciji ob koncu XVIII. stoletja meščanstvo postaja vse pomembnejša družbena sila, ustvarja industrijo in ko je uradnik absolutnega vladarja izvil iz rok fevdalca sodstvo in vojaško poveljstvo, se osamosvoji in sprosti tudi umetniški izraz umetnika-meščana. Filozofija in znanost enciklopedistov ruši temelje idealizma. Umetnik ni več služabnik fevdaica, nasprotno, sproščena kritika smeši in graja tudi plemiča.

Meščanstvo se je razvijalo tudi v tedanji Avstriji, toda le nemško, dočim so se meščanski sinovi slovenskega porekla na nemških in italijanskih univerzah potujčili in je bilo slovensko ljudstvo v drugi polovici XVIII. stoletja, ko se je pričela nacionalna ideja širiti po Evropi, brez lastne inteligence in meščanstva. Pod vplivom prosvetljenstva se porodi slovenska buditeljska misel. Spontane težnje slovenskega ljudstva so povezali z velikimi duhovnimi tokovi dobe šele Pohlin, Zois, Linhart in Kopitar. To buditeljsko misel, ki se je izpočetka omejevala na vprašanje književnega in uradnega jezika ter šolstva, je pospeševal janzenizem, a pozneje zlasti vpliv enciklopedistov in čeških prepovediteljev.

V družbeni in kulturni fiziognomiji slovenskega ljudstva in francoskega naroda so v tej dobi ogromne in globoke razlike, ki jih bomo moral! v nadaljnjem razpravljanju vedno znova upoštevati.

V razdobju, ko francosko in skoraj vse evropsko gledališče obvlada Voltairova klasična patetična in deklamatorska dramatika, in gradi strastni, nemirni in kritični Beaumarchaisov duh temelje meščanskemu teatru s tem, da praktično uresničuje teorijo Lessinga in Diderota,

gradeč na izročilu francoske klasične komedije in tragedije, slovensko ljudstvo še ustvarja svoje posvetno pismenstvo, a na odru ljubljanskega nemškega fevdalnega gledališča pojejo Italijani prve okorne slovenske vložke v laške opere. To je obenem prva v stalnem gledališču izgovorjena slovenska beseda.

Tudi primerjava gledališkega razvoja nam torej odkriva velike razlike.

Prav zaradi teh razlik je tem bolj zanimivo izredno dejstvo, da je najbolj satirično in družbeno kritično umetnino, ki jo je ustvaril eden od najbolj revolucionarnih duhov tedaj družbeno najbolj razvitega evropskega naroda, umetnino, ki bi jo mogli imenovati z Napoleonom — revolucijo na pohodu — spoznal, povzel, predelal in priredil napredni pripadnik tistega evropskega ljudstva, ki je bilo v družbenem razvoju gotovo med najbolj zaostalimi.

Če je bila sociološka funkcija Beaumarchaisovega Figara v tem, da je komedija pomenila bojni klic razvijajočega se francoskega meščanstva v revolucijo proti fevdalizmu, se je sociološka funkcija Matička pri Slovencih nujno morala prilagoditi razvojnemu stadiju slovenskega ljudstva. V narod se prebujajoče slovensko ljudstvo še ni imelo gospodarsko močnega meščanstva. Zato Matiček ni meščan; kakor rdeča nit se skozi vso Linhartovo komedijo vleče odraz narodnostne problematike tiste dobe, proti nemškemu fevdalizmu kot povzročitelju te zaostalosti in kot narodnemu zatiralcu je v glavnem obrnjena Linhartova kritična ost in prav tu so tudi vzroki za to, da je ostrina, s katero je Beaumarchais bičal in razgaljal moralno pokvarjenost in dekadenco fevdalizma kot družbene sile, ki duši svobodno izživiljanje meščanskega človeka in mu brani pot do položajev in politične oblasti, — zmanjšana, marsikaterikrat kar zbrisana. Menim, da se ni mogoče povsem strinjati z A. Gspanom, ki trdi, da je Linhartova revolucionarna in kritična ost bolj topa kot pri Beaumarchaisu predvsem zaradi avstrijske cenzure, dasi je tudi ta brez dvoma na Linhartovo delo vplivala.

Po teh uvodnih shematičnih ugotovitvah prehajam na primerjavo obeh del. Za osnovo bom vzel primerjavo dramaturške gradnje. Ob posameznih karakterističnih momentih bomo ugotovili razlike, poskušali najti vzroke, ki so Linharta navedli na izpremembe, ter to, kako mu je izprememba uspela, z drugimi besedami, kaj je z njo dosegel. V okvir primerjave sicer ne sodi razglabljanje o tem, zakaj se je Linhart odločil, da bo obdelal prav revolucionarno komedijo, ki bi taka, kakršna je bila v originalu, v tisti dobi ne imela Slovencem, razen zelo ozkemu krogu prosvetljenih meščanov, ničesar povedati in ki bi bila kot prevod zaradi stila čisto tuja in nerazumljiva, ne glede na to, da bi ob razvojni stopnji slovenskega jezika bilo še bolj nemogoče zadeti francoski komedijski stil.

Visoko izobraženi Linhart, ki se je na Dunaju in pozneje v Zoisovem krogu navzel revolucionarnih idej in se seznanil z vsemi naprednimi



Zur Feier der höchst erfreulichen Ankunft Seiner Majestät unsers Allergnädigsten, allgeliebten Kaisers und Landesvaters **FRAUZ JOSEPH I.**, und zugleich Siegesfeier unserer tapferen Heere in Italien und Ungarn:

Darstellung eines Theaterstückes im slovenischen Nationalsprache und eines deutschen Lustspiels.

Theater in der k. k. Kreisstadt Celje.

Sonntag den 10. Septembe  
wird zur obigen Dop  
in wohlthätigen An  
von Herrigen Kunst  
bei Beleuchtung des Russere  
anplatzes

# Zupanova Micka.

Komedija v eninu dejanju. Premijerje na nemški in slovenski jezik. von Josef Krieger.  
V Ljubljani izdano. Jahr 1849.

## O S T E R R E I

Talpochnj, slabitu gospod.  
Gospa Sterščekova, mlada, bogata vdova.  
Moukopi, Talpochnajne prejalci.  
Jaka, Zupan.

Milica njegova hči.  
Anka, Micka sestra.  
Glasel, pleh.

Se igra v dvorci pri Zupanovih hišah v vsaki nedelji.

zafestni in igre: Petra, avstrijske gozdarice. (Vor Beginn des Stückes Abholung der neuesten Opern  
wie in slovenischer Sprache.) Orchester-Besetzung von der k. k. National-Band. Musik-Band.

## OSTERREICH

# Das Fläschchen Kölnierwasser.

Prüfung in einem Kiste, mit Beude, von G. Pfeil.

## VERZEICHNIS

Wird in jedem Kiste.

Wird in jedem Kiste.

Wird in jedem Kiste.

Es enthält ein halbes Pfund, kostet 10 Schilling, und ist in jeder Apotheke zu haben.

Proben sind gratis ohne die Verhaftigkeit Ansuchen zu machen.

Das Kiste ist 1 1/2 Zoll hoch, 1 1/2 Zoll breit, 1 1/2 Zoll tief, und ist in jeder Apotheke zu haben.

Wird in jedem Kiste, mit dem Namen des Herrn, und ist in jeder Apotheke zu haben.

Anfang um halb 8 Uhr.

Die neue Volkshymne in slovenischer Sprache ist in der k. k. Kreisstadt Celje, im Jahr 1849, erschienen.

Odtis lepaka prve slovenske gledališke predstave v Celju, ki so jo igrali celjski gledališki diletanti pod vodstvom Janeza Krstnika Jeretina 16. septembra 1849 v Mestnem gledališču. (Original last Mestnega muzeja v Celju.)

duhovnimi strujami svoje dobe, je hotel Slovencem ustvariti sodobno kritično komedijo, a ker je kot zgodovinar dodobra poznal razvojno stopnjo slovenskega ljudstva, je revolucionarno snov Figara obdelal tako, da jo je prilagodil tej stopnji. Pri tem ga ni mogel motiti kakršen koli pomislek zaradi originala in ustreznosti svojega dela temu originalu, saj je tedaj še na splošno veljala svoboda v izbiri in obdelavi istih tem, dasi seve ne več v tolikšni meri kakor to srečamo n. pr. pri Shakespeareu, Lope de Vegi, Molièru ali Racinu. Če bi iskali dokazov za to še kje razen v primerjavi obeh del, bi tak dokaz kaj lahko navedli. Dočim namreč Linhart v originalnem naslovu Županove Micke pravi, da je »... prenarejena po ti nemški«, kar pomeni prevedena, navaja v naslovu Veselega dne, da je komedija *obdelana* po ti francoski...«

Že pri osebah in njihovi družbeni funkciji lahko jasno vidimo, kako je Linhart zgodbo prilagodil.

Namesto vrhovnega sodnika grofa Almavive Linhart postavi v središče dogajanja barona Naletela, za katerega ne doda nobenega pojasnila o kakršnikoli funkciji; antagonist Figaro je grofov sobar in grajski vratar, Matiček pa le vrtnar graščinski; Suzana je grofičina prva sobarica, Nežika je hišna, bržkone edina v gradu; Marcelina je pri Beaumarchaisu femme de charge, kar Batušič prevaja z izrazom gazdarica, dočim Linhart Smrekarici, ki je na oder sploh ne pripelje, da poklic grajske ključarice. Beaumarchaisu so te 4 osebe glavne, navaja jih posebej, a nadaljuje v novem razdelku pod naslovom »En ensuite«, Linhart te razdelitve nima. Beaumarchais navaja pod tem razdelkom kot prvega Antonia, jardinier du chateau, oncle de Susanne et père de Fanchette, a pri Linhartu je Gašper le delavec, ker je vrtnar že Matiček. Gašper tudi ni Jeričin oče, niti Nežikin stric. Tako je s tem prava rokokojska zmeda sorodstvenih vezi pri Beaumarchaisu že vsaj razčiščena. Namesto Beaumarchaisove Fanchete, hčerke grajskega vrtnarja, uvede Linhart osebo, ki ima v njegovi komediji sicer isto vlogo kakor v originalu, ki pa je po svojem socialnem poreklu v komediji — v primerjavi z originalom — povsem nov element, to je Jerca, županova hči. Osladnega rokokojskega frazerja in hermafroditskega ljubimca, kakršnega je Beaumarchais oživel v osebi Kerubina, grofovega prvega paža, obdrži tudi Linhart, vendar tudi njega ponaši in naredi za študenta Tončka na vakancah. Dasi njegova vloga ni nikjer bistveno izpremenjena, se mi vendar dozdeva, da je v splošnem okolju manj poudarjena, ali bolj: da prihaja manj do izraza pravkar omenjena osladnost. Don Basilia, maitre du clavecin de la comtesse je Linhart lahko izpustil, ker je izpustil Marcelino, dočim Bartola, medicin de Seville nadomesti Zmešnjava, advokat na deželi. Ta na videz malenkostna izprememba ima korenine v problematiki tedanjega avstrijskega sodstva na Slovenskem. Na neurejeno sodstvo leti Linhartova kritika že v Županovi Micki, z zamenjavo zdravnika z advokatom pa si v tej komediji ustvari osnovo in možnost za še ostrejši napad. Linhart gre v izpremembah pri osebah še dalje: funkcije Bartola, Basilia, Don Gusmana in Double-Maina izpreplete





*Linhart: Matiček se ženi. Režija: inž. arh. V. Molka. — Gostovanje SNG iz Ljubljane v maju l. 1953 na festivalu slovenskih gledališč*

in pregnete, porazdeli (na nove osebe) tako, da lahko trdimo, da Zmešnjava, Žužek in Budalo nikakor niso retuširane Beaumarchaisove osebe, marveč povsem nove, ki imajo kot celota, recimo kot skupina, iste funkcije, ki pa kot posamezniki pomenijo nove individue. Nekaj dokazov: Bartolo postane pri Linhartu, kakor smo ugotovili — Zmešnjava, sodeč po mestu, ki ga v dogajanju zavzema. Vendar Linhart prenese očetovstvo z Bartola na Žužka, kancelirja graščinskega, ki pri Beaumarchaisu zopet nima ustrezne figure, kajti Double-Main (po Batušičevem prevodu Dugoprstič) je pri njem pisar in tajnik predsednika sodišča, don Gusmana, dočim vloge osebnega in diplomatskega tajnika dobi Figaro. In prav vlogo baronovega pisarja in tajnika poveri Linhart tej novi figuri, Žužku.

Manjše, nebistvene in nepotrebne osebe, ki jih je Beaumarchais uvedel samo zaradi rokokojskega razkošja in sodnega pompa pri vrhovnem sodniku Andaluzije, je Linhart izpustil ter tako število nastopajočih skrčil od 16 na 12. Brez dvoma najpomembnejša in najradikalnejša črta je tista, ki črta Marcelino in Bazilija, saj s tem odpade zaplet zaradi Basilijeve zaljubljenosti ter je s tem gordijski voz zmede dogajanja in prenatranosti dejanja vsaj načel, če ne že presekan.

Po posegu v konflikt in po karakterju neizpremenjene in izvirniku povsem ekvivalentne — upoštevaje seve splošno prilagoditev dela kot celote slovenskim razmeram — so 4 osebe, 4 so izpuščene, a vse ostale so več ali manj izpremenjene.

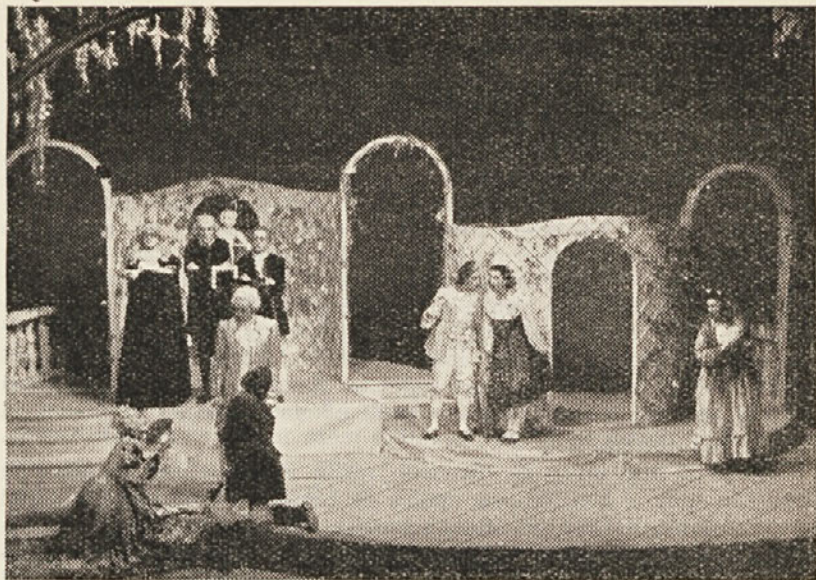
Pod podnaslovom *personages muettes* navaja Beaumarchais skupino hlapcev, kmetov in kmetic, a Linhart kratko: Kmetiški fantje in deklički ter godci; razen tega prenese Linhart dogajanje z gradu Aguas Frescas tri milje od Seville na »grad na Gorenskim blizu ene vasi«.

Pr eden primerjamo dramaturško shemo obeh komedij, se moramo ustaviti še ob pravici prve noči, ki je pri Beaumarchaisu — lahko rečemo — osrednje vprašanje v konfliktu, a ga Linhart sploh ne omenja. V bistvu gre v obeh komedijah za eno in isto: grof hoče Susano zase še preden bo Figarojeva ne glede na to, da je pravico prve noči odpravil, isto hoče tudi baron, ki pa pri tem te pravice prve noči sploh ne omenja. Ne glede na to, da je potemtakem pravica prve noči za konflikt le formalna in nebistvena in da kot taka vse dogajanje le čisto po nepotrebnem zapleta, bo vendar točna tudi trditev A. Gspana, ki utemeljuje in razlaga to Linhartovo izpremembo z dejstvom, da Linhart kot zgodovinar ni mogel uvesti v svoje delo tega momenta — dasi dramatičnega, ker v prosvetljeni državi Jožefa II. ni imela pravica prve noči več nobene opore. Zanimivo je, kako si je Linhart pomagal v dogajanju, ko baron daje Nežki venec, s katerim simbolično — po originalu — izjavlja, da nima do nje nobenih pravic in da jo sme Matiček vzeti za ženo. Tu Linhart namigne na komedijo, ki so jo igrali v Ljubljani. Nobenega dvoma ni, da Linhart tu misli na Figara, dasi gledališka zgodovina ne poroča, da bi Figaro v tej dobi bil v nemščini ali italijansščini v Ljubljani uprizorjen. S tem namigom Linhart ceremonijo z vencem utemelji.

Linija dramaturške gradnje se v glavnem v obeh komedijah ujema. Ekspozicija je pri obeh enaka, le da se zaplet pri Beaumarchaisu začne prej, kajti sile so že razvrščene: Figaro že ve, kako je z Marcelino in kako so njeni nameni, dasi je kot pri Linhartu tudi pri njem sprožilni moment prihod Bartola-Zmešnjave, ki pri Beaumarchaisu prične pričakovano, a pri Linhartu povsem nepričakovano igro in borbo proti svobodni poroki. V razvoju zapleta, bolje: v stopnjevanju, vidimo, da se igra Figara s Suzano ujema z akcijo Matička in Nežke, da je dovolj jasna in premočna, dočim *nasprotno igro* in epizode Beaumarchaisa vse bolj in bolj meša klopko dogodkov, zvez in spletk, ter da Linhart tu ustvarja samostojno: dejanje poenostavi s tem, da izpusti ljubezensko igro Marcelina-Figaro in Mercelina-Don Basilio. Vrh spopada je v obeh komedijah v prizoru pred sodiščem. Tudi v nadaljevanju se razplet zavre v obeh komedijah enako: povsem slično se komediji tudi razpletata in končata.

V shematični dramaturški gradnji torej ni tistih bistvenih razlik, ki vrednotijo Matička kot *samostojno* umetnino.





*Linhart: Matiček se ženi. Režija: F. Žižek. Sezona 1945-46, SNG Maribor. — Kumer (baron), Lukež (Matiček), B. Verdonikova (Nežka), M. Saričeva (baronica)*

Konflikt je tudi vsebinsko povsem sličen, skoraj enak: je to v bistvu borba služabnika proti oblastnosti, oholosti in samovoljnosti plemiča, fevdalnega gospoda za svoje svobodno življenje, za svojo ljubezen in srečo. Komedija slika tega služabnika v trenutku, ko v borbi za svojo ženo preizkuša svojo borbenost, vztrajnost, duhovitost in iznajdljivost. Marijan Matkovič v eseju »Beaumarchais u svom vremenu« trdi, da je komedija po svoji osnovni tematiki skozi pet dejanj trajajoča borba za individualno srečo in ljubezen proti surovim fevdalnim običajem. Isti avtor jo primerja z Romeom in Julijo in trdi, da je Beaumarchais z njo ustvaril o borbi za individualno ljubezen največjo komedijo svetovne dramske literature. Če tudi je ta trditev morda pretirana, je vendar z njo ves konflikt povsem jasno prikazan.

Razvrstitve sil v konfliktu smo se že dotaknili pri primerjavi oseb. Nadaljnja razčlenitev nam da tole sliko:

Osnovni diametralni silnici sta pri Beaumarchaisu Figaro in grof, a pri Linhartu analogno Matiček in baron. Suzana — Nežka je v konfliktu z grofom — baronom v dveh smereh: v prvi vrsti kot Matičkova soborka za svojo ljubezen, v drugi kot zaupnica in pomočnica grofice — baronice, ki je v čisto posebnem odnosu do moža in do para Matiček —



Nežka. V konflikt je zapletena toliko, kolikor se z Matičkom bori proti svojemu možu, le da ta borba ni motivirana s hotenjem, da bi njima pomagala, ampak jo k temu navaja ljubosumnost in ženskost, skratka, želja, da si moža ponovno pridobi. Bori se torej na svoj način za isto, za kar gre tudi mlademu paru in tako si postanejo trenutni zavezniki. Linhart je baronici omilil pri Beaumarchaisu kar odbijajočo potezo domišljave vzvišenosti in zaničevanja, ki ga izraža do paža in podrejenih. Kakor Beaumarchaisova Marcelina, tako je tudi Linhartova Smrekarica v konflikt ostro in neposredno zapletena, dasi je Linhart na oder sploh ne pripelje. V obeh primerih fevdalni gospod izkorišča njeno nasprotstvo do Figara — Matička za svoje namene. Pri Beaumarchaisu so v konflikt na strani grofa zapleteni tudi Bartolo, Basilio, Don Gusman in Double Main, a pri Linhartu le še Zmešnjava in Žužek, dočim je par Kerubin — Fanchette izrazit epizodni pojav, dasi pri zapletu in pri razpletu lahko bi rekli bistveno sodeluje. Kerubin — Tonček se proti nikomur ne bori, tudi spletkari ne proti nikomur, pač pa je pojava, ki je je povsod dovolj in preveč, s katero mora in more računati vsakdo.

Ugotovili smo torej, da bistvenih razlik v dramaturški gradnji in razporedu silnic v konfliktu ni, ampak da Linhartovo komedijo vrednoti kot samostojno dejstvo, da daje komedija sliko dobe, kakršna je bila ob koncu XVIII. stoletja na Slovenskem, ko se je ljudstvo začelo formirati v narod, se zavedati svoje narodne samobitnosti ter zahtevati pravice svojemu jeziku v šoli in uradu. Namesto meščanskih revolucionarnih teženj z vso ostrino postavlja vprašanja, ki zadevajo našega slovenskega kmeta, v zvezi z jožefinskimi in terezijanskimi reformami. Komedija ni seve v objektivnem smislu izgubila na svoji revolucionarnosti, dasi jo je v prvotnem Beaumarchaisovem smislu Linhart marsikje zasenčil in zabrisal.

Ustrezno tem izpremembam, ki so torej — da še enkrat ponovim — v tem, da je komedija Veseli dan ali Matiček se ženi odtis specifične družbenega in nacionalnega razvoja ob koncu XVIII. stoletja na Slovenskem — je Linhart ustvaril vrsto povsem novih likov, naših ljudi in je vsemu temu ustrezno priokrožil jezik, ko je izpremenil blesteči francoski konverzacijski komedijski jezik v pogovorni jezik Slovencev svojega časa.

Linhartov jezik je živ in sočen, ustrezen originalu in življenjski. Zato ne more biti dvoma, da je v jezikovnem pogledu Linhart opravil za Slovence neprimerno večje, težje in pomembnejše delo kakor Beaumarchais za Francoze, ki je do vrhunca izpopolnil blesteči francoski konverzacijski stil, ki mu ekvivalentnega izraza v tej dobi niso imeli niti Nemci.

Danes ne moremo več govoriti o vrednosti Veselega dne le zaradi tega, ker je vzdian v temelje slovenske dramatike; ta vrednost je objektivna in trajna in bo kot taka ostala v slovenski kulturni zgodovini.

# POZDRAVI BRATSKIH KOLEKTIVOV

Dolžnost in čast mi je, da Vam ob ustanovitvi Vašega muzeja, ob proslavi 105 letnice prve slovenske gledališke predstave v Celju, kakor tudi ob odkritju kipov dveh požrtvovalnih celjskih gledaliških delavcev v imenu Uprave in vsega članstva SNG v Ljubljani toplo čestitam. K tem oficialnim čestitkam priključujem še svoje osebne, želeč Celju in vsem, ki stvarjajo v njegovem Talijinem hramu, da jim nikoli ne zmanjka dobre volje in tvorne sile. Dobro gledališče v Celju n<sup>o</sup> le ponos domačega mesta, marveč vsega slovenskega naroda in države! Marsikakšna težava Vam bo še prišla na pot, toda z dobro in energično voljo jo boste premagali kakor ste to dokazali doslej! Muzej pa bodi zanamcem slikovita in nazorna priča, kar je bilo, o uspehih in padcih, o žrtvah in bojih, kajti zgodovina je tudi v gledališču dobra učiteljica.

Vaš

Dr. Bratko Kreft  
dramaturg Drame SNG

Ob otvoritvi celjskega gledališkega muzeja Vam tudi mi iskreno čestitamo. Tudi najmodernejšega gledališča si ni mogoče predstavljati brez korenin v preteklosti. Poseganje v našo bogato kulturno tradicijo bo prav gotovo obogatilo tudi našo kulturno sedanost in nam dalo novih pobud za vsakodnevno kulturno delo.

Jaro Dolar  
Upravnik SNG Maribor

Slovensko narodno gledališče za Svobodno tržaško ozemlje v Trstu je z veseljem sprejelo vest, da bo prve dni aprila t. l. v Vašem gledališču otvoritev celjskega gledališkega muzeja ob priliki 105 obletnice prve slovenske gledališke predstave v Celju, združena s premiero Linhartove komedije »Matiček se ženi« in z odkritjem spomenikov Josipu Drobniču, prvemu pobudniku slovenskega gledališča v Celju in Rafku Salmiču, organizatorju, režiserju in igralcu celjskega gledališča pred prvo svetovno vojno.

Kakor je pozdravilo naše gledališče z bratskimi čustvi in vročimi željami za usodo Vašega gledališča otvoritev novega hrama slovenske odrske umetnosti v kulturno neprestano napredujočem Celju, tako pozdravljamo zdaj Vašo proslavo z željo, da bi Vaša ustanova zmeraj lepše uspevala.

Tovariško Vas pozdravljamo!

Upravnik  
Slovenskega narodnega gledališča  
za svobodno tržaško ozemlje  
dr. Andrej Budal



Vsakega Vašega praznika se tudi mi v Kranju prijetno razveselimo, saj smo si kljub velikim razdaljam v najožjem sorodstvu. Vsaj kar se tiče skrbi in težav, s katerimi izmenoma opozarjamo svet, kolikšno pot smo že prehodili in kje nas še žulijo čevlji. Sami smo Vam že — z zavistjo — čestitali k novi hiši, letos pa se že naprej veselimo na ponovno gostovanje ob koncu sezone. Seveda pričakujemo, da nam boste tokrat obisk vrnili.

Prejmite iskrene čestitke!

Uprava Prešernovega gledališča v Kranju

Ob priliki, ko otvarjate Vaš gledališki muzej in odkrivате kip tako vnetemu borcu za Slovenstvo in slovensko gledališče — Rafku Salmiču —, Vam pošiljamo tople pozdrave. Gledališki muzej bo hranil tudi vse tisto, kar se ne more zapisati ob tako minljivi umetnosti, kot je gledališka predstava.

Že več kot sto let je preteklo od dneva prve slovenske predstave v Vašem Celju. Mnogo bo treba zbrati — z Vašo vneimo bo to delo opravljeno.

Veseli smo tudi, da je Rafko Salmič rojak našega Krasa in prepričani smo, da bo odkritje njegovega spomenika tudi naš kulturni praznik.

Ansambel in Uprava Gledališča Slovenskega Primorja

Vtem ko razmišljamo o tako lepem in pomembnem jubileju, kot je proslava stopenetletnice prve slovenske gledališke predstave v Celju, občutimo tisto, kar po vsej priliki, tudi Vas navdaja ob teh svečanih dneh priprav: prijetna in hvaležna dolžnost, ustvarjati v mestu s tako bogato gledališko tradicijo. Naš kolektiv ni imel priložnosti, da bi se поблиže seznanil z Vašim delom, da bi videl Vaše predstave, a ima precej jasno sliko Vašega dela iz gledališkega lista, ki vsebuje izčrpne informacije o Vaših dosežkih. Iz tega lista vidimo, da se ne zadovoljujete z doseženimi rezultati marveč nenehno postavljate pred svoj kolektiv nove naloge, katerih reševanje pomeni gibanje Vašega gledališča naprej. Prepričani smo, da Vam bo Vaša pomembna proslava dala novega zagona pri delu in da bo mobilizator Vaših ustvarjalnih sil.

Pridružujemo se Vašemu veselju zavoljo proslave in Vam pošiljamo tovariške pozdrave.

Kolektiv Jugoslovanskog dramskog pozorišta



Pomembni datum stopetletnice prve slovenske predstave v Celju in s tem v zvezi otvoritev gledališkega muzeja, ter odkritje spomenikov zaslužnima gledališkima delavcema — Josipu Drobniču in Rafku Salmiču, predstavlja kulturni dogodek, čigar proslavljanju se Narodno pozorišče v Beogradu pridružuje z velikim veseljem.

Sprejmite prosim, dragi tovariši, spričo te svečanosti naše iskrene želje za procvit Mestnega gledališča v Celju.

Za Narodno pozorišče v Beogradu

Milan Doković  
direktor Drame

Hrvatsko Narodno kazalište v Zagrebu, pošilja ob priliki proslave stopetletnice prve gledališke predstave v Celju bratskemu Mestnemu gledališču z radostjo prisrčne čestitke.

Ob tej priložnosti z velikim zadovoljstvom ugotavljamo zgodovinsko dejstvo, da je bilo Zagrebško gledališče tista ustanova, ki je bila po zlomu Avstro Ogrske prva pozvana v Celje, z željo, naj z izvedbo domačega repertoarja inaugurira novo razdobje gledališkega življenja v Celju, v mestu, ki je bilo tako pomembno za izgradnjo in razvoj slovenske nacionalne kulture. Dne 14. 12. 1918 je pripotoval v Celje Zagrebški dramski ansambel in kot svečano predstavo v počastitev zedinjenja izvedel zgodovinsko sliko srbskega pisatelja Branislava Nušiča »Knez od Semberije« in komedijo »Novi red« hrvaškega pisatelja Josipa Evgena Tomiča.

Še zdaj je v spominu redko preživelih prič tega gostovanja nepopisno navdušenje, s katerim je prebivalstvo Celja sprejelo takratni nastop Zagrebške drame. Uradno se je znova v Celju pojavila 8. V. 1925 s Pecije Petrovića komedijo »Čvor«. Vemo, da so tudi še pozneje posamični sestavi Zagrebškega dramskega ansambla hodili na gostovanje v Celje in bili zmeraj prisrčno sprejeti.

V upanju, da se bodo vezi med našima gledališčema v naši socialistični domovini potrdile in poživle, želimo Mestnemu gledališču vse najboljše za napredek in uresničenje njegovih umetniških in prosvetnih ciljev.

V. d. Intendanta Hrvatskog Narodnog kazališta Nando Roje

Proslava stopenletnice prve gledališke predstave v Celju je kulturnen praznik ne samo za Celje in Slovenijo, marveč za vso Jugoslavijo.

Spomin na ta dan, spomin na prva gledališka delavca v vašem mestu — Josipa Drobniča in Rafka Salmiča — sta zgodovinsko pomembna za razvoj Vaše teatarske umetnosti.

V kulturnem življenju nove Jugoslavije bodo ohranjeni ti svetli dokumenti kot osnova za pravilno duhovno rast naših bodočih pokolenj.

S čestitkami ob stopenletnici teatarskega udejstvovanja v Vašem mestu, Vam pošiljamo pristrčne pozdrave in želje za dober kulturni razvoj Vašega gledališča.

Kolektivot na Makedonskiot  
naroden teatar Skopje

Proslava stopete obletnice prve slovenske gledališke predstave v Celju in odkritje spomenikov Josipu Drobniču in Rafku Salmiču, sta kulturni in nacionalni manifestaciji, ki po svojem pomenu presegata nacionalni okvir. Obe pričata v prilog naše nacionalne vitalnosti spričo vsakršnih raznarodovalnih teženj, prav tako pa sta dokumenta naše kulture, ki se je razvijala dolga stoletja in dosegla svoj popolni razmah šele v naši socialistični domovini.

Pristrčno Vam čestitamo, z željo, da bi se Vaše gledališče še razvijalo in s sredstvi gledališke umetnosti pomagalo našim delovnim ljudem pri izgradnji socializma.

Delak Ferdo

Intendant Narodnog kazališta Ivana Zajca, Rijeka

Ob priliki velikega zgodovinskega jubileja — ob 105. obletnici prve slovenske predstave v Celju, se slovenski in italijanski kolektiv Ljudskega gledališča iz Kopra pridružuje številnim čestitkam Celjanom in celjskemu gledališkemu kolektivu, katerega uspehi segajo že izven meja naše ožje domovine.

Iskreno čestitamo in želimo, da bi še v bodoče z največjim uspehom nadaljevali plemenito delo svojih prednikov v korist in kulturni dvig naše socialistične domovine!

Kolektiv Ljudskega gledališča Koper



Ob priliki 105 obletnice prve slovenske gledališke predstave v Celju se Vas spominja Šentjakobsko gledališče z najtoplejšimi željami za nadaljnjo umetniško rast Vašega prizadevnega ansambla, ki si tako uspešno utira svojo pot in ki je v tako kratkem času dosegel toliko razveseljujočih uspehov. Šentjakobsko gledališče je ostalo ves čas od prvega svojega gostovanja v celjskem gledališču leta 1940 v tesnih prijateljskih stikih s celjskim gledališčem. Ob naših gostovanjih nas je toplo ganila ljubezniva, pristrčna domačnost celjskih gledališčnikov in pa topli sprejem celjske gledališke publike, ki je vedno z navdušenjem polnila dvorano ob naših gostovanjih. Celjske gledališčnike in celjske gledališke obiskovalce bomo ohranili vedno v najlepšem spominu.

Za Šentjakobsko gledališče  
Petrovčič

Gledališki kolektiv, svet, umetniški svet, ter uprava Mestnega gledališča na Jesenicah iskreno čestitajo k 105 obletnici prve slovenske gledališke predstave in k otvoritvi gledališkega muzeja v Celju. Ob tej priliki želimo še mnogo napredka in umetniške rasti Vašemu gledališkemu kolektivu z željo, da še v naprej uspešno vršite kulturno poslanstvo, katero sta začrtala Vaša prva pobudnika Josip Drobnič in Rafko Salmič.

Mestno gledališče Jesenice

Gostovanje v celjskem Mestnem gledališču je bilo za člane Komornega gledališča nepozabno doživetje. Po neštetihih gostovanjih po Sloveniji, je bilo mesto Celje prvi kraj na Štajerskem, ki je sprejelo v goste ansambel Komornega gledališča. Pa tudi za celjsko občinstvo je bilo gostovanje tega mladega potujočega gledališča prijetno presenečenje, kot je zabeležilo to po gostovanju slovensko časopisje. Gostovali so z dvema deli: prvi večer z Benedettijevo komedijo »Dva ducata rdečih vrtnic« v režiji umetniškega vodje Freliha, drugi večer pa z Begovičevo dramo »Brez tretjega« v režiji člana Narodnega gledališča v Ljubljani Maksa Furijana. Oba večera je celjsko občinstvo, ki je obakrat napolnilo dvorano, zadovoljno pozdravljalo ansambel Komornega gledališča, ki je z dobro izvedbo komedije nudilo dve uri prijetnega razvedrila, z dramo pa dokazalo umetniško stremljenje, ki preveva vse njihovo delo. Vzpostavljeni so bili pristrčni stiki med celjskim Mestnim gledališčem in Komornim gledališčem. Prepričani smo, da bo Komorno gledališče tudi z bodočimi gostovanji v Celju pristrčno pozdravljeno in da bodo mogli Celjani še v naprej zasledovati njihovo prizadevanje pri naporih za dvig gledališke umetnosti.

Za Komorno gledališče  
Emil Frelih



Josip Drobnič  
1812 – 1861





Raiko Salmi  
1870 - 1930

DVA SPOMENIKA, SIMBOLA CELJSKE  
PREDVOJNE GLEDALIŠKE DEJAVNOSTI  
IN KAŽIPOT POVOJNIM GENERACIJAM

(JOSIP DROBNIČ — RAFKO SALMIČ)

V revolucijskem letu 1848. je bilo Celje malo provincialno mesto, bolj podobno večjemu trgu nego mestu. Štelo je 3421 prebivalcev, večino so tvorili obrtniki in trgovci, inteligenca pa se je rekrutirala iz uradništva sodišča, davkarije, železnice, pošte, profesorjev gimnazije, učiteljstva in duhovščine. Večina višjega uradništva je bila nemška, Nemci so bili tudi trgovci in obrtniki — kljub temu pa je bila večina prebivalstva slovenska, vendar gospodarsko popolnoma odvisna od svojih nemških gospodarjev. Razumljivo je, da so bili narodno nezavedni, še več — popolnoma indiferentni, saj so smatrali svoj slovenski materni jezik celo za oviro in za vzrok svoje manjvrednosti. Nemci so imeli razne organizacije, ki so ob različnih priložnostih prirejale v grofiji in v starem gledališču sijajne slavnosti, koncerte, gledališke predstave. Slovenci niso imeli nobenih društev in so se zbirali k svojim večernim razgovorom v raznih obrobnih beznicah in gostilnah dvomljive kakovosti. Ob nedeljah in ob tržnih dneh so polnili ulice in gostilne kmetje iz okolice in ob takih dnevih je imel človek vtis, da v mestu sploh ni Nemcev in da je nemogoče, da bi peščica trgovcev in uradnikov imela vso oblast v rokah.

Ko je leta 1848. izbruhnila meščanska revolucija in vrgla srednjeveški fevdalni vladni sistem, je tudi v malem provincialnem Celju zavel pomladni veter. Kakor med vsemi zasužnjenimi narodi avstroogrške monarhije, tako se je tudi med ponižnimi Slovenci začela vzbujati zavest enakopravnosti, začutili so v svojih srcih, da je zavest skupnosti, zavest ene in iste krvi in istega jezika tista čudežna sila, na podlagi katere smo enakopravni vsem drugim, četudi velikim narodom in da smo upravičeni terjati iste pravice kot oni. S prebujanjem te zavesti je vzkliklo novo življenje — življenje, ki je bilo za do takrat zatirane naše prednike nekaj povsem novega, nekaj, o čemer poprej niti sanjati niso upali: vzklikla je svoboda, postal si človek, ki lahko z dvignjeno glavo hodi po svoji lastni zemlji, gleda vsakomur v oči s ponosno zavestjo, da je njemu enak in da mu nihče ne more kratiti pravice, da govori v tistem jeziku, ki je bil doslej le za hlapce in berače, odslej pa je enakopraven vsem drugim jezikom avstrijskega cesarstva.

Tudi v malem Celju so se pričeli naši ljudje prebujati. Nemški priseljenci, ki so se vgnezdili ali kot uradniki ali kot trgovci in obrtniki na Spodnjem Štajerskem, so imeli v Celju do leta 1848 vso politično in gospodarsko moč v rokah, naš slovenski domači živelj pa jim je bil le predmet izžemanja in izkoriščanja. Na stroške slovenskega nezavednega hlapčevega domačina si je tujec nagrabil premoženje in oblast — zapovedoval je in vladal.



# Deutsch-slovenische Vorstellung.

Theater in Celj.

Donnerstag den 7. März 1852

wird zum Besten der durch Feuer verunglückten, Bewohner  
von Lendorf  
von hiesigen Kunst-Liebhabern

## Der Rehbod, Die schuldblosen Schuldbesessenen.

Schpiel in 3 Acten, von Joseph v. Reichart.

Der Rehbod  
Die Rehbod'sche Frau  
Der Rehbod'sche Sohn  
Der Rehbod'sche Tochter  
Der Rehbod'sche Diener

Der Rehbod'sche  
Der Rehbod'sche  
Der Rehbod'sche  
Der Rehbod'sche  
Der Rehbod'sche

DRUCKER: J. N. S. N. S.

## Zupanova Micka.

Verkauf eines neuen Schauspielers für den neuen, oder die neue, von Joseph Reichart.

DRUCKER: J. N. S. N. S.

Talentsame, leicht gütig,  
Gut, leicht, leicht, leicht, leicht,  
Mensch, Talentsamer, leicht,  
Jah, leicht.

Mick, leicht, leicht,  
Acht, leicht, leicht,  
Gut, leicht.

Ne isten - dreyer pred, dreyer pred, dreyer pred, dreyer pred.

### Schuldbillige Structure von Cilli und Umgebung:

Die Schuldbilligen Structure von Cilli und Umgebung ist ein Schauspiel, das die Schuldbilligen Structure von Cilli und Umgebung zeigt. Die Schuldbilligen Structure von Cilli und Umgebung ist ein Schauspiel, das die Schuldbilligen Structure von Cilli und Umgebung zeigt.

Die Schuldbilligen Structure von Cilli und Umgebung ist ein Schauspiel, das die Schuldbilligen Structure von Cilli und Umgebung zeigt. Die Schuldbilligen Structure von Cilli und Umgebung ist ein Schauspiel, das die Schuldbilligen Structure von Cilli und Umgebung zeigt.

Die Schuldbilligen Structure von Cilli und Umgebung ist ein Schauspiel, das die Schuldbilligen Structure von Cilli und Umgebung zeigt.

Odtis lepaka slovenske gledališke predstave v Celju. Sezona 1851-52.  
(Original last Mestnega muzeja v Celju.)



*Spominska plošča, vzdana v stolp Mestnega gledališča, odkrita ob 100-letnici prve slovenske gledališke predstave v Celju*

Tudi prosveta in kultura sta bili privilegij vladajočega nemštva, v šolah in v uradih je vladala izključno nemščina, domačin pa se je zatekel s svojo slovensko materinščino med štiri stene svojega doma in v cerkev. Nemci so imeli svoja kulturna društva, imeli so svoje društvene predstave v kazini, kjer so prirejali družabne prireditve s sijajnimi plesi in koncerti, imeli so svoje pevske zборе, svoje godbe in svojo mestno gledališko poslopje, ki ga je vzdrževal slovenski davkoplačevalec, služilo pa je izključno vladajočemu tujemu meščanstvu, slovenska beseda ni imela v njem nobene pravice. Gledališke predstave so prirejale potujoče gledališke družbe in italijanski operisti, delovalo pa je tudi domače diletantsko društvo, ki je že od leta 1791. dalje vsako leto vprizarjalo po več gledaliških predstav, seveda v nemškem jeziku.

S prebujenjem narodne zavesti v revolucijskem letu 1848. se je zgodilo prvič, da je v celjskem gledališču na odru zaživela slovenska beseda. Bilo je to 12. novembra 1848. Kakor je svoj čas baron Zois v Ljubljani vtihotapljal v nemške in italijanske predstave slovenske pevske vložke, tako je storil v Celju isto tiskarnar Janez Jeretin. Zapeli so dve slovenski pesmi in sicer »Zakonski prepir« in Moje želje«. To je bilo prvič v zgodovini, da je z odra nemškega mestnega gledališča v Celju zadonela slovenska beseda. Janez Krstnik Jeretin je imel v Celju tiskarno, v kateri je izšlo med drugimi tudi nekaj slovenskih nabožnih knjig. Bil je ugleden in podjeten mož. Kot tak je bil član mestnega občinskega sveta in predsednik »Društva za podpiranje ubožcev«. Ker je imel s prvima slovenskima pesmicama v gledališču velik uspeh, je prišel do svojevrstne ideje. Ali ne bi mogel za ubožni sklad mestne občine dobiti večje vsote, če bi poskušil prirediti v gledališču slovensko predstavo





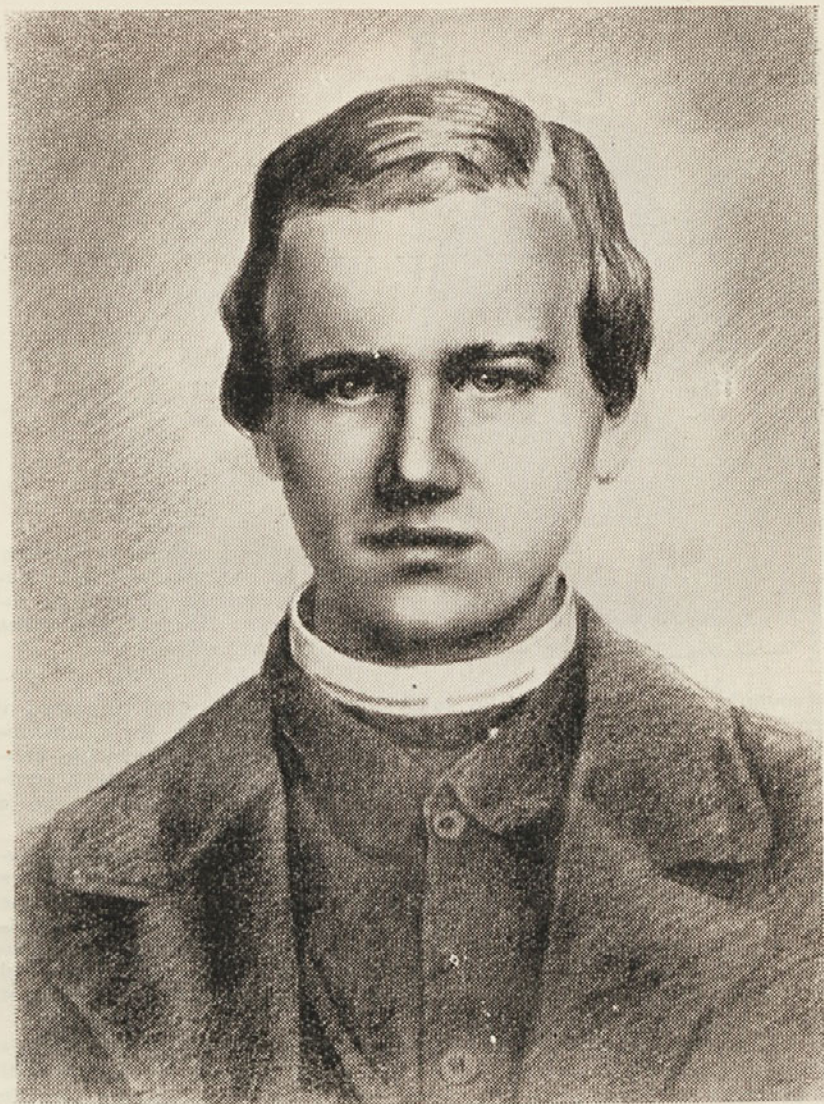
in s tem pritegnil slovensko občinstvo? To idejo je uresničil ob priliki otvoritev železniške proge iz Celja v Ljubljano. Ta dan — 16. septembra leta 1849. — je uprizoril v mestnem gledališču Linhartovo »Županovo Micko«, kar je bilo za tiste čase gotovo veliko revolucionarno dejanje. V spomin na to prvo slovensko gledališko predstavo v Celju smo ob stoletnici tega važnega zgodovinskega dogodka vzdali leta 1949. spominsko ploščo. Letos poteče stopen let od prve slovenske predstave in za proslavo tega v zgodovini celjskega gledališča pomembnega dogodka smo se odločili, da odpremo v našem gledališču muzej, ki naj prikaže ves zgodovinski razvoj celjskega gledališkega življenja od leta 1849. pa do danes. Obenem z otvoritvijo muzeja bomo v avli gledališča odkrili dva spomenika: Josipu Drobniču, ki je nadaljeval delo Janeza Jeretina in Rafku Salmiču, ki je bil pred prvo svetovno vojno pa do prvih let predaprilske Jugoslavije centralna osebnost slovenskega gledališča v Celju. S tem se bomo oddolžili dvema možema, ki sta pred davnimi leti v najtežjih prilikah in z ogromnimi osebnimi žrtvami polagala temelje slovenskemu poklicnemu gledališču v Celju.

Kdo je sodeloval v Jeretini gledališki skupini, ne vemo. Ohranjeni lepak prve celjske slovenske predstave ne navaja imen igralcev, iz raznih virov pa vemo, da je bil glavni igralec Jeretinove diletantske družbe dijak celjske gimnazije Viktor Leitmeier, morda je sodelovala tudi pesnica Fani Hausmanova in Jeretinov sin Edvard — vse to pa so zaenkrat le domneve. Naj bo kakorkoli že — Jeretinu in igralcem »Županove Micke« smo se leta 1949. oddolžili s tem, da smo ta važni kulturno-zgodovinski dogodek ovekovečili z odkritjem spominske plošče na stolpu našega gledališča. — Letos, ko poteče 105 let, odkar je bila v Celju prva slovenska gledališka predstava, odkrivamo spomenik drugemu gledališkemu pionirju, ki je nadaljeval Jeretinovo delo — Josipu Drobniču.

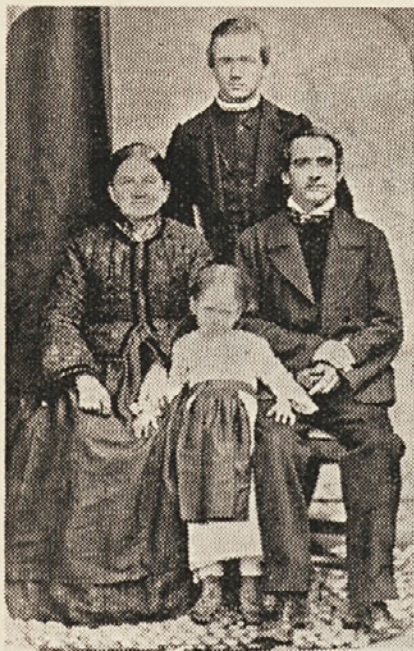
Čudno se bo zdelo današnjemu pokolenju, da odkrivamo spomenik možu, ki je bil po poklicu katoliški duhovnik. Tudi takratnim oblastnikom ni šlo v glave, da se katoliški duhovnik ukvarja s tako posvetno zadevo kot je gledališče in to povrh še slovensko. Zaradi »komedijantstva« je moral Drobnič pretrpeti marsikatero težko uro in ga je končno prav to komedijantstvo spravilo ob državno službo. Ker sem njegovo življenje in delo obširneje obdelal v »Zgodovini celjskega gledališkega življenja« (Gledališki list — sezona 1947-1948), danes podrobnosti ne bom ponavljal. Ob slovesnem trenutku odkritja njegovega spomenika pa je vendarle treba izpregovoriti nekoliko besed o pomenu tega edinstvenega moža za razvoj slovenskega gledališča v Celju.

Josip Drobnič je prišel 1. novembra 1849 kot suplent slovenščine na celjsko gimnazijo iz Brežic, kjer je bil kaplan. Z njegovim prihodom v Celje se je pričelo novo razdobje kulturno-prosvetnega delovanja. Kar je pričel Jeretin leta 1848, to je nadaljeval Drobnič od prvega dne svojega prihoda v Celje. Mlad in agilen, za tiste čase visoko izobražen, navdušen za napredek svojega ljudstva, mu je kaj hitro uspelo zbrati krog sebe ljudi istega mišljenja in ko jih ni bilo med starejšo generacijo dovolj, je poiskal med mladino, zlasti med dijaštvom gimnazije idealne in vztrajne sodelavnike. Leta 1850. je ustanovil dramatično šolo, v kateri je dajal svojim učencem prve nauke iz dramaturgije in dramske literature, vzbujal v njih veselje do gledališča in do igralskega udej-





Josip Drobnič  
1812 — 1861



*Josip Drobnič s starši in sestrico. (Sliko je odstopila muzeju Mestnega gledališča Drobničeva sorodnica Nina Drobnič, upokojena učiteljica v Laškem.)*

stvovanja. S to svojo igralsko šolo je dne 30. julija 1850. uprizoril v grofiji enodejanko »Raztresenca« Augusta Kotzebue-a, ki jo je sam poslovenil in v tisku izdal pri Janezu Jeretinu obenem s prevodom enodejanke »Dvoboj« istega pisatelja, ki jo je tudi še istega leta 1850. uprizoril s svojo diletantsko družbo. (En izvod te redke celjske tiskovine je shranjen v muzeju Mestnega gledališča).

S tema dvema predstavama svoje dramatične šole je Drobnič nadaljeval gledališko delo, ki ga je Jeretin pričel z uprizoritvijo »Županove Micke« leta 1849. Toda to je bil šele začetek. Poleg svoje dramatične šole, v kateri je vzgajal mlade igralce, je potreboval za nadaljnje predstave predvsem pevskega zbora, ki ga Slovenci do takrat v Celju niso zmogli. Kot gimnazijski profesor in kot duhovnik je Drobnič uspel ustanoviti *prvi slovenski pevski zbor v Celju* iz dijaških vrst in iz vrst cerkvenih pevcev in pevk.

Prvi dve slovenski gledališki predstavi »Raztresenca« in »Dvoboj« sta bili v grofiji, svojo tretjo predstavo pa je hotel vsekakor prirediti v poslopju mestnega gledališča. Prepričan je bil, da so gojenci njegove šole že toliko napredovali, da se z njimi lahko pokaže pred strožjo javnostjo v gledališkem poslopju.

Gospodarji gledališča pa so bili Nemci, ki so strogo čuvali svoje mestno gledališče kot ustanovo, ki naj doma in v tujini govori o tem,





da je v tem delu avstrijske monarhije le nemštvo nosilec kulture in prosvete.

Leta 1851 je velika povodenj opustošila okolico Ptuja in vsa Spodnje Štajerska je tekmovala, kdo bo več prispeval za ponesrečence. Celje ni hotelo biti zadnje. Ustanovili so poseben odbor, ki naj bi z raznimi prireditvami pomagal lajšati bedo, ki je zajela prebivalstvo obdravskega nabrežja Ptuja in okolice. To priliko je izbral Drobnič v svoje namene. Naslonil se je na Jeretina, ki je kot občinski odbornik in predsednik »Društva za podpiranje ubožcev« imel pri vsej tej dobrodelni akciji glavno besedo. Ker je prav on leta 1849. bil tisti, ki je uprizoril prvo slovensko gledališko predstavo v Celju, Drobnič ni dvomil o uspehu svoje namere. To je bila edinstvena priložnost, da pride do svojega cilja: slovska predstava v mestnem gledališču.

In res: Jeretin je v ta namen ustanovil odbor celjskih ljubiteljev umetnosti, v katerem so bili Nemci in Slovenci in zedinili so se, da prirede v nedeljo, dne 30. novembra 1851 v mestnem gledališču gledališki večer, na katerem bodo uprizorili dve nemški in eno slovensko enodejanko s sodelovanjem slovenskega pevskega društva pod vodstvom Josipa Drobniča. Igrali so češko veseloigro s petjem v enem dejanju »Dobro jutro«, ki je imela naravnost ogromen uspeh. Bleiweisove »Novice« so poročale, da so »celjski Slovenci s tem doživeli vesel večer, kakršnega že dolgo ne pomnimo. Igralo se je tako izvrstno, da nam je srce od veselja poskakovalo. Nisem vedel, ali bi od veselja ukal, ali ginjen se zjokal. Gledališče je bilo polno milodarnih rodoljubov.«

Drobnič je doživel popolen uspeh, v krogu svojih delodajalcev pa je njegovo »komedijantstvo« naletelo na vse drugo prej kot na odobravanje. Že dalj časa so ga njegovi kolegi na gimnaziji gledali po strani, češ da zbira dijake v nepotreben krog izvenšolskega udejstvovanja, ki jih odvrata od učenja in navaja v lahkomišelnost in brezdelje. Še huje se je zameril svojim duhovniškimi sobratom: kako se ujema tako posvetno, pohujšljivo početje s poklicem katoliškega duhovnika? Kje na svetu je že kdo videl duhovnika, ki ga ni sram, da se našemi, oblači danes v hlapca in jutri v posvetnega gizdalina ter se javno pači in kremži in vpričo stotine ljudi objema in poljublja pregrešna dekleta? Drobnič namreč ni bil samo režiser in nevidni umetniški vodja svoje gledališke družine, temveč je nastopal tudi kot igralec, kar je bilo za stroge moraliste seveda nekaj neodpušljivega in za katoliškega duhovnika povsem neprimernega. Pričeli so ga črniti pri njegovih posvetnih in duhovnih predpostavljeneh ter mu s tem prizadejali marsikatero grenko uro. Toda zlomili ga niso: prepričan je bil o velikem delu, ki ga opravlja za kulturni napredek svojega naroda in z neko mladostno kljubovalnostjo je nadaljeval svojo pot. Pri tem mu je Janez Jeretin zvesti mentor.

Že 14. decembra istega leta (1851.) je v korist oškodovancev po povodnji na Kranjskem in Koroškem uprizoril v mestnem gledališču veseloigro »Goljufan stavec« v prevodu Josipa Babnika, dne 1. januarja 1852. igra »Tat v mlinu« ali »Slovenec ali Nemeč« v prevodu istega prevajalca, dne 7. marca 1852. pa ponovno Linhartovo »Županovo Micko«.

To Drobničevo gledališko delo v nemčurskem mestecu Celju je imelo nele velik odmev po vsem Spodnjem Štajerskem, temveč zlasti v središču slovenskega kulturnega in političnega življenja v Ljubljani,



Grofija. Tu so upri-  
zarjali slovenske gledališke predstave pod vodstvom Josipa Drobniča.



kjer pa je vladala prav tedaj popolno mrtvilo na polju gledališke dejavnosti. Ko sta Drobnič in Jeretin v nemškem Celju, na odru nemškega gledališča pripravila v letih 1851/1852 celjskim Slovencem pravo gledališko sezono, Ljubljana ni zmogla niti ene gledališke predstave. To je Bleiweis v svojih »Novicah« z dne 31. decembra 1851 konstatiral z besedami: »Slava in hvala vernim Celjanom, ki se tako pridno obnašate v gledišu domorodnem memo Ljubljane, ki sedaj tako sladko spi.«

Drobničevo delovanje v Celju pa ni bilo omejeno edinole na gledališče. V Janezu Jeretinu je našel človeka, ki mu je bil kot posestnik lastne tiskarne dobrodošel za njegovo literarno ambicijo. Že dolgo je gojil željo, ustanoviti in izdajati list, ki bi bil Slovencem potreben kot protiutež Bleiweis — Koseskega krogu, list, ki bi bil strogo literarno glasilo, namenjeno samo leposlovju v najboljšem pomenu besede. Dne 3. januarja leta 1850 je izšla v Jeretinovi tiskarni I. številka Drobničeve »Slovenske Čbele« s podnaslovom »berilo za obudo in omiko slovenskega duha«. Dr. Ivan Prijatelj konstatira v svoji »Kulturni in politični zgodovini Slovencev« II. str. 54: »Drobničeva ‚Čbela‘ je pri nas prva izoblikovala tip časopisa, ki se je potem ohranil skozi vso prvo dobo političnega preroda: na tradicionalnem ljudskem snovanju temelječa beletristika z didaktično poanto, domače zgodovinarstvo in šolstvo. Značilna za ta list je neka višja človečanska nota, povzeta iz ideologije prosvetljenih borcev za humanske svoboščine osemindesetletnikov« — Josip Drobnič je dal Slovencem prvi napredni slovenski časopis, štajerskim Slovencem pa je ustanovil prvo dramatično šolo in je bil v družbi z Jeretinom prvi, ki je v Celju odprl hram slovenske Talije.

Že po naravi je bil šibkega zdravja, naporno in neutrudno šolsko, literarno in kulturno politično delo pa je mladega moža po dveh letih bivanja v Celju, ki je pomenilo za slovenstvo vsega Spodnjega Štajerja, dobo najživahnejšega prosvetnega življenja, prisililo, da je prošil za edupust iz državne službe, kar je zaradi nepriljubljenosti pri uradnih krogih z lahkoto in kaj hitro dosegel. Odšel je v Gradec na zdravljenje, po okrevanju pa je bil kaplan v Vitanju. Od tu je odšel v Trst, kjer je



*Ustanovitelji celjske Citalnice  
l. 1862. — Pirnat, Žuža, F. Ka-  
pus, stoje, dr. Stefan Koče-  
var, sedi*

ostal do 12. septembra 1857. Izdal je »Ilirsko-nemško-italijanski mali rečnik«, leta 1858 pa »Slovensko-nemško-italijanski besednjak.« Iz Trsta se je vrnil v Gradec, kjer je vse do svoje smrti — 5. septembra 1861 — živahno literarno deloval, prevajal, prirejal in izdajal gledališke igre. Do svoje prezgodnje smrti je ves gorel za slovensko gledališče, umrl je v tujini, njegov grob je pozabljen in danes bi ga zaman iskali na graškem pokopališču. V Celju pa nam je zapustil veliko zapuščino: pred dobrimi sto leti je bil Drobnič tisti, ki je položil prvi temeljni kamen za stavbo slovenskega gledališča. Drobničovo delo so nadaljevali poznejši rodovi — brez njegovega trdnega temelja pa bi bila zidava slovenskega gledališča nemogoča: v tem je njegova nevenljiva zasluga. Ne vemo, kje je njegov grob — zato smo mu postavili v zahvalo za njegovo veliko delo spomenik v celjskem Talijinem hramu, kjer naj bo njegov lik trajna vzpodbuda bodočim gledališkim pokolenjem za nenehno, neutrudno in požrtvovalno stremljenje za čim višji kulturni in umetniški dvig našega človeka!

Po Drobničevem odhodu iz Celja je zavladovalo v malem provincialnem mestecu ob Savinji, ki je postalo zadnja leta kulturno središče vsega slovenskega ozemlja, popolno politično in prosvetno mrtvilo. Z izpremenbo ustavnega življenja Avstro-Ogrske leta 1852 je zamrlo tja do leta 1860, ko je vrnila oktobrska diploma (20. oktobra leta 1860) avstrijskim narodom ustavo v smislu federalizma, ki pa jo je 20. febr. 1861. zamenjal februarški patent ministra Schmerlinga v smislu centralizma.





*Bivša Kapusova hiša v Prešernovi ulici, kjer je bila (v prvem nadstropju, ustanovljena celjska Čitalnica l. 1862*

Edina svetla točka šestdesetih let pri Slovencih je bila ustanovitev »Čitalnic«, ki so igrale pri prebujanju naroda veliko vlogo. Celjska Čitalnica, ki so jo leta 1862 ustanovili dr. Stefan Kočevar, Ivan Žuža, Fran Kapus in Andrej Pirnat, je bila po svoji ustanovitvi dolgo dobo ognjišče vsega kulturno-političnega življenja. Med drugimi je nadaljevala tisto delo, ki sta ga leta 1848. začela Jeretin in Drobnič, očeta slovenskega gledališča v Celju. Prva leta po ustanovitvi celjske Čitalnice o kakem gledališkem delovanju ni bilo govora. Imeli niso za to niti pripravnih prostorov niti ni bilo človeka, ki bi si bil upal prevzeti nase breme za ustanovitev diletantskega odra in gledališke družine. Čakati je bilo treba do 18. decembra 1864. Ta dan so Bleiweisove »Novice« imenovala za pričetek nove dobe celjske Čitalnice: ta dan je bila v Celju po dvaj-



*Dr. Vladimir Ravnihar, gledališki organizator, režiser in igralec. Slika iz l. 1901.*

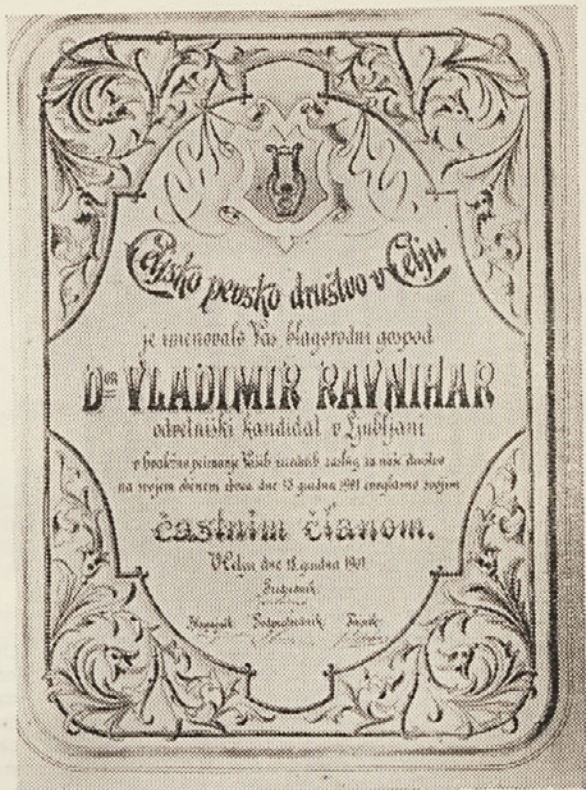
setih letih uprizorjena prva slovenska gledališka predstava na odru Čitalnice: veseloigra »Dobro jutro«.

Našel se je torej človek, ki se mu je posrečilo med čitalničarji zbrati ljudi, ki bi bili voljni in sposobni ustvariti prvi celjski igralski ansambel. Čudno naključje je nanoslo, da je bil ta človek sin tistega Janeza Jeretina, ki je uprizoril leta 1849. prvo slovensko gledališko predstavo v Celju — *Edvard Jeretin*, ki je po očetovi smrti podedoval njegovo tiskarno.

Prva sezona Jeretinovega gledališča (1864/1865) je končala z izrednim uspehom. Uprizoril je v tej sezoni (igralo se je v Tapainerjevi hiši nasproti kolodvora — tam, kjer stoji danes kino »Union«) deset gledaliških del. Glavni igralci njegovega ansambla so bili poleg njega: njegova žena Ana, Fani Kočevarjeva, hčerka dr. Štefana Kočevarja, njen brat, trgovec Fran Kapus, njegova žena Albina, trgovec Petini, učitelj Ferdo Skoflek, not. koncipient Matevž Kozel, lekarniški asistent Kellner in dežnikar Kreuzberger.



Odtis diplome, s katero je vodstvo Celjskega pevskega društva imenovalo dr. Vladimirja Ravniharja ob odhodu iz Celja l. 1901 za častnega člana. Diplomo je podaril V. Ravnikar celjskemu gled. muzeju



V sezoni 1866/1867 so uprizorili šest del, med njimi veseloigro »Le naravnost«, ki jo je iz nemščine prevedel društveni odbornik in igralec Matevž Kozel. Ta igra je imela tako prodoren uspeh, da se je Edvard Jeretin odločil, da jo uprizori pred širšo javnostjo v mestnem gledališču. Z dobrimi zvezami, ki jih je imel še po svojem očetu z oblastniki na nemškem magistratu, se mu je posrečilo, da so mu za 16. december 1866 prepustili mestno gledališče, da uprizori v njem v dobrodelne namene slovensko gledališko predstavo »Le naravnost«. Tako se je zgodilo, da je Janez Jeretin uprizoril leta 1849 prvo, njegov sin Edvard Jeretin pa leta 1866 zadnjo slovensko gledališko predstavo v celjskem mestnem gledališču. Odslej je bilo to poslopje za Slovence nedostopno vse do razpada avstrijskega cesarstva leta 1918.

V sezoni 1867/1868 so imeli štiri premiere in od tega leta dalje opazamo stalno propadanje društvenega delovanja. O gledaliških predstavah ni nobenega sledu več. Le ob Silvestrovih večerih so prirejali kakšen manjši komični prizor, sicer pa se je Čitalnica omejila le na družabne

Celjsko pevsko društvo.

**Na dan vseh svetnikov**

**v sredo 1. novembra 1899**

v veliki dvorani Narodnega doma v Celju:

# Mlinar in njegova hči

talijan v 3 delih — Prevedel G. Malenec

Celje:

Prva predstava	Prva predstava
Prva predstava	Prva predstava
Prva predstava	Prva predstava
Prva predstava	Prva predstava
Prva predstava	Prva predstava
Prva predstava	Prva predstava
Prva predstava	Prva predstava
Prva predstava	Prva predstava
Prva predstava	Prva predstava
Prva predstava	Prva predstava

Pri predstavi sodeluje celjska narodna godba pod vodstvom g. J. Korvna.

Prva predstava ob petih urah zvečer.

Prva predstava ob petih urah zvečer.

VELTOPNINA

Prva predstava ob petih urah zvečer. Prva predstava ob petih urah zvečer. Prva predstava ob petih urah zvečer.

Vseznalci ima v predgovoru knjigovodja Dragutina Križarja.

Odtis lepaka igre »Mlinar in njegova hči«, ki so jo igrali člani Dramatičnega odseka Celjskega pevskega društva v režiji Frana Perdana

prireditve, plese, veselice, izlete itd. To stanje je trajalo vse do leta 1896, ko je Celjska posojilnica zgradila ponosno stavbo Narodnega doma, v katerem je dobila Čitalnica primerne društvene prostore in za tiste čase dokaj dobro opremljen oder v krasni dvorani.

Odslej je bil Narodni dom, ki je bil otvorjen ob najogabnejših populčnih napadih celjskega nemčurstva na Slovence, trdnjava, v kateri so se vršile vse slovenske politične in kulturne manifestacije. Slavnostna otvoritev je bila 7. in 9. avgusta leta 1897 z gostovanjem ljubljanskega gledališča. Po prologu Antona Funtka so uprizorili veseloigro Jaroslava Vrchlickega »V Diogenovem sodu«. Ze poprej, predno je bila slavnostna otvoritev, in sicer dne 14. marca 1897 je gostovala v veliki dvorani Narodnega doma ljubljanska opera z Verdijevo opero »Rigoletto«, dne 9. maja istega leta pa drama z veseloigramom »Krojač Fips« in Igra Pike«.

Največja ovira za razvoj slovenskega gledališča je bila z novo, veliko gledališko dvorano odstranjena in sreča je nanesa tako, da je imelo



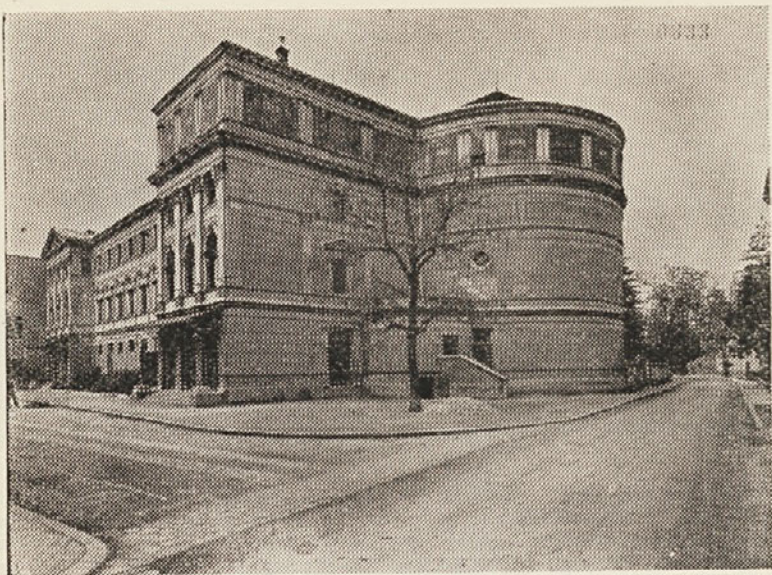


*Rafko Salmič, okoli leta 1908*

Celje prav v teh časih v svoji sredi moža, ki je bil pravi gledališki človek velikih organizatoričnih sposobnosti, mlad in agilen, sam dober igralec, pevec in režiser — odvetniški koncipient *dr. Vladimir Ravnihar*. V šestih letih svojega gledališkega udejstvovanja v Celju je ustvaril prave čudeže. Od leta 1897 naprej so imeli celjski Slovenci redne gledališke sezone pod vodstvom *dr. Ravniharja* in po njegovi zaslugi je postalo celjsko slovensko gledališče najvažnejša kulturno-politična ustanova na Spodnjem Štajerskem. V teku let je *dr. Ravnihar* vzgojil stalno igralsko družino in ko je leta 1901 zapustil Celje, je bilo gledališče že na trdnih nogah.

Njegov naslednik je bil *Rafko Salmič*, ki ga je prav *dr. Ravnihar* leta 1899 pripeljal v Celje. Z njim se pričinja najplodnejša doba predvojne zgodovine celjskega gledališča in z imenom *Rafka Salmiča* so zvezani najsvetlejši dnevi celjske Talije vse do rojstva prve Jugoslavije leta 1918.

Doma iz Postojne, kjer je imel njegov oče malo trgovinico, je že kot otrok veselo prepeval ob zvokih očetove harmonike, s sosedovimi otroki pa je za domačo hišo igral »komedije« in vzbujal s svojo živahnostjo in z izrednim darom za improvizacijo pri odraslih in pri mladini občo pozornost. Po končani domači ljudski šoli ga je peljal oče v Ljubljano, ker je hotel, da bo njegov nadarjeni sinko postal kaj več kot podeželski trgovec. Tako je mali *Rafko* prišel v ljubljansko gimnazijo. Ljubljana je bila za mladega gimnazijca pravo odkritje: povsod je našel kaj zanimivega, nenavadnega. V Tivoliju so bili tiste čase čudni šotori, v katerih so razkazovali voščene ljudi, ki so dihali kot živi, okrog teles prelepih deklic so se zvijale ostudne kače, na visokih drogovih so napete žice, po njih pa plešejo v bleščeče obleke oblečeni otroci... O tem in o marsičem drugem je pripovedoval mali *Rafko*, ko je prihajal v počitnicah domov in sklenil je, da bo tudi on nekoč počenjal take čudežne reči... V gimnaziji je bil učni jezik nemški, mladi *Salmič* pa je vedel



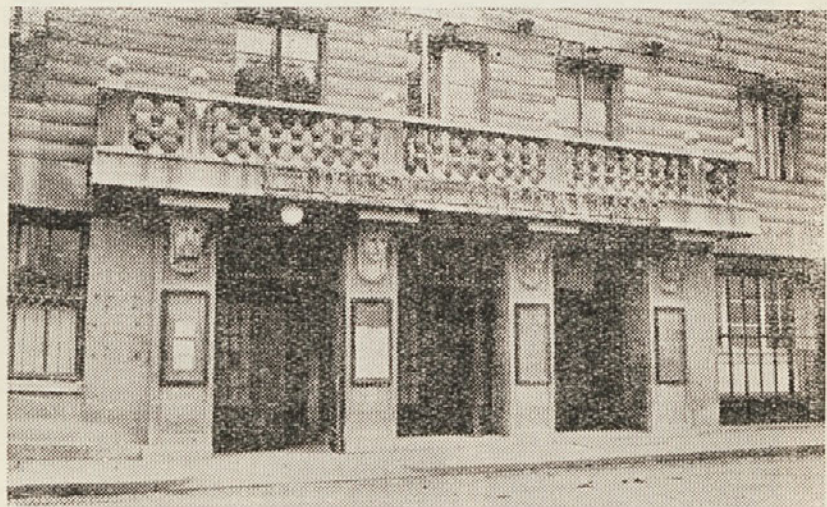
*Staro gledališko poslopje*

od očeta, da so Nemci silno ošaben narod, ki hoče vse Slovence zaslužniti. V srcu mladega dijaka se je začel vzbujati puntarski duh: le čemu bi se moral učiti nemški? Kdo ga more siliti, da bi se učil jezika svojega sovražnika? Če je pogoj, da postaneš gospod, znanje nemškega jezika — potem noče biti gospod! Nekega dne jo je mahnil v Postojno, povedal očetu svoj sklep in z nobeno besedo ga niso mogli pripraviti do tega, da bi se vrnil v šolo. V Ljubljano pač, toda v gimnazijo na noben način... Ko je oče izprevidel, da ga ne bo mogel pregovoriti, se je spomnil prijatelja, ki je imel v Ljubljani urarsko delavnico in peljal ga je k njemu. Rafko se je pomiril. Kot urarski vajenec je prišel v dotiko z obrtnimi pomočniki drugih strok, ki so imeli svoje »Društvo rokodelskih pomočnikov«. To društvo je bilo takrat znano kot eno najdelavnejših prosvetnih društev v Ljubljani. Imelo je svojo bogato knjižnico, ob nedeljah so prihajali med nje moške, ki so jim pripovedovali čudežne reči o velikem svetu, o borbi zatiranih narodov za pravice in svobodo in o junakih, ki so raje umrli kot da bi klonili glavo pred lažjo in krivico... Mladi Rafko jih je poslušal in začutil je v srcu, da je ravnal prav, ko je pustil gimnazijo, kjer je moral govoriti jezik tistih, ki so mu bili sovražniki... Bil je srečen med svojimi tovariši.

V domu, ki ga je imelo Društvo rokodelskih pomočnikov, se je seznanil z Antonom Cerarjem. Postala sta prijatelja. Nekega dne je peljal Cerar Rafka v gledališče in s tem dnem se prične pot, ki je Salmič do

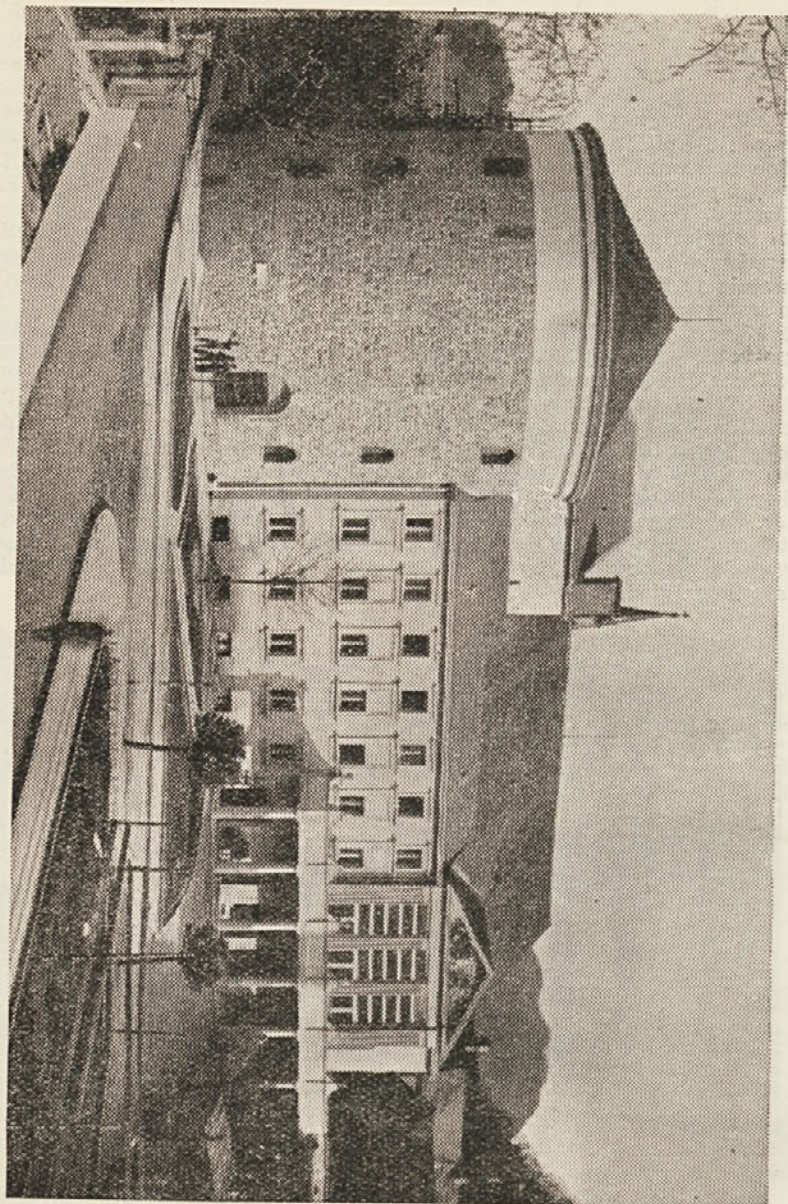


smrti ni zapustil. Odslej je zahajal večer za večerom v gledališče in ko ga je Cerar seznanil še z Antonom Verovškom, je sklenil, da postane gledališki igralec. Začel je obiskovati gledališko šolo Ignaca Borštnika in s tem je bila njegova usoda zapečatená. Veliki umetnik in pedagog Borštnik je z gojenci svoje šole prirejal javne gledališke nastope in mladi Salmič je na taki javni prireditvi nastopil v »Revčku Andrejčku« dne 1. decembra 1887. Odslej se ni mogel ločiti od gledališča. Leta 1888 je bil potrjen k vojakom in je služil tri leta pri topničarskem polku v Gradcu. Po odsluženem vojaškem roku je odšel v Postojno, od koder je prirejal po vsem Slovenskem Primorju nedeljo za nedeljo gledališke predstave ter postal tako pravi potujoči gledališki igralec. Kako dolgo je trajala ta doba Salmičevega gledališkega delovanja na Primorskem, še nismo mogli ugotoviti. Vsekakor je bil leta 1896 v Ljubljani in je leta 1897 nastopal v deželnem gledališču kot redni član. Hotel se je povsem posvetiti gledališču, tedaj pa ga je pregovoril dr. Ravnihar, da je prišel v Celje. Dr. Ravnihar je dobro poznal Salmičeve sposobnosti in prepričan je bil, da pridobi z njim za celjsko gledališče pravega moža. Ni se motil — s prihodom Rafka Salmiča v Celje se je pričela zlata doba celjskega gledališča. Kar sta pričela Jeretin in Drobnič leta 1849, kar so nadaljevali čitalničarji pod Edvardom Jeretinom v šestdesetih letih, kar je organiziral od l. 1897 dalje v okviru »Celjskega pevskega društva« dr. Ravnihar, to je Rafko Salmič s svojo nenavadno energijo in organizatorično sposobnostjo od svojega prihoda v Celje stalno izpopolnjeval vse do ustanovitve prve Jugoslavije, ko so Slovenci postali gospodarji mestnega gledališča.



Vhod v kinodvorano bivše Ljudske posojilnice, kjer so delovali: Celjski studio, Okrožno gledališče, Ljudsko in nekaj časa Mestno gledališče





Mestno gledališče





*Predaja gledališke stavbe pred slavnostno predstavo dr. Bratka Krefta »Celjski grofje«, 9. maja 1953. — Predsednik MLO Riko Jerman — Dramaturg MG Lojze Filipič*

Težka je bila pot, ki jo je prehodil Rafko Salmič od leta 1899 do leta 1918, neštete so bile njegove osebne žrtve, ki jih je doprinašal za napredek slovenskega gledališča v Celju, toda vedel je in trdno je bil prepričan, da te žrtve ne morejo biti zaman. Zgodovina celjskega gledališča mora ugotoviti, da brez Salmičevega pionirskega, žrtev polnega dela danes ne bi bilo celjskega gledališča. Tudi po zlomu avstro-ogrškega cesarstva boj za slovensko gledališče v Celju ni bil končan. Tudi v stari Jugoslaviji ni bilo pravega umevanja za tak kulturni zavod kot je gledališče. Strankarske borbe so stalno ovirale njegov razvoj. Ko se je Salmič utrujen od dolgoletnih borb za slovensko gledališče v Celju umaknil v zatišje svojega doma, je prepustil vodstvo gledališča mlajšim močem. Nešteti so bili poizkusi, da bi v Celju ustvarili poklicno gledališče, ki bi nemoteno od strankarsko-političnih strasti in vplivov v miru vršilo svojo kulturno poslanstvo. Proti koncu svoje življenjske poti je tudi Salmič še nekajkrat aktivno posegel v to borbo. Prišel je Milan Skrbinšek, ki je v sezoni 1919/1920 dvignil celjsko gledališče do zavidno visoke umetniške ravni, prišel je Valo Bratina, za njim je skušalo Udruženje gledaliških igralcev z Radom Železnikom in Vekoslavom Jankom ustanoviti poklicno gledališče v Celju. Vsi ti poizkusi so propadli, ker merodajni politični faktorji niso imeli nobenega smisla za kulturne zadeve. Začele so se pojavljati razne strankarsko pobarvane diletantske skupine, ki so slabile stremljenje po ustanovitvi poklicnega umetniškega zavoda. Vse te skupice so imele med sabo posamezne dobre igralce, toda razkropljeni niso mogli do veljave. Edinstven je bil poizkus skupine Milana Košiča, da bi v okviru »Celjskega studia« združili vse pozitivne

Delovnihi maršed delja, čuvaj  
ta dom in naj ti bo srečnice  
nose nove socialistične  
kulture.

Strošek Franc

Iz spominske knjige ob otvoritvi nove gledališke hiše v Celju leta 1953  
(Franc Leskošek-Luka)

Čestitam R. novemu velkemu  
uspehu Celjski Kolesari je  
eproduktiv teje epupe domne  
kulture. Da bi in rases služil  
nenehnemu kulturnemu dirigiranju  
delovnih ljudi Celje. Lhramnik

Iz spominske knjige ob otvoritvi nove gledališke hiše v Celju leta 1953  
(Miha Marinko)

sile raznih strankarskih gledaliških skupin v en sam ansambel, ki bi gojil umetnost brez politične barve. Toda vse to spada v zgodovino, ki bo ta zanimiva poglavja celjske gledališke dejavnosti podrobno razkrila.

Utrujen od dolgoletnih bojev je Rafko Salmič umrl 20. decembra 1930. Komaj nekaj mesecev potem, ko je vse Celje z vsem mogočim priznanjem slavilo njegovo šestdesetletnico (rojen je bil dne 12. septembra 1870) je umrl mož, s katerega imenom in delom je zvezanih trideset let celjske zgodovine. Bila so to leta nenehne borbe za napredek slovenstva v najhujših časih avstro-ogrske strahovlade, leta neutrudnega stremljenja za uveljavljanje slovenske besede na odru celjskega gledališča, boja za ustanovitev zavoda, ki bi dostojno reprezentiral slovensko odrsko umetnost na celjskih tleh.



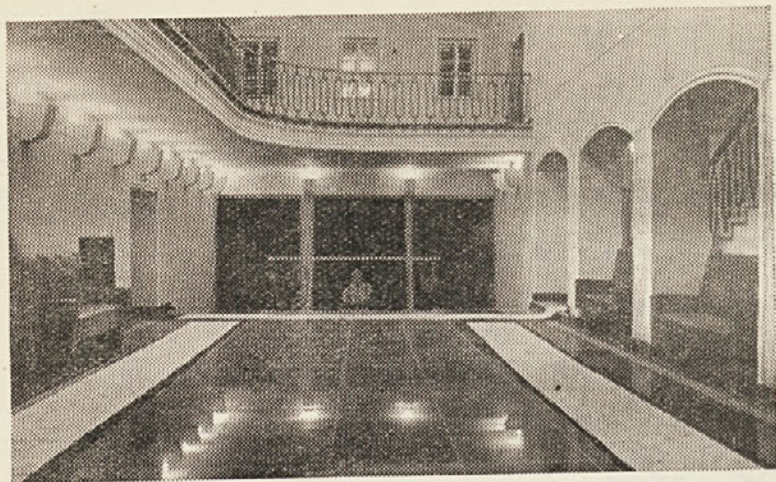
Čestitam k velikemu uspehu  
 k 40. letnici slovenske Gledališke  
 Celje z obznanitvijo in otvoritvijo  
 tega gledališča. Felim avam  
 slu, da bi imel kar največ  
 uspehov v gledališkem poslu.  
 Vsega našega misli si  
 rokim muzicam našega  
 Gledališča!  
 Boris Žihel

Iz spominske knjige ob otvoritvi nove gledališke hiše v Celju leta 1953  
 (Boris Žihel)

Kdor je poznal Rafka Salmiča, tega orjaškega Kraševca z otroško  
 dušo v silnem telesu, ni mogel dvomiti, da bi ta silak ne dočakal skraj-  
 nih meja človeškega življenja. Tragična usoda je hotela drugače: utru-  
 jen, zlomljen telesno in duševno od bojov in skrbi za napredek in svo-  
 bodo svojega naroda, za kulturni dvig našega človeka, je umrl mož,  
 ki bi bil lahko živel še desetletja, če ne bi bil vseh svojih telesnih in  
 duševnih sil z nenehnim delom izčrpal za blagor in kulturni napredek  
 svojega naroda.

V svobodni, socialistični Jugoslaviji je doseglo Celje to, za kar so  
 se vse gledališke generacije od Janeza Jeretina dalje z nesebično po-  
 žrtvovalnostjo borile — poklicno gledališče. Današnja generacija se glo-  
 boko zaveda, da tega kulturnega zavoda danes ne bi bilo, če ne bi bili  
 imeli v najtežjih časih celjske gledališke zgodovine takih mož, kot sta  
 bila Josip Drobnič in Rafko Salmič.

Njima in vsem njunim požrtvovalnim sodelavcem v spomin in za-  
 hvalo smo postavili v avli našega gledališča dva spomenika, ki naj bosta  
 vzpodbuda današnji in bodočim generacijam za neutrudno delo na polju  
 slovenske gledališke umetnosti.



Glavni foyer v Mestnem gledališču, kjer stojita spomenika Josipa Drobniča in Rafka Salmiča

## ORGANIZATORJI IN VIDNEJŠI SODELAVCI CELJSKEGA GLEDALIŠKEGA ŽIVLJENJA OD LETA 1849 DO LETA 1954

*Janez Krstnik Jeretin*, tiskarnar. Vodja slovenskih gledaliških diletantov. Režiser in igralec. Deloval od l. 1849 do l. 1852.

*Josip Drobnič*, pomožni gimnazijski učitelj, pisatelj, režiser in igralec. Deloval od l. novembra 1849 do l. 1853.

*Edvard Jeretin*, tiskarnar. Vodja slovenskih gledaliških diletantov. režiser in igralec. Deloval od l. 1862 do l. 1868. (Čitalnica).

*Ivan Jerman*, trgovski pomočnik. Vodja slovenskih gledaliških diletantov, režiser in igralec. Deloval od l. 1886 do l. 1888. (Čitalnica).

*Dr. Vladimir Ravnihar*, odvetniški kandidat. Organizator, odbornik in igralec. Predsednik Celjskega pevskega društva od l. 1897 do 26. junija 1901. Režiser in igralec od l. 1897 do junija 1901. Vodja Dramatičnega odseka pri CPD od l. 1897 do junija 1901.

*Franc Perdán*, čevljarški mojster. Vodja Dramatičnega odseka pri CPD, režiser in igralec. Deloval od l. februarja 1898 do maja 1900.

*Rafko Salmič*, urar. Gledališki organizator, odbornik, režiser in igralec.

Predsednik CPD od 18. decembra 1902 do 17. oktobra 1906. Od l. 1906 do l. 1911 je bil odbornik in tudi predsednik. Čas ni ugotovljen. Vodja Dramatičnega odseka pri CPD od junija 1901 do 15. januarja 1911.





*Ivan Prekoršek, predsednik  
Dramatičnega društva  
in igralec*



*Rafko Salmič, pred smrtjo*

Predsednik Dramatičnega društva od 15. januarja 1911 do 7. julija 1914.

Režiser in igralec od l. 1887 do l. 1926 (Dramatično društvo v Ljubljani, Dramatični odsek Čitalnice v Postojni, Dramatični odsek pri CPD in Dramatično društvo v Celju).

Odborniki Dramatičnega društva 15. januarja 1911: Anica Kukovec, dr. Karel Koderman, Ela Kalanova, Fran Mravljak, Bruno Rotter.

Josip Molek, režiser in igralec. Režiser in igralec Dramatičnega društva v sezoni 1913-1914. (Pogodbeno nastavljen).

Mirko Grudn, bančni ravnatelj. Predsednik Dramatičnega društva od 30. decembra 1918 do 19. februarja 1919.

Odborniki Dramatičnega društva 30. decembra 1918: Rafko Salmič, intendant, Ivan Prekoršek, Mirko Meglič, Fran Jurman, Ela Kalanova, Jožica Gregorinova, dr. Štefan Sagadin, dr. Ernest Kalan.

Ivan Prekoršek, potovalni učitelj CMD. Tajnik in arhivar Dramatičnega društva od 30. decembra 1918 do 1. februarja 1919. Predsednik Dramatičnega društva od 19. februarja 1919 do l. 1936 (+ igralec).

Adolf Pfeifer, bančni uradnik. Režiser in igralec od l. 1921 do l. 1934. (Dramatično društvo, Celjski studio).

Tajnik in blagajnik Dramatičnega društva od l. 1924 do l. 1930.

Milan Skrbinšek, režiser in igralec. Ravnatelj Mestnega gledališča, režiser in igralec Dramatičnega društva od 1. aprila 1920 do 1. avgusta 1920. (Pogodbeno nastavljen.)

Valo Bratina, režiser in igralec. Ravnatelj Mestnega gledališča, režiser in igralec Dramatičnega društva od 1. septembra 1920 do 1. aprila l. 1921.



*Josip Molek, režiser in igralec.  
Deloval v Celju v sezoni 1913-14*

Upravnik Mestnega gledališča, režiser in igralec Dramatičnega društva od 1. septembra 1927 do 1. maja 1928. (Pogodbeno nastavljen.)

Upravnik Ljudskega gledališča in režiser od oktobra 1948 do 31. marca 1. 1949. (Pogodbeno nastavljen.)

*Rado Železnik*, igralec in režiser. Predstavniki Udruženja igralcev SHS v upravi Mestnega gledališča in glavni režiser (+ igralec), od julija 1923 do 15. decembra 1923. (Pogodbeno nastavljen.)

*Vekoslav Janko*, igralec in režiser. Predstavniki Udruženja igralcev SHS v upravi Mestnega gledališča in glavni režiser (+ igralec) od 1. decembra 1923 do 1. junija 1924. (Pogodbeno nastavljen.)

*Milan Košič*, igralec in režiser. Igralec in režiser od maja 1920 do 1. 1952. (Dramatično društvo v Celju, Celjski studio, SNG Maribor, SNG Ljubljana, SNG Trst.) Umetniški vodja, režiser in igralec Celjskega studia od 1. februarja 1933 do 30. julija 1934.

Igralec Dramatičnega društva v l. 1919—1925. Igralec in režiser Dramatičnega društva v sezoni 1933-34.





*Milan Skrbinšek, upravnik, režiser in igralec. Deloval v Celju v sezoni 1919-20*



*Saša Pfeifer, režiser, igralec in odbornik Dramatičnega društva in Celjskega studia*

*Franc Lukman, mestni veroučitelj. Ravnatelj Mestnega gledališča od l. 1936 do l. 1941. (Prosvetni referent mestnega občinskega odbora.)*

*Fedor Gradišnik, magister farmacije. Gledališki organizator, režiser, igralec, pisatelj, gledališki publicist od l. 1912. (Dramatično društvo v Celju, Gledališko društvo na Jesenicah, Celjski studio, Okrožno gledališče, Ljudsko gledališče, Mestno gledališče. Prvi nastop v Dramatičnem društvu l. 1900.)*

*Upravnik Ljudskega gledališča od 1. aprila 1949 do 6. decembra 1950. (Stalno nastavljen.)*

*Upravnik Mestnega gledališča od 6. decembra 1950. (Stalno nastavljen.)*

*Gledališki svet Mestnega gledališča, 17. novembra 1951: Tine Orel, predsednik, člani: Fedor Gradišnik, Anton Janežič, Vladimir Novak, Branko Gombač.*

*Avgust Sedej, administrativni uradnik. Predsednik Okrožnega gledališča od novembra 1945 do 1. januarja 1947. Igralec od novembra 1945. (Okrožno gledališče, Ljudsko gledališče, Mestno gledališče.)*

*Odbor Okrožnega gledališča, novembra 1945: Avgust Sedej, predsednik, člani: Fedor Gradišnik, Jože Tomažič, Gustav Grobelnik jun., Štefan Trobiš, Andrej Svetek, Milan Venišnik, Janko Pogačnik, Marija Cukala, Franjo Roš, Marica Frece.*

*Josip Tomažič, gimnazijski profesor. Režiser, igralec in odbornik. (Okrožno gledališče, Ljudsko gledališče.)*

## Pozorište u Celju

Kada je govor o slovenačkim pozorištima, onda se obično spominju ljubljansko i mariborsko, jer su oba subvencionirana od dr-



Vekoslav Janca, režiser i artistski vođa Sledašitka u Celju.

žave. Međutim postoji i treće slovenačko pozorište, preko kojeg se mučke prelazi, valjda s toga, jer ga zvanično ne priznaje Ministarstvo Prosvete. Neka nam bude dozvoljeno, da skrenemo pažnju onih, koji se interesuju za pozorišni život u našoj domovini, na gradsko pozorište u Celju.

U ovoj lepoj varoši, između Maribora i Ljubljane, punoj uspomena na feudalna vremena („celjski grofovi“), podigoše Nemci, za vreme Austrije, dosta čednu pozorišnu zgradu, u kojoj su davali predstave — većim delom operete — najzence članovi ljubljanskog i mariborskog nemačkog ansambla.

Posle oslobođenja preuzeli su upravu varoši Slovenci, pa se je tako i pozorište otvorilo slovenačkoj glumi. Celjski Slovenci imali su za vreme Austrije Dramatsko Društvo, koje je priredivalo dile-

tantake predstave u Narodnom Domu. Kroz mnogo godina austrijskog požrtvovnog i poletnoga rada oko usavršavanja ovih predstava, ispoljilo se među diletantima nekoliko jačih talenata, koji bi mogli, kao što nas uveravaju glumci umetnici, — da i na većoj bini učine sasvim pristojan i ozbiljan utisak. Jedno vreme delovao je u Celju sadašnji režiser ljubljanske drame g. Milan Skrbinšek, te je s ovim diletantima davao gotovo sve drame Ivana Cankara. Posle njega postao je artistskim vođom g. Valo Bratina, danas ravnatelj drame u Mariboru. Iza toga preuzela je brigu za celjsko pozorište ljubljanska sekcija Udruženja Glumaca u Kraljevini S. H. S., organizovala redovite i stalne predstave i na taj način podigla Celje među pozorišne varoši. Udruženje poverilo je svom članu, ljubljanskom glumcu g. Zelezniku zadatač, da vodi artistsku stranu pozorišta, dok je financijalna u rukama Dramskog Društva s njegovim vrsnim predsednikom g. Iv.



Jozo Jurman, operni pevač i režiser Sledašitka u Celju.





*Fedor Gradišnik, upravnik MG*

*Tone Zorko*, gimnazijski učitelj. Predsednik uprave Ljudskega gledališča od 11. marca 1947 do marca 1948. Režiser in igralec od l. 1946. Prvi režiser poklicnega gledališča v Celju.

*Uprava Ljudskega gledališča*, 11. marca 1947: *Tone Zorko*, *Fedor Gradišnik*, *Gustav Grobelnik jun.*, *Josip Tomažič*, *Janko Pogačnik*, *Marija Cukalova*, *Marica Frecetova*, *Avgust Sedej*, *Andrej Svetek*, *Štefan Švegl*.

*Lojze Filipič*, dramaturg. Umetniški vodja in dramaturg Mestnega gledališča. Urednik Gledališkega lista MG od 1. septembra 1952. (Stalno nastavljen.)

*Fran Mravljak*, gimnazijski profesor. Tajnik Dramatičnega društva od 1. februarja 1919 do januarja 1920. Igralec od l. 1910 do l. 1920.

*Jernej Plahuta*, uradnik. Tajnik Dramatičnega društva od januarja l. 1920 do l. 1924. Igralec od l. 1919 do l. 1925.

---

*Slika na levi strani: Odtis članka o celjskem gledališču, ki je bil objavljen v beograjskem gledališkem listu »Comedia« 25. februarja 1924*



*Gledališki svet Ljudskega gledališča pred profesionalizacijo v jeseni 1949. Sede od leve prote desni: prof. V. Novak, upravnik F. Gradišnik, M. Frecetova, stoje od leve proti desni: T. Zorko, G. Grobelnik st., K. Golob, E. Burdych, B. Gombač, G. Grobelnik ml.*

*Čiro Sadar*, bančni uradnik. Tajnik Dramatičnega Društva in igralec od 1. 1930 do 1. 1936.

*Ljubo Kuštrin*, študent. Tajnik Okrožnega gledališča v času konstituiranja njegove prve uprave.

*Gustav Grobelnik jun.*, profesor. Tajnik, ustanovitelj in prvi urednik Gledališkega lista, gledališki publicist, igralec in režiser. Tajnik od julija 1945 do 1. januarja 1953. Urednik Gledališkega lista od 1. 1946 do septembra 1952. (Honorarni.) Igralec in režiser od julija 1945. (Okrožno gledališče, Ljudsko gledališče, Mestno gledališče.)

*Mirko Meglič*, uradnik. Blagajnik in igralec Dramatičnega društva od 30. decembra 1918 do 1. 1924.

*Maks Hubert*, trgovec. Blagajnik Dramatičnega društva od 1. 1929 do 1. 1933.

*Janko Pogačnik*, šolski upravitelj. Blagajnik od 11. marca 1947 do 1. maja 1949. Igralec Dramatičnega društva od 1. 1922 do 1. 1935.

*Gustav Grobelnik sen.*, računski svetnik v pokoju. Računovodja in blagajnik od 1. maja 1949 do 1. avgusta 1953. (Honorarni.)





*Milan Košič, režiser in igralec*

*Stanko Perc*, bančni uradnik. Arhivar in knjižničar od 1. februarja 1919 do 1. 1936. Igralec od 1. 1919 do 1948. (Dramatično društvo, Celjski studio, Okrožno gledališče, Ljudsko gledališče.)

*Franč Mirnik*, trgovski pomočnik, Ekonom od 1. februarja 1950. Računovodja od 1. avgusta 1953. (Stalno nastavljen). Igralec od 1. 1933. (Celjski studio, Okrožno gledališče, Ljudsko gledališče, Mestno gledališče.)

*Karl Ruprecht*, odrski mojster od 1. 1918 do 1. 1924. (Stalno nastavljen.)

*Anton Rožanc*, odrski mojster od 1. 1924 do 1. 1941. (Stalno nastavljen.)

*Karl Glob*, mizarški mojster. Odrski mojster (+ igralec) od 1. 1946 do 1949. (Honorarni.)

*Marjan Gombač*, kleparski mojster. Odrski mojster v sezoni 1949 — 1950. (Honorarni.)

*Franjo Cesar*, rezbar. Odrski mojster od 1. 1951. (Stalno nastavljen.)

*Pavle Dereani*, uradnik. Odrski električar od 1. 1918 do 1. 1932. (Honorarno nastavljen.)

*Ludvik Palir*, električar. Odrski električar od 1. 1932 do 1. 1937. (Honorarno nastavljen.)

*Karl Peer*, električar. Odrski električar od 1. 1937 do 1. 1941.

*Jože Oder*, električar. Odrski električar v 1. 1945.



*Gustav Grobelnik, igralec, režiser in urednik Gledališkega lista od leta 1945 do 1953*

*Ivan Florjančič, električar. Odrski električar v l. 1945.*

*Maks Goleš, odrski električar v l. 1946 do l. 1948.*

*Ivo Umek, električar. Odrski električar od l. 1949 do l. 1951.*

*Bogomil Les, električar. Odrski električar od 1. maja 1951. (Stalno nastavljen.)*

*Sveta Jovanović, arhitekt. Inscenator in tehnični šef od l. VIII. 1953.*

*Fran Kapus, frizerski mojster. Lasuljar in masker od leta 1900 do leta 1921. (Honorarni.)*

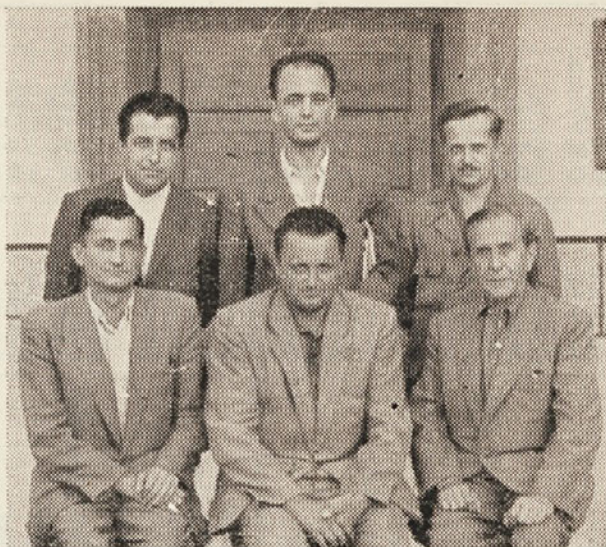
*Riko Grobelnik, frizerski mojster. Lasuljar in masker od l. 1921 do l. 1952. (Honorarni.)*

Za »stalno nastavljene« člane se smatrajo oni, ki so bili nastavljeni s službenim dekretom in s stalno plačo. »Pogodbeno nastavljeni« so bili nastavljeni z dekretom in plačo po dogovoru za določen čas. »Honorarni« so prejeli honorar za sodelovanje po dogovoru.

Pri vseh onih, pri katerih teh postavk ni, so sodelovali kot amaterji brez zaslужka.

Pregled je sestavljen po delovanju posameznikov v časovnem zaporedju, dasi bi mogel biti tudi abecedno urejen. Ker pa je kratek, bo tudi brez abecednega zaporedja mogoče hitro najti vsa imena.





*Gledališki svet Mestnega gledališča v Celju. Od leve proti desni sede: prof. A. Janežič, prof. T. Orel, upravnik F. Gradišnik, stoje: prof. V. Novak, dramaturg L. Filipič, predsednik Sveta za prosveto in kulturo MLO prof. A. Aškerc*

## VAŽNEJSI KRITIKI IN POROČEVALCI, GLEDALIŠKIH PREDSTAV V CELJU

*Od l. 1897 do l. 1914*

Ekar Anton	Koderman dr. Karl
Golar Cvetko	Ravnihar dr. Vladimir
Kalan dr. Ernest	

*Od l. 1918 do l. 1936*

Lešničar Janko	Roš Fran
Mravljak Fran	Skaberne dr. Bogomir
Pečnik Rado	Štampihar dr. Ivo
Prekoršek Ivan	

*Od l. 1945 do l. 1954*

Filipič Lojze	Grobelnik Gustav jun.
Gradišnik Fedor sen.	Orel Tine

## SEZNAM IGRALSKIH VLOG, REŽIJ IN GOSTOVANJ RAFKA SALMIČA

Zap. št.	Avtor	Naslov dela	Vloga	Režija	Društvo, pri katerem je nastopal	Štev. predstav
<b>Sezona 1887/1888</b>						
1	Morre	Revček Andrejček	Šimen	Borštnik	D. d. v Ljub.	2
2	***	Mutec	Luka	Borštnik (nastop gojencev Dramatične šole)	D. d. v Ljub.	1
3	Tavčar-Borštnik	Otok in struga	Valentin	Borštnik	D. d. v Ljub.	1
4	Moser	Gospa, ki je bila v Parizu	sluga gospoda Znojce	Borštnik	D. d. v Ljub.	1
5	***	Prvikrat v gledališču	igrallec Muh	Borštnik	D. d. v Ljub.	2
6	Balučki	Gosi in goske	Stojko	Borštnik	D. d. v Ljub.	1
7	Birch-Pfeiffer	Cvrček	Tržinar	Borštnik	D. d. v Ljub.	1
8	Mosenthal	Deborah		Borštnik	D. d. v Ljub.	1
<b>Sezona 1888/1889</b>						
9	Gogolj	Revizor	trgovec	Borštnik	D. d. v Ljub.	1
10	Balučki	Gosi in goske	Josip	Borštnik	D. d. v Ljub.	1
11	Morre	Revček Andrejček	Šimen	Borštnik	D. d. v Ljub.	1
Pri vseh gornjih predstavah je Rafael Salmič nastopal pod psevdonimom »Samič«.						
<b>Sezona 1896/1897</b>						
12	Taube	Sandrov kipec	Ballini (kot gost)	Inemann	D. d. v Ljub.	1
13	Offenbach	Lepa Helena (opereta)	Ahil (kot gost)	Inemann	D. g. v Ljub.	3
14	Ganghofer	Valenska svatba	Dragoš (kot gost)	Inemann	D. g. v Ljub.	1
<b>Sezona 1898/1899</b>						
15	Hahn	Čevljar baron	Rozina	Perdan	D. o. CPD	1
16	Sax	Prvikrat pri fotografu	vloga ni ugotovljena	Perdan	D. o. CPD	2
<b>Sezona 1899/1900</b>						
17	Morre	Revček Andrejček	Anže	Perdan	D. o. CPD	2
18	Raupach	Mlinar in njegova hči	Konrad	Perdan	D. o. CPD	1
19	Stepánek	Tat v mlinu ali		Perdan	D. o. CPD	2
20	Görner	Slovenec in Nemeč	Jurček lovca	Perdan	D. o. CPD	1
21	Holtei	Sneguljčica	vloga ni ugotovljena	Perdan	D. o. CPD	1
22	L' Arronge	Bisernica	Vrličič	Perdan	D. o. CPD	1
		Dr. Blažič		Perdan	D. o. CPD	1



23	Nestroy	Lumpacij Vagabund ali Zanimkrna trojica	krojač	Perdan	D. o. CPD	1
24	Blumenthal- Kadelburg	Martin Smola ali Kinematograf	Potezon	Perdan	D. o. CPD	1
25	Koschat	Na Vrbskem jezeru (opereta)	Stefe	Ravnihar	D. o. CPD	1
<b>Sezona 1900/1901</b>						
26	Costa	Brat Martin	Červiček	Ravnihar	D. o. CPD	1
27	Raupach	Mlinar in njegova hči	Konrad	Ravnihar	D. o. CPD	1
28	***	Karakala	vloga ni ugotovljena	Ravnihar	D. o. CPD	1
29	Kotzebue	Vrban Debeluhar	Vrban	Ravnihar	D. o. CPD	1
30	Nestroy	Lumpacij Vagabund ali Zanimkrna trojica	krojač	Ravnihar	D. o. CPD	1
<b>Sezona 1901/1902</b>						
31	Raupach	Mlinar in njegova hči	Konrad	Salmič	D. o. CPD	1
32	Trifković	Gospod nadzornik	Petrović	Salmič	D. o. CPD	1
33	Koschat	Na Vrbskem jezeru (opereta)	Stefe	Salmič	D. o. CPD	1
34	Trifković	Srečno novo leto	stric	Salmič	D. o. CPD	1
35	Jurčić-Govekar	Deseti brat	Krjavelj	Salmič	D. o. CPD	2
36	Jurčić-Govekar	Rokovnjači	Blaž Mozol	Salmič	D. o. CPD	1
37	Kotzebue	Krojač Fips	Fips	Salmič	D. o. CPD	1
38	***	Godbena poizkušnja	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. o. CPD	1
<b>Sezona 1902/1903</b>						
39		Večer v slovenskem rajju	vloga v enodejanki (ni ugotovljena)	Salmič	D. o. CPD	1
40	***	Godbena poizkušnja	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. o. CPD	1
41	Costa	Brat Martin	Martin	Salmič	D. o. CPD	1
42	Jurčić-Govekar	Rokovnjači	Krjavelj	Salmič	D. o. CPD	1
43	Murnik	Bucek v strahu	Bucek	Salmič	D. o. CPD	1
44	Blumenthal- Kadelburg	Pri belem konjičku	Bucek	Salmič	D. o. CPD	1
45	Finžgar	Divji lovec	Tonček	Salmič	D. o. CPD	1
46	Krenn-Lindau	Brez denarja	Skof	Salmič	D. o. CPD	1
47	Jurčić-Govekar	Deseti brat	Krjavelj	Salmič	D. o. CPD	1
<b>Sezona 1903/1904</b>						
48	L'Arronge	Dr. Hribar	Rodič	Salmič	D. o. CPD	1
49	Samberg	Valvazorjev trg	Dermota	Salmič	D. o. CPD	1

Zap. št.	Avtor	Naslov dela	Vloga	Režija	Društvo, pri katerem je nastopal	Število predstav
50	Goldoni	Dva gospoda in en sluga	sluga	Salmič	D. o. CPD	1
51	Costa	Njen korporal	Ištvan	Salmič	D. o. CPD	1
52	Govekar	Legijonarji	Boštjan Jež	Salmič	D. o. CPD	2
53	Fastenrath	Dve tašči	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. o. CPD	1
		<b>Sezona 1904/1905</b>				
54	Costa	Njen korporal	Ištvan	Salmič	D. o. CPD	1
55	Krenn-Lindau	Brez denarja	Skok	Salmič	D. o. CPD	1
56	Chivot-Durn	Rezervistova svatba	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. o. CPD	1
57	***	Pri vratarju	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. o. CPD	1
58	Bisson	Kontrolor spalnih vozov	kontrolor	Salmič	D. o. CPD	1
59	Salmič	Mlinar in njegova hči (enodejanka)	mlinar	Salmič	D. o. CPD	1
60	Ernest	Vzgojitelj Lanovec	Kremenjak	Salmič	D. o. CPD	1
		<b>Sezona 1905/1906</b>				
19	Blum-Toche	Madame Mongodin	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. o. CPD	1
62	Blumenthal-Kadelburg	Pri belem konjičku	Bucek	Salmič	D. o. CPD	1
63	Govekar	Legijonarji	Boštjan Jež	Salmič	D. o. CPD	1
64	***	Putifarke	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. o. CPD	1
		<b>Sezona 1906/1907</b>				
65	Milčinski	Cigani	Brenk	Salmič	D. o. CPD	1
66	Neidhart	Prvi	Platner	Salmič	D. o. CPD	1
		<b>Sezona 1907/1908</b>				
67	Iz francoskega	Nočna služba	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. o. CPD	1
		<b>Sezona 1908/1909</b>				
68	Wildbrandt	Svetinova hči	Svetina	Salmič	D. o. CPD	1
69	Govekar	Martin Krpan	Krpan	Salmič	D. o. CPD	2
70	Klicpera	Na mostu	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. o. CPD	1
71	Kumeticka	Starinarnica	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. o. CPD	1
72	Laufs	Vražja misel	Adalbert	Salmič	D. o. CPD	1
73	Govekar	Legijonarji	Boštjan Jež	Salmič	D. o. CPD	1
74	Klicpera	Poljub	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. o. CPD	1
75	Gogolj	Revizor	Dmubanovski	Salmič	D. o. CPD	1



76	Subert	Zečev	Požar Peter	Salmič	D. o. CPD
77	Jurčič-Govekar	Deseti brat	Krjavelj	Salmič	D. o. CPD
78	Mosenthal	Na Osojah	Matija	Salmič	D. o. CPD
<b>Sezona 1909/1910</b>					
79	Wildbrandt	Svetinova hči	Svetina	Salmič	D. o. CPD
80	Govekar	Marin Krpan	Krpan	Salmič	D. o. CPD
81	Anzengruber	Dolski župnik	župnik	Salmič	D. o. CPD
82	Kadelburg	V civilu	Fric	Salmič	D. o. CPD
83	Blumenthal	Velikomestni zrak	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. d. v Celju
84	Blumenthal	Drugo lice	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. d. v Celju
85	Anzengruber	Krivoprisežnik	Somrak	Salmič	D. d. v Celju
<b>Sezona 1911/1912</b>					
86	Hawel	Bleda žena Skrb	Vrhovec	Salmič	D. d. v Celju
87	Blumenthal	Zlodjeve skale	Hlodnik	Salmič	D. d. v Celju
88	Finžgar	Divji lovec	Tonček	Salmič	D. d. v Celju
89	Thoma	Lokalna železnica	Kozlevčar	Salmič	D. d. v Celju
90	Ipavec	Možiček (piesna pantomima)	Harlekin	I. Ipavec	D. d. v Celju
91	Sudermann	Fric	Fric	Salmič	D. d. v Celju
92	Cavalotti	*. Jefejeva hči	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. d. v Celju
93	Horst	Nebesa na zemlji	Vesel	Salmič	D. d. v Celju
94	Vošnjak	Svoji k svojim	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. d. v Celju
95	***	Malomestne tradicije	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. d. v Celju
<b>Sezona 1912/1913</b>					
96	Finžgar	Naša kri	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. d. v Celju
97	Kratz-Neal	Veleturist	Dolinar	Salmič	D. d. v Celju
98	Molnaux	Gluh mora biti	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. d. v Celju
99	Brieux	Rdeči talar	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. d. v Celju
100	Laube	Sredi noči	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. d. v Celju
101	Rosen	Garibaldi	vloga ni ugotovljena	Salmič	D. d. v Celju
102	Kratz	Luce in Lipe	Hitnik	Salmič	D. d. v Celju
<b>Sezona 1913/1914</b>					
103	Govekar	Legionarji	Boštjan Jež	Salmič	D. d. v Celju
104	Jurčič-Govekar	Rokovnjači	Blaž Mozol (kot gost)	Bošttnik	D. g. v Ljub.
Z Blažem Mozolom je Rafko Salmič proslavljal 25-letnico umetniškega delo- vanja v Deželnem gledališču v Ljubljani (1. marca 1914).					

Zap. št.	Avtor	Naslov dela	Vloga	Režija	Društvo, pri katerem je nastopal	Štev. predstav
		<b>Sezona 1918/1919</b>				
105	Govekar	Legijonarji	Boštjan Jež	S. Gradišnik	D. d. v Celju	2
106	Guinera	V dolini	Tomaž	Salmič	D. d. v Celju	3
		<b>Sezona 1922/1923</b>				
107	Govekar	Legijonarji	Boštjan Jež	Salmič	D. d. v Celju	3
		<b>Sezona 1924/1925</b>				
108	Jurčič-Govekar	Rokovnjači	Biaž Mozol	Salmič	D. d. v Celju	3
109	Gošar	Vdova Rošinka	Balantač	Salmič	D. d. v Celju	2
		<b>Sezona 1925/1926</b>				
110	Jurčič-Govekar	Deseti brat	Krjavelj	Reš	E. d. v Celju	3

\* S to vlogo se je Rafael Salmič poslovil od odra.

#### O p o m b a :

Rafael Salmič je začel nastopati kot urarski vajenec v slovenskem gledališču v Ljubljani v sezoni 1887/1888, v kateri je tudi absolviral Borštnikovo Dramatično šolo. Potem, ko je odslužil vojaščino, se je vrnil v svoj rojstni kraj Postojno in tam organiziral slovensko gledališče. Mnogo je tudi nastopil na kulturnih in političnih prireditvah z recitacijami in govori. Vendar vsega tega ni bilo mogoče do sedaj zbrati. Izostali so še tudi nekateri njegovi nastopi na raznih manjših gledaliških odrih v okolici Celja in pa nastopi v krajih na Primorskem, v Trstu itd. Vse to bomo morali seveda še zbrati in uređiti pri poznejšem, še natančnejšem razglabljanju celjske gledališke zgodovine.

Kratice pomenijo: D. d. v Ljubljani = Dramatično društvo v Ljubljani  
 D. g. v Ljubljani = Deželno gledališče v Ljubljani  
 D. o. CPD = Dramatični odsek Celjskega pevskega društva  
 D. d. v Celju = Dramatično društvo v Celju





Rafael Salmič v vlogi Blaža Mozola. — Jurčič-Govekar: Rokovnjači. Sezona 1913-14. Ob 25-letnici umetniškega delovanja v Slovenskem gledališču v Ljubljani 1. marca 1914



Rafko Salmič v vlogi Mozola. —  
Govekar: Rokovnjači. Sezona  
1902-03



Rafko Salmič v vlogi Krjavlja. —  
Jurčič-Govekar: Deseti brat. Sezona  
1925-26. Zadnji nastop Rafka Salmiča



Rafko Salmič, vloga ni ugotovljena.  
Sezona 1910-11



Rafko Salmič v vlogi Martina  
Krpana. — Govekar: Martin Krpan.  
Sezona 1908-09

B R A N K O G O M B A Č  
S L O V E N S K A I N T U J A D E L A  
OD 16. SEPTEMBRA 1849 DO 24. APRILA 1954

Sezona 1849/1850

1. Linhart Anton Tomaž; Županova Micka. Veselogra v enem dejanju. 16. septembra 1849. — Prva slovenska gledališka predstava v Celju — režija: Janez Krstnik Jeretin. — D. s. g. d. — M. g.

2. Kotzebue A. (Josip Drobnič): Raztresenca. Vesela igra v enem dejanju. 30. julija 1850. — Uprizoritev gojencev Drobničeve Dramatične šole — režija: J. Drobnič — D. s. g. d. — G.

3. Kotzebue A. (Josip Drobnič): Dvboj. Vesela igra v enem dejanju. 30. julija 1850. — Uprizoritev gojencev Drobničeve Dramatične šole — režija: J. Drobnič — D. s. g. d. — G.

Sezona 1851/1852

4. Kliepera Vi. K. (Kleeman — J. Kosmač): Dobro jutro. Vesela igra s petjem v enem dejanju. 30. novembra 1851 — režija: J. Drobnič — (+ pevske točke) — D. s. g. d. — M. g.

5. Iz francoskega (Ivan Babnik): Golfan stavec. Igra v enem dejanju. 14. decembra 1851 — režija: J. Drobnič — (+ deklamacije in pevske točke) — D. s. g. d. — M. g.

6. Stepánek J. N. (Kleeman — Janez Bleiweis): Tat v mlinu ali Slovenec in Nemec. 1. januarja 1852 — režija: J. Drobnič — J. K. Jeretin — (+ deklamacije in pevske točke) — D. s. g. d. — M. g.

7. Linhart Anton Tomaž; Županova Micka. Komedija v enem dejanju. 7. marca 1852 — režija: J. Drobnič — D. s. g. d. — M. g.

Sezona 1864/1865

8. Kotzebue A. (Jakob Zabukovec): Domači prepir. Veselogra v enem dejanju. 18. decembra 1864 — režija: E. Jeretin — D. s. g. d. — Č.  
F. Kapus, A. Kapusova.

9. Kotzebue A. (Josip Drobnič): Raztresenca. Vesela igra v enem dejanju. 31. de-



R. Salmič (Boštjan Jež), N. Baševa (Lavra) levo, A. Vrečerjeva, desno od Salmiča. — Govekar: Legionarji. Režija: R. Salmič. Sezona 1903-04



**Josip Boc. Vloga ni ugotovljena. Sezona 1899—1900**



cembra 1864 — režija: E. Jeretin — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — Č.

10. Linhart Anton Tomaž: **Županova Micka**. Komedija v enem dejanju. 2. februarja 1865. — Beseda v spomin Valentinu Vodniku — režija: E. Jeretin — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — Č.

11. Iz nemškega (Lujiza Pesjakova): **Strup**. Veseloigra v enem dejanju. 19. marca 1865 — režija: E. Jeretin — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — Č.

12. Iz angleškega (Miroslav Vilhar): **Filozof**. Veseloigra v enem dejanju. 2. aprila 1865 — režija: E. Jeretin — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — Č.

13. Iz \*\*\* (Miroslav Vilhar): **Zupan**. Šaloiigra v dveh delih. 25. maja 1865 — režija: E. Jeretin — (+ petje) — D. s. g. d. — Č.

**Sezona 1865/1866**

14. Kotzebue A. (Josip Drobnič): **Dvboj**. Vesela igra v enem dejanju. 3. septembra 1865 — režija: E. Jeretin — (+ petje) — D. s. g. d. — Č. — E. Jeretin (stotnik),

F. Skoflek (nadkonjik), Petini (sluga), F. Kočvarjeva (Micika), Kočvar ml. (Micikin oče), L. Kreuzberger (ciglar).

15. Iz francoskega (Ivan Babnik): **Golfan starec**. Igra v enem dejanju. 19. novembra 1865 — režija: E. Jeretin — (+ petje) — D. s. g. d. — Č. — E. Jeretin, F. Kočvarjeva, F. Skoflek.

16. Iz \*\*\* (Josip Drobnič): **Pravi Slovenec**. Veseloigra v enem dejanju. 26. decembra 1865 — režija: E. Jeretin — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — Č.

17. Lendovšek Mihael: **Kateri bo? Veseloigra** v enem dejanju. 4. marca 1866 — režija: E. Jeretin — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — Č.

18. Klicpera Vl. K. (Janez Bleiweis): **Bob iz Kranja**. Burka v enem dejanju. 15. aprila 1866 — režija: E. Jeretin — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — Č.

19. Holbein \*\*\* (Janez Bleiweis): **Vdovec in vdova**. Šaloiigra v enem dejanju. 3. junija 1866 — režija: E. Jeretin — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — Č.



Mila Sernec, igralka. Ustreljena po okupatorju leta 1941

#### Sezona 1866/1867

20. Klicpera Vl. K. (Grabrijan): **Dobro jutro**. Veseloigra. 23. septembra 1866 — režija: E. Jeretin — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — Č.

21. Iz nemškega (Kozel M.): **Le naravnost**. Veseloigra v enem dejanju. 28. oktobra 1866 — režija: E. Jeretin — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — Č. — F. Kapus, F. Škoflek, A. Kapusova (Rakova), F. Miklova (Amalija).

22. Iz nemškega (M. Prelog): **Crni Peter**. Saloigra v enem dejanju. 2. decembra 1866 — režija: E. Jeretin — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — Č.

23. Klicpera Vl. K. (Janez Bleiweis): **Bob iz Kranja**. Veseloigra v enem dejanju. 16. decembra 1866 — režija: E. Jeretin — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — Č. — E. Jeretin (Matiček), F. Kapus (Grabež), F. Škoflek (Kotlar), F. Miklova\* (Polonica).

24. Iz nemškega (Kozel M.): **Le naravnost**. Veseloigra v enem dejanju. 16. decembra 1866 — režija: E. Jeretin — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — Č. — F. Miklova (Amalija), A. Kapusova (Rakova), F. Kapus, F. Škoflek.

\* F. Miklova je psevdonim Fani Kočevarjeve.

25. Stepánek J. (J. K.): **Tat v mlinu**. Burka v enem dejanju. 5. maja 1867 — režija: E. Jeretin — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — Č.

#### Sezona 1867/1868

26. Samberk F. (F. M.): **Ultra**. Veseloigra v enem dejanju. 29. decembra 1867 — režija: E. Jeretin — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — Č.

27. Iz \*\*\* (Prelog): **Zakonska sol**. Saloigra v enem dejanju. 2. februarja 1868 — Beseda v spomin Valentinu Vodniku — režija: E. Jeretin — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — Č. — A. Kapusova, E. Jeretin, F. Škoflek.

28. Benedix R. (Janez Globočnik): **Pravda**. Veseloigra v enem dejanju. 19. marca 1868 — režija: E. Jeretin — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — Č.

#### Sezona 1868/1869

29. Iz nemškega (Lujiza Pesjakova): **Strup**. Veseloigra v enem dejanju. 20. decembra 1868 — režija: E. Jeretin — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — Č.

Vse predstave do 20. decembra 1868 v okviru Čitalnice so se vršile v Tapajnerjevi





*Fani Kočevar v vlogi Micike. — Kotzebue-Drobnič: Dvoboj  
Sezona 1865-66*



M. Detiček, Anton Cerar-Daniilo, Rafael Salmič, ? od leve proti desni.  
V Celju okoli l. 1907

hiši pri železniški postaji, tam, kjer je danes Dom OF.

#### Sezona 1886/1887

30. Veseloigra v enem dejanju. Avtor in naslov dela nista ugotovljena, 8. februarja 1887 — režija: I. Jerman — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — C.

#### Sezona 1887/1888

31. Girardin (Valentin Mandelc): Klobuk. Veseloigra v enem dejanju, 31. decembra 1887 — režija: I. Jerman — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — C.

#### Sezona 1891/1892

32. Korzenowski (Josip Stare): Stara mesto mlade. Veseloigra v enem dejanju, 31. decembra 1891 — režija: I. Jerman — (+ deklamacije in petje). — D. s. g. d. — C.

#### Sezona 1892/1893

33. Iz \*\*\* (\*\*\*): Pevci iz Chikaga. Komični prizor, 31. decembra 1892 — režija: \*\*\* — (+ deklamacije in petje) — D. s. g. d. — C.

#### Sezona 1894/1895

34. Siraudin in Thiboust (Valentin Mandelc): Ženski jok. Veseloigra v enem dejanju, 31. decembra 1894 — režija: \*\*\* — (+ deklamacije in petje). — D. s. g. d. — C. — K. Janežič (Dogmanič), Glazer (Podvinski), Glazerjeva, Janežičeva, J. Vauken (Kilijan).

35. Rosen Julij (Ivan Kalan): Garibaldi. Burka v enem dejanju, 17. februarja 1895 — režija: \*\*\* — (+ »Stotnik in njegov sluga« in šaljivi samospev »Stari Kranjci«) — D. s. g. d. — C.

36. Iz \*\*\* (\*\*\*): Stotnik in njegov sluga. Veseloigra v enem dejanju, 17. februarja 1895 — režija: \*\*\* — (+ »Garibaldi« in šaljivi samospev »Stari Kranjci«) — D. s. g. d. — C.

37. Iz \*\*\* (\*\*\*): Klopotec in Talijan. Šaljivi prizor, 18. avgusta 1895 — režija: \*\*\* — (+ deklamacije in petje) — CPD. V gostilni »Cajhenc, Teharje.

Vse predstave od leta 1886 do 1895 so se vršile v Strausovi hiši, tam, kjer je danes hotel »Pošta«.

#### Sezona 1897/1898

38. Iz \*\*\* (\*\*\*): Stotnik in njegov sluga. Veseloigra v enem dejanju, 24. novembra 1897 — režija: V. Ravnihar — (+ deklamacije in petje) — CPD — N. d. — I. Rebek (stotnik), M. Korošec (sluga).

39. Moinaux — Eirich (Josip Noll): Gluh mora biti. Burka v enem dejanju, 5. decembra 1897 — režija: dr. V. Ravnihar — (+ deklamacije in petje) — CPD — N. d. — I. Rebek (tast), L. Terček (sluga), A. Leitgeb\* (hčerka), H. Saks (ljubimec).

\* A. Leitgeb, kasneje žena R. Salmiča.  
40. P. Pflieger Morawsky (J. Mohorič): Poglavlje I, II, in III. Veseloigra v enem dejanju, 31. decembra 1897 — režija: V. Ravnihar — (+ deklamacije in petje) — Citalnica. — N. d. — M. Baš (vdova), V.



*Ivan Rebek, igralec in odbor-  
nik Dramatičnega odseka CPD  
in Dramatičnega društva od  
leta 1897 do 1914*



Ravnihar (svetovalec), L. Terček (Jakob),  
\*\*\* Rožman (Vidimov), A. Leitgeb (Julija),  
\*\*\* Valenčak (Vladimir), \*\*\* Hočevarjeva  
(Marta).

41. Kersnik Janko — Josip Jurčič: **Be-  
rite Domovino.** Enodejanka. 22. maja 1898  
— režija: V. Ravnihar — (+ deklamacije in  
petje) — CPD — N. d. — M. Karlovškova,  
V. Ravnihar, L. Terček.

42. H. Sax-Rodiški (\*\*\*): **Prvikrat pri  
fotografu.** Veseloigra v enem dejanju —  
maj 1898 — režija: V. Ravnihar — (+ de-  
klamacije in petje) — D. o. CPD — N. d.

#### Sezona 1898 1899

43. Kotzebue A. (D. Hostnik): **Krojač  
Fips.** Burka v enem dejanju. — 31. decem-  
bra 1898 — režija: V. Ravnihar —  
(+ deklamacije in petje) — D. o. CPD  
— N. d. — S. Dolinarjeva (Lizika), V.  
Ravnihar (Fips), J. Karlovšek (Leon), M.  
Karlovškova (Lucija), L. Terček (Lojze).

44. Hahn Rudolf (Jakob Aleševce): **Čev-  
ljar baron.** Burka s petjem v treh de-  
janjih. — 16. in 30 aprila 1899 — režija: F.  
Perdan — D. o. CPD — N. d. — M.  
Baševa (baronica), A. Vrečerjeva (Ma-  
rička), E. Kalanova (teta), F. Perdan  
(Nacelj), J. Boc (Podplat), J. Karlovšek  
(zdravnik), L. Terček (policaaj), R. Salmič  
(Rozina), P. Miklave (Arabelo).

45. H. Sax-Rodiški: **Saljivi prizor »Prvi-  
krat pri fotografu.** Veseloigra v enem de-  
janju. 2. junija 1899 — režija: F. Perdan  
— (+ saljivi nastopi) — D. o. CPD —  
N. d. — L. Terček, \*\*\* Bizjak, R. Sal-  
mič, F. Perdan.

#### Sezona 1899/1900

46. Morré Karl (Jakob Bedének): **Revček  
Andrejček.** Narodna igra s petjem v petih  
dejanjih — 1. oktobra 1899 in 21. janua-  
rja 1900 — režija: F. Perdan — D. o.  
CPD — N. d. — F. Perdan (Andrejček),  
M. Baševa (Francica), R. Salmič (Anže),  
I. Rebek (Jeklen), A. Vrečerjeva (Jelica),  
E. Kalanova (Neža), \*\*\* Pirnat (Pavle),  
J. Filipičeva (Ana).

47. Raupach E. (Fran Malavašič): **Mli-  
nar in njegova hči.** Zaloigra v petih de-  
janjih (10 slikah). — 1. novembra 1899 —  
režija: F. Perdan — D. o. CPD — N. d.  
— F. Perdan (Crnot), M. Baševa (Marica),  
R. Salmič (Konrad), S. Boco (Županja),  
J. Boc (Pivek), J. Filipičeva (Meta), M.  
Korošec (duhovnik), \*\*\* Sket (Luka), H.  
Sax (Matija).

48. Stepanek J. N. (Kleeman-Bleiweis):  
**Tat v mlinu ali Slovenec in Nemeč.** Bur-  
ka v treh dejanjih. — 3. in 17. dec. 1899  
— režija: F. Perdan — D. o. CPD — N. d.  
— F. Perdan (Maušl), R. Salmič (Jurček),



Ivan Spindler v vlogi Martina Spaka. — Jurčič-Govekar: Deseti brat. Sezona 1901-02

M. Baševa (Katrica), V. Ravnihar (študent), M. Karlovska (Ančika), A. Vrečerjeva (Doroteja), J. Karlovšek (korporal), J. Boc (Tomaž).

49. Görner A. (Fran Gestrin): **Sneguljčica**. Pravljična igra. — 2. februarja 1900 — režija: F. Perdan — D. o. CPD — N. d. — M. Slavčeva k. g. (Sneguljčica), R. Salmič (lovec), V. Ravnihar (kraljevič), E. Kalanova (kraljica), M. Baševa (dvorjanka), F. Gradišnik (palček). (Prvi nastop na celjskem odru sedanjega upravnika).

50. Holtei Karl von. (Ivan Kalan): **Bisernica**. Igrokaz s petjem v dveh dejanjih. — 18. februarja 1900 — režija: F. Perdan — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič, V. Ravnihar, E. Kalanova, M. Baševa, J. Boc, S. Bocova.

51. L'Arronge (Anton Trstenjak): **Dr. Blažič**. Veseloigra. — 1. aprila 1900 — režija: F. Perdan — D. o. CPD — N. d. — J. Boc (Blažič), \*\*\* Meh (Zlatka), V. Ravnihar (Suhodolski), M. Baševa (baronica), J. Filipičeva (Zarka), E. Kalanova (Blagota), S. Bocova (Marjana), F. Perdan (Muhovič), R. Salmič (Vrlinič), I. Rebek (Trdič).

52. Nestroy J. N. (Jakob Alešovec): **Lumpacij Vagabund ali Zanikrna trojica**. Veseloigra v treh dejanjih. — 8. aprila 1900 — režija: F. Perdan — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (krojač), F. Perdan (Kneftra), V. Ravnihar (mizar), M. Baševa, A. Vrečerjeva, E. Kalanova, I. Rebek, J. Boc.

53. Blumenthal-Kadelburg (Oton Zupančič): **Martin Smola ali Kinematograf**. Veseloigra. — 20. maja 1900. — Benefična predstava F. Perdana. — Režija: F. Perdan — D. o. CPD — N. d. — A. C. Danilo k. g. (Menski), F. Perdan (Smola), S. Bocova (Matilda), M. Karlovska (Hilda), J. Filipičeva (Marta), A. Vrečerjeva (Ema), J. Boc (Strnad), V. Ravnihar (Avšin), R. Salmič (Potezon), F. Leskovšek (Skrabec), I. Rebek.

54. Tomaž Koschat: **Na Vrbskem jezeru**. Opereta. 17. junija 1900 — režija: V. Ravnihar — (+ deklamacije) — D. o. CPD — N. d. — J. Karlovšek (Janko), R. Salmič (Stefe), Bocova (Jezernikova), J. Boc (Jezernik), A. Vrečerjeva (Minka), I. Spindler (gozdar), S. Cizljeva (Jerica), V. Ravnihar, R. Volavšek, \*\*\* Kreol.

#### Sezona 1900/1901

55. Costa Karel (\*\*\*): **Brat Martin**. — Ljudska igra. — 7. oktobra 1900 — režija: V. Ravnihar — D. o. CPD — N. d. — M. Karlovska (Cilka), M. Baševa (Urša), E. Dobrškova (Spela), \*\*\* Straškova (Lenka), J. Boc (Martin), V. Ravnihar (Kremen), R. Salmič (Cerviček), L. Terček (Pepe), A. Vrečerjeva (dekle), I. Rebek (župan), J. Karlovšek (Andrej).



56. Raupach E. (Fran Malavašič): **Mlinar in njegova hči**. Založna v petih dejanjih (10 slikah). — 1. novembra 1900 — režija: V. Ravnihar — D. o. CPD — N. d. — M. Baševa (Marica), Dobrškova (županja), \*\*\* Straškova (Pivkova), E. Kalanova (Korenka), R. Salmič (Konrad), L. Terček (Cernot), M. Korošec (Luka), J. Dobršek (duhovnik), I. Rebek.

57. Iz \*\*\* (\*\*\*): **Karakala**. Tragikomedija v enem dejanju. — 31. decembra 1900 — režija: V. Ravnihar — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič, V. Ravnihar, M. Korošec, J. Dobršek, L. Terček.

58. Kotzebue A. (Vinko Lapajne): **Vrban Debeluhar**. Veseloigra. — 5. marca 1901 — režija: V. Ravnihar — D. o. CPD N. d. — R. Salmič (Vrban), M. Baševa (načelnica), A. Salmičeva (Ančka), A. Baševa, \*\*\* Miklavčeva, A. Vrečerjeva (Jera), V. Ravnihar (Fagot), R. Volavšek (Bélin), J. Dobršek (Jurač), M. Korošec (Zebnec), \*\*\* Presečnik (Koštrin).

59. Nestroy J. N. (Jakob Alešovec): **Lumpacij Vagabund ali Zanikrna trojica**. — Veseloigra. — 31. marca 1901 — režija: V. Ravnihar — D. o. CPD — N. d. — V. Perdan k. g. (Kneftra), R. Salmič (krojač), V. Ravnihar (mizar), A. Vrečerjeva, E. Kalanova, I. Rebek, M. Baševa, E. Dobrškova.

#### Sezona 1901/1902

60. Raupach E. (Fran Malavašič): **Mlinar in njegova hči**. Založna v petih dejanjih (10 slikah). — 1. novembra 1901 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — E. Dobrškova (Marica), R. Salmič (Konrad), M. Karlovškova (Korenka), I. Spindler (Cernot), M. Cizljeva (županja), J. Karlovšek (Pivk), S. Cizljeva (krčmarica), I. Rebek (Luka), J. Dobršek (župnik).

61. Trifković Kosta (Miroslav Malovrh): **Gospod nadzornik**. Veseloigra. — 1. decembra 1901 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Petrovič), J. Dobršek (Kragulj), M. Baševa (Jelica), S. Cizljeva (Katra), \*\*\* Zwitter (nadzornik), I. Spindler (Stanko), I. Rebek, J. Karlovšek, M. Karlovškova.

62. Tomaž Koschat: **Na Vrbskem jezeru**. Opereta. — 1. decembra 1901 — režija: R. Salmič — (+ deklamacije) — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Stefe), A. Vrečerjeva (Minka), J. Karlovšek (Janko), M. Korošec (Jezernik), I. Spindler (gozdar), S. Cizljeva (Jerica), \*\*\* Staufer (Jurče).

63. Trifković Kosta (Maks Pleteršnik): **Srečno novo leto**. Veseloigra v enem dejanju — 31. decembra 1901 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (stric), J. Karlovšek (mož), M. Karlovškova (žena), E. Dobrškova (hišna), L. Terček.



*Alojz Terček, igralec in odbornik Dramatičnega odseka CPD in Dramatičnega društva v l. od 1897 do 1914*

64. Jurčič Josip — Fran Govekar: **Deseti brat**. Ljudska igra s petjem in godbo. — 12. in 26. januarja 1902 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — Jelica Sernečeva (Manica), \*\*\* Zwitter (Kvas), A. Schwab (Marjan), P. Miklavčeva (Francica), E. Dobrškova (Neža), Makovec (Krivec), J. Karlovšek (Dolef), I. Spindler (Martin Spak), R. Salmič (Krvavelj), I. Rebek (Piškv), \*\*\* Staufer (Obršček), C. Golar (Benjamin), L. Terček (Vencelj).

65. Jurčič Josip — Fran Govekar: **Rokovnjači**. Ljudska igra z godbo in petjem. — 9. marca 1902 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Mozol), I. Spindler (Ferdinand), J. Sernečeva (Polonica), A. Vrečerjeva (Nona), J. Karlovšek (Obloški Tonček), L. Terček (Franc), M. Karlovškova (Poljakova), S. Cizljeva (Rezika), C. Golar (Burger), I. Rebek (Gavrič), F. Gradišnik (mladi vojak).

66. Kotzebue A. (D. Hostnik): **Krojač Fips**. Burka v enem dejanju. — 19. marca 1902 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Fips), Jelica Sernečeva (Lizika), J. Karlovšek (Leon), L. Terček (Lojze), M. Karlovškova (Lucija).

67. Iz \*\*\* (\*\*\*): **Godbena poskušnja**. Saljiva spevoigra v enem dejanju. — 22. junija 1902 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič, Jelica Sernečeva, J. Karlovšek, L. Terček.



Meta Baš, okoli leta 1903

Sezona 1902/1903

68. »Večer v slovenskem rajnu. Umetniški večer. — 4. oktobra 1902 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič, M. Baševa, M. Gregorinova, A. Vrečerjeva.

69. Iz \*\*\* (\*\*): Godbena poskušnja. — Saljiva spevoigra v enem dejanju. — 9. novembra 1902 — režija: R. Salmič — Ponovitev iz prejšnje sezone.

70. Costa Karl (\*\*): Brat Martin. Ljudska igra. — 30. novembra 1902 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — M. Baševa (Urška), M. Gregorinova (Cilika), R. Salmič (Martin), M. Korošec (krojač), I. Spindler (Kremen).

71. Jurčič Josip — Govekar Fran: Rokovnjači. Ljudska igra z godbo in petjem. — 21. decembra 1902 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Mozol), J. Sernečeva (Polonica), I. Spindler (Nande), J. Karlovšek (O. Tonček), M. Meglič (komisar), I. Rebek (Velikonja), A. Vrečerjeva (Nona).

72. Murnik Rado: Bucek v strahu. Veseloigra v enem dejanju. 31. decembra 1902

— režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Bucek), E. Dobrškova (žena), I. Spindler (Prinčič), V. Kukovec (Marinšek), A. Ekar (baraba).

73. Blumenthal-Kadelburg (Josip Mazi): Pri belem konjičku. Veseloigra v treh dejanjih. — 1. februarja 1903 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Bucek), M. Karlovškova, M. Gregorinova, A. Vrečerjeva, Š. Cizljeva, E. Dobrškova, A. Kokolova, \*\*\* Magoličeva, J. Karlovšek, L. Terček, J. Dobršek, \*\*\* Vrečko, \*\*\* Fabjani.

74. Finžgar Franc Saleški: Divji lovec. Narodni igrokaz s petjem v štirih dejanjih. — 15. marca 1903 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Tonček), E. Dobrškova, S. Cizljeva, J. Dobršek, J. Karlovšek, A. Vrečerjeva.

75. Krenn-Lindau (\*\*): Brez denarja. Burka s petjem v treh dejanjih. — 5. aprila 1903 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — A. Kokolova (Marjetica), R. Salmič (Skok), M. Gregorinova (Mara), Mila Sernečeva (Serafina), S. Dolinarjeva (Zadnikova).





Rafko Salmič v vlogi Boštjana Ježa. — Govekar: Legijonarji. Sezona 1903-04

76. Jurčič Josip — Fran Govekar: **Deseti brat**. Ljudska igra s petjem in godbo. — 3. maja 1903 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — A. C. Danilo k. g. (Dolef) L. Stiker (Marjan), R. Salmič (Krvavelj).

Sezona 1903/1904

77. L'Arronge (Anton Trstenjak): **Dr. Hribar**. Burka v enem dejanju. — 15. novembra 1903 — režija: R. Salmič — (+ deklamacije in petje) — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Radič), E. Dobršek (Radičeva), A. Ekar (France), A. Kokaljeva (Anica), \*\*\* Sotlova (Rezika), M. Meglič (Hribar I) \*\*\* Pahor (Hribar II), L. Stiker (Hribar III).

78. Samberk Fr.: **Valvazorjev trg 6**. \*\*\* — 13. decembra 1903 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Dermota), A. Kokoljeva (Anica), A. Vrečarjeva (Julija), M. Meglič (Janez), \*\*\* Ekarjeva (Emilija), A. Salmičeva (Svitoslava).

79. Goldoni (Davorin Hostnik): **Dva gospoda in en sluga**. Burka v enem dejanju. — 31. decembra 1903 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — Mila Sernečeva (dekla), A. Kokaljeva (hišna), R. Salmič (sluga), L. Stiker (Prostin).

80. Costa Karel (A. Levec): **Njen korporal**. Komedija v petih dejanjih. — 2. februarja 1904 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — M. Baševa (Rezi), R. Salmič (Istvan), Mila Sernečeva (Pavla), M. Meglič (Rudi), L. Terček (Lovro), A. Ekar (Copot), \*\*\* Ekarjeva (Marička), L. Stiker (Keber).

81. Govekar Fran: **Legijonarji**. Narodna igra v petih dejanjih. — 13. marca in 17. aprila 1904 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Boštjan Jež), M. Baševa (Lavra), L. Stiker (Ferdinand), M. Meglič (Brnjač), L. Terček (Medved), A. Vrečarjeva, A. Ekar (Rak), \*\*\* Ekarjeva (Barba), \*\*\* Korošičeva (Gričarica), A. Schwab (legijonar), K. Perc (legijonar), \*\*\* Kmecl (legijonar).



Melanija Sernečeva v vlogi  
Nežike. — Govekar: Martin  
Krpan. Sezona 1908-09



82. Fastenrath (V. Benkovič): Dve tašči. Veseloigra. — 19. marca 1904 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič, M. Baševa, L. Terček, M. Meglič.

#### Sezona 1904/1905

83. Costa Karl (A. Levec): Njen korporeal. Veseloigra v petih dejanjih. — 20. novembra 1904 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — Ista zasedba kot v prejšnji sezoni.

84. Krenn-Lindau (\*\*\*): Brez denarja. Burka s petjem v treh dejanjih. — 11. decembra 1904 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Skok), Mila Sernečeva, S. Dolinarjeva, J. Detiček, M. Meglič, L. Mikuš.

85. Chivot-Durn (\*\*\*): Rezervistova svatba. Burka. — 22. januarja 1905 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič, A. Vrečerjeva, Mila Sernečeva, J. Gregorinova, M. Meglič, L. Mikuš, M. Jugova, L. Stiker, J. Detiček, S. Dolinarjeva.

86. Iz \*\*\* (\*\*): Pri vraljarju. Enodejanka. — 1. februarja 1905 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič, L. Mikuš, J. Gregorinova, S. Dolinarjeva.

87. Bisson Aleksander (Fran Govekar): Kontrolor spalnih vozov. Francoska veseloigra v treh dejanjih. — 26. februarja 1905 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Kontrolor), M. Meglič (Montepin), Mila Sernečeva (ljubica), \*\*\* Venturinjiva (tašča), M. Baševa (Lucienne), L. Mikuš, I. Rebek, \*\*\* Mossova.

88. Salmič Rafael: Mlinar in njegova hči. Burka v enem dejanju. — 19. marca 1905 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (mlinar), M. Baševa (hči).

89. Ernst Oton (Ivan Sega): Vzgojitelj Lanovec. Komedija v treh dejanjih. — 29. marca 1905 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — L. Mikuš (Lanovec), J. Gregorinova (Jelica), Mila Sernečeva (Osa), R. Salmič (Kremenjak), I. Rebek (učeneč), L. Stiker.

#### Sezona 1905/1906

90. Blum-Toche (F. Podgornik): Madame Mongodin. Veseloigra. 5. novembra 1905 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič, Mila Sernečeva, S. Dolinarjeva, P. Miklavčeva, I. Rebek, L. Mikuš.

91. Blumenthal - Kadelburg (Josip Mazil): Pri belem konjičku. Veseloigra v treh dejanjih. — 8. decembra 1905 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Bucek), A. Salmičeva (Meta), J. Gregorinova (Tilka), J. Jurjovec (Jerina), L. Mikuš (Kovač), M. Meglič (Zan), I. Rebek (Tine).

92. Govekar Fran: Legijonarji. Narodna igra v petih dejanjih. — 17. decembra 1905 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — Kreis-Patočka k. g. (Lavra), K. Perc (Vidic), R. Salmič (Boštjan Jež), I. Rebek,



Ivan Spindler v vlogi Nandeta. — Jurčič-Govekar: Rokovnjači. Sezona 1902-03

L. Terček, L. Mikuš, M. Meglič, A. Kukovčeva, J. Gregorinova, Mila Sernečeva.

93. Iz \*\*\* (\*\*): Putifarka. Veseloigra v enem dejanju. — 31. decembra 1905 — režija: R. Salmič — (+ deklamacije in petje) — CPD — N. d. — Mila Sernečeva, J. Gregorinova, R. Salmič, M. Meglič, \*\*\* Koželj.

#### Sezona 1906/1907

94. Milčinski Fran: Cigani. Veseloigra v treh dejanjih (4. slikah). — 18. novembra 1906 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — J. Gregorinova (Anica), M. Karlovškova (Cvetana), M. Meglič (Radoslav), R. Salmič (Brenk) \*\*\* Zagar (sodnik), A. Vrečerjeva (Marija), \*\*\* Novak (Brajdič), A. Kukovčeva (Pucova), L. Terček, \*\*\* Gosak.

95. Neidhart A. (\*\*\*): Prvi. Burka v treh dejanjih. 8. decembra 1906 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Platner), M. Karlovškova (Platnerica), Gosak (Rotman), A. Kukovčeva (Evica), S. Rajh (Smit), \*\*\* Straškova (Rezi-



11. februar

Tomate petalite.

Spisal Fata Hraščina.

V dolgozanimih zimskih dneh vednot ne vemo, kaj bi  
počeli. Da li nam čas hitroje mine. Leno se plazimo iz  
kute v kut, porodimo tu, ležemo tam - a vsjil vsem  
mujrom se se vidno dolgozimo.

Ali mi ne bodo, dragi moji? ~~Ustare~~ Niste li  
tudi in že dolgo čeli točil teurthor? Pro potovo! In  
mami dijali ste, kaj bi počeli, da se malo pozaba-  
ate, in naši miše ~~ustare~~ nje primernega.

glejte, pomagati vam hvica! Govorim vam danes  
nada, in čimer boste imeli mnogo zabave in veselja,  
pri čemer se pa lioste tudi naučili mnogo lepega in korist-  
nega!

Zato ste že kaj skrbili o gledalnih, močete se bil celo  
že dan pri naši predstavi! Gledalnice je polnoje, kjer nam  
involtafajo doprke iz zveznja Tade, ~~st~~ Polke so se resni-  
ti godili, ali pa ~~st~~ bi se vni lahko gabili. Epa, ~~st~~  
je li ~~st~~ v ~~st~~ ~~st~~, so lahko žalostnega, nemega  
ali veseliga znanja, in jih imenujemo: prve žalostne in  
druge žalostne ali trane in traje veseliga. Iz vseh  
teh igar se ~~st~~ lahko mnogo lepega naučimo, da ~~st~~  
znanje v vsjil dobrem hudoje znanja je ~~st~~ ~~st~~  
Mnogo je tvoj, da imenujemo gledalnic, st,  
in da je vseh narav posebno pomoren na svoj gledalnic,  
ki jih nejeje z vsemi vsjimi močmi.

Stari Grki in Rimljani so tudi spoznali o čelo moč  
in vrednost dobrega gledalnic za ~~st~~ ~~st~~ izobrazbo  
gledalnic, zato so imeli vsi ~~st~~ brez razlike stana



**Meta Baš v vlogi Osojke. —  
Mosenthal: Na Osojah. Sezona  
1909-10**



ka), M. Meglič (Platner ml.), L. Terček (Svinar).

**Sezona 1907/1908**

96. Iz francoskega (\*\*\*) **Nočna služba**. Enodejanka. — 3. maja 1908 — režija: R. Salmič — (+ pevski koncert) — CPD — N. d. — R. Salmič, M. Karlovškova, L. Terček.

**Sezona 1908/1909**

97. Wildbrandt Adolf (Anton Trstenjak): **Svetinova hči**. Igra v treh dejanjih. — 1. novembra 1908 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Svetina), A. Kukovčeva (Vernikova), M. Meglič (Dragan), Keržanova (Zivina), R. Salmič ml. (Božidar), M. Detičkova (Golobova), M. Stibler (sodnik).

98. Govekar Fran: **Martin Krpan**. Ljudska igra. — 22. novembra 1908, 6. decembra 1909 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Krpan), M. Detičkova (mati), Melanija Sernečeva (Nežika),

M. Stibler (cesar), M. Karlovškova (cesarica), M. Meglič (Andrej), E. Kalan (Vladimir). K. Perc (tihotapec), I. Rebek (Brdavs).

**Sezona 1909/1910**

99. Klicpera Vl. K. (Fran Remec): **Na mostu**. Igra v enem dejanju. — 8. september 1909 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič, A. Kukovčeva, M. Stibler, L. Terček.

100. Kuneticka B. Vika (Fran Gestrin): **Starinarnica**. Enodejanka. — \*\*\* oktobra 1909 — režija: R. Salmič — (+ petje) — CPD. — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič, M. Sernečeva.

101. Laufs K. (J. Klas = Rozman): **Vražja misel**. Burka. — 14. novembra 1909 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — A. Kukovčeva (Oritanska), R. Salmič (Adalbert), L. Terček (Vrana), M. Meglič (Slun), A. Vrečerjeva (Friderika), E. Kalan (Slanina), M. Hrašovec (Emina), Ela Kalanova

**Na sliki levo: Odtis članka, ki ga je napisal in objavil v »Zvončku« l. 1907 Fedor Hrastničan-Fedor Gradišnik, sedanji upravnik Mestnega gledališča**



*Anka Vrečerjeva, igralka in pevka,  
leta 1903*

(Veronika), Melanija Sernečeva (Evina), K. Perc (Popov).

102. Govekar Fran: **Legionarji**. Narodna igra v petih dejanjih. — 10. decembra 1909 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — M. Sernečeva (Ana), A. Kukovčeva (Lavra), M. Stibler (Ferdinand), K. Perc (Vidič), K. Koderman (Rak), \*\*\* Vargazon (Gričar), R. Salmič (Boštjan Jež), M. Detičkova (Barba), L. Terček (Medved).

103. Klicpera Vl. K. (Fran Remec): **Pojub**. Burka v enem dejanju. — 31. decembra 1909 — režija: R. Salmič — (+ petje) — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič, E. Kalanova, M. Stibler.

104. Gogolj V. Nikolaj (Ivan Vesel): **Revizor**. Komedia v petih dejanjih. — 30. januarja 1910 — režija: R. Salmič — D. o.

CPD — N. d. — R. Salmič (Dmuhanovski), M. Meglič (Hlestakov), E. Kalanova (Andrejevna), M. Sernečeva (Antonovna), M. Stibler (Zemljanika), E. Kalan (Spekin), L. Terček (Osip), A. Kukovčeva (Hlapova), I. Rebek (Karobkin), S. Hrašovec (Dobčinski), K. Koderman (Bobčinski).

105. Subert F. (Zofka Kvedrova): **Zetev**. \*\*\* — 20. februarja 1910 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Požar Peter), M. Stibler (Požar Vinco), A. Kukovčeva (Antonija), M. Sernečeva (Zdenka), M. Korošec (Milavec), K. Koderman (Veseli), M. Meglič (Lavrič), B. Rotter (Jesenko), I. Prekoršek (Trust), Zavodnik (načelnik), \*\*\* Blazinčeva (mati), S. Hrašovec (Cuk), K. Perc (Skoberne), B. Vltavsky (Lužar).

106. Jurčič Josip — Fran Govekar: **Deseti brat**. Ljudska igra s petjem in godbo. — 19. marca 1910 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Krvavelj), A. Kukovčeva (Manica), M. Stibler (Martin Spak), A. Koderman (Dolef), L. Terček, I. Prekoršek, B. Rotter, Melanija Sernečeva, M. Korošec.

107. Mosenthal S. H. (Josip Ogrinec): **Na Osojah**. Narodni igrokaz v petih dejanjih. — 24. aprila 1910 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Matija), A. Kukovčeva (Ana), Ela Kalanova (Osojka), M. Detičkova (Marjeta), M. Stibler (Valentin), Melanija Sernečeva (Micka), \*\*\* Zavodnik (župnik), M. Baševa (Osojka-kmetica), E. Kalan, \*\*\* Vargazon, \*\*\* Straškova.

#### Sezona 1910/1911

108. Wildrandth Adolf (Anton Trstenjak): **Svetinova hči**. Igra v treh dejanjih. — 1. decembra 1910 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — M. Stibler (Dragan), M. Karlovškova (Zivana), A. Kukovčeva (Veronika), R. Salmič (Svetina), Melanija Sernečeva (Golobova), L. Terček (Cvetličič), E. Kalan (Stojan), R. Salmič ml. (Božidar).

109. Govekar Fran: **Martin Krpan**. Ljudska igra. — 20. novembra 1910 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Krpan), I. Rebek (Brdavs), Melanija Sernečeva (Nežika), M. Hrašovec (mati), M. Karlovškova (cesarica), Fr. Mravljak (Andrej), I. Prekoršek (Andrej), M. Stibler (cesar), K. Perc (tihotapec), K. Koderman (minister), E. Kalan (Vladimir), Ela Kalanova (cesarjeva hči), M. Hrašovec (pobočnik).

110. Anzengruber L. (\*\*\*): **Dolski župnik**. Narodna igra v štirih dejanjih. — 11. decembra 1910 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (župnik), K. Koderman (Fisterberg), M. Stibler (Koren), M. Sernečeva (Ana), F. Mravljak (Miha), I. Prekoršek (Lesar), M. Hrašovec (Brigita), K. Perc (Karol), \*\*\* Kar-njovškova (krčmarica), \*\*\* Vargazon (Loj-



Mira Karlovšek. Vloga ni ugotovljena. Sezona 1909-10



ze), B. Rotter (učitelj), S. Hrašovec (krčmar).

111. Kadelburg Gustav (E. N.): **V cilvilu**. Enodejanka. — 31. decembra 1910 — režija: R. Salmič — D. o. CPD — N. d. — R. Salmič (Fric), Melanija Sernečeva, M. Stibler, F. Mravljak, R. Brenčič.

112. Blumenthal-Kadelburg (\*\*): **Velikomestni zrak**. Veseloigra. — 12. februarja 1911 — režija: R. Salmič — D. d. — N. d. R. Salmič, K. Koderman, A. Kukovčeva, M. Hrašovec, Melanija Sernečeva, F. Mravljak, M. Stibler.

113. Blumenthal Oskar (F. Podgornik): **Drugo lice**. Veseloigra. 11. marca 1911 — režija: R. Salmič — D. d. — N. d. — R. Salmič, A. Kukovčeva, Melanija Sernečeva, F. Mravljak, Ela Kalanova, M. Hrašovec, M. Stibler, K. Koderman.

114. Anzengruber L. (Ivan Kalan): **Kri-voprisežnik**. Narodna igra s petjem v treh dejanjih. — 9. aprila 1911 — režija: R. Salmič — D. d. — N. d. — R. Salmič (Somrak), M. Hrašovčeva (Veronika), K. Koderman (Franc), M. Stibler, Melanija Sernečeva, M. Hrašovec, F. Mravljak, A. Kukovčeva.

#### Sezona 1911/1912

115. Hawel R. (Fran Kobal): **Bleda žena** Skrb. Ljudska igra v štirih dejanjih. — 5. novembra 1911 — režija: R. Salmič — D. d. N. d. — R. Salmič (Vrhovec), J. Gregorinova (Skrb), M. Stibler (Stari Vrhovec), Ela Kalanova (Vrhovčeva), M. Hrašovec (Vrhovčeva ml.), M. Sernečeva (Malka), G. Cetinova, K. Koderman.

116. Blumenthal Oskar (K. Koderman): **Zlodjeve skale**. Komedija. — 19. novembra 1911 — režija: R. Salmič — D. d. — N. d. — R. Salmič (Hlodnik), E. Kalanova (Klementina), K. Koderman (Rogač), I. Prekoršek (Timpe), M. Sernečeva (Ema), M. Hrašovec (Leonija), M. Stibler (Erih), F. Mravljak (Božidar), K. Perc, G. Cetinova, B. Rotter, \*\*\* Zavodnik.

117. Finžgar Fran Saleški: **Divji lovec**. Narodni igraček s petjem v štirih dejanjih. — 10. decembra 1911 — režija: R. Salmič — D. d. — N. d. — K. Koderman (Zavrtnik), R. Salmič (Tonček), M. Stibler (Gašper), M. Hrašovec (Majda), K. Perc, G. Cetinova.

118. Thoma Ludvik (Fran Kobal): **Lokalna železnica**. Komedija v treh de-ja-



Miloš Štibler v vlogi Martina Spaka. — Jurčič-Govekar: Deseti brat. Sezona 1909-10

njih. — 14. januarja 1912 — režija: R. Salmič — D. d. — N. d. — R. Salmič (Kozlevčar), K. Koderman (major), F. Mravljak (Adolf), M. Štibler.

119. Ipavec Josip: Možiček. Plesna pantomima. — 4. februarja 1912 — režija in dir.: J. Ipavec — (+ Sudermann: »Fric in Cavalotti »Jeftejeva hči« — D. d. — N. d. — R. Salmič (Harlekin), \*\*\* Medved (Pierotta), H. Hrašovčeva (Pieretta).

120. Sudermann Henrik (\*\*\*): Fric. Vesela enodejanka. 4. februarja 1912 — režija: R. Salmič — (+ Ipavec »Možiček« in Cavalotti »Jeftejeva hči« — D. d. — N. d. — R. Salmič (Fric), F. Mravljak, M. Štibler, \*\*\* Zavodnik, M. Hrašovčeva, A. Kokoljeva.

121. Cavalotti (\*\*\*): Jeftejeva hči. Vesela enodejanka. — 4. februarja 1912 — režija: R. Salmič — (+ Ipavec »Možiček« in Sudermann »Fric« — D. d. — N. d. — R. Salmič, K. Koderman, J. Gregorinova, A. Kokoljeva.

122. Horst Julius (Hinko Nučič): Nebesa na zemlji. — \*\*\* — 3. marca 1912 Celje, 10. marca Trbovlje — režija: R. Salmič — D. d. — N. d. — R. Salmič (Veselj, J.

Gregorinova (Otilija), K. Koderman (Balon), F. Mravljak (Podržaj), M. Sernečeva (Klara), M. Štibler (Wippritz), Ela Kalandova (Erna), M. Videnškova (Floreta), G. Cetinova.

123. Vošnjak Josip: Svoji k svojim. Enodejanka. — 6. marca 1912 — režija: R. Salmič — (+ recitacije — D. d. — N. d. — R. Salmič, K. Koderman, J. Gregorinova.

124. \*\*\* (\*\*\*): Malomestne tradicije. Vesele igra v enem dejanju. — 14. aprila 1912 — režija: R. Salmič — D. d. — N. d. — R. Salmič, J. Gregorinova.

#### Sezona 1912/1913

125. Finžgar Franc Saleški: Naša kri. Igra v štirih dejanjih. — 27. oktobra 1912 — režija: R. Salmič — D. d. — N. d. — J. Karlovšek (Boršnik), M. Hrašovčeva (Katra), M. Sernečeva (Jerica), M. Štibler (Matija), I. Rebek (Gašper), I. Založnik (Turbot), T. Grobelnik, J. Gregorinova, F. Mravljak, V. Založnikova, R. Salmič.

126. Kratz-Neal (A. Ekar): Veleturist. Komedija. — 1. decembra 1912 — režija: R. Salmič — D. d. — N. d. — R. Salmič (Do-



linar), K. Koderman, M. Stibler, I. Založnik, V. Založnikova, I. Rebek, J. Gregorinova.

127. Moinaux J. — O. F. Eirich (Josip Noll): *Gluh mora biti*. Burka v enem dejanju. — 31. decembra 1912 — režija: R. Salmič — (+ recitacije) — D. d. — N. d. — R. Salmič, V. Vošnjak, Vane Radaj, Fedor Gradišnik, Ela Kalanova.

128. Brieux E. (Fran Svetič): *Rdeči talar* (La robe rouge). \*\*\* — 23. februarja 1913 — režija: R. Salmič — D. d. — N. d. — M. Stibler, R. Salmič, J. Gregorinova.

129. Laube Henrik (Vinko Vošnjak): *Sredi noči*. Enodejanka. — 2. marca 1913 — režija: R. Salmič — (+ Garibaldi) — D. d. — N. d. — R. Salmič, M. Stibler, J. Gregorinova.

130. Julij Rosen (Ivan Kalan): *Garibaldi*. Enodejanka. — 2. marca 1913 — režija: R. Salmič — (+ Laube »Sredi noči«) — D. d. — N. d. — R. Salmič, \*\*\* Vojska, J. Gregorinova, M. Stibler, F. Mravljak.

131. Kratz Kurt (Fran Kobal): *Luce in Lipe*. Burka v treh dejanjih. — 6. aprila 1913 — režija: R. Salmič — D. d. — N. d. — R. Salmič (Hitnik), K. Koderman (Okorn), A. Kukovčeva (Malči), E. Kalanova (Okornova), M. Karlovškova (Riharjeva), J. Gregorinova (Milčič), D. Mirnikova, G. Cetinova, V. Vošnjak, \*\*\* Vojska.

#### Sezona 1913/1914

132. Brandon Tomas (\*\*\*): *Charleyeva tetka*. Burka v treh dejanjih. — 28. oktobra 1913 — režija: J. Molek k. g. — D. d. — N. d. — J. Molek (Bakbarley), M. Karlovškova (Lucia), J. Gregorinova (Ana), A. Kukovčeva (Verdun), K. Koderman (Chesney), M. Stibler (F.).

133. Halbe Maks (Ivan Cankar): *Mladost*. Drama ljubezni v treh dejanjih. — 9. novembra 1913 — režija: J. Molek — D. d. — N. d. — M. Stibler, K. Koderman, S. Gradišnik, E. Kalanova, J. Gregorinova.

134. Schöthan in Kadelburg (Minka Govekarjeva): *Dva srečna dneva*. Burka v štirih dejanjih. — 23. novembra 1913 — režija: J. Molek — D. d. — N. d. — A. Kukovčeva, V. Založnikova, S. Gradišnik, M. Stibler, J. Gregorinova, F. Mravljak, E. Kalanova, M. Hrašovčeva.

135. Guinera A. (R. Perušek): *V dolini*. Drama v treh dejanjih. — 8. decembra 1913 — režija: J. Molek — D. d. — N. d. — E. Kalanova (Marta), S. Gradišnik (Menclik), J. Gregorinova, M. Stibler, V. Založnikova.

136. Drégely G. (Vinko Vošnjak): *Ce frak dobro pristojta*. Komedija v štirih dejanjih. — 21. decembra 1913 — režija: J. Molek — D. d. — N. d. — K. Koderman, A. Kukovčeva, S. Gradišnik, V. Založnik, M. Stibler, F. Mravljak.

137. Sudermann Henrik (\*\*\*): *Cast*. Drama v treh dejanjih. — 18. januarja 1914 — režija: J. Molek — D. d. — N. d. — M. Hrašovčeva (Lenora), L. Brunčko (Saar-

berg), M. Stibler (Mühlingh), E. Kalanova (Heineckerjeva), V. Založnikova (Mühlinghova), D. Mirnikova (Alena), T. Kurnik (Kurt), M. Hrašovec (Kuholski).

138. Govekar Fran: *Legijonarji*. Narodna igra v petih dejanjih. — 2. februarja 1914 — režija: R. Salmič — D. d. — N. d. — R. Salmič (Boštjan Jež), E. Kalanova (Barba), A. Kukovčeva (Lavra), L. Brunčko (Nande), S. Gradišnik (Brnjač), M. Stibler (Rak), J. Gregorinova (Anica), M. Hrašovec (Strnad), F. Mravljak (Medved), D. Mirnikova (Micika), K. Perc (tihatopec), V. Založnikova, I. Založnik, T. Grobelsnik, G. Cetinova.

139. Sudermann Henrik (Vladimir Levstik): *Tiha sreča*. Rodbinska drama v treh dejanjih. 1. marca 1914 Maribor, 8. marca 1914 Celje — režija: J. Molek — D. d. — N. d. — E. Kalanova, St. Gradišnik, J. Gregorinova, A. Kukovčeva, D. Mirnikova, M. Stibler, F. Mravljak.

140. \*\*\* (\*\*\*): *Tihatopci*. \*\*\* — 5. marca 1914 — Benefična predstava J. Moleka — režija: J. Molek — D. d. — N. d. — J. Molek, S. Gradišnik, V. Založnikova, J.



M. Sernec in K. Koderman kot Klara in Balon. — Horst-Koderman: Nebesa na zemlji. Sezona 1911-12

držitvenega s premoženja sledice.

Glebi zbor celjskega pevskega društva naj  
sklene, da pripravi novo ustanovo generalnega  
Dramatičnega društva celogardnebe,  
vse igre in kletne spoznajajo prah tiso ter naravo  
nove in vof generalni odbori, da ta sklep, zvisi  
spoznavanju z novimi odborami Dramatič-  
nega društva. To pa naj pomorejnost presranje  
dolg, ki je nastal pri pevskega društva vsled  
inpiriranja, i ger Peter Her debati se ta  
predlog da sprejme.

Predsednik g. Salmo pozvufajate more  
peves, naj si izvolijo nove odbori, ki bo skibal  
za redno potje, ter pri govora posebno g prof  
Ber. 2222 222. 2221 2222 2222 2222 vodstvo v pev.  
Elitovstvo kres na Gradcu, pokresni zabavo v  
Skalni kletu. Društvo se je tudi udležiti z  
zastavo peddesetletnice. Slava v Linbfaru  
Pri volitvah so izvoljeni za predsednika  
Salmo v odbor pa Juro Detrick, Stibler, Algehc,  
Rudolf, Peter nel in dr. Kalan.

Pri sklopih predloga Stibler: Ustanovi  
naj se samostojno dramatično društvo.  
Do sprejme Upravni odbor se izvolijo  
dr. Kodermann, dr. Kalan, Salmo.

Kako predsednik za klfurci glebi zbor

Milori Koder  
fejnik

Odtis rokopisa zapisnika seje Celjskega pevskega društva, na kateri je  
bil sprejet predlog, da se ustanovi samostojno Dramatično društvo





Jožica Gregorinova. Vloga ni  
ugotovljena. Sezona 1911-12

Gregorinova, A. Kukovčeva, E. Kalanova,  
F. Mravljak, D. Mirnikova.

Pri vseh predstavah, kjer sta bila potrebna pevski zbor in godba v času od leta 1898 do leta 1914 so sodelovali: Celjsko pevsko društvo, Pevski zbor Slovenskega delavskega podpornega društva in Narodna godba pod vodstvom naslednjih vodij:

Pečovodja od l. 1898 do l. 1899 je bil Anton Munda, učitelj.

Pečovodja od l. 1899 do l. 1901 sta bila dr. Vladimir Ravnihar, odvetniški kandidat in Fran Korun, uradnik Južnoštajerske hranilnice.

Pečovodja od l. 1901 do l. 1914 je bil dr. Anton Schwab, skladatelj. Kapelnik od l. 1898 do l. 1899 je bil Anton Munda.

Kapelnik od l. 1899 naprej je bil Fran Korun.

#### Sezona 1918/1919

141. Govekar Fran: Legijonarji. Narodna igra v petih dejanjih. 1. in 2. februarja 1919 — režija: Rafael Salmič — D. d. —

M. g. — Rafael Salmič (Jež), S. Pfeifer (Ferdinand), A. Vorbachova (Lavra), N. Pavlinčeva (Ana), S. Gradišnik (Brnjač), S. Perc (Rak), E. Kalanova (Barbka), D. Mirnikova.

142. Guinera A. Don (Rajko Perušek): V dolini. Španski igrokaz v treh dejanjih. 8. 9. in 16. marca 1919 — režija: Stanko Gradišnik — D. d. — M. g. — R. Salmič (Tomaž), S. Gradišnik (Menelik), E. Kalanova (Marta), J. Mirnikova (Nuri), Cebin (Sebastijan), J. Jurman (Modes), M. Jurmanova (Pelinka), I. Prekoršek (Maruko), Skof (Nando), I. Ferlež (Jose).

143. Rosen Julij (\*\*\*): Nič otrok. Veseloigra v enem dejanju. — 22. marca 1919 — režija: Stanko Gradišnik — (+ \*\*\*: Če sta dva) — D. d. — M. g.

144. (\*\*\*): Če sta dva. Burka v enem dejanju. — 22. marca 1919 — režija: S. Gradišnik (+ Rosen J.: Nič otrok) — D. d. — M. g.

145. Bisson A. (T. F.): Dober sodnik. Komedija v treh dejanjih. — 2. in 26. aprila 1919 — režija: S. Gradišnik — D. d. — M. g.

146. Milčinski Fran: **Volkašin**. Slovenska narodna igra s petjem v enem dejanju. — 1. in 14. avgusta 1919. — režija: J. Povhe k. g. — D. d. — M. g. — E. Kalanova, S. Perc, V. Jurman, M. Jurmanova, J. Plahuta, J. Povhe, S. Pfeifer.

147. Arnold Franz-Bach Ernest (Rado Zelenik): **Spanska muha**. Burka v treh dejanjih. — 6. in 11. septembra 1919 v Celju, 7. septembra 1919 v Rogasči Slatini — režija: J. Povhe k. g. — D. d. — M. g. — I. Ferlež, S. Gradišnik, S. Pfeifer, A. Vorbachova, J. Povhe.

148. Finžgar Franc S.: **Veriga**. Ljudska igra v treh dejanjih. — ? decembra 1919 — režija: dr. V. Brezovnik — D. d. — M. g.

149. Finžgar Franc S.: **Naša kri**. Igra v štirih dejanjih. — \*\*\* decembra 1919 — režija: J. Povhe k. g. — D. d. — M. g. — J. Povhe, S. Gradišnik, E. Kalanova, S. Perc. 150. Založnik Vera: **Pepelka**. Pravljična igra v dveh slikah. — 7. decembra 1919 — (+ V. Založnik: Trnjulčica) — režija: V. Založnikova — D. d. — M. g.

151. Založnik Vera: **Trnjulčica**. Pravljična igra v štirih slikah. — 8. decembra 1919 — (+ V. Založnik: Pepelka) — režija: V. Založnikova — D. d. — M. g. — T. Mirnikova (Trnjulčica).

152. Hennequin M. (A. E.): **Sladkosti rodbinskega življenja**. Burka v treh dejanjih. — 28. decembra 1919 — režija: J. Povhe k. g. — D. d. — M. g. — H. Mirnikova, S. Gradišnik in S. Pfeifer.

153. Görner E. (Fran Gestrin): **Sneguljčica in škrtaj**. Pravljična v devetih slikah. — 11. januarja 1920 — režija: V. Založnikova — D. d. — M. g. — T. Mirnikova (Sneguljka), E. Mejak (lovec), V. Založnikova (kraljica) in S. Salmič (palček).

154. Gradišnik Fedor: **Norec**. Drama v treh dejanjih. 13. in 14. marca 1920 — režija: S. Gradišnik — D. d. — M. g. — \*\*\* Skof (Dobrave), Voglar-Knezova (Ana), S. Gradišnik (Leon), D. Mirnikova (Ema), H. Mirnikova (Jela).

155. (\*\*\*) **Avtomobilist**. Burka. — 27. marca 1920 — režija: S. Gradišnik — D. d. — M. g. — I. Ferlež, A. Vorbachova.

156. Cankar Ivan: **Kralj na Betajnovi**. Drama v treh dejanjih. — 28. aprila in 1. maja 1920 — režija: M. Skrbinšek — D. d. — M. g. — M. Skrbinšek (Kantor), M. Jurmanova (Hana), D. Mirnikova (Francika), A. Vorbachova (Nina), I. Prekoršek (župnik), M. Mejavšek (Maks), J. Plahuta (Bernot), S. Perc (Krneč).

157. Cankar Ivan: **Pohujšanje v dolini Sentflorjanski**. Farsa v treh dejanjih. — 7., 8. in 29. maja 1920 — režija: M. Skrbinšek — D. d. — M. g. — M. Mejavšek (Peter), \*\*\* Omladičeva (Jacinta), S. Gradišnik (Zlodej), I. Jurman (župan), E. Kalanova (županja), I. Ferlež (dacar), M. Jurmanova (dacarka), S. Perc (Švilgoj). K.

Jurmanova (štacunarka), M. Hrašovec (cerkovnik), V. Založnikova (ekspeditorka).

158. Schönherr Karl (Milan Skrbinšek): **Zemlja**. Komedia iz življenja v treh dejanjih. — 20. in 21. maja 1920 — režija: M. Skrbinšek — D. d. — M. g. — M. Skrbinšek (Kremen), \*\*\* Skof (Janez), I. Prekoršek (gruntar), S. Perc (grobar), K. Jurmanova (Reza), V. Založnikova (Neža).

159. Cankar Ivan: **Hlapci**. Drama v petih dejanjih. — 4., 5. in 19. junija 1920 — režija: M. Skrbinšek — D. d. — M. g. — M. Skrbinšek (Jerman), I. Jurman (Kalander), T. Grobelnik (nadučitelj), J. Marn (Komar), D. Mirnikova (Lojzka), A. Vorbachova (Geni), S. Perc (Hvastja), V. Založnikova (mati).

160. Molnar Franc (Milan Skrbinšek): **Vrag**. Igra v treh dejanjih. — 15. in 16. junija 1920 — režija: M. Skrbinšek — D. d. — M. g. — M. Skrbinšek (Vrag), M. Mejavšek (Janko), M. Jurmanova (žena). \*\*\* Lipovšek (Alfred), H. Mirnikova (Elza), M. Testenova (Mici).

161. Andrejev Leonid (Josip Vidmar): **Misel**. Drama v šestih slikah. — 25. in 26. junija 1920 — režija: M. Skrbinšek — D. d. — M. g. — M. Skrbinšek (Kerženec), S. Gradišnik (Savelov), E. Kalanova (Tatjana), A. Vorbachova, I. Prekoršek.

162. Kmetova Marija: **Mati**. Drama v enem dejanju.

163. Czinner P. (Fran Kobal): **Maska sata**. Drama v enem dejanju.

164. Čehov Anton P. (Ivan Prijatelj): **Medved**. Groteskna v enem dejanju. — 3. julija 1920 — režija: M. Skrbinšek — D. d. — M. g. — Produkcija gojencev Skrbinškove Dramatične šole (izven sezone). Gojenci dramatične šole: Jernej Stante, Lojze Smid, Ivan Marn, Milan Košič, Voglar-Knezova, Anica Pleterskijeva, Angela Vorbachova, Marica Marnova, Mira Testenova, Tončka Mirnikova, Vera Založnikova.

#### Sezona 1920/1921

165. Blumenthal Oskar (Karl Koderman): **Zlodejev skale**. Burka v petih dejanjih. — 5. in 7. septembra 1920 — režija: S. Gradišnik — D. d. — M. g. — J. Plahuta (Hladnik), V. Cernetova (Hladnikova), A. Vorbachova (Emica), H. Mirnikova (Vrbovska), I. Ferlež (Kralj), I. Prekoršek.

166. Založnik Vera: **Janko in Metka**. Pravljična igra v štirih slikah. — \*\*\* decembra 1920 — režija: V. Založnikova — D. d. — M. g. — V. Cernetova (Metka), D. Benčan (Janko), V. Založnikova (čarovnica).

167. Dobovišek Rudolf: **Rodoljub iz Amerike**. Burka s petjem v treh dejanjih. — 19., 20 in 24. oktobra 1920 — režija: S. Gradišnik — D. d. — M. g. — S. Gra-







*M. Marnova, J. Marn, P. Omladičeva, M. Jurmanova, J. Stante, A. Sadarjeva, M. Skrbinšek, V. Založnikova, J. Šmid, M. Testenova, Pleteriskijeva, M. Košič, od leve proti desni. Dram. šola M. Skrbinška. Sez. 1919-20*

dišnik (Flere), A. Vorbachova (Fleretova), V. Založnikova (Anastazija), S. Perc (Pacek), S. Pfeifer (Mrak), N. Pavlinčeva (Jerica), M. Hrašovec (Bračun).

168. Cankar Ivan: **Za narodov blagor.** Komedija v štirih dejanjih. — 18. in 20. novembra 1920 — režija: S. Gradišnik — D. d. — M. g. — H. Mirnikova (Grudnovka), A. Vorbachova (Matilda), D. Mirnikova (Mrmoljevka), V. Černetova (Katarina), \*\*\* Krelj (Ščuka), M. Korošec (Grozd), S. Pfeifer (Gruden), S. Perc (Kremžar).

169. Zapoljska Gabriela (Fran Kobal): **Morala gospe Dulске.** Komedija v treh dejanjih. 2., 4. in 19. decembra 1920 v Celju — 8. decembra 1920 v Zalcu — režija in scena: V. Bratina — D. d. — M. g. — E. Kalanova (Dulska), A. Vorbachova (Mjelja), M. Testenova (Hesja), D. Mirnikova (Hanka), H. Mirnikova (Julija), M. Jurmanova (Tadrahova), V. Bratina (Dulski).

170. Josip Ogrinec: **V Ljubljano jo dajmo.** Veseloigra v treh dejanjih. — 16., 23. in 26. decembra 1920 — režija in scena: V. Bratina — D. d. — M. g. — I. Jurman (Gašper Srebrin), V. Bratina (Pavle), M. Testenova (Marica), S. Pfeifer (Mirko).

171. Balucki Mihael (Debevec Jože): **Težke ribe.** Veseloigra. — 30. decembra 1920, 2. in 9. jan. 1921 — režija in scena: V. Bratina — D. d. — M. g. — V. Bratina (Tjapatkjovič), V. Založnikova (Do-

rata), H. Mirnikova (Helena), M. Testenova (Vanda), Filip Lipovšek (Vistovski), S. Perc (Pagotovič), M. Košič.

172. Strindberg Avgust (Adolf Riboda): **Oče.** Tragedija v treh dejanjih. 25. in 30. januarja 1921 — režija in scena: V. Bratina — D. d. — M. g. — V. Bratina (Ritmojster), E. Kalanova (Lavra), Angela Sadarjeva (Berta), S. Pfeifer (Oestermark), F. Lipovšek (pastor).

173. Schöntan in Kadelburg (F. Jesenko): **Gospod Senator.** Veseloigra v treh dejanjih. 5., 10. in 20. februarja 1921 v Celju, 13. marca gostovanje v Zalcu — režija in scena: V. Bratina — D. d. — M. g. — F. Lipovšek (Anderson), E. Kalanova (Zena), V. Bratina (Mittelbach), H. Mirnikova (Ela), D. Mirnikova (Agata).

174. Finžgar Franc S.: **Divji lovec.** Narodna igra s petjem v štirih dejanjih. — 13. in 27. februarja in 10. marca 1921 — režija in scena: V. Bratina — D. d. — M. g. — Uprizoritev gojencev Bratinove Dramatične šole.

175. Halbe Maks (I. Cankar): **Mladost.** Drama ljubezni v treh dejanjih. — 23. februarja in 5. marca 1921 — režija in scena: V. Bratina — D. d. — M. g. — ? Skof (Valo Bratina) (župnik), A. Vorbachova (Anka), S. Gradišnik (Amandus), M. Mejavšek, Rado Zeleznik k. g. (Ivan), F. Lipovšek (kaplan), M. Marnova (Maruška), E. Kalanova.



176. Stein Walter (Fran Kobal): **Godspodje sinovi**. Ljudska igra. — 16. in 19. marca 1921 — režija in scena: V. Bratina — D. d. — M. g. — V. Bratina (Pesjak), V. Založnikova (Franca), \*\*\* Kokot (Tone), M. Testenova (Gusti), S. Perc.

177. Petrovič Pecija (Rado Pregarec): **Gozd**. Igra v treh dejanjih. — 7. in 15. aprila 1921 — režija: I. Jurman — D. d. — M. g. — J. Jurman (Medved), \*\*\* Zadržajeva (Dana), S. Gradišnik (Jovica), S. Perc (Zolja).

178. Horst Julius (Hinko Nučič): **Nebesa na zemlji**. Veseloigra. — 23. in 24. aprila 1921 v Celju — 26. aprila 1921 gostovanje v Vojniku — režija: J. Krefl — D. d. — M. g. — J. Krefl (dr. Vesel), V. Cernetova (Otilija), S. Pfeifer (Podržaj), V. Založnik (Klara), S. Perc (pl. Wipritz).

179. Cankar Ivan: **Pohujšanje v dolini Sentflorjanski**. Farsa v treh dejanjih. — 4. in 12. maja 1921 — režija: S. Gradišnik — D. d. — M. g. — M. Mejavšek (Krištof), ? Deržajeva (Jacinta), S. Gradišnik (Zlodej), Plahuta (popotnik), J. Marn (župan), E. Kalanova (županja), I. Ferlež (dacar), S. Perc (Sviligoj), S. Pfeifer (cerkovnik), V. Založnikova (ekspeditorka).

180. Jerome (Niko Stritof): **Miss Hobbs**. Ameriška veseloigra v treh dejanjih. — 21. in 26. maja 1921 — režija: S. Pfeifer — D. d. — M. g. — E. Kalanova (Miss Hobbs), A. Pfeifer (Wolf Kingsear), A. Vorbachova (Miss Milicant), J. Krefl (Percival Kingsear), S. Perc (George Jessop).

181. Aleksander Bisson (Fran Govekar): **Kontrolor spalnih vozov**. Francoska veseloigra v treh dejanjih. — 15. junija 1921 — režija: J. Krefl — D. d. — M. g. — S. Pfeifer (Georges Godelfroid), V. Cernetova (Lucienne), Lipovšek (Montepin), V. Založnikova (Aurore), J. Krefl (Alfred Godfroid), M. Jurmanova.

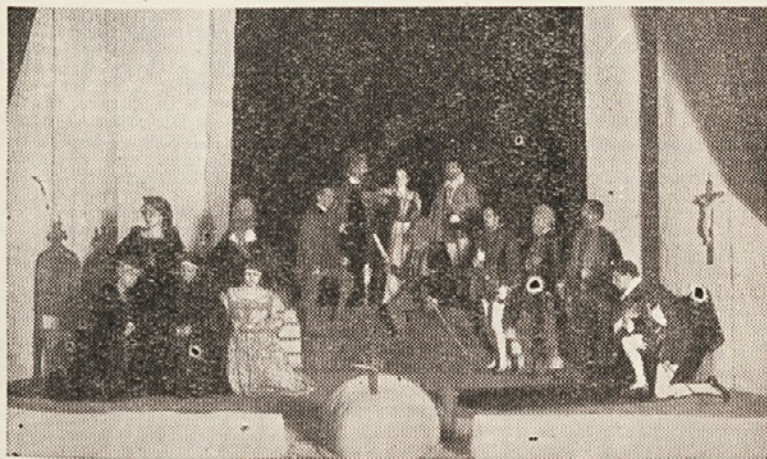
#### Sezona 1921/1922

182. Finžgar Franc S.: **Razvalina življenja**. Ljudska drama v treh dejanjih. — 24. in 25. septembra 1921 — režija: J. Plahuta — D. d. — M. g. — I. Jurman (Kante), M. Jurmanova (Lenčka), \*\*\* Ranzinger (Ferjan), S. Pfeifer (Martin), V. Založnikova (Tona), \*\*\* Skof (Sirk).

183. Shaw Bernard (Oton Zupančič): **Androklus** in lev. Pravljica igra v treh dejanjih. — 6. oktobra 1921 — režija: J. Krefl — D. d. — M. g. — S. Perc (Androklus), J. Krefl (lev), H. Mirnikova, C. Sadar, A. Vorbachova.

184. Samberk F. (F. Jesenko): **Ulica št. 15**. Burka v štirih slikah. — 29. oktobra 1921, in 24. novembra 1921 — režija: J. Krefl — D. d. — M. g. — H. Mirnikova (Anica), S. Sadar (Matija Vravec), J. Krefl (Dermota), S. Pfeifer (Ciril Prnek).

185. Sudermann Hermann (Vladimir Levstik): **Tiha sreča**. Rodbinska drama v treh dejanjih. — 19. novembra 1921 — režija: D. Cerar k. g. — D. d. — M. g. — D. Cerar



Schiller: *Marija Stuart*. Režija: R. Železnik. Sezona 1923-24. Dramatično društvo, desno kleči Rado Železnik



*E. Gregorin. Gostoval v vlogi Andreja. Medved: Za pravdo in srce. Režija: R. Železnik. Sezona 1923-24*

186. Cankar Ivan: **Jakob Ruda**. Drama v treh dejanjih. — 13. in 14. decembra 1921 — režija: I. Jurman — D. d. — M. g. — M. Skrbinšek k. g. (Jakob Ruda), E. Kalanova (Marta), A. Vorbachova (Ana), S. Pfeifer (Broš), M. Kokot (Ivan Dolinar), S. Perc.

187. Eugen Scribe (Oton Zupančič): **Kozarec vode**. Veseloigra v petih dejanjih. — 7. in 12. februarja 1922 — režija: S. Pfeifer D. d. — M. g. — S. Pfeifer (Malingbroke), E. Kalanova (Mariborough), H. Mirnikova (Ana), A. Vorbachova (Afigoila).

188. Milčinski Fran: **Cigani**. Veseloigra v treh dejanjih (4 slikah). — 23. februarja 1922 — režija: M. Reš — D. d. — M. g. — J. Krefl (Peter Brenk), V. Založnikova (ciganka), H. Mirnikova, M. Reš, M. Jurmanova.

189. Buchbinder J. (Fran Kobal): **On in njegova sestra**. Burka s petjem v štirih slikah. — 21., 24. marca in 4. aprila 1922 — režija: S. Pfeifer — D. d. — M. g. — S. Pfeifer (Ahačič), A. Vorbachova (Mira), S. Perc (Horjan), V. Založnikova (Ana Gerdinova), I. Ferlež (Hvala), \*\*\* Lebarič (dr. Vesel), H. Mirnikova (Bramborska). M. Skrbinšek k. g. — D. d. — M. g. — M. Jurmanova (Veleja), M. Skrbinšek k. g.

(Velej), I. Jurman (Bogatin), V. Založnikova (mati), S. Perc (Doves), I. Ferlež (Siba), S. Pfeifer (Lenta).

190. Novačan Anton: **Veleja**. Drama v treh dejanjih. — 26. aprila 1922 — režija: k. g. (Röcknitz), I. Prekoršek (Wiedeman), E. Kalanova (Elizabeta), D. Mirnikova (Helena), S. Pfeifer (Orb).

191. Molière Jean Baptiste (Friderik Juvančič): **Namišljeni bolnik**. Komedija v treh dejanjih. — 18. maja 1922 — režija: S. Pfeifer — D. d. — M. g. — E. Kalanova (Toinetto), S. Pfeifer (Argan), A. Vorbachova (Angelika), N. Pavlinčeva (Belina).

192. Nušič Branislav (Josip Wester): **Knez Semberjski**. Zgodovinski prizor. — 7. junija 1922 — režija: S. Gradišnik (+ recitacije in petje) — D. d. — M. g.

193. Ohorn A. (Fran Kobal): **Bratje svetega Bernarda**. Drama. — 13. in 14. junija 1922 — režija: S. Gradišnik — D. d. — M. g. — R. Dobovišek (Prior), S. Pfeifer (p. Simon), M. Kokot (Erhard), S. Perc (Fridolin), S. Gradišnik (Pavel), E. Kalanova (Zakotnikova žena), M. Reš (Zakotnik), A. Vorbachova (Jerica), I. Prekoršek, S. Sačevic, M. Gruden, M. Hrašovec (menihi).

#### Sezona 1922/1923

194. Govekar Fran: **Legijonarji**. Narodna igra s petjem in godbo. — 5., 7. in 8. oktobra 1922 — režija: R. Salmič — D. d. — M. g. — R. Salmič (Boštjan), A. Vorbachova (Lavra), S. Pfeifer (Ferdinand), N. Pavlinčeva (Ana), S. Gradišnik (Brnjač), S. Perc (Rak), E. Kalanova (Barbka).

195. Molière Jean Baptiste (Friderik Juvančič): **Namišljeni bolnik** (Le malade imaginaire). Komedija v treh dejanjih. — 16. novembra 1922 v Celju, 26. novembra 1922 v Zalcu — režija: S. Pfeifer — D. d. — M. g. — Plut k. g. (Argan), E. Kalanova (Toinetta), A. Vorbachova (Angelika).

196. Nušič Branislav (Fran Govekar): **Navaden človek**. Šala v treh dejanjih. — 7. decembra 1922 — režija: S. Pfeifer — D. d. — M. g.

197. Drinkler H. (Oton Zupančič): **Krojaček Junaček**. Pravljilčna mladinska igra. — 19., 20., 21. in 22. decembra 1922 — režija: S. Pfeifer — scena: S. Pfeifer — D. d. — M. g. — S. Pfeifer (Slobodan), A. Vorbachova (Narcisa), M. Reš (Spicahrin), S. Perc (Kozorog), T. Mirnikova (Fridolin), E. Kalanova (Ropotulja).

198. Scribe Eugen (Oton Zupančič): **Kozarec vode**. Veseloigra v petih dejanjih. — 27. januarja 1923 v Celju, 28. januarja 1923 v Mariboru — režija: S. Pfeifer — D. d. — M. g. — E. Kalanova (Malborough), S. Pfeifer (Buolingbrouke), A. Vorbachova (Afigoila), R. Železnik k. g. (Moskam), H. Mirnikova (Ana).

199. Drayer Max (Železnik Rado): **Sedemnajstletni**. Drama v štirih dejanjih. — 8. in 10. februarja 1923 v Celju, 4. marca



Narodno gledališče kraljevine  Srbov, Hrvatov in Slovencev  
v Ljubljani

OPERA

Gostovanje celjskega gledališča.

V nedeljo, dne 25. maja 1924.

# Mamselle Nitouche

Opereta.

V ponedeljek, dne 26. maja.

# Pri treh mladenkah

Opereta

<b>Parter:</b> Sedeli I. vrste . . . D 46	Nadstajni ložni sedeli:	<b>Galerija:</b> Sedeli I. vrste . . . D 11
" II - IV vrste . . . 42	v parterju . . . D 34	" II. . . . . 15
" V - IX . . . 38	" v I. redu . . . 40	" III. . . . . 15
" X - XI . . . 34	" v balkonski loži . . . 25	" IV. . . . . 12
Dijasko stojčke . . . 7		" V . . . . . 12
<b>Lože:</b> Lože v parterju . . . D 180	<b>Balkoni:</b> Sedeli I. vrste . . . 34	Stojčke . . . . . 4
" I reda . . . 200	" II. . . . . 28	
Balkonske lože . . . 140	" III. . . . . 22	

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagajni v opernem gledališču od 10. do 1/2 1. in 3. do 5. ure.

Blagajna se odpre ob 7. • Začetek ob 1/2 8. uri. • Konec po 10.

Med izvajanjem vstop ni dovoljen.

Odtis lepaka operet »Mamselle Nitouche« in »Pri treh mladenkah«, s katerima je gostovalo Celjsko gledališče 25. in 26. maja 1924 v ljubljanski Operi



*S. Pfeifer v vlogi Lorda Burleigha. Schiller: Marija Stuart. S. 1923-24*

1923 gostovanje v Ptuj — režija: S. Pfeifer — D. d. — M. g. — S. Pfeifer (Werner), E. Kalanova (Anemarija), A. Vorbachova (Erika).

200. Schöhherr K. (Silvester Skerlj): **Otroška tragedija**. Tridejanka. — 5. in 13. marca 1925 — režija: S. Pfeifer — D. d. — M. g. — R. Zeleznik k. g., A. Vorbachova, \*\*\* Drenik.

#### Sezona 1925/1924

201. Medved Anton: **Za pravdo in srce**. Narodna igra v petih dejanjih. — 14. in 20. septembra 1925 — režija: R. Zeleznik — D. d. — M. g. — R. Zeleznik (Dizma), L. Drenovec k. g. (Erazem), M. Marnova (Katarina), E. Gregorin k. g. (Andrej), M. Reš (Grojan).

202. Brandon Thomas (Rado Zeleznik): **Charleyeva tetka**. Igra v treh dejanjih. — 16. septembra 1925 in 3 reprize (datum ni ugotovljen) — režija: R. Zeleznik — D. d. — M. g. — S. Pfeifer (Chesney), I. Ferlež (Spittvua), \*\*\* Strašek (Charly), A. Vorbachova (Anny), M. Marnova (Kitty).

203. Schiller Friedrich (F. Cegnar-O. Zupančič): **Marija Stuart**. Tragedija v petih dejanjih. — 28. septembra 1925 in 3 reprize (datum ni ugotovljen) — režija: R. Zeleznik — scena: arh. prof. R. Kregar —

D. d. — M. g. — A. Vorbachova (Marija Stuart), H. Mirnikova (Elizabeta), R. Zeleznik (Mortimer), S. Pfeifer (Burleigh), C. Rakuša (Leicester), M. Marnova (Hana), S. Perc (Talbot), Vera Založnik, Mica Jurmanova, V. Danevova.

204. Strindberg August (Juš Kozak): **Pelikan**. Komorna igra v treh dejanjih. — 5. in 16. oktobra 1925 — režija: R. Zeleznik — D. d. — M. g. — V. Založnikova (mati), \*\*\* Kokot (Friderik), H. Mirnikova (Gerde), J. Zorman (zet), M. Marnova (Marjeta).

205. Scribe Eugen (Oton Zupančič): **Kozarec vode**. Veseloigra v petih dejanjih. — 7. oktobra 1925 — režija: S. Pfeifer — D. d. — M. g. — (Ista zasedba kot v pretekli sezoni.)

206. Blumenthal Oskar — Kadelburg Gustav (Josip Mazi): **Pri belem konjičku**. Veseloigra v treh dejanjih. — 21., 23., 26. oktobra 1925 in ena predstava (datum ni ugotovljen) — režija: R. Zeleznik — D. d. — M. g. — R. Zeleznik (Zan), R. Dobovišek (Bucek), N. Pavlinčeva (Tilka), H. Mirnikova (Minka), V. Založnikova (Amalija), P. Novak (natakar).

207. Bernstein Henry (F. Juvančič): **Taf**. Igra v treh dejanjih. — 13. in 14. novembra 1925 — režija: S. Pfeifer — D. d. — M. g. — H. Nučič k. g. (Richard), V. Podgorska k. g. (Louise), S. Perc (Lagardes), E. Kalanova (Isabelle), S. Pfeifer (Fernand).

208. Raupach E. (Fran Malavašič): **Mlinar in njegova hči**. Založira v petih dejanjih (10 slikah). 2. in 4. novembra 1925 — režija: R. Zeleznik — D. d. — M. g. — M. Reš (mlinar), A. Vorbachova (Marica), R. Zeleznik (Luka), N. Pavlinčeva (županja), S. Pfeifer (Matija).

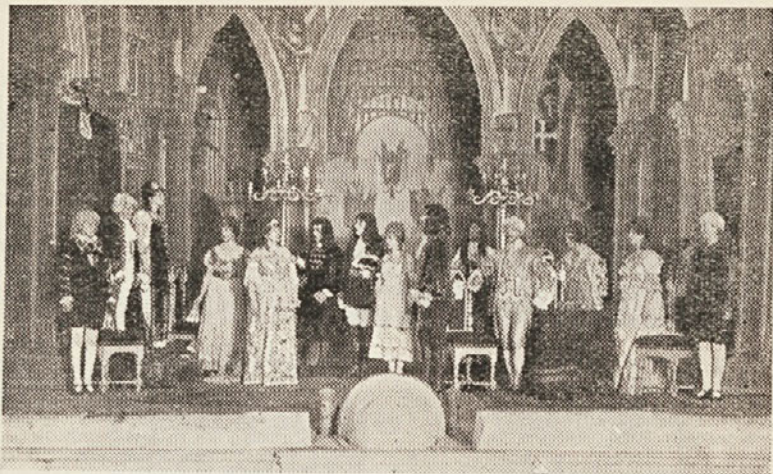
209. Dreyer Maks (Zeleznik Rado): **Sedemnajstletni**. Drama v štirih dejanjih. — 18. novembra 1925 — režija: S. Pfeifer — D. d. — M. g. — R. Zeleznik (Werner), E. Kalanova (Anemarija), A. Vorbachova (Erika).

210. Kraigher Lojz: **Skoljka**. Drama v treh dejanjih. — 28. novembra in 13. decembra 1925 — režija: R. Zeleznik — D. d. — M. g. — M. Saričeva k. g. (Pepina), P. Juvanova k. g. (Olga), S. Pfeifer (Tonin), R. Zeleznik (Maks), J. Zorman (Podboj).

211. Misch Rob (Rado Zeleznik): **Prinček**. Ljubezenska komedija. — 7. in 9. decembra in 1 predstava (datum ni ugotovljen) — režija: R. Zeleznik — D. d. — M. g. — H. Mirnikova (Ada), S. Pfeifer (Stillfried), S. Perc (Leuchtensteinski), V. Založnikova (Serafina).

212. Wied Gustav (Milan Skrbinešek): **2 x 2 = 5**. Satirična igra v štirih dejanjih. — 16. decembra 1925 in 8. januarja 1924 — režija: R. Zeleznik — D. d. — M. g. — R. Zeleznik (Abel), A. Vorbachova (Ester), S. Pfeifer (konik), M. Jurmanova (Lina), V. Založnikova (tašča), V. Danilova k. g. (Otela), V. Janko k. g. (Friderik).





H. Mirnikova, Pfeiferjeva, E. Kalanova, A. Sadarjeva, S. Pfeifer, M. Reš, S. Pfeifer, S. Perc, T. Mirnikova. (Od leve proti desni.) — Scribe-Zupančič: *Kozarec vode*. Režija: S. Pfeifer. Sezona 1921-22. Dramatično društvo

213. Horst Julius (Hinko Nučič): *Nebesa na zemlji*. Veseloigra. — 23., 26. in 30. decembra 1923 — režija: V. Janko — D. d. — M. g. — V. Janko (Vesel), S. Pfeifer (Podržaj), A. Vorbachova (Otilia), V. Založnikova (Klara), H. Mirnikova (Flora).
214. Nušič Branislav (Cvetko Golar in Fran Kobal): *Svet*. Komedija v štirih dejanjih. — 18. in 27. januarja 1924 — režija: V. Janko — D. d. — M. g. — V. Janko (Porenta), E. Kalanova (Ana), H. Mirnikova (Mada), A. Vorbachova (Jelica), S. Pfeifer (učitelj), V. Založnikova (Katra).
215. Ries Oskar (\*\*): *Zakleti princ*. — Otroška igra. — 27. januarja, 2. in 9. februarja 1924 — režija: S. Pfeifer — D. d. — M. g. — E. Kalanova (Korenka), H. Mirnikova (Lilijana), A. Vorbachova (Rožica), M. Košič (medved), T. Novak (Jant).
216. Morre Karl (J. Bedének): *Revček Andrejček*. Ljudski igrokaz v petih dejanjih. — 10., 15., 24. februarja 1924 in 1 predstava (datum ni ugotovljen) — režija: V. Janko — D. d. — M. g. — M. Reš (Andrejček), J. Zorman (župan), M. Marnova (Franca), V. Janko (Anže), S. Pfeifer (Pavle), T. Mirnikova (Jerica), I. Ferlež (birič), M. Košič (zmikavt), V. Založnikova (Neža).
217. Hervé R. R.: *Mamzell Nitouche*. Opreta v 4 dejanjih. — 22., 26., 29. februarja 1924, 9., 16., 23., 25. marca 1924 in 26. aprila 1924 v Celju, 25. maja 1924 v SNG v Ljubljani — režija: V. Janko — dir.: K. Sancin — D. d. — M. g. — N. Pavlinčeva (Nitouche), S. Pfeifer (Celestin), V. Janko (Fernand), Zorman (major), M. Reš (Lariot), E. Kalanova (predstojnica), S. Perc (ravnatelj), V. Založnikova (vratarica), H. Mirnikova, J. Pečovnikova.
218. Ernst Oto (M. Skrbinšek): *Vzgojitelj Lanovec*. Komedija v treh dejanjih. — 18., 21. in 29. marca 1924 — režija: V. Janko — D. d. — M. g. — S. Pfeifer (Lanovec), V. Janko (Kremenjak), J. Zorman (Dobrovoljni), A. Vorbachova (Zlatničeva), V. Založnikova (Osa).
219. Schiller Friedrich (Fran Koblar — Fran Albrecht): *Kovarstvo in ljubezen* (Kabale und Liebe). Meščanska žaloigra v petih dejanjih. — 11. in 15. aprila 1924 — režija: S. Pfeifer — D. d. — M. g. — S. Pfeifer (predsednik), V. Janko (Ferdinand), M. Košič (Wurm), H. Mirnikova (Milfordova), A. Vorbachova (Luiza).
220. Harry — E. A. Paulton (\*\*): *Nioba*. Veseloigra v treh dejanjih. — 6., 11. maja 1925 v Celju, 20. maja 1925 v Slovenski Bistrici — režija: V. Janko — D. d. — M. g. — H. Mirnikova (Nioba), E. Kalanova, V. Založnikova, S. Pfeifer, Zorman, N. Pavlinčeva, M. Jurmanova, V. Janko.
221. Schubert Franc: *Pri treh mladenkah*. Opreta v treh dejanjih. — 23., 24., 27. maja v Celju, 26. maja 1924 v SNG v Ljubljani — režija: V. Janko — dirigent:



Ervin Mejak, Mirko Hočevar, Mirko Roš, stoje od leve proti desni, Milan Košič, Angela Sadarjeva, Rado Zeleznik, Rado Pečnik. — Igralci Dramatičnega odseka Kluba naprednih slovenskih akademikov s člani Dramatičnega društva, ob premžeri Halbejeve igre »Mladost« l. 1923

K. Sancin — D. d. — M. g. — M. Lubejva k. g. (Hannerl), Bebler (Schubert), V. Janko (Schober), N. Pavlinčeva (Grisi), M. Reš (Tschöll), E. Kalanova (Tschellova), S. Pfeifer (Novotny), V. Založnikova (hišnica).

#### Sezona 1924/1925

222. Jurčič Josip — Fran Govekar: **Rokovnjači**. Ljudska igra s petjem v petih dejanjih. — 4., 12. oktobra 1924 in 1 predstava (datum ni ugotovljen) — režija: R. Salmič — D. d. M. g. — R. Salmič (Mozol), S. Pfeifer (Ferdinand), S. Gradišnikova (Polonica), S. Gradišnik (Poljak), S. Pere (France), E. Kalanova (Poljakova), M. Reš (Tonček), J. Plahuta (Boje).

223. Stolba Josip (Fran Govekar): **Poslednji mož**. \*\*\* — 7. in 9. novembra 1924 — režija: S. Pfeifer — D. d. — M. g. — S. Pfeifer (Beivar), C. Velušček (mož), E. Kalanova (Kobantova), S. Gradišnikova (Helena), H. Mirnikova (Zdenka), T. Mirnikova (Tončka).

224. Meško Ksaver: **Pri Hrastovih**. Drama v treh dejanjih. — 28. novembra 1924 in 14. decembra 1924 — režija: F. Gradišnik — D. d. — M. g. — (Proslava 50-let. rojstva K. Meška.) — F. Gradišnik (Hrast), S. Pfeifer (Tone), E. Kalanova (Mica), S. Gradišnikova (Anica), M. Jurmanova (Tončka), H. Mirnikova (Tilka), V. Založnikova (Zefa), V. Danevova (Francka), C. Velušček (Malec), C. Ferdinand (Strelec).

225. Niccodemi Mario (Emil Kralj): **Zora dan in noč**. Komedija v treh dejanjih. — 9. in 16. januarja 1925 v Celju, 1 predstava v Sošanju (datum ni ugotovljen) — režija: S. Pfeifer — D. d. — M. g. — S. Pfeifer (Mario), H. Mirnikova (Lia).

226. Arnold Franc — Bach Ernest (Rado Zeleznik): **Spanska muha**, **Burka v treh dejanjih**. — 10. in 15. februarja 1925 —

\* Od tu naprej nastopa A. Vorbachova pod imenom A. Sadarjeva.

režija: I. Ferlež — D. d. — M. g. — M. Jurmanova, M. Reš, M. Roš, T. Mirnikova.

227. Zupančič Oton: **Veronika Deseniška**. Tragedija v petih dejanjih. 17. in 20. februarja 1925, 1. in 8. marca 1925 in aprila 1925 — režija: Fedor Gradišnik — D. d. — M. g. — Štefka Gradišnikova (Veronika), E. Kalanova (Jelisava), F. Gradišnik (Herman II.), S. Pfeifer (Friderik), S. Pere (Bonaventura), C. Velušček (Soteški), B. Gerlanc (Pravdač), M. Jurmanova.

228. Golar Cvetko: **Vdova Rošinka**. Komedija v treh dejanjih. — 17. in 22. marca 1925 — režija: R. Salmič — D. d. — M. g. — P. Juvanov k. g. (Rošinka), J. Cesar k. g. (Janez), R. Salmič (Balantač), A. Sadarjeva (Marica), S. Pfeifer (Gašpar).

229. Ertlter dr. \*\*\* (Anica Cernejeva): **Maček v skornju**. Pravljična igra. — 21. in 24. marca 1925 — režija: E. Kalanova — D. d. — M. g. — A. Sadarjeva (Anže), S. Pfeifer (čarodej), S. Pere (Smolarček), H. Mirnikova (princezna)

230. Engel Aleksander - Horst Julius (\*\*\*): **Pereant možje**. Komedija. — 1. maja 1925 — režija: C. Velušček — D. d. — M. g. — S. Gradišnikova (Požarjeva), H. Mirnikova (Kristina), A. Sadarjeva (Adela), S. Pfeifer (Trdina), C. Velušček (Zolna).

231. Niccodemi Dario (Emil Kralj): **Postrežek** (Scampolo). Komedija v treh dejanjih. — 4. junija 1925 — režija: S. Pfeifer — D. d. — M. g. — A. Sadarjeva (Scampolo), S. Pfeifer (Tit), M. Jurmanova (Franka), S. Sadar (Giglioli).

#### Sezona 1925/1926

232. Cankar Ivan: **Pohujsanje v dolini Sentflorjanski**. Farsa v treh dejanjih. — 6. in 13. oktobra 1925 — režija: S. Gradišnik — D. d. — M. g. — M. Saričeva k. g. (Jacinta), S. Pfeifer (Peter), S. Gradišnik (Zlodej), I. Ferlež (Dacar), S. Pere (Sviligoj), V. Založnikova (ekspeditorica), M. Jurmanova (dacarka), M. Bele (notar), J. Marn (župan), C. Velušček (štacunar), T. Koren (cerkovenik), F. Cepin (debeli



# Mestno gledališče v Celju

Predstava

2



Sezona 1925/26.

v torek dne 13. oktobra 1925

## otvoritvena predstava.

Gostovalna članica Kralj. gledališča v Ljubljani ga. Šaričeve.

# Pohujšanje v dolini šentflorjanski

Farsa v 3 dejanjih.

Spisal Ivan Cankar.

Režiser: Stanko Gradnik.

### OSEBE:

Krištof Kobor, imenovan Peter, umetnik in razbojnik	g. Pfeifer
Jacinto, popotnica, družica njegova	ga. Šaričeva k. g.
Zupca	g. Mart
Zupanja	gdč. Z. Marnova
Ducer	g. Foršič
Dacérka	gdč. Jermanova
Elspeditarica	ga. Zolotnikova
Uškalj Svibgoj	g. Perc
Nohar	g. Boie
Šincunar	g. Velušček
Šlacunarka	gdč. M. Memova
Cerkovnik	g. Koven
Debeli Hovek	g. Cepin
Popotnik	g. Plahuta
Zlodaj	g. Š. Gradnik

Osvaj. služabnikl. — Vrši se lara v dolini šentflorjanski v današnjih časih.

### Cene prostorom:

Lože: velika Din 120—, mala Din 90—, Parter; Sedeži I.—III. vrste Din 20—, IV.—VI. vrste Din 15—, VII.—IX. vrste Din 10—, Galerija: I. vrste Din 10—, II.—III. vrste Din 8—, Parterno stoj. Din 5—, Dž. stojilče in galerijsko stoj. Din 3—.

Predprodaja vatopac v knjižarni Goršič & Lechnerjeve in vs dan predstave pri gled. hlaj.

Blagajna se odpre ob 19<sup>1</sup>/<sub>2</sub>. Začetek predstave točno ob 20. Kosec ob 22.

Odtis lepaka Cankarjeve farse Pohujšanje v dolini Šentflorjanski, ki jo je uprizorilo Dramatično društvo. V vlogi Jacinte je gostovala članica ljubljanske Drame Mihaela Šaričeva. — Sezona 1925-26



Skupina članov SNG v Ljubljani, ki so gostovali 17. junija 1924 z Molnarjevo komedijo »Vrag«. — Od leve na desno sedijo: Janez Cesar, F. Juvanova, L. Drenovec, stojijo: Vida Juvanova, sorodnik knjigotrčca Sventnerja, Smerkolj, M. Skrbinšek, A. Rakarjeva

človek), J. Plahuta (popotnik), M. Marnova (županja).

233. Ibsen Henrik (po nemškem prevodu prevel Fedor Gradišnik): **Strahovi**. Družinska drama v treh dejanjih. — 23. oktobra 1925 — režija: F. Gradišnik — D. d. — M. g. — F. Gradišnik (Osvald), S. Gradišnikova (Alvingova), M. Bele (Manders), A. Sadarjeva (Regina), S. Pfeifer (Engstrand).

234. Molière Jean Baptiste (Franz Albrecht): **George Dandin ali prevarani soprog**. Komedia v treh dejanjih. — 13., 15. in 29. novembra 1925 — režija: S. Pfeifer — scena: akad. slikar Modic — D. d. — M. g. — T. Koren (Dandin), A. Sadarjeva (Angelika), S. Perc (De Satenville), P. Segula (Klitandre), C. Velušček (Lubin), M. Jurmanova.

235. Hauptmann Gerhard (Josip Wester): **Elga**. Sanjska drama v šestih slikah. — 16. in 21. marca 1926 — režija: F. Gradišnik — scena: S. Gradišnik — D. d. — M. g. — S. Gradišnikova (Elga), M. Marnova (Marina), F. Gradišnik (Storženski), S. Gradišnik (Oginski), S. Pfeifer.

236. Jurčič Josip - Fran Govekar: **Deseti brat**. Ljudska igra s petjem v petih dejanjih. — 13., 16. in 18. aprila 1926 — režija: M. Reš — D. d. — M. g. — D. Cerar k. g. (Dolef), R. Salmič (Krvavelj), M. Reš (Spak), S. Pfeifer (Kvas), Z. Marnova (Manica), J. Pogačnik (Piškav), C. Velušček (Marjan), S. Perc (Matevžek), E. Burger (graščak), J. Pečovnikova (Marička), M. Bele (Mežon), V. Založnikova (Neža), M. Marnova (Franca), T. Koren (Krivec).

#### Sezona 1926/1927

237. Langer František (O. Šest): **Periferija**. Drama v petnajstih slikah. — 23. in 28. novembra 1926 — režija: S. Pfeifer — D. d. — M. g. — F. Gradišnik — E. Kralj k. g. (sodnik), T. Koren (Gospod), S. Pfeifer (Franci), A. Sadarjeva (Ana), S. Perc (Tone), M. Zabkarjeva (Barbara).

238. Fedor Gradišnik: **Norec**. Drama v treh dejanjih. — 13. maja 1927 — režija: F. Gradišnik — D. d. — M. g. — F. Gradišnik, M. Jurmanova, S. Gradišnikova, C. Velušček, S. Pfeifer, A. Sadarjeva.



Sezona 1927/1928

239. Cankar Ivan: **Hlapci**. Drama v petih dejanjih. — 6. in 9. oktobra 1927 — režija in scena: V. Bratina — D. d. — M. g. — F. Gradišnik (Jerman), S. Pfeifer (župnik), A. Sadarjeva (Lojzka), Z. Lovrečeva (Geni), M. Jurmanova (Minka), C. Sadar (zdravnik), C. Velušček (nadučitelj), Novakova (mati), V. Bratina (Pisek), D. Zabkar (Kalander).

240. Milčinski Fran: **Mogočni prstan**. Narodna pravljica z godbo, petjem in plesom v štirih dejanjih (7 slikah). — 20., 23., 27. in 30. oktobra 1927 — režija in scena: V. Bratina — D. d. — M. g. — S. Pfeifer (Car), A. Sadarjeva (Viola), L. Verderber (Stanko), B. Zemljčič (minister), S. Perc (Rigomir), F. Čepin (Rogoslav), C. Velušček, M. Jurmanova, M. Zabkarjeva, Z. Sončeva, J. Pečovnikova.

241. Raupach E. (Fran Malavašič): **Mlinar in njegova hči**. Zaloigra v petih dejanjih (10 slikah). — 2. in 13. novembra 1927 — režija in scena: V. Bratina — D. d. — M. g. — V. Bratina (Cernot), M. Zabkarjeva (Marica), P. Segula.

242. Cerkvenik Angelo: **Roka pravice**. Veselo-žalostna igra v osmih slikah. — 19. novembra 1927 (krstna predstava) in 20. novembra 1927 — režija in scena: V. Bratina — D. d. — M. g. — V. Bratina (Možina), S. Pfeifer (načelnik), Z. Lovrečeva (Rija), B. Zemljčič (Stefe), C. Sadar (gospod).

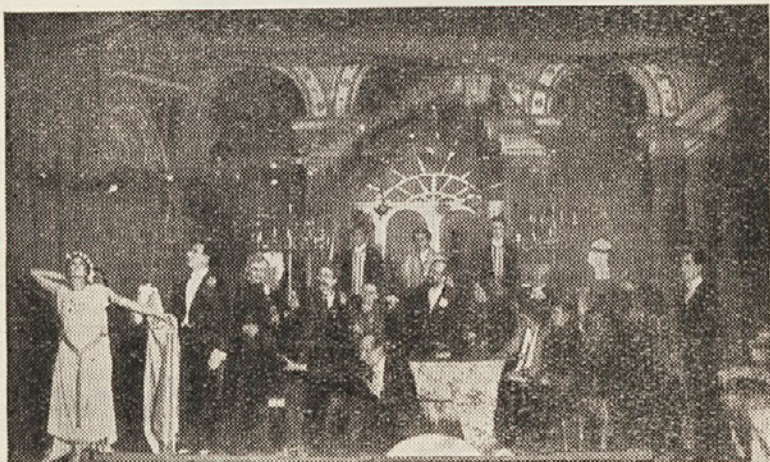
S. Perc (prokurist), D. Zabkar (mesar), F. Čepin (predsednik senata), F. Gradišnik (zagovornik), M. Bele (zagovornik).

243. Remec Alojz: **Magda**. Tragedija uboga dekleta v dvanajstih scenah. — 7. in 11. decembra 1927 — režija in scena: V. Bratina — D. d. — M. g. — A. Sadarjeva (Magda), S. Pfeifer (medicinese), F. Gradišnik (Peter).

244. Golia Pavel: **Peterčkove poslednje sanje**. Božična povest v štirih slikah. — 26. decembra 1927, 5. in 8. januarja 1928 — režija in scena: V. Bratina — D. d. — M. g. — F. Gradišnik ml. (Petrček), N. Pfeiferjeva (Alenčica), A. Sadarjeva, Z. Sončeva, M. Zabkarjeva.

245. Sardou Victor (Valo Bratina): **Razporoka**. Drama v treh dejanjih. — 19. in 22. januarja 1928 — režija in scena: V. Bratina — D. d. — M. g. — Z. Sončeva (Cyprienne), M. Verderber (Athemar), V. Bratina.

246. Tolstoj Lev - Bataille A. (Emil Vodeb): **Vstajenje**. Drama v petih dejanjih. — 9. in 12. februarja 1928 — režija in scena: V. Bratina — D. d. — M. g. — F. Gradišnik (Nehljudov), A. Sadarjeva (Kajtuša), Z. Lovrečeva (Matrjona), B. Zemljčič (Tihon), A. Zabkarjeva (Motrjola), V. Bratina (predsednik porote), S. Pfeifer (Mikišin), M. Bele (Gerazimovič), C. Sadar (polkovnik), S. Perc (trgovec), M. Zabkarjeva (Karabljova).



Cankar: **Pohujšanje v dolini Šentflorjanski**. Režija: S. Gradišnik. Sezona 1925-26. — M. Šaričeva k. g., Omladičeva (Jacinta), S. Pfeifer (Peter), S. Gradišnik (zlodej), J. Ferlež (dacar), S. Perc (Šviligoj), V. Založnik (ekspeditorica), Z. Marnova, T. Koren, C. Velušček, M. Bele, F. Čepin, M. Jurmanova



*Janez Cesar.  
Gostoval v vlogi  
Janeza.  
Golar: Vdova  
Rošlinka. Reži-  
ja: R. Salmič.  
Sezona 1924-25*

247. Finžgar Franc S.: *Divji lovec*. Narodni igrokaz s petjem v štirih dejanjih. 8. in 11. marca 1928 — režija: V. Bratina — D. d. — M. g. — S. Pfeifer (Rihtar), Z. Sončeva (Majda), S. Perc (Tonček), P. Segula (Gašpar), D. Zabkar.

248. Deutsch (Finžgar Fran S.): *Pasijon*. Drama v devetih slikah. — 24. in 25. marca 1928 — režija in scena: V. Bratina — D. d. — M. g. — \*\*\* Kauker k. g. (Dramatično društvo Ptuj) (Kristus), M. Zabkarjeva (Marija), K. Kranjčeva (Magdalena), M. Bele (Peter), P. Segula (Jakim), V. Bratina (Iskarijot), Z. Sončeva (Veronika), D. Hribar (Simon), B. Zemljič (Ni-

kodem), S. Pfeifer (Pilat), S. Perc (Kajfež).

249. Hašek Jaroslav - Brod Maks - Reimann Hans (Osip Sest): *Dorbi vojak Svejk*. Njegove pustolovščine v štirinajstih slikah. — 28. in 29. aprila 1928, 3. in 6. maja 1928 v Celju — 19. in 20. maja v Ptuj — režija in scena: V. Bratina — D. d. — M. g. — V. Bratina (Svejk), S. Pfeifer (detektiv), F. Gradišnik (Lukaš), S. Perc (profesor), Z. Sončeva (Dolly), M. Zabkarjeva (Etelka), M. Bele (Barani).

#### Sezona 1928/1929

Ni bilo domačih predstav, samo gostovanje





Polonca Juvanová. Gostovala v vlogi Rošlinke. — Golar: Vdova Rošlinka.  
Režija: Rafko Salmič. Sezona 1924-25

**Sezona 1929/1930**

Ni bilo domačih predstav, samo gostovanja.

**Sezona 1930/1931**

250. Tolstoj Lev N. (Vladimir Borštnik): **Živi mrtvec.** Drama v šestih dejanjih (11 slikah). — 26. oktobra 1930 — režija: S. Pfeifer — D. d. — M. g. — S. Pfeifer (Vasiljevič), M. Žabkarjeva (Jelisaveta), J. Tavčarjeva (Maša), D. Karnjovškova (Saša), M. Bele (Karenin), S. Pere (Aleksandrov), B. Zemljič (Makarovič), C. Velušček (Afremov), E. Komavlijeva (Ivanovna), P. Segula (glasbenik), K. Kranjčeva (Karenina), J. Pogačnik (A. Breskov).

251. Nestroy J. N. (Pavel Golia): **Utopljence.** Veseloirga v treh dejanjih. — 11. in 16. novembra 1930 — režija: C. Velušček — D. d. — M. g. — M. Žabkarjeva

(Katrica), K. Kranjčeva (Matilda), C. Velušček (Stefan), B. Zemljič (Buča), S. Pfeifer, M. Bele.

252. Tucić Srgjan (Rade Pregare): **Golgota.** Drama v treh dejanjih. — 11. in 14. decembra 1930 — režija: M. Bele — D. d. — M. g. — J. Pogačnik (Demetrij), A. Sadarjeva (žena), S. Pfeifer (Kristus), M. Bele (Makari), S. Pere (Peregryn), C. Velušček (Apolonij), \*\*\* Vizjak (Ljubimec).

**Sezona 1931/1932**

253. Spicar Jakob: **Pogumni Tonček.** Pravljična igra v petih dejanjih. — 20. decembra 1931 — režija: Angela Sadarjeva — D. d. — M. g. — C. Velušček (Jernač), D. Hribar (zeleni mož), J. Pogačnik (učenjake), K. Kranjčeva (mati), Jelenova (Tonček).



**Anton Cerar-Danilo Gostoval**  
v vlogi Dolefa. Jurčič-Govekar:  
Deseti brat. Sezona 1925-26

254. Mrštik Alojz in Vilim (Fran Albrecht): **Mariša**. Drama v petih dejanjih s petjem. — 13. januarja 1932 in 2. februarja 1932 — režija: F. Gradišnik — D. d. — M. g. — C. Velušček (Lizal), H. Rajhova (Lizalka), A. Sadarjeva (Mariša), F.

Gradišnik (Vavra), M. Verderber (France), B. Verbnikova (Stranbolka), S. Gradišnikova (babica), dr. S. Rajh (krčmar), dr. S. Vrhovec (Hrdlička), C. Rakuša (godec).  
255. Frank Leonhard (C. Debevec): **Vzrok**. Drama v štirih dejanjih. — 12. in 24. aprila 1932 — režija: C. Velušček — D. d. — M. g. — E. Kralj k. g. (morilec) A. Sadarjeva (pocestnica), S. Gradišnikova (mati), M. Bele (gostač), J. Pogačnik (porotnik), H. Rajhova (gospodinja), S. Perc (zagovornik), C. Velušček (predsednik), D. Zabkar (porotnik).

#### Sezona 1932/1933

256. Golia Pavel: **Jurček**. Vesela pravljica v treh dejanjih. — 8. in 17. decembra 1932 — režija: A. Sadarjeva — D. d. — M. g. — L. Verderber (Jurček), B. Zemljič (Trobenta), S. Perc (Piščalka), A. Sadarjeva (mati), C. Velušček (krčmar), J. Pogačnik (oče).

257. Petrovič Pecija (Milan Skrbinšek): **Mrak**. Drama v treh dejanjih. 8. februarja 1933 — režija: C. Velušček — D. d. — M. g. — A. Sadarjeva, C. Velušček, J. Pogačnik.

258. Henschke Alfred. — Klabund (Maša Slavčeva): **XYZ**. Komedija v treh dejanjih. — 12. maja 1933 — režija: M. Košič — C. s. — M. g. — R. Milheršičeva (Y), M. Verderber-S. Jan k. g. (X), M. Košič (sluga), N. Antipin ml. (Z).

259. Wüchner Oscar (Janez Cesar): **Pastirček Peter in kralj Brilljantin**. Bajka v štirih slikah. — 15. in 16. junija 1933 — režija: A. Sadarjeva — D. d. — M. g. — S. Perc (Gašpar), B. Verbnikova (Hudamora), C. Velušček (Mrvar), M. Jelenova (Lizika), J. Pogačnik (Peter), A. Sadarjeva (Nanča), L. Verderber (Briljantin).

260. Shakespeare William (Oton Zupančič): **Sen kresne noči**. Komedija v petih dejanjih. — 8. in 9. julija 1933 — režija: M. Košič — C. s. Predstavi na prostem v Mestnem parku. — M. Košič (Klobčič), B. Skoberne (Tezej), V. Sernečeva (Spak), D. Svetkova (Helena), C. Debeljak (Dunja), E. Komavlijeva (Hipolita), M. Kalandanova, B. Rajhova, P. Golobičeva.

#### Sezona 1933/1934

261. Anton Novačan: **Herman Celjski**. Drama v petih dejanjih. — 7., 8., 9. in 10. septembra 1933 — režija: M. Košič — glasba: K. Sancin, — scena: Akad. slikar I. Vavpotič — C. s. Predstave na prostem v Mestnem parku. — A. Pfeifer (Friderik), F. Gradišnik (Herman II.), M. Košič (Melhior), J. Jurač (Piccolomini), B. Skaberne (Herman ml.), C. Debeljak (Salobir), R. Milheršičeva (Veronika), A. Turkova (Barbara), E. Komavlijeva (Blažena), J. Turk (poslanik), F. Ramšak (Herič), F. Cuden (žid).



262. **Connors Bary** (po Govekarjevi predelavi prevedel Janez Cesar): **Roksi**. Veseloigra v treh dejanjih. — 7. in 12. novembra 1935 — režija: M. Košič — D. d. — M. g. — A. Sadarjeva (Roksi), S. Perc (Harrington), H. Rajhova (Harringtonova), J. Podržajeva (Grace H.), J. Pogačnik, M. Verderber (Baxter), M. Košič (O Flaberty).

263. \*\*\*: **Peklenko brezno**. Igra v dveh slikah. — 5. decembra 1935 — režija: M. Košič — D. d. — M. g. — S. Perc (Bognusvaruj), J. Pogačnik (Zlomek), D. Hribar (Dušoderec), Rožanc (Kuripečič), B. Zemljič (Glavar), M. Košič (oče).

264. **Frank Leonhard** (Ciril Debevec): **Karel in Ana**. Igra v štirih dejanjih. — 11. in 14. januarja 1934 — režija: M. Košič — D. d. — M. g. — F. Gradišnik (Karl), A. Sadarjeva (Ana), M. Verderber (Rihard), J. Podržajeva (Marija).

265. **Wallfried \*\*\*** (Ivan Cesar): **Maksl**. Kmečka burka v treh dejanjih. — 9. in 25. februarja 1934 — režija: M. Košič — D. d. — M. g. — C. Velušček (župan), S. Perc (Nace), Karnjovškova (hči), S. Koren (Lojz), M. Košič (Orehek), S. Perc, J. Pogačnik.

266. **Golia Pavel**: **Princeska in pastirček**. Vesela pravljica v petih dejanjih (6. slikah). — 4. marca 1934 — režija: M. Košič — D. d. — M. g. — Lidija Golobičeva (Princeska), B. Rajhova (kuharček), L. Verderber (pastirček), M. Košič (poveljnik), S. Perc (lovec), A. Sadarjeva, J. Pogačnik, J. Hribar.

267. **Alsberg Maks** (Fedor Gradišnik): **Konflikt**. Drama v sedmih slikah. — 4. maja 1934 — režija: M. Košič — D. d. — M. g. (Poslovilna in benefična predstava M. Košiča). — A. Turkova (Kristina), F. Gradišnik (advokat), M. Košič (Krištof), J. Pogačnik (direktor), dr. R. Dobovišek (Smithals).

268. **Jurčič Josip** — (Franc Fišer): **Deseti brat**. Ljudska igra v 8 slikah. — 8. julija 1934 — režija: M. Košič — C. s. — Predstava na prostem na Teharju. (1. predstava v Celju, datum ni ugotovljen). — J. Jurač (Benjamin), D. Svetec (Manica), C. Debeljak (Piškav), F. Frece (Mežon), M. Debeljakova (Krivčevka), M. Košič (Krivčevlj), E. Klinec (Spak).

#### Sezona 1934/1935

269. **Ibsen Henrik** (Fedor Gradišnik): **Strahovi**. Družinska drama v treh dejanjih. — 17. in 18. novembra 1934 — režija: F. Gradišnik — C. s. — D. lj. p. — A. Turkova (Helena), F. Gradišnik (Osvald), J. Jurač (Manders), K. Golob (Engstrand), O. Mirnikova (Regina).

270. **Meško Ksaver**: **Pri Hrastovih**. Drama v treh dejanjih. — 1. januarja 1935 — režija: F. Gradišnik — C. s. — D. lj. p. — F. Gradišnik (Hrast), F. Mirnik (Tone), M. Močan (Lojze), A. Turkova (Anica), Brežnikova (Mica), M. Debeljakova (Til-

ka), F. Cuden (Strelec), \*\*\* Jančičeva (Tončka), O. Mirnikova (Franca), C. Debeljak (Malc), M. Vrablova (Zefa).

271. **Real Maks - Ferner Maks** (Janez Cesar): **Trije vaški svetniki**. Kmečka šala v treh dejanjih. — 1. in 5. marca 1935 — režija: dr. R. Dobovišek — D. d. — M. g. — R. Dobovišek, S. Perc (Bavdek), A. Sadarjeva (Fani), F. Cepin (Simenc), J. Pogačnik (Klepec).

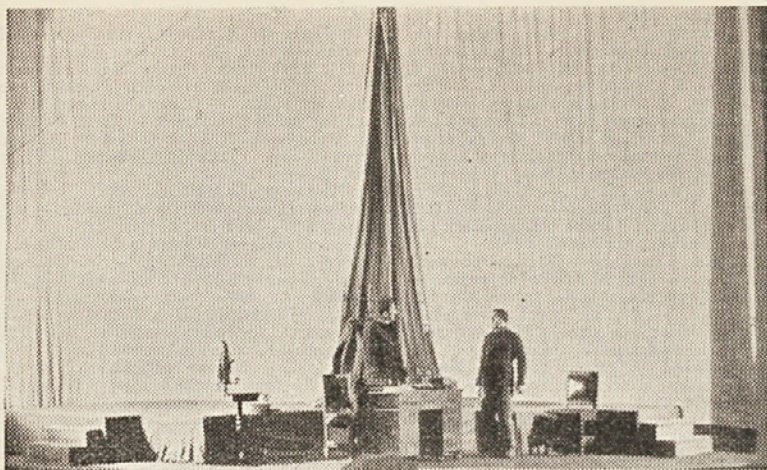
272. **Leugyel Melhior** (M. Skrbinšek): **Tajfun**. Drama v štirih dejanjih. — 4. junija 1935 — režija: S. Melihar — D. d. — M. g. (Proslava 25-letnice umetniškega delovanja M. Skrbinška). — M. Skrbinšek k. g. (Tokeramo), V. Skrbinšek k. g. (Renardo), A. Sadarjeva (Helena), G. Grobelnik (Jotan), J. Liška (Omaji), G. Sketa (Hironari), B. Karnjovškova, B. Gerlane (pravnik) F. Sijanec (Dupont).

#### Sezona 1935/1936

273. **Kästner Erich** (Alojzij Bolhar): **Pikica in Tonček**. Čudežne dogodivščine dveh otrok v trinajstih slikah. — 11. junija 1936 — režija: A. Sadarjeva — D. d. — M. g. — B. Rajhova Tonček, L. Golobičeva (Pikica), A. Sadarjeva (mači), H. Rajhova (Ninka), dr. S. Rajh (Gruden). S to predstavo je bilo zaključeno delovanje Dramatičnega društva.



Hašek: *Dobri vojak Svejk*. Režija: V. Bratina. Sezona 1927-28



S. Pfeifer (načelnik), V. Bratina (Možina). — *Cerkvenik: Roka pravice.* Režija: V. Bratina. Sezona 1927-28 (krstna predstava). Dramatično društvo

#### Sezona 1945/1946

274. Pavšič Vladimir-Matej Bor: *Raztrganci.* Drama v treh dejanjih iz narodno-osvobodilne borbe na Slovenskem Stajerskem. — Premiera 8. julija 1945 — v Celju 5 predstav — drugje 3 predstave (8) — Rogaška Slatina 1, Zalec 1, Soštanj 1. — režija: H. Leskovšek — scena: K. Zelenko — O. g. — D. L. p. — S. Crepinškova (Vida), H. Leskovšek (Ferlež), F. Mirnik (Rutar), G. Grobelnik (Mrož), M. Stante (Mihol).

275. Leskovšek Hinko: *Slovenska pesem.* Množični scensko — recitacijski nastop. — Premiera: 21. julija 1945 — v Celju enkrat — režija: H. Leskovšek — scena: K. Zelenko — O. g. — D. OF.

276. Cankar Ivan: *Kralj na Betajnovi.* Drama v treh dejanjih. — Premiera: 15. septembra 1945 — v Celju 5 predstav — drugje 3 (8) — Vranksko 1, Maribor SNG 2 — režija: F. Gradišnik — scena: K. Zelenko — O. g. — D. L. p. — F. Gradišnik (Kantor), A. Golobova (Hana), S. Crepinškova (Franca), S. Perc (Krnc), G. Grobelnik (Bernot), F. Mirnik (Maks), O. Mirnikova (Nina), J. Cigoj (sodnik).

277. Lanc Aladin: *Ziva kri.* Množični recitacijski nastop. — Premiera: 16. septembra 1945 — v Celju 1 krat — režija: M. Stante — scena: K. Zelenko — orkestralna spremljava pod vodstvom D. Sancina — O. g. — Izvedeno na ruševinah Narodnega doma.

278. Golar Cvetko: *Vdova Rošlinka.* Komedijska v treh dejanjih. — Premiera: 17. novembra 1945 — v Celju 4 predstave — drugje 7 (11) — Slovenska Bistrica 1, Slovenske Konjice 1, Hrastnik 2, Mozirje 1, Zalec 1, Smarje 1 — režija: J. Tomažič — O. g. — D. L. p. — H. Rajhova (Rošlinka), M. Frecectova (Manica), J. Tomažič (Janez), A. Sedej (Balantač), R. Petan (Jernej), G. Grobelnik (Gašper), A. Mačkova (Tončka).

279. Gogolj Nikolaj V. (Ivan Prijatelj): *Revizor.* Komedijska v petih dejanjih. — Premiera: 17. januarja 1946 — v Celju — 3 predstave — drugje 2 (3) — Laško 1, Maribor SNG 1 — režija in scena: M. Stante — O. g. — D. L. p. — A. Sedej (Antonovič), F. Mirnik (Kuzmič), M. Stante (Hlestakov), G. Grobelnik (Osip), S. Rakuševa (Andrejevna), J. Cigoj (Ljapkin-Tjapkin).

280. Cankar Ivan: *Hlapci.* Drama v petih dejanjih. — Premiera: 9. aprila 1946 — v Celju 3 predstave — režija: F. Gradišnik — O. g. — Premiera in repriza v dvorani kina Metropol, tretja predstava v D. L. p. — F. Gradišnik (Jerman), S. Perc (Komar), S. Rakuševa (Lojzka), C. Velušček (nadučitelj), F. Mirnik (Kallander), A. Sedej (župnik), G. Grobelnik (Hvastja), M. Frecectova (Minka), J. Cigoj (zdravnik), M. Jurmanova (Geni).

281. Roš Fran: *Mokrodolci.* Komedijska v treh dejanjih. Premiera 26. aprila 1946 (krstna predstava) v Celju 3 predstave



— drugje 6 (9) — Slovenska Bistrica 1, Store 1, Zreče 1, Sentjur 1, Mozirje 1 — režiser J. Tomažič — O. g. — D. l. p. — A. Sedej (Majnik), M. Frečetova (Trčkova), H. Rajhova (Ema), G. Grobelnik (Pešec), B. Vrečkova (Lenka), J. Tomažič (Curič).

282. Fodor Ladislav (Fran Albrecht): **Matura**. Igra v treh dejanjih. — Premiera 30. junija 1946 — v Celju 3 predstave — drugje 4 predstave (7) — Dobrna 1, Ormož 1, Ptuj 1, Dornava ob Pesnici 1 — režija J. Tomažič — O. g. — D. l. p. — A. Sadarjeva (Ana), H. Rajhova (Mozoljčeva), G. Grobelnik (Vrtáč), A. Sedej (Tonin), B. Vrečkova (Slaparjeva), T. Zorko (Strk).

283. Kraigher Alojz: **Školjka**. Drama v treh dejanjih. — Premiera 23. julija 1946 — v Celju 2 predstavi — režija: F. Gradišnik — O. g. — D. l. p. — S. Rakuševa (Pepina), F. Gradišnik (Tonin), F. Mirnik (Maks), T. Rakuševa (Olga), A. Sedej (Podboj).

#### Sezona 1946/1947

284. Golia Payel Triglavska bajka. Pravljena igra v petih slikah. — Premiera:

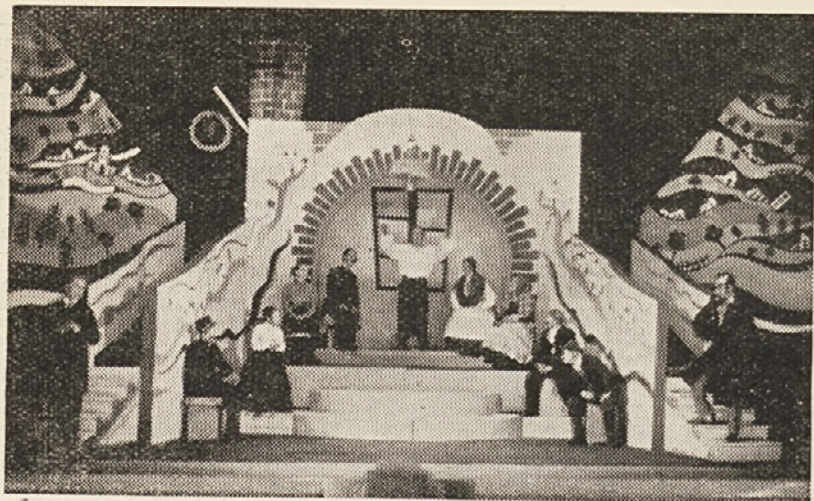
1. septembra 1946 — v Celju 7 predstav — drugje 2 (9) — Maribor SNG 2 — režija: M. Stante — O. g. — D. k. M. — M. Stante, A. Sadarjeva, G. Grobelnik, B. Vrečkova, S. Rakuševa, D. Mravljak, G. Petretičeva, T. Rakuševa.

285. Krefti Bratko: **Celjski grofje**. Drama v petih dejanjih iz življenja srednjeveških fevdalcev, katerim so tlačanili naši predniki. — Premiera: 23. oktobra 1946 — v Celju 13 predstav — drugje 9 (22) — Slovenske Konjice 2, Zalec 2, Laško 1 Ljubljana Sentjakobsko gledališče 2, Maribor SNG 2 — režija: F. Gradišnik — glasba: A. Pogačar — dir. D. Sancin — scena: K. Golob — S. Holobar — O. g. D. k. M. — F. Gradišnik (Herman II.), J. Cuk (Friderik), T. Rakuševa in T. Svetelškova (Barbara), M. Krašovec (Ulrih), S. Rakuševa B. Vrečkova (Veronika), J. Cigoj (Jošt), G. Grobelnik (Gregor), S. Svegl (Piccolomini), C. Velušček (sodnik), J. Tomažič (Pravdač), B. Kotnik (orožar), E. Drovenik (padar), T. Zorko (pek), E. Burdych (trgovce), A. Sedej (Gvardijan).

286. Fodor Ladislav (Fran Albrecht): **Matura**. Igra v treh dejanjih. — 1. decembra 1946 — v Celju 3 predstave —



Fulda: *Ognjenik*. Režija: J. Kovič. SNG Maribor, 1928-29. P. Rasberger, D. Savinova, J. Kovič, E. Kraljeva, P. Udovičeva, M. Zakrajšek, D. Stopar



*Cankar: Pohujšanje v dolini Sentflorjanski. Rež.: J. Kovič. Sezona 1929-30. SNG Maribor. — F. Tovornik, P. Rasberger, D. Savinova, E. Kraljeva, M. Furjan, P. Kovič, Š. Dragutinovičeva, P. Udovičeva, R. Nakrst, J. Kovič, V. Skrbineš*

drugje 1 (4) — Soštanj 1 — ponovitev iz prejšnje sezone.

287. *Golia Pavel; Sneguljčica*. Starodavna pravljica v osmih slikah. — Premiera: 7. januarja 1947 — v Celju 7 predstav — drugje 5 (10) — Slovenska Bistrica 2. Laško 1. — režija: J. Tomažič — L. g. — D. k. M. — B. Vrečkova, V. Lipovškova (Sneguljčica), A. Sadarjeva (kraljica), G. Grobelnik, J. Podergajs (lovec), M. Krašovec, J. Dolenc (vitez), J. Zagoričnik (Frice), R. Majcen (Frac), T. Zorko (maršal), skratje: J. Maček, D. Mravljak, P. Cetina, V. Peer, \*\*\* Pondelčič, J. Drož. 288. *Bulgakov G. K. (Milan Skrbineš): Novi dom*. Komedija v treh dejanjih in petih slikah iz sovjetskega življenja. — Premiera: 6. februarja 1947 — v Celju 6 predstav drugje 4 (10) — Ljubljana 1 v Operi v Ljubljani na festivalu ljud. prosvete Slovenije, Tišina pri Bosenskem Samcu 1, Kruševica pri Slavonskem Samcu, Koprivna 1 — režija: F. Gradišnik — L. g. — D. k. M. — A. Sedej (Zjabljikov), H. Rajhova (Zjabljikova), J. Cuk (Zorž), V. Lipovškova (Serafina), T. Zorko (Pokotilov), S. Perc (Fedosejev), G. Grobelnik (Veška), M. Frecetova (Tanja), B. Vrečkova (Vera), S. Svegl (Mihejev), A. Mačkova (Golja), G. Španova (Glaša), C. Velušček (Upravnik doma).

289. *Jurčič Josip — Fran Govekar: Deseti brat*. Ljudska igra s petjem in godbo v šestih slikah. — Premiera: 25. februarja 1947 — v Celju 10 predstav — režija: J. Tomažič — scena: V. Bratina — L. g. — D. k. M. — G. Grobelnik, K. Golob (Spak), S. Perc (Krvavelj), C. Velušček (Gornik), B. Vrečkova (Manica), F. Gradišnik (Dolef), J. Tomažič, T. Zorko (Kvas), J. Cuk (Piškav), (Kvas), J. Cuk (Piškav), M. Skof B. M. Skof, B. Gombač (Marjan), S. Svegl (Mežon), A. Sedej (Krivec), H. Rajhova (Krivčevka), E. Stanovškova (Francica), T. Filipič (Oberščak), J. Zagoričnik (Peharček), J. Podergajs (Matevžek), E. Drovnik (Miha), S. Brumen (Francelj).

290. *Cankar Ivan: Pohujšanje v dolini Sentflorjanski*. Farsa v treh dejanjih. — Premiera: 18. aprila 1947 — v Celju 4 predstave — 2. maja 1947 40-letnica umetniškega delovanja mg. Fedorja Gradišnika — režija: F. Gradišnik — scena: V. Bratina — L. g. — D. k. M. — J. Tomažič (Kobar), T. Rakuša (Jacinta), A. Sedej (župan) M. Jurmanova (županja), T. Zorko (dacar), A. Resnikova (dacarka), V. Lipovškova (ekspeditorka), G. Grobelnik (Sviligoj), M. Skof (notar), I. Sešlar (Stacunar) J. Cuk (cerkovnik), E. Drovnik (debeli človek), F. Gradišnik (zlodej), B. Gombač (popotnik).





*Shakespeare: Zupančič: Sen kresne noči. Režija: Milan Košič. Prvi od leve proti desni je Ciril Debeljak, zadnji Milan Košič. Sezona 1932-33.*

291. Nušić Branislav (Fran Albrecht): *Gospa ministrica*. Veseloigra v štirih dejanjih. — Premiera: 27. aprila 1947 — v Celju 5 predstav, drugje 11 (16) — Store 1, Sentjur ob Taboru 1, Laško 1, Koprivnica 1, Tišina pri Bosanskem Samcu 1, Kruševica pri Slavovskem Samcu 1, Zalec 2, Dobrna 2, Topolšica 1 — režija: J. Tomažič — L. g. — D. k. M. — E. Burdych (Popovič), H. Rajhova (Zivka), M. Freccetova (Dora), J. Zagoričnik (Raka), J. Tomažič (Ceda), J. Cuk, G. Grobelnik (Ninkovič), E. Drogenik (Rista), S. Svegl (Kalenič), F. Gradišnik, B. Gombač, A. Sedej (Pera), T. Zorko (Vaso), A. Sadarjeva (Savka), A. Golobova (Nata), J. Kožuh (pisar), V. Lipovškova, B. Vrečkova (Anka), Z. Božičnik (žandar).

292. Klopčič Mile: *Mati*. Enodejanka. — Premiera: 7. junija 1947 — v Celju 2 predstavi — drugje 2(4) — Tišina 1, Kruševica pri Slavovskem Samcu 1 — režija: F. Gradišnik — L. g. — D. k. M. — A. Sadarjeva (mati), B. Vrečkova (Minca), B. Gombač (Peter), G. Grobelnik (Andrej), J. Tomažič (Marko).

*Franjo Cepin v vlogi predsednika senata. — Cerkevnik: Roka pravice. Sezona 1927-28*



293. Brunstein (Vinko Gaberc): **Katjuša**. Dvojevanka. — Premiera na progi Samac-Sarajevo: 23. junija 1947 — v Celju 1 predstava — drugje 1 (2) — Kruševica pri Slavonskem Samcu 1 — režija: J. Tomažič — L. g. — D. k. M. — V. Lipovškova (Katjuša), S. Svegl (Lešek), T. Zorko (Stefek), D. Poljančeva (Sonja), B. Gombač (Griša) M. Frecetova (Siški-na), A. Sadarjeva (Pavlovna), J. Čuk (Nalimov), J. Podergajs (reporter).

#### Sezona 1947/1948

294. Kreft Bratko: **Celjski grofje**. — 13. in 14. septembra 1947 — v Celju dve predstavi na prostem v Kocenovi ulici. Ista zasedba kot v prejšnji sezoni z izjemami: A. Sadarjeva (Barbara), B. Gombač (Ulrih).

295. Kreft Bratko: **Celjski grofje**. Gostovanje na Primorskem od 22. septembra do 1. oktobra 1947 — 8 predstav — Bovec 1, Tolmin 1 Idrija 1, St. Peter na Krasu 1, Sežana 1, Ilirska Bistrica 1, Postojna 1, Ajdovščina 1.

296. Kreft Bratko: **Celjski grofje**. Slovenska Bistrica (11. in 12. oktobra 1947) — 2 predstavi.

297. Nušič Branislav (Fran Albrecht): **Gospa ministrica**. Gostovanje na Primorskem od 22. septembra do 1. oktobra 1947

— 7 predstav — Tolmin 1, Idrija 1, Ajdovščina 1, St. Peter na Krasu 1, Sežana 1, Ilirska Bistrica 1, Postojna 1 — 24. 10. 1947 Novo Celje — 11. 1. 1948 Topolšica.

298. Simonov: 6. 11. 1947 — **Rusko vprašanje v 4 odlomkih** — priredil: T. Orel. Sodelovali: F. Gradišnik, J. Tomažič, G. Grobelnik in B. Vrečkova — 1-krat. — L. g. — D. k. M.

299. Cankar Ivan: **Za narodov blagor**. Komedija v štirih dejanjih. — Premiera: 22. novembra 1947 — v Celju 4 predstave — režija: F. Gradišnik — scena: K. Golob — L. g. — D. k. M. — S. Svegl (Gornik), F. Gradišnik (Groz), A. Sadarjeva (Katarina) B. Vrečkova (Matilda), J. Tomažič (Gruden), A. Golobova (Helena), T. Zorko (Mrmolja), I. Cretnik (Klander), A. Sedej (svetnik), M. Frecetova (Mrmo-ljevka), G. Grobelnik (Ščuka), E. Burdych (Sirotko), B. Gombač (Kadivec), D. Zadavec (Kremžar), B. Kotnik (Stebelce), M. Gorjančeva (hišna) J. Zagoričnik (Peter).

300. Zupančič Oton: **Veronika Deseniška**. Odlomek. — Sodelovali F. Gradišnik, M. Golobova, B. Gombač, G. Grobelnik, V. Celju 1 (23. 1. 1948). V Ljubljani na Zupančičevi proslavi 1-krat, skupaj 2-krat. — L. g. — D. k. M.

301. Drev Ivan: **Talca**. Dramska kronika v petih dejanjih. — Premiera: 29. novem-



*Langyel: Tajfun. Režija: S. Melihar. Sezona 1934-35. Dramatično društvo. 25-letnica umetniškega delovanja Milana Skrbinška. — Sodelovali so: M. Skrbinšek k. g., V. Skrbinšek k. g., A. Sadarjeva, B. Gerlanc, D. Zabar, S. Perc, J. Liška, G. Grobelnik, Č. Sadar, F. Šijanec in drugi*





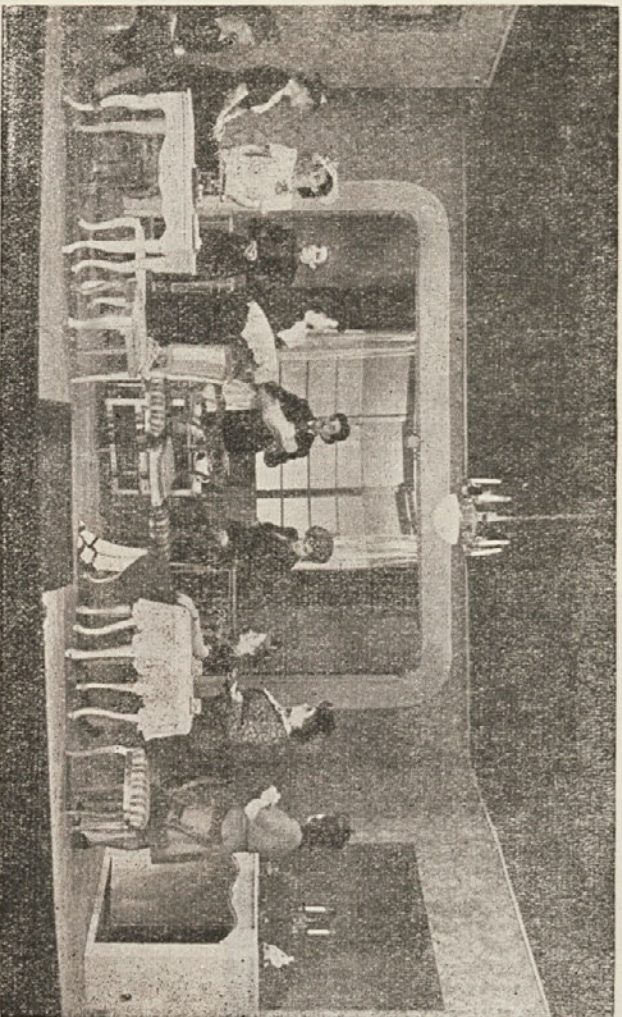




*Shaw: Pygmalion. Režija: V. Skrbinšek. Gostovanje SNG iz Maribora v sezoni 1939-40. — B. Verdonik-Rasbergerjeva v vlogi Elize in V. Skrbinšek kot Henry Higgins*



*Slavko Jan v vlogi Romea (Shakespeare) ob gostovanju SNG iz Ljubljane v sezoni 1940-41*



Nušič: Ujež. Režija: M. Petrovič. Gostovanje Šentjakobskega gledališča iz Ljubljane v sezoni 1939-40. — M. Dragarjeva (Janškovičeva), T. Opekova (Jeličeva), A. Samcinova (Spasičeva), M. Mlekuževa (Živanovičeva), M. Bučarjeva (Lazičeva), S. Plevelj (Sučič), M. Zupoljska (Susičeva), H. Hočevarjeva (Petrovičeva), A. Grgurčeva (Aršičeva), J. Hrenova (Markovičeva)





Gorki: Na dnu. Režija: J. Kovič. Gostovanje SNG iz Maribora v sezoni 1940-41. — E. Verdonik (Aljoška), D. Gorinšek (Satin), P. Rasberger (Bubnov), B. Brunčko (Gušavec), J. Košuta (Klešč), R. Nakrst (baron), A. Harastović (Tatar)

predstave — režija: J. Kores — scena: D. Podvornik — Umetniško vodstvo V. Bratina — L. g. — D. k. M. — obisk 1907. — J. Maček (Jura), J. Kores (Klinov), Z. Lamut (Vera), B. Zavodnik (Gavrik), J. Drozg (Gorkuša), D. Podvornik (Timofej).

311. Shaw Bernard (Fran Albrecht): Pygmalion. Komedia v petih dejanjih. — Premiera: 21. maja 1949 — v Celju 5 predstav — drugje 2 (7) — Rogaska Slatina 2 — režija: T. Zorko — scena: V. Bratina — L. g. — D. k. M. — obisk 1842. — A. Sadarjeva (Higginsova), G. Grobelnik (Henry), A. Sedej (pometač), B. Vrečkova (Eliza), L. Cervinkova (Hilova), J. Zupanova (Clara), R. Smrečnik (Fredy), S. Svegl (Pickering), M. Podbrežnikova (Peerecova), B. Kotnik (postopač), T. Uršič (opazovalec), D. Dajno (sobarica).

312. Krefft Bratko: Kreature. Komedia v treh dejanjih. — Premiera: 28. junija 1949 — v Celju 2 predstavi — režija: F. Gradišnik — scena: F. Gradišnik — K. Golob — L. g. — D. k. M. — obisk 647. — S. Svegl (Kostanjšek), T. Zorko (Komar), R. Smrečnik (Tomšič), A. Sedej (Medved), I. Marinčičeva (Amalija), B. Vrečkova (Breda), F. Gradišnik (Grilec), J. Zupanova (Slava), G. Grobelnik (Sevnik).

#### Sezona 1949/1950

313. Bratko Krefft: Krajnski komedijanti. Ena komedia v treh aktih katera Linhartu inu Županovu Micku tiče. — Premiera: 15. novembra 1949 (za stoletnico prve slovenske gledališke predstave v Celju) — v Celju 17 predstav — režija: M. Mahnič k. g. — scena: inž. arh. V. Molka — L. g. — D. k. M. — obisk 7584. — F. Gradišnik (Zois), G. Grobelnik (Linhart), M. Subičeva, M. Zepkova (Jožefina), Z. Cervinka (Garzarollijeva), Branko Gombač (Desselbrunner), P. Božič (Mrak), F. Tonjuti (Piller), R. Smrečnik (Repič), J. Domjan (Makovic), A. Sedej (Japelj), I. Ramšak (Vodnik), S. Svegl (Hohenwart), E. Burdych — K. Golob (Brigido), T. Zorko (Bartolini), M. Frecetova (Lucia), C. Sajko (Marranesi), B. Vrečkova (Micka), F. Mirnik (Matiček). — 3 predstave 17., 18. in 19. III. gostovala v vlogi Suzanne Marranesi, Zlata Gjungjenac iz SNG Ljubljana.

314. Pucova Mira: Ogenj in pepel. Drama v treh dejanjih. — Premiera: 6. decembra 1949 — v Celju 5 predstav — drugje 2 (7) — Slovenska Bistrica 2 — režija in scena T. Zorko — L. g. D. k. M.

— obisk 2352. — S. Svegl (senator), M. Goršičeva (Tanja), P. Božič (Savo), M. Zepkova (Iris), R. Smrečnik (Tojan), E. Burdych (Belič), B. Gombač (Giovanni), F. Mirnik (Martel), G. Grobelnik (Sone), A. Sedej (Rob), J. Zupanova (usmiljenka).

315. Cankar Ivan: *Naša domovina je boj in prihodnost*. Recitacijski večer v počastitev spomina največjega slovenskega pisatelja. — 13. decembra 1949 — v Celju 4-krat (1-krat v Domu JA) — Lektor: J. Pešec — scena: T. Zorko — L. g. — D. k. M. — obisk 575. — B. Vrečkova (Otroci in starci), B. Gombač (Jakobovo hudodelstvo in Lepa naša domovina), A. Sedej (Kralj Matjaž), G. Grobelnik (Slovensko ljudstvo in slovenska kultura).

316. Ribičič Josip: *Tinče in Binče*. Mladinska igra v treh dejanjih (7 slikah). — Premjera: 30. decembra 1949 — v Celju 7 predstav — režija: J. Kores — scena: D. Podvornik — umetniško vodstvo: F. Gradišnik — L. g. — D. k. M. — obisk 3120. — D. Podvornik (oglar), J. Droz (Matevž), J. Kores (fašist) J. Maček (komandant).

317. 8. 10. 1950: *Prešernov večer* v Ljudski knjižnici. Lektor Tine Oreš, ambient: Karel Golob — 1-krat — obisk 60.

318. Schiller Friedrich (Fran Albrecht): *Kovarstvo in ljubezen*. Zaloigra v 5 dejanjih (8 slikah). — Premjera: 23. febr. 1950 — v Celju 8 predstav — drugje 5 (13) — Slovenska Bistrica 3, Šoštanj 2 — režija: F. Gradišnik — scena: V. Rijavec — L. g. — D. k. M. — obisk 4439. — S. Svegl (Walter), B. Gombač (Ferdinand), R. Smrečnik (Kalb), M. Zepkova (Milfordova), F. Mirnik (Wurm), A. Sedej (Miller), A. Sadarjeva (Millerjeva), M. Goršičeva (Luiza), F. Gradišnik (sluga).

319. Nušič Branislav (Ciril Debeve): *Pokojnik*. Komedija v treh dejanjih s predigro. — Premjera: 24. aprila 1950 — v Celju 4 predstave — režija in scena: J. Pešec — L. g. — D. k. M. — obisk 977. — G. Grobelnik (Marič), P. Božič (Milan), F. Mirnik (Blagojevič), A. Sedej (Djurič), I. Jazbec (Protič), T. Vrabl (Ante), F. Tonjuti (Mile), R. Smrečnik (Aljoša), M. Goršičeva (Rina), M. Zepkova (Vukica), Z. Cervinka (Agnja), I. Ramšak (agent).



S. Črepinšek (Vida), H. Leskovšek (Ferlež). — Pavšič: *Raztrganci*.  
Režija: H. Leskošek. Sezona 1945-46





Osnutek za sceno: Ivan Cankar: *Pohujšanje v dolini Sentflorjanski*. — Valo Bratina. Sezona 1946-47

Sezona 1950/1951

320. Wüchner Oskar (Janez Cesar): *Pastirček Peter in kralj Brilljantin*. Bajka v štirih slikah s plesom in petjem. — Premiera: 15. decembra 1950 — v Celju 13 predstav — drugje 4 (17) — Maribor SNG 2, Ljubljana Sentjakobsko gledališče 2 — režija B. Gombač — scena: akad. slikar M. Pliberšek — koreograf: S. Gorjanc — glasha: C. Rakuša — M. g. — D. k. M. — obisk 7927. — V. Peer (Peter), J. Maček (Briljantin), J. Golob in L. Golobček (Briljantin), J. Golob in L. Golobček (Cipeop), A. Sadarjeva (Hudašora), A. Sedej (Mrvar), G. Petretičeva (Lizika), J. Drozg (Gašpar), A. Golobova (Nanča), A. Podpečanova (vila).

321. Nestroy J. N. (Pavel Golja): *Utopljenca*. Veseloigra v 3 dejanjih. (Glasha: C. Rakuša) Premiera 23. jan. 1951 — v Celju 5 predstav — drugje 2 (7) — Mozirje 2 — režija: T. Zorko — scena: inž. arh. M. Hohnjec — M. g. — D. k. M. — obisk 2582. — G. Grobelnik (Pečenko), B. Gombač (Stifler), F. Tonjuti (Robič), T. Uršič (Senica), M. Frecetova (Vodetova), A. Sedej (Smola), F. Gradišnik (Buča), D. Fazarine (Katrica), T. Vrabl (notar), C.

Vernik (Anton), F. Domjan (Franc), F. Cesar, I. Jerman, F. Klobučar (hlapci).

322. Pucova Mira: *Operacija*. Drama v treh dejanjih. — Premiera: 17. marca 1951 — (prva predstava stalno nastavljenega ansambla) — v Celju 5 predstav — drugje 3 (8) — Mozirje 2, Soštanj 1 — režija: Tone Zorko — scena: V. Rijavec — M. g. — D. k. M. — obisk 1977. — F. Mirmik (Ratek), J. Škof (Donat), M. Furman (Klavora), P. Božič (Kostja), N. Božičeva (Romihova), B. Vrečkova (Permetova), Z. Cervinka (Kanizija), M. Goršičeva (Serafina), F. Cesar, F. Klobučar (vojaka), I. Jeram (strežnik).

323. Gorinšek Danilo: *Rdeča kapica*. Vesela pravljica v treh dejanjih s plesom in prologom. — Premiera: 14. aprila 1951 — v Celju 13 predstav — drugje 2 (15) — Škofja vas 2 — režija: B. Gombač — scena: akad. slikar M. Pliberšek — koreograf: S. Gorjančeva — M. g. — D. k. M. — obisk: 6912. — B. Vrečkova — G. Petretičeva (Majda), Z. Cervinka (Jera), P. Božič — J. Škof (Matic), A. Golobova (Mina), R. Smarečnik — T. Zorko (Bodež), A. Sadarjeva (babica), G. Grobelnik —

Frac. Veliki dogodak v moji volovčiči (Ja, tako  
Bože: jopod živam, skanite v malo bož demu.)

Hi, pravim glejte prav prijerno! Opri-  
pristopi vadae tidi to, kaj z' čerai!

Gravšč (odvrgel k stranini, razbujen): Ne, uoicem  
bit z' vami na tej stiki! Tu zame ni mesta,  
ni zaka! <sup>sublimi</sup> Stijte uoicem bit z' vami! Do koga  
ves me poznam! Kjudstva te xkli za orat,  
polvayemsi, golerstas!

Curic (vstane oporčus). Haj, pravne učitelj! Taji  
proti daravni element! <sup>voj</sup> Gravšč "Oročiški!"

Tičar: Haj te uoicet. Gravšč z' k'jondar <sup>uostet</sup>

Gravšč: Mi kjudstva ve uoicet: stea z' rabe, ja ves  
pozare me, ve te žulo družbo iskonisvakev  
kučič (plano z' gestmi uadanj): Epahe vas  
bomo, uostelih vas bomo!

Curic (rože t'čih): Zaka z' z'čič darave! Ku! Ku!

Kapuh (z' druzgume <sup>uostet</sup>): Haj takega! <sup>Tu</sup> Gravšč  
v uoicet! Ste!

Gravšč (k'na) Gravšč le čaj, ko "bo" "u" "u" <sup>uostet</sup>  
pravne samo vobla! T'čij

Kučič Gravšč, uoicemsi! Nonti bote ve posledice  
Bože Tu to je bil vrgatelj uoicet! <sup>(k'čičus namota)</sup> Gravšč!

Curic: Jaz bi se lastnooicem obdel na prvo dravo!

Odtis rokopisa komedije »Mokrodolci«, pisatelja Frana Roša. — Delo je  
doživelo krstno predstvo v Celju v sezoni 1945-46. (Celotni rokopis je  
avtor odstopil gledališkemu muzeju)





J. Tomažič (pravdač), B. Kotnik (orožar), E. Drovenik (padar), F. Gradišnik (Herman), C. Velušček (sodnik), A. Sedej (gvardijan), G. Grobelnik (Gregor), sede od leve proti desni, B. Vrečkova (Veronika), J. Cigoj (Jošt), Š. Švegl (Piccolomini), stoje od leve proti desni. — Kref: Celjski grofje. Režija: F. Gradišnik. Sezona 1946-47. Okrožno gledališče

J. Skof — B. Gombač (lovec), J. Droz — B. Gombač (volk), M. Goršičeva (vila), M. Furman (prolog).

324. Zweig Stefan (Friderik Juvančič): Siromakovo jagnje. Tragikomedija v treh dejanjih (devetih slikah). — Premiera: 15. maja 1951 — v Celju 4 predstave — režija: Tone Zorko — scena: V. Rijavec — M. g. — D. k. M. — obisk 904. — B. Gombač (Foures), M. Goršičeva (Bellilotta), P. Božič (Dechamps), J. Skof (Bonaparte), M. Furman (Barthier), F. Mirnik (Dupny), N. Božičeva (gospa Dupny), F. Gradišnik (Descases), G. Grobelnik (Foche), A. Sedej, R. Smrečnik, S. Božič, B. Kotnik (vojaki), T. Uršič, F. Tonjuti (pisarja), T. Vrabl (sluga), K. Golob (orožnik), J. Droz (sluga).

325. Jurčič — Kersnik — Gradišnik F.: Rokovnjači. Ljudska igra v petih dejanjih (sedmih slikah) — Premiera: 8. junija 1951 — v Celju 4 predstave — drugeje 3 (7), Skofja vas 2, Poljčane 1 — režija: F. Gradišnik — scena: akad. slikar M. Pliberšek — M. g. — D. k. M. — obisk 1500. — F. Mirnik (Burger), M. Goršičeva (Rezika), Z. Cervinka (Poljakova), B. Gombač (Ferdinand), G. Grobelnik (Poljak), M. Furman (Vernazz), T. Zorko (Mulej), J. Skof (Mozol), B. Vrečkova

(Polonica), R. Smrečnik (Franc), M. Frečetova (Pogačarica), N. Božičeva (Kuščarica), T. Vrabl (Rak), A. Sedej (Bojec), C. Vernik (Tomaž), J. Droz (Tonček), V. Peer (Kofendež), E. Kozoderčeva (Nona).

#### Sezona 1951/1952

326. Schiller Friedrich (Oton Zupančič): Marija Stuart. Tragedija v petih dejanjih. — Premiera: 4. oktobra 1951 (40-letnica umetniškega delovanja M. Skrbinška) — v Celju 6 predstav — režija: M. Skrbinšek k. g. — scena: akad. slikar M. Pliberšek — M. g. — D. k. M. — obisk 2394. — M. Goršičeva (Marija Stuart), N. Božičeva (Elizabeta), M. Furman (Dudley), P. Božič (Talbot), J. Skof (Cecil), T. Uršič (Kentski), E. Burdych (Davison), F. Mirnik (Paulet), B. Gombač (Mortimer), S. Božič (Aubespine), B. Kotnik (Bellisore), J. Droz (Okelli), P. Cetina (Drudy), A. Sedej (Melvil), Z. Cervinka (Hana), K. Stegnar (Kurl), I. Čretnik (krvnik), T. Vrabl (častnik).

327. Petrovič P. Pecija: Ploha. Vesela vaška igra v treh dejanjih. — Premiera: 18. oktober 1951 — v Celju 5 predstav — drugeje 6 (11) — Skofja vas 2, Topolšica 1, Sentjakobsko gledališče 1, Mozirje 2 —



B. Vrečkova (Anka), J. Zagoričnik (Raka), H. Rajhova (ministrica), M. Frecetova (Dora), J. Tomažič (Čeda). — Nušič: Gospa ministrica. Režija: J. Tomažič. Sezona 1946-47. Mestno gledališče

režija: M. Skrbinšek k. g. — scena: akad. slikar M. Pliberšek — M. g. — D. k. M. — obisk 2148. — F. Mirnik (Tone), N. Božičeva (Anka), J. Skof (Marko), A. Golobova (Neža), P. Božič (Jože), B. Vrečkova (Micka), Z. Červinka (Urša), M. Goršičeva — M. Žepkova (ciganka).

328. Spicar Jaka: Pogumni Tonček. Pravljična igra v petih dejanjih s petjem in plesom. — Premiera: 16. novembra 1951 — v Celju 9 predstav — režija: B. Gombač — scena: akad. slikar M. Pliberšek koreograf: S. Gorjanc — glasha: A. Cerar — dir. Vrtačnik Ciril — M. g. — D. k. M. — obisk 3217. — V. Peer (Tonček), G. Petretič (Minka), Z. Červinka (Mati), A. Sedej (Jernač), F. Mirnik (starešina), T. Vrabl (učenjaki), M. Lovšin (Pepček), E. Goršič (France), J. Golob (Matevž), M. Furman (kralj), P. Božič (zeleni mož), J. Skof (povodni mož), B. Vrečkova (vila), N. Božičeva (čarovnica).

329. Meško Ksaver: Pri Hrastovih. Drama v treh dejanjih. Premiera: 6. decembra 1951 — v Celju 4 predstave — drugje 4 (8) — Topolska 1, Sentjakobsko gledališče 1, Slovenj Gradec 2 — režija: G. Grobelnik — scena G. Grobelnik — F. Cesar — M. g. — D. k. M. — obisk 2259. — F. Gradišnik (Hrast), B. Gombač (Tone), G. Grobelnik (Lojze), M. Goršičeva (Anica), Z. Červinka (Barba), D. Fazaričeva (Tilka), J. Skof (Strelec), B. Vreč-

kova (Tončka), N. Božičeva, S. Cvahtejeva (Franceka), F. Mirnik (Malec), L. Golob (Tinček), N. Sirkovica (Zefa).

330. Marcel Achard (Fran Albrecht): Življenje je lepo. Optimistična komedija v treh dejanjih. — Premiera: 31. januarja 1952 — v Celju 7 predstav — drugje 3 predstave (10) — Topolska 1, Sentjur p. Celju 2 — režija: Djurdjica Fleretova k. g. — scena: akad. slikar M. Pliberšek — M. g. — D. k. M. — obisk 2556. — J. Skof (Bonaparte), N. Sirkovica — B. Vrečkova (Miky), B. Gombač (Štefan), F. Mirnik (Aubert), G. Grobelnik (Brisot), P. Božič (Jacques), Z. Červinka (Margot), M. Goršičeva (Marguerite), A. Sedej (prvi gost).

331. Roš Fran — Gorinšek Danilo: Desetnica Alenčica. Otroška igra v štirih dejanjih. — Premiera: 15. marca 1952 — v Celju 9 predstav — drugje 2 (11) — Topolska — režija: B. Gombač — scena: akad. slikar M. Pliberšek — M. g. — D. k. M. — obisk 4240. — N. Božičeva (mati), F. Mirnik (oče), S. Cvahtejeva (Breda), E. Veselakova (Cvetka), S. Volčičeva (Iskra), V. Godlerjeva (Jasna), S. Zadravčeva (Nada), E. Pristovškova (Rosa), H. Kračunova (Sončica), L. Kendova (Vida), M. Deželakova (Zora), M. Flajsova (Alenčica), M. Goršičeva (Kačurka), J. Skof (Zabko), P. Božič (medved), K. Lešnik (Matjaž), L. Golob (zajec).



532. Cankar Ivan: Hlapci. Drama v petih dejanjih. — Premiera: 27. marca 1952 — v Celju 7 predstav, drugje 1 (8) — Topolšica 1 — režija: F. Gradišnik — scena: akad. slikar M. Pliberšek — M. g. — D. k. M. — obisk 2742. — G. Grobelnik (župnik), P. Božič (nadučitelj), B. Gombač (Jerma), J. Skof (Komar), F. Mirnik (Hvastja), B. Vrečkova (Lojzka), N. Božičeva (Geni), M. Goršičeva (Minka), F. Gradišnik (zdravnik), T. Uršič (poštar), E. Burdych (župan), S. Berjakova (Anka), A. Golobova (mati), A. Sedej (Kalander), Z. Cervinkova (Kalandrovka), F. Cesar (Pisek), I. Einfalt (Nace), H. Jazbinškova (kmetica), T. Vrabl (krčmar).

533. Molière Jean Baptiste (Josip Vidmar): Sola za žene. Komedija v petih dejanjih. — Premiera: 8. maja 1952 — v Celju 6 predstav — drugje 2 (8) — Novo Celje 1, Topolšica 1 — režija: F. Žižek k. g. — scena: inž. arh. V. Rijavec — M. g. — D. k. M. — obisk 2078. — J. Skof (Arnolf), M. Goršičeva, B. Vrečkova (Agneza), G. Grobelnik (Gorac), A. Sedej (Alen), N. Božičeva, Z. Cervinkova (Zoržeta), P. Božič (Krizald), F. Gradišnik (Oront), F. Mirnik (notar).

534. Gervais Drago (Dušan Moravec): Za stanovanje gre. Razburjenje v štirih

dejanjih. — Premiera: 12. junija 1952 — v Celju 4 predstave — drugje 1 (5) — Topolšica — režija: Gustav Grobelnik — scena: V. Rijavec — M. g. — D. k. M. — obisk 1380. — A. Sedej (Tone), A. Sadarjeva (Marija), B. Vrečkova (Vesna), I. Marinčičeva (Dragica), J. Skof (Jure), M. Goršičeva (Lia), N. Sirnikova (Maca), P. Božič (Marko), T. Vrabl (upokojenec), D. Fazarinčeva (igralka), M. Krašovec (referent), F. Mirnik (šef), F. Gradišnik (profesor), E. Burdych (gospod).

#### Sezona 1952/1955

535. Priestley Boynton John: Od raja pa do danes. Razgovor v treh dejanjih, ki se tiče resnih stvari, v glavnem pa ljubezni in zakona. — Premiera: 1. oktobra 1952 — v Celju 6 predstav — drugje 5 (11) — Topolšica 1, Konjice 1, Sentjur pri Celju 2, Zalec 1 — režija: B. Battelino-Baranovičeva — scena: inž. arh. E. Franz — M. g. — D. k. M. — obisk: 3408. — P. Božič (Philip), N. Sirnikova (Jouce), J. Skof (William), M. Goršičeva (Helen), E. Sterlič (Paul), B. Vrečkova (Rosemary).

536. Golia Pavel: Sneguljčica. Pravljična igra v 6 slikah s predigro. — Premiera: 24. oktobra 1952 — v Celju 16 predstav —



Žižek: Miklova Zala. Režija: J. Tomažič. Sezona 1947-48. Ljudsko gledališče. — Igrali so: K. Golob (Serajnik), Š. Švegl (Mirko), G. Grobelnik (Marko), A. Sadarjeva (Miklovka), B. Vrečkova (Zala), B. Gombač (Davorin), G. Grobelnik (Tresoglav), M. Frecetova (Almira), T. Zorko (Abdul) in drugi

režija: B. Gombač — scena: akad. slikar M. Pliberšek — M. g. — D. k. M. — obisk: 7810. — S. Cvahtejeva - G. Petretičeva (Sneguljčica), Z. Cervinkova (kraljica), M. Krašovec (kraljevič), F. Mirnik (maršal), P. Božič (poveljnik), E. Strlič in B. Gombač (lovec), V. Podgoršek (Frice), J. Skof (Frace), G. Prezelj (paž), M. Lovšin, L. Golob, J. Golob, R. Lenasi, Orel, Bertonecelj, A. Snedič, R. Podgoršek (škrajte), J. Cesar (ogledalo), A. Sadarjeva (mati).

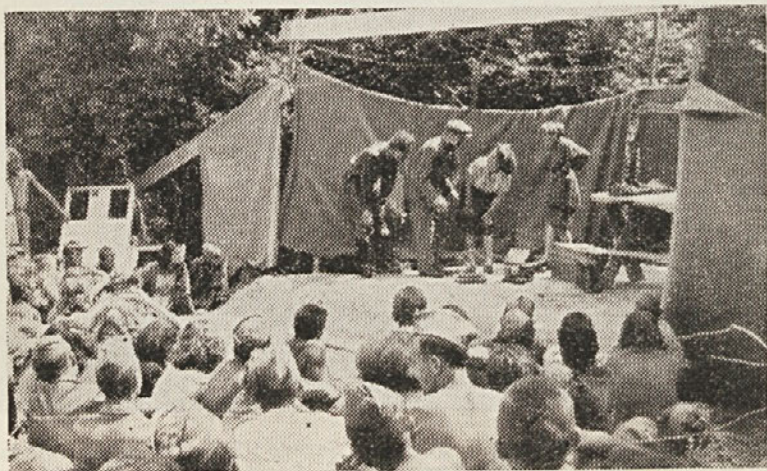
337. Potrč Ivan: **Krefli**. Drama v treh dejanjih. — Premiera: 19. novembra 1952 — v Celju 6 predstav — drugje 3 (9) — Topolšica 1, Liboje 1, Konjice 1 — režija: B. Battelino-Baranovičeva — scena: inž. arh. M. Hohnjec — M. g. — D. k. M. — obisk: 2766. — A. Sedej (Krefl), G. Grobelnik (Franček), N. Sirknikova (Nana), J. Skof (Ludvik), N. Božičeva - M. Goršičeva (Jula), M. Krašovec (Juzlek), P. Božič (Gočlov), B. Vrečkova (Tila), V. Podgoršek (Vrtnik).

338. Krasna Norman: **Draga Ruth**. Komedija v dveh dejanjih. — Premiera: 28. decembra 1952 — v Celju 10 predstav — drugje 6 (16) — Topolšica 1, Konjice 2, Skofja vas 1, Polzela 2 — režija: E. Frelih k. g. — scena: inž. arh. M. Hohnjec — M. g. — D. k. M. — obisk: 5280. — F. Mirnik (Wilkins), M. Goršičeva - N. Sirknikova (Ruth), B. Vrečkova (Mirjam), P. Božič (Kummer), J. Skof (William), N. Sirknikova - M. Goršičeva (Marta), V. Podgoršek (Vincent), I. Cesar (Simmons), Z. Cervinka (Dora), N. Božičeva (Edith).

339. Zmave Janez: **Izven družbe**. Drama v treh dejanjih. — Premiera: 4. februarja 1953 (krstna predstava) — v Celju 7 predstav — drugje 3 (10) — Ljubljana - Mestno gledališče 2, Topolšica 1 — režija: A. Hleng k. g. — scena: inž. arh. M. Lipužič — M. g. — D. k. M. — obisk: 2569. — M. Goršičeva (Zora), P. Božič (Zvonko), N. Sirknikova (Sonja), B. Vrečkova (Tinica), J. Skof (Kač), N. Novak (Tratnik), V. Podgoršek (Koren), N. Božičeva (Stefka).

340. Forster Friedrich (Osip Sest): **Robinson ne sme umreti**. Igra v treh dejanjih (osmih slikah). — Premiera: 25. februarja 1953 — v Celju 9 predstav — režija: B. Gombač — scena: inž. arh. M. Hohnjec — M. g. — D. k. M. — obisk: 3076 — A. Sedej (Defoe), J. Skof (Tom), P. Božič (kralj), A. Sadarjeva (Chautleyeva), S. Cvahtejeva (Maud), J. Drozg - F. Hrastnik (Charley), J. Jordan (Jim), A. Snedič (Bob), S. Stanič (Ben), P. Hrustenski (Bill), F. Cesar (Drinkwater), I. Marinčičeva (Drinkwaterjeva), F. Mirnik - V. Podgoršek (Pum), Z. Cervinka (Hackitova), B. Kotnik (sluga), V. Novak (krémar), N. Sirknikova, T. Vrabl, B. Kotnik, C. Vernik (gostje), C. Vernik (stražar).

341. Molière Jean Baptiste (Janko Moder): **Namišljeni bolnik**. Komedija v treh dejanjih. — Premiera: 25. marca 1953 — v Celju 5 predstav — drugje 1 (6) — Topolšica 1 — režija: Žižek Fr. k. g. — scena: V. Rijavec — M. g. — D. k. M. — obisk: 1561. — J. Skof (Argan).



Gostovanje članov Ljudskega gledališča na progi Samac—Sarajevo v l. 1947. Scena iz komedije Bulgakova: *Novi dom*. Režija: F. Gradišnik. Ljudsko gledališče





S. Svegl (Hohenwart), Z. Červinka (Garzarollijeva), P. Božič (Mrak), C. Sajko (Marranesi), G. Grobelnik (Linhart), J. Domnjan (Makovic), F. Gradišnik (Zois), M. Frecetova (Luiza), T. Zorko (Bartollini), A. Sedej (Japelj), B. Gombač (Desselbruner), stoje od leve proti desni. — Kreft: Kranjski komedijanti. Režija: M. Mahnič k. g. Sezona 1949-50. Ljudsko gledališče. (Slavnostna predstava ob 100-letnici prve slovenske gledališke predstave)

N. Božičeva - Z. Červinka (Belina), B. Vrečkova (Angelika), M. Puncerjeva (Lorison), G. Grobelnik (Beralde), M. Kraševac (Cleante), P. Božič (Diafoirus), V. Podgoršek (Tomaž), A. Sedej (Purgon), V. Novak (Feurant), F. Mirnik (Bonefoi), M. Goršičeva (Toinette).

342. Kreft Bratko: CELJSKI GROFJE. — Drama iz življenja srednjeveških fevdalcev, katerim so tlačanili naši predniki, v petih dejanjih. — Premiera: 9. maja 1953 (prva predstava v novi gledališki hiši) — v Celju 12 predstav — režija: B. Battelino-Baranovičeva — glasba: V. Ukmar — ko-reograt: M. Kirbos — M. g. — obisk: 4750. — F. Gradišnik (Herman II.), B. Sotler k. g. (Fridrik), N. Božičeva (Barbara), J. Skof (Ulrik), B. Vrečkova (Veronika), M. Brezigar (Jošt), P. Božič (Gregor), L. Drenovec k. g. in Bitenc k. g. (Piccolomini), V. Novak (sodnik), G. Grobelnik (Pravdnč), V. Podgoršek (orožar), C. Vernik (padar), T. Vrabl (pek), T. Zorko (trgovec), A. Sedej (gvar-dijan), M. Goršičeva, N. Sirknikova, Z. Červinkova, T. Svetelšek (gostje).

343. Samin W. O. (B. Stupica): Atentat. Drama v treh dejanjih. — Premiera: 10. ju-

nija 1953 — v Celju 4 predstave — režija: B. Battelino-Baranovičeva — scena: akad. slik. M. Butina — M. g. — M. g. — obisk 974. — M. Brezigar (A. Bergman), M. Goršičeva (L. Bergmanova), V. Novak (napovedovalec).

344. Katajev Valentin (Josip Vidmar): Kvadratura kroga. Komedija v treh dejanjih. — Premiera: 24. junija 1953 — v Celju 6 predstav — režija: A. Hieng — scena: arh. S. Jovanovič — M. g. — M. g. — obisk: 1980. — J. Skof (Vasja, N. Božičeva (Ljudmila), V. Podgoršek (Abram), N. Sirknikova (Tonja), J. Albreht (Jemeljan), P. Božič (Flavij), M. Brezigar - V. Novak (gosta), Z. Červinkova - M. Goršičeva (obiskovalki), V. Novak (napovedovalec).

#### Sezona 1953/1954

345. Norman Krasna (Mirko Vivod): Draga Ruth. Komedija v treh dejanjih. — 19. septembra 1953 — v Celju 1 — drugje 8 (9) — Sentjur 2, Babno 1, Mozirje 1, Bočna 2, Laško 1, Zalec 1. — Ista zasedba kot v prejšnji sezoni v izjemami: J. Albreht (Chuch), V. Tajnšek (mornar) — obisk: 2370.



Gledališki lasuljar Riko Grobelnik pri delu za predstavo »Kranjski komedijanti«. Sezona 1949-50. — M. Zepkova, S. Svegl, P. Božič, C. Sajko, R. Grobelnik, T. Zorko (stoje od leve proti desni), Z. Cervinkova (sedi)

346. Katajev Valentin (Josip Vidmar): **Kvadratura kroga**. Komedija v treh dejanjih. — Gostovanja: Polzela 1, Topolšica 1, Babno 1 (5). — Ista zasedba kot v prejšnji sezoni z izjemo: V. Novak (Adam) — obisk: 562.

347. Somin W. O. (B. Stupica): **Atentat**. Drama v treh dejanjih. — 11. oktobra 1953 v Celju. — Ista zasedba kot v prejšnji sezoni — obisk: 38.

348. Tavčar Ivan — Osip Sest: **Cvetje v jeseni**. Ljudska igra v trinajstih slikah. — Premiera: 30. septembra 1953 — v Celju 15 predstav (15) — režija: B. Battelino-Baranovičeva — scena: arh. S. Jočanovič — plesi: Marija Šusterjeva — pevski zbor: Jurij Vreže — M. g. — M. g. — obisk: 4755. — J. Albreht (dr. Ivan), Z. Cervinkova (Marica), M. Goršičeva (Mica), M. Horvatova (Dinca), J. Albreht (Janez), N. Božičeva (Helena), H. Jazbinškova (Elvira), J. Skof (Bon), P. Jeršin (zdravnik), A. Sedej (Presečnik), A. Sadarjeva (Barba), B. Vrečkova (Meta), M. Horvatova (Liza), M. Brezigar (Danijel), Z. Cervinkova (Urša), C. Vernik (Jakopin), J. Skof (Anžon), V. Novak (Skalar), A. Golobova (Luca), S. Strnad (Kalar), P. Jeršin (prvi Posavčan), V. Tomšič (drugi Posavčan), M. Goršičeva (Katinka), P. Božič (Mlačan), T. Vrabl (Nace), M. Kraševc (župnik), L. Golob (Lovrica).

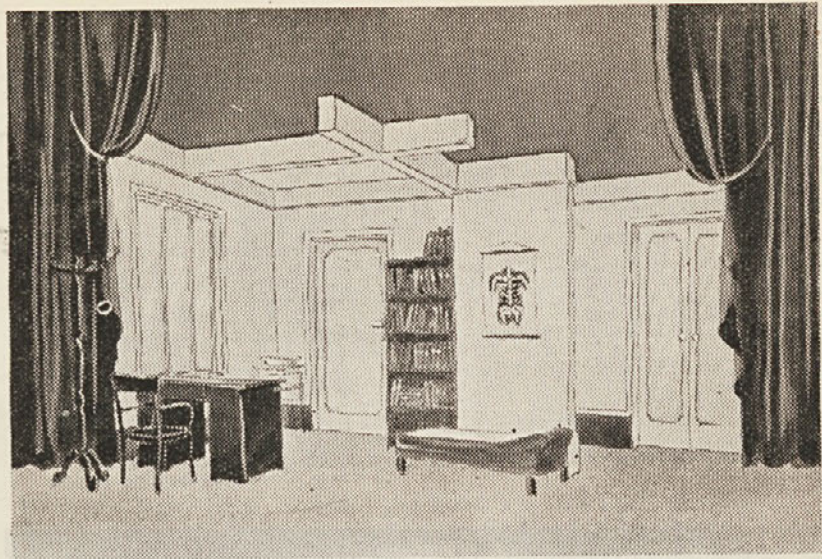
349. Seliškar Tone — Lojze Filipič: **Bratovščina Sinjega galeba**. Mladinska igra v

petih slikah. — Premiera: 4. novembra 1953 — krstna predstava — v Celju 20 predstav (20) — režija: B. Gombač — scena: akad. slikar M. Pliberšek — zborovodja: A. Ferme — M. g. — M. g. — obisk: 7940. — V. Puhmajster (Ivo), J. Golob (Franjo), M. Krušič (Peter), A. Urbančič (Jure), M. Lovšin (Pero), L. Golob (Mihael), D. Spacapan (Mileva), A. Sedej (Just), S. Strnad (Braziljanec), P. Jeršin (Jako), J. Albreht (Barbo), M. Brezigar (Lorenco), J. Skof (Ante), C. Vernik (Mate), V. Tomšič (Tomo), P. Božič (komandant), V. Tomšič (radiotelegrafist), V. Novak (stražar), F. Mirnik (dežurni mornar), N. Božičeva (dekle), M. Goršičeva (dekle), F. Mirnik (gostilničar), V. Novak (gost), T. Vrabl (gost).

350. Kulundžić Josip (Ruša Mahkota): **Slepci**. Drama v treh dejanjih. — Premiera: 2. decembra 1953 — krstna predstava v slovenskem jeziku — v Celju 8 predstav — druge 4 (12) — Topolšica 1, Zalec 1, Store 1, Laško 1 — režija: B. Battelino-Baranovičeva — scena: akad. slikar M. Butina — M. g. — M. g. — obisk: 3570. — J. Albreht (Jerko), M. Horvatova (Vanda), P. Jeršin (Mirko), M. Goršičeva (Beta), J. Skof (Marko), M. Brezigar (Feliks), S. Strnad (Peter), Z. Cervinkova (Matilda), P. Božič (Zoran).

351. Shaw Bernard George (Anton Sovre): **Mož usode**. Igra v enem dejanju. — Premiera: 15. januarja 1954 — (+ Kleist -





Osnutek za sceno: Pucova: Operacija. Vlado Rijavec.  
Sezona 1949-50, III. dejanje

Moder: Razbiti vrč) — v Celju 7 predstav — drugje 5 (10) — Topolšica 1, Laško 1. Zalec 1 — režija: A. Hieng — scena: arh. S. Jovanović — M. g. — M. g. — obisk: 2665. — S. Strnad (Napoleon), N. Božičeva — N. Sirknikova (gospa), P. Jeršin (poročnik), F. Mirnik (Grandi).

352. Kleist von Heinrich (Janko Moder): Razbiti vrč. Vesela igra v enem dejanju. — Premiera: 15. januarja 1954 — (+ Shaw-Sovre: Mož usode) — v Celju 8 predstav — drugje 5 (11) — Topolšica 1, Laško 1, Zalec 1 — režija: A. Hieng — scena: arh. S. Jovanović — M. g. — M. g. — obisk: 3052. — J. Albrecht (Walter), M. Brezigar (Adam), P. Božič (pisar), Z. Cervinkova (Marta), M. Horvatova (Eva), V. Novak (Vid), P. Jeršin (Rupeht), N. Sirknikova — N. Božičeva (Brigita), M. Goršičeva (Liza), A. Novakova (Marjeta), V. Tomšič (služabnik).

353. Ustinov Peter (Lojze Filipič): Ljubzen štirih polkovnikov. Komedija v treh dejanjih s predigro in epilogom Lojze Filipiča. — Premiera: 10. februarja 1954 — krstna predstava, prvič v Jugoslaviji — v Celju 15 predstav (15) — režija: M. Kragelj — scena: N. Matulj — M. Korun — glasba: B. Adamič — M. g. — M. g. — obisk: 4077. — J. Albrecht (polkovnik Desmond de S. Rider-Sparrow), P. Božič (pol-

kovnik Wesley Breitenpiegel), P. Jeršin (polkovnik Aimé Frappot), J. Skof (polkovnik Aleksander Ikonenko), V. Novak (Herzogenburški župan), M. Brezigar (Zli duh), N. Božičeva (Dobri duh), M. Jerajeva (Trnjulčica), M. Horvatova (gospa Breitenpiegel), M. Goršičeva (gospa Frappot), N. Sirknikova (gospa Rinder-Sparrow), Z. Cervinkova (gospa Ikonenko).

354. Tiemeyer Hans (Branko Gombač): Mladost pred sodiščem. Razprava pred sodiščem za mladoletnike v dveh dejanjih. — Premiera: 10. marca 1954 — krstna predstava — prvič v Jugoslaviji — 22 predstav — režija: B. Gombač — scena: inž. arh. E. Franz — M. g. — M. g. — obisk: 7895 — P. Jeršin (sodnik), M. Horvat-Krošleva (Eva de Bruin, nadzor, pri policiji za mladoletnike), S. Strnad (oče), M. Goršičeva (mati), M. Jerajeva (Ana Daalders), J. Skof (Piet van Doorn), V. Peer (Gerard Nikert), V. Tomšič (Gerard de Wert, kriminalni uradnik), Z. Cervinkova (Marija Hagendorst), F. Mirnik (sodni sluga).

355. Linhart Anton Tomaž: VESELI DAN ALI MATICEK SE ZENI. Komedija v petih dejanjih. — Premiera: 24. aprila 1954 — režija: A. Hieng — scena: arh. S. Jovanović — M. g. — M. g. — slavnostna predstava ob odkritju spomenikov Josipu Drobniču

in Rafaelu Salmiču ter otvoritev gledališkega muzeja. — M. Goršičeva (Nežka), P. Jeršin (Matiček), J. Skof (baron), M. Horvat - Krošleva (baronica), M. Brezigar (Budalo), J. Albreht (Zmešnava), M. Jerajeva (Tonček), S. Strnad (Gašper), V. Novak (Jaka), N. Sirknikova (Jerca), F. Cesar (hlapec).

Od 16. septembra 1849 do 24. aprila 1954 je bilo uprizorjenih 254 raznih del (dram, komedij, operet itd.) in 6 recitacijskih nastopov s 1053 predstavami.

#### OPOMBA

Seznam obsega tista dela, ki so bila igrana v društvih oziroma ustanovah, ki jih štejejo za neposredne predhodnike današnjega poklicnega gledališča:

- Družba slovenskih gledaliških diletantov 1849),
- Družba slovenskih gledaliških diletantov v Citalnici,
- Celjsko pevsko društvo,
- Dramatični odsek Celjskega pevskega društva,
- Dramatično društvo,
- Celjski studio,

Okrožno gledališče.

Ljudsko gledališče,

Mestno gledališče (1954).

V seznamu je s kratico označeno društvo in kraj (stavba), kjer so bile predstave:

D. s. g. d. — G. = Družba slovenskih gledaliških diletantov — Grofija (sedanja stavba Mestnega muzeja).

D. s. g. d. — C. = Družba slovenskih gledaliških diletantov v Citalnici.

CPD — N. d. = Celjsko pevsko društvo — Narodni dom.

D. o. CPD — N. d. = Dramatični odsek Celjskega pevskega društva — Narodni dom.

D. d. — N. d. = Dramatično društvo — Narodni dom.

D. d. — M. g. = Dramatično društvo — Mestno gledališče (bivše nemško gledališče).

C. s. — M. g. = Celjski studio — Mestno gledališče.

C. s. — D. Lj. p. = Celjski studio — Dvorana Ljudske posojilnice (kasneje dvorana kina Metropol).

O. g. — D. D. OF = Okrožno gledališče — Dvorana Doma Osvobodilne fronte.



Držič: Plakir. Režija F. Žizek. Gostovanje SNG iz Maribora v sezoni 1950-51. — E. Verdonik (Plakir), Drolčeva (Vila)





T. Zorko (Mulej), B. Vrečko (Polonica), B. Gombač (Ferdinand). — Jurčič-Gradišnik: Rokovnjači. Režija: F. Gradišnik. Sezona 1950-51. Mestno gledališče

- O. g. — D. L. p. = Okrožno gledališče — Dvorana Ljudske prosvete (bivši Narodni dom).  
 O. g. — D. k. M. = Okrožno gledališče — Dvorana kina Metropol (bivša dvorana Ljudske posojilnice).  
 L. g. — D. k. M. = Ljudsko gledališče — Dvorana kina Metropol.  
 M. g. — D. k. M. = Mestno gledališče — Dvorana kina Metropol.  
 M. g. — M. g. = Mestno gledališče — Mestno gledališče.

Na mestih, označenih z \*\*\*, ni bilo mogoče do tiska lista ugotoviti avtorja, prevajalca, datuma uprizoritve itd. — Pri navedbah imen igralcev v posameznih delih niso upoštevani vsi, ki so sodelovali, to pa zaradi tega, ker časopisna poročila in kritike niso objavljale imen vseh sodelujočih, temveč po večini le glavne igralce. Kjer pa so mi bili na razpolago lepaki ali gledališki listi, sem navedel imena vsega sodelujočega umetniškega ansambla.

Naslove in vrste del sem po večini pisal tako, kot so bila pisana v časniških poročilih.

Seznam je sestavljen po sezonah, ne pa po abecednem redu imen avtorjev. Tako je bralcu možno ugotoviti delavnost društva oziroma ustanove po sezonah, kar je predvsem značilno za razvoj celjskega gledališča. V seznamu sem upošteval poleg dramskih del in operet tudi recitacijske večere, toda le tiste, ki so bili nastudirani v okviru repertoarja neke sezone.

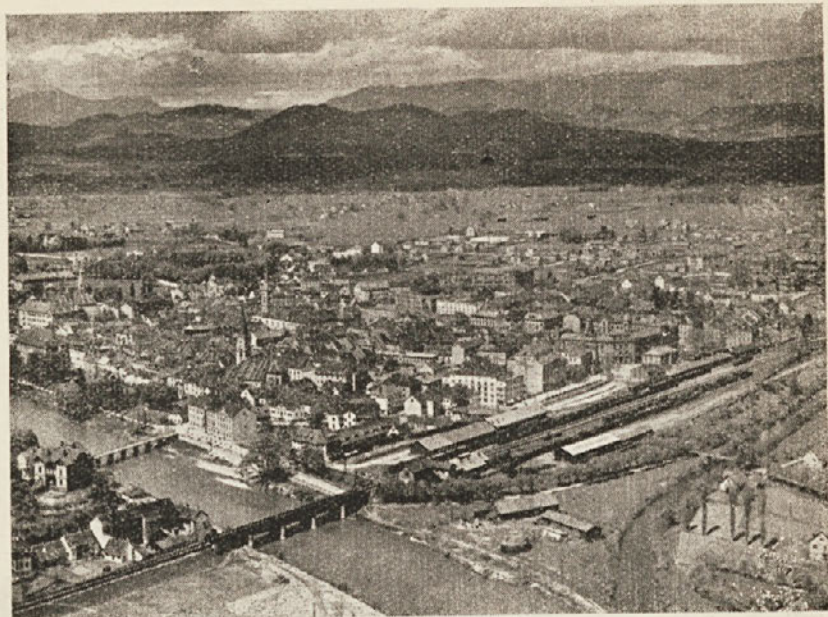
## VIRI

- »Novice«, Ljubljana — letniki od 1849 do 1855.  
 »Domovina«, Celje — letniki 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1900, 1905, 1906, 1907, 1908.  
 »Narodni dnevnik«, Celje — letniki 1909, 1910.  
 »Slovenski narod«, Ljubljana — letniki 1901, 1902, 1903, 1904, 1912, 1913, 1914.  
 »Nova doba«, Celje — letniki od 1919 do 1941.  
 »Slovenec«, Ljubljana — letniki 1935, 1936, 1937, 1938.  
 »Dom in svet«, Ljubljana — 1897 — Andrej Fekonja: »Celje in okolica«.  
 »Zora«, Ljubljana — 1872 — Davorin Trstenjak: »Josip Drobnič«.  
 »Slovensko gledališče«, Ljubljana — 1892.  
 »Casopis za zgodovino in narodopisje« — 1928 — dr. Pavel Strmšek: »Zgodovina mariborskega Dramatičnega društva«.  
 »Gledališki liste, Celje — letniki od 1947 do 1955.  
 »Gledališki liste, Maribor — letniki 1920-1921, 1921-1922.  
 »Gledališki liste, Ljubljana — letniki 1927-1928, 1935-1936.  
 »Celjska kronika« — J. Orožen — 1854. Izjave starejših igralcev Dramatičnega društva, Celjskega Studia, Okrožnega gledališča, Ljudskega gledališča; statistika tajništva Mestnega gledališča.



*Ansambel Ljudskega gledališča pred profesionalizacijo v jeseni l. 1949. — Branko Gombač (igralec), Marica Frecetova (igralka), Angela Sadarjeva (igralka), Fedor Gradišnik (upravnik LG), Tilka Svetelškova (šepetalka), Ana Golobova (igralka), Riko Grobelnik (lasuljar), sede od leve proti desni, Ivo Umek (električar), Marija Žepkova (igralka), Bogdana Vrečkova (igralka), Pavla Pristovškova (rekviziterka), Marija Zupanova (igralka), Zora Červinkova (igralka), Marija Goršičeva (igralka), Minka Podbrežnikova (igralka), Avgust Sedej (igralec), Karl Golob (igralec), stoje v prvi vrsti od leve proti desni, Marjan Gombač (odrski mojster), Gustav Grobelnik (tajnik in igralec), France Mirnik (igralec), Stefan Svegl (igralec), Bogo Kotnik (igralec), stoje v drugi vrsti od leve proti desni, Tone Vrabl (igralec), Rado Šmrečnik (igralec), Evgen Burdych (igralec), Peter Božič (igralec), Ivan Jazbec (igralec), Tone Zorko (režiser in igralec), Franc Korent (odrski delavec), stoje v zadnji vrsti od leve proti desni*





*Mesto Celje*

J A N K O O R O Ž E N  
G O S P O D A R S T V O , K U L T U R A  
I N C E L J S K I N A R O D N I D O M

Gospodarstvo in kultura sta vedno med seboj povezani in vplivata drug na drugega; na slovenskih celjskih tleh je bilo to vedno očitno.

Čeprav je novo Celje nastalo na slovenskem ozemlju, čeprav ga je hranila slovenska zemlja, čeprav je mesto od nje dobivalo največji del svojih ljudi ter svojo življenjsko silo, so se morali Slovenci prav v tem mestu izza početka narodnega preroda trdo in odločno boriti za svoj obstoj in napredek. Nasprotniki so imeli mnogo sredstev, s katerimi so nanje pritiskali: državno oblast v vseh njenih panogah, šolstvo, književnost in tisk, zlasti pa sorazmerno močno gospodarstvo, ki je imelo zaledje v vsem nemškem svetu. Te sile so delovale, kar so ljudje pomnili in dobile značaj nečesa višjega, usodnega. Nemški cilj je bil ne samo politični, ampak tudi nacionalni most do Jadrana in do Balkana.



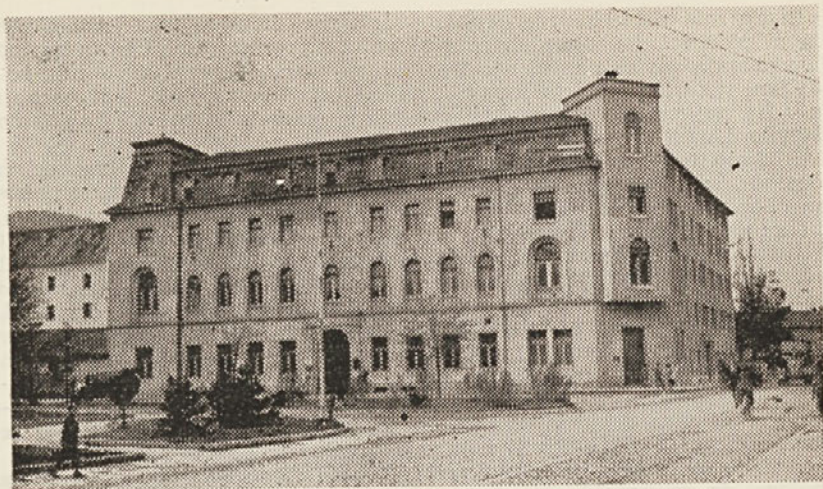
*Narodni dom pred okupacijo l. 1941*

Slovinci v mestu so se s svojimi najboljšimi predstavniki kmalu zavedeli, kaj nasprotniki hočejo in kam upirajo poglede; postavili so se v bran. Njihovo orožje je bilo res šibkejše, toda odločnost je bila močna, vdanost ideji svobode je postala neomajna.

Na političnem polju se je bilo težko boriti, v mestni svet izza šestdesetih let zaradi neugodnega volilnega sistema niso več mogli prodreti, toda uspešno so branili okoliško občino in vztrajno so se uveljavljali v okrajnem zastopstvu; tudi podeželske občine so podpirali v njihovem narodnem prizadevanju. Enako težko je bilo v šolstvu, književnosti in tisku. Vendar tudi to delo ni bilo popolnoma brezplodno. Okoliška ljudska šola in šola šolskih sester sta gojili v učencih in učenkah narodno zavest, a izza leta 1895 je utrakvistična nižja gimnazija ugodno vplivala tudi na tiste slovenske dečke, ki so si šolanje izbrali kot svoj cilj.

Toda vse to je bilo premalo. Gospodarstvo je bilo odločujoč činitelj. Z njim so nam nasprotniki povzročili najtežjo škodo. Vplivalo je na razne načine. Kaj lahko je bilo mojstru in trgovcu iz svojih vajencev, ki so bili slovenskega rodu, napraviti nemškutarje in nemške priganjače, kaj lahko je bilo podjetniku prisiliti svoje delavce, da so šli na nemško stran, celo hlapcem in gospodarskim pomočnicam so nemško misleči gospodarji in nemško misleče gospodinje dajali tuji pečat. Tako se je





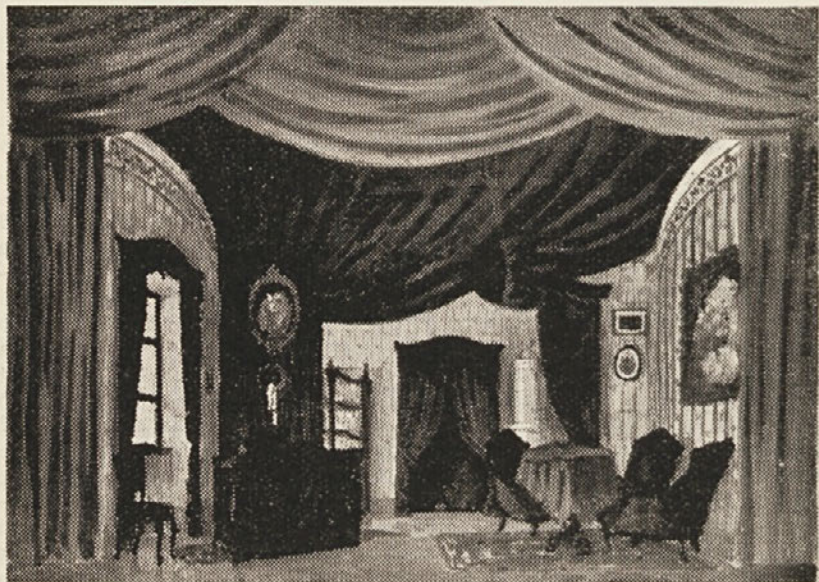
*Tako je nemški okupator »popravil« stavbo Narodnega doma*

dogajalo, da so tuji šefi ob ljudskih štetjih svoje uslužbence priglašali kot Nemce, čeprav niso niti dobro nemški znali, niti po svoji narodi nemško čutili. V tem jih je podpiral zakon, ki govori o občevalnem jeziku. Seveda so odločno prikrojili po svoje. Uslužbenci so v službi morali lomiti jezik svojih nemških ali ponemčenih gospodarjev, a ko so prišli med svoje ljudi, so govorili slovensko, kakor jih je mati naučila. Ohranjeni akti o ljudskem štetju v letu 1910 to v polni meri potrjujejo. Kot značilen navajam primer gostilničarke Zamparuttijeve. Sebe in nad dvajset svojih uslužbencev je vpisala za Nemce, v resnici pa je ona bila Italijanka in uslužbenci Slovenci. Enako je bilo pri drugih: nameščence in hišne posle, vse so tuji gospodarji prijavili za Nemce. Jedli so kruh iz nemških in ponemčenih rok in drugi so za njih peli nemško pesem. Jasno je, da so nemški gospodarji neugodno vplivali tudi na preprosto duševnost podrejenih slovenskih ljudi. To ugotavljamo kot dejstvo, ne da bi omenjene slabosti preveč zamerjali. Saj vemo, da so v napačno smer poganjale tudi veje s sicer krepkih narodnih dreves: rod Jeretinov, ki je kumoval početkom slovenskih gledaliških predstav, je krenil na nemško stran, kirurg Jesenko je bil Slovenec, doma iz blejske okolice, njegov sin dr. Gregor Jesenko se je pa imel za Nemca, dr. Stefan Kočever, velik domoljub, spoštovan ne samo v Celju, ampak tudi daleč naokrog, je imel sina dr. Jožefa Kočeverja, ki je kot zdravnik pri magistratu in v bolnici jedel kruh iz nemških rok in zatajeval svojo kri ter prepričevanje svojega očeta. Res je, bilo je tudi drugačnih primerov, toda proces potujčevanja spričo gospodarskih vplivov je postal za tiste, ki sta jih izobrazba in odločnost določila za vodje celjskih Slo-

vencev, zelo važna zadeva. A bilo je še nekaj: kdor ni imel premoženja in ni plačeval davka, sploh ni imel volilne pravice, bil je izključen od izvrševanja javne oblasti. A tisti, ki so plačevali davek, so bili podeljeni v kurije, v I. kuriji so bili največji davkopllačevalci, v II. srednji a v III. najmanjši. Majhno število prvih je imelo tolikšno moč ko znatno število drugih in veliko število tretjih.

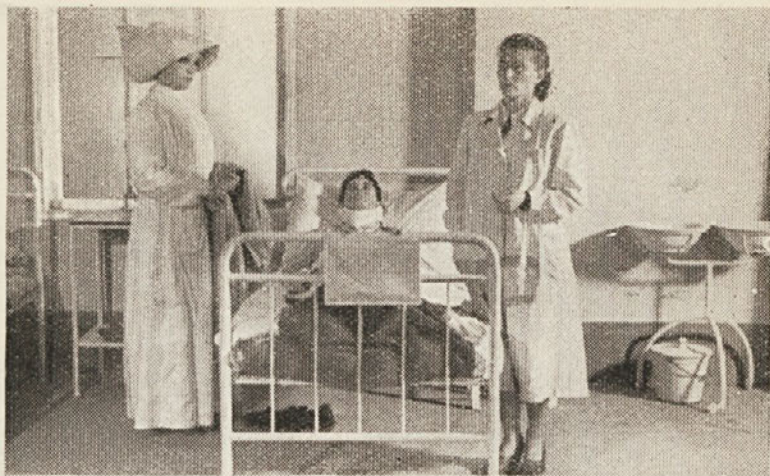
Mimo tega je nemški ali ponemčeni mestni podjetnik, trgovec in obrtnik, oprt na svojo gospodarsko moč, s katero sta se družila ponos in oblast, neugodno vplival na kajkrat premožnega slovenskega kmeta, ki ga je življenje čedalje bolj vezalo na mesto. Kmet je pa večkrat rabil tudi denar. Odkar si je leta 1849 pridobil osebno svobodo, je stal na svojih nogah. Toda plačevati je moral odkupnino, zemlja je pogosto slabo rodila, za pridelke je malo dobil, če jih je sploh lahko prodajal, industrija je le počasi rasla, potrebe so se pa množile. Ker posestev niso radi delili, je moral miadi kmet ob prevzemu izplačevati doto svojim bratom in sestram, marsikateri se je tedaj pri Graški občinski hranilnici tako zadolžil, da nikdar ni mogel iz dolgov. Leto za letom je pošiljal v Gradec denarna pisma, toda dolga ni hotelo biti konec, saj je čisto zmogel komaj obresti, a onim v Gradcu je bilo to prav.

Tako se je pred slovenske vodilne ljudi v celjskem mestu postavila naloga: da pritegnejo v mesto slovenske podjetnike in trgovce, da dobe



Osnutek za sceno: Jurčič-Kersnik-Gradišnik: Rokovnjači, akad. slikar M. Pliberšek. Sezona 1951-52



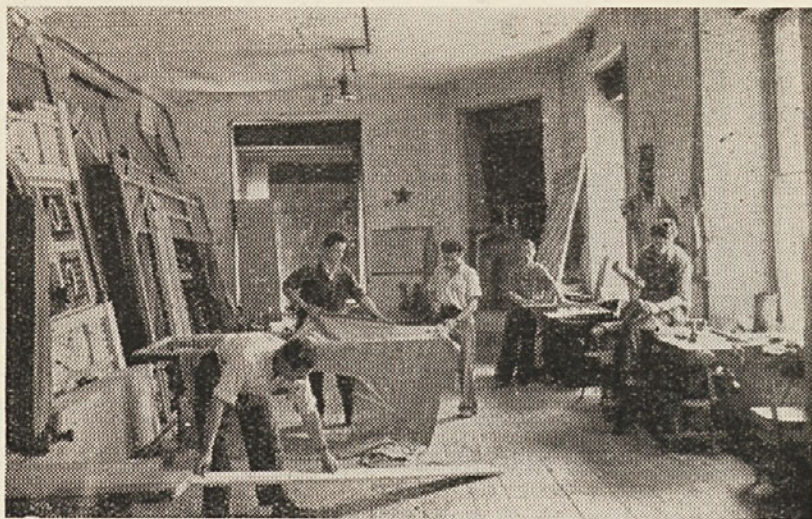


Z. Červinkova (Kanizija), P. Božič (Kostja), B. Vrečkova (Permetova). — Pucova: Operacija. Režija: T. Zorko. Sezona 1950-51. (Prva predstava poklicnega ansambla). Mestno gledališče

zvezo z nameščenci, pomočniki, vajenci in delavci, da pomorejo kmetom, podeželskim obrtnikom in trgovcem do lahkega kredita, ki jih ne bi nacionalno vezal. Začetek je bil težak, ko je stvar iztekla, je šlo laže, eno kolo je potiskalo drugo. Mestno občino in občino Celje-okolica so morali smatrati kot celoto; pažnja na okoliško občino je bila še posebno važna zaradi tega, ker je bilo treba paziti na to, da je Nemci in nemškutarji ne dobe v svoje roke. Tretji razred je bil trdno v slovenskih rokah, v drugem razredu je bila slovenska večina bolj skromna, prvega razreda pa so se polastili Nemci, ki so na ozemlju okoliške občine ustanovili nekaj večjih podjetij, si pridobili na svojo stran vrsto krepkejših gospodarjev in gostilničarjev ter postali največji davkoplachevalci.

Prva stvar je torej bila, da se naseli v Celju — (in okolici) — čim več narodno trdnih podjetnikov, obrtnikov in trgovcev. Na pobudo celjskih slovenskih voditeljev je prišel iz Kranja Peter Majdič, ki je kupil mlin na Spodnji Hudinji in napravil iz njega mlinsko podjetje, ki mu ni bilo enakega v vseh Vzhodnih Alpah. Jasno je, da je to podjetje s svojimi številnimi nameščenci in delavci okrepilo slovensko narodno stvar in ugodno vplivalo na dvig slovenske samozavesti.

Tudi slovenska obrt se je v tolikšni meri okrepila, da Slovcu pred izbruhom prve svetovne vojne ni bilo treba iti k Nemcu ali k nemškutarju, pa naj je rabil kakršno koli obrtno uslugo. Brez pretenzije na popolnost hočem navesti najvažnejše slovenske obrtnike, trgovce in gostilničarje, katerih imena sem ugotovil v razgovoru s tov. Josipom Jagodičem, ki je bil tedaj nameščeneec pri Majdiču. V železarski stroki je tedaj že opustil svojo obrt kovaški mojster Žimnjak. Velikih zaslug si



*Mizarska delavnica Mestnega gledališča*

je pridobil ključavničar Ivan Rebek, ne samo kot poklicni strokovnjak, ampak tudi kot neumorni organizator obrtnikov in delavcev ter kot narodni borec. Rebek je ustanovil in več let vodil Slovensko obrtno in Slovensko delavsko podporno društvo. Solidno tesarsko podjetje je ustanovil Vinko Kukovec, (brat slovenskega voditelja in politika dr. Ve-koslava Kukovca). Slovenska mizarja sta bila Šinkovic in Golob, kot odličen mizar pa je slovel tudi teharski Stojan, ki je imel med meščani mnogo naročnikov. Kot stavbenik je užival velik ugled gabrski Golo-granc, ki je tako solidno delal, da so ga iskali tudi Nemci. Odlična je bila Čamernikova delavnica, njen mojster je bil spreten in je imel pravi umetniški čut. Slovenski urar je bil Rafko Salmič, znani gledališki igralec, slovenski brivec je bil Kapus. Slovenski fotografski atelje je na sedanjem Slandrovem trgu otvoril Srečko Magolič, znan tudi kot slikar, ki je prišel iz tiskarniške stroke. Od njega je prevzel atelje Čeh Pick. (Pica.)

Dobro je bila zastopana slovenska krojaška obrt, izvrševali so jo znani mojstri: stari Hočevar, stari Zabukovšek, Fric, Leon, Kmecl, stari Selišek in Oražen. V čevljarstvu so se uveljavljali zavedni mojstri: Perdan, Kolšek, Strašek in Čeh Bursik.

Že prej je bila v Celju slovenska ta ali ona trgovina, n. pr. Kapusova. Pred prvo svetovno vojno so že bile zastopane vse stroke. Manufakturno trgovino je imel Vanič, velike špecerijske trgovine pa so imeli Kolenc, Matič in Hočevar. Galanterijsko stroko so zastopali Peter Kostić in njegova naslednika Prica in Kramar. Steklarsko stroko je zastopal

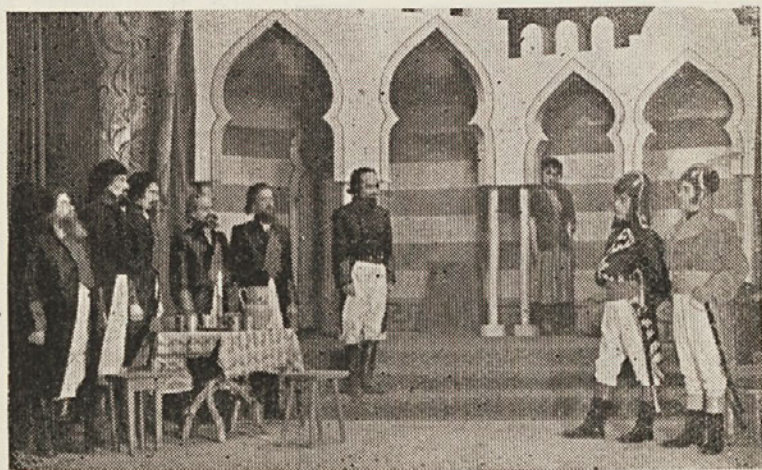


Strupi. Malo pred izbruhom vojne sta začela trgovati tudi Ravnikar in Stermecki. Važna je bila trgovina z železino Merkur. Z nekaterimi tovariši jo je leta 1900 ustanovil Peter Majdič kot odgovor na dejanski napad, ki so ga leto dni poprej napravili nanj Rakuschevi uslužbenci.

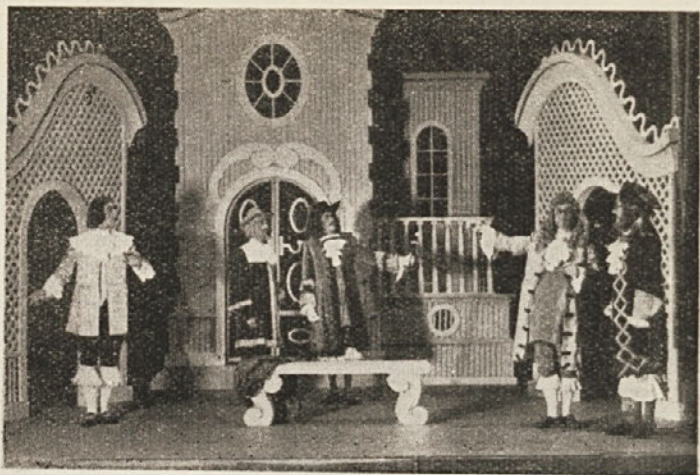
Izmed gostiln v mestu so šle prvotno Slovincem na roko tudi nekatere, ki sicer niso bile slovenske, n. pr. Štravsova (poznejša Rebevska), kjer je imela prostore Čitalnica in kjer so Slovenci prirejali prireditve, in Košerjev »Beli vol«. Toda sčasoma so Nemci to onemogočili. Zato je bilo važno, da so si Slovenci ustanovili nekaj svojih gostiln. V njihove roke je prišel »Beli vol«, Nemci so zato besneli. Simonšek je imel gostilno »Pri Blažu« (poznejši Robekov »Branibor«) in gostilno »Zvezdo« poleg magistrata. Važna je bila tudi gostilna v Narodnem domu. Nekaj znanih in dobrih gostiln je bilo v okolici, med njimi Radejeva in Plojeva na Bregu, Jezernikova »Pri Grenadirju« na Polulah, Piškova v Čretu in Šušteršičeva na Teharjih.

Važna je bila Zvezna tiskarna, ki jo je leta 1889 ustanovila Zveza slovenskih posojilnic in jo je imel v najemu Dragotin Hribar. Pridružila se ji je leta 1891 od iste zveze ustanovljena papirnica, ki jo je prav tako vodil Dragotin Hribar. Goričar in Leskovšek sta jo leta 1918 po neštetihih rekurzih spremenila v knjigarno.

Ni mogoče dovolj poudariti, kolikšnega pomena za slovensko narodno zavest so bila raznovrstna podjetja. Jasno je, da so v duhu časa nastala na individualistični podlagi. Toda osnovali so jih ljudje, ki so



A. Sedej, P. Božič, S. Božič, R. Smrečnik, B. Kotnik (vojaki), B. Gombač (Foures), M. Goršičeva (Bellilotta), J. Škof (Napoleon), F. Mirnik (Dupny), od leve proti desni. — Zweig: Siromakovo jagnje. Režija: T. Zorko. Sezona 1950-51. Mestno gledališče

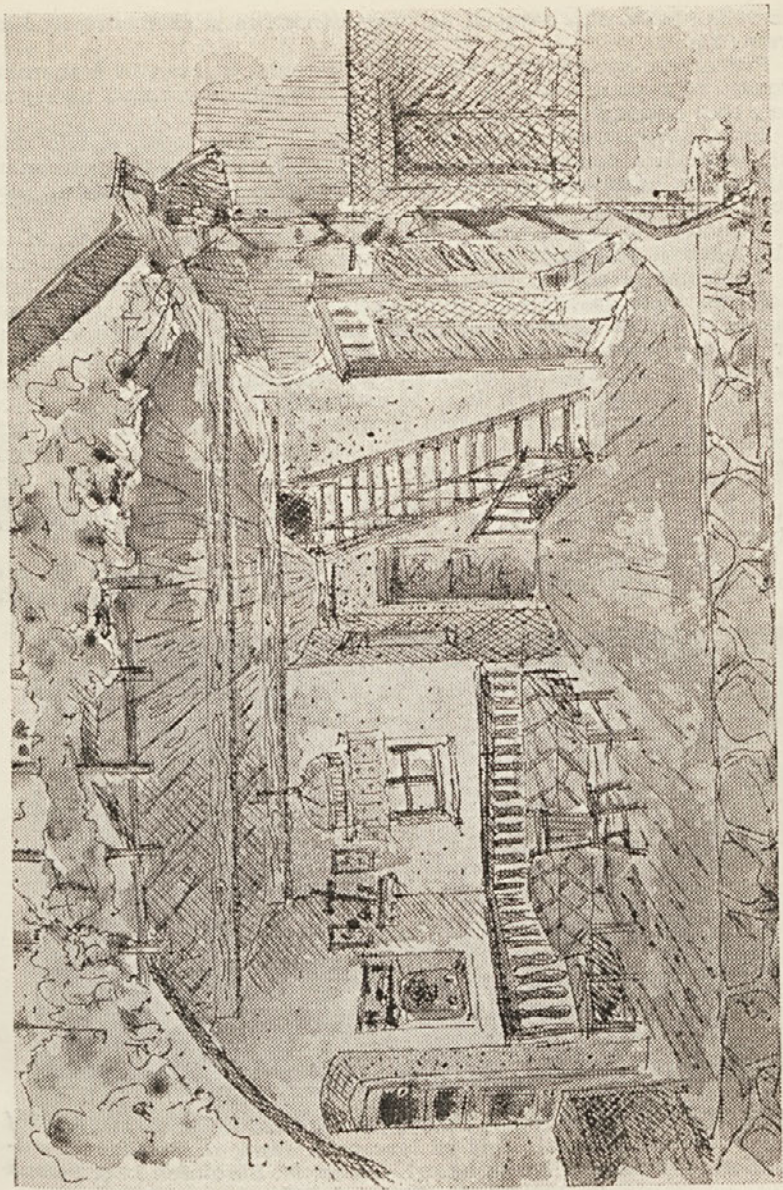


G. Grobelnik (Horac), P. Božič (Krizald), J. Skof (Arnolf) stoje od leve proti desni. Molière: *Sola za žene*. Režija: F. Žižek k. g. Sezona 1951-52. Mestno gledališče



Begović: *Brez tretjega*. Režija: E. Frelj. Gostovanje Komornega gledališča iz Ljubljane v sezoni 1952-53





Osmutek za sceno: Potrč: Krefli, inž. arh. Miloš Hohmjec. Sezona 1952-53



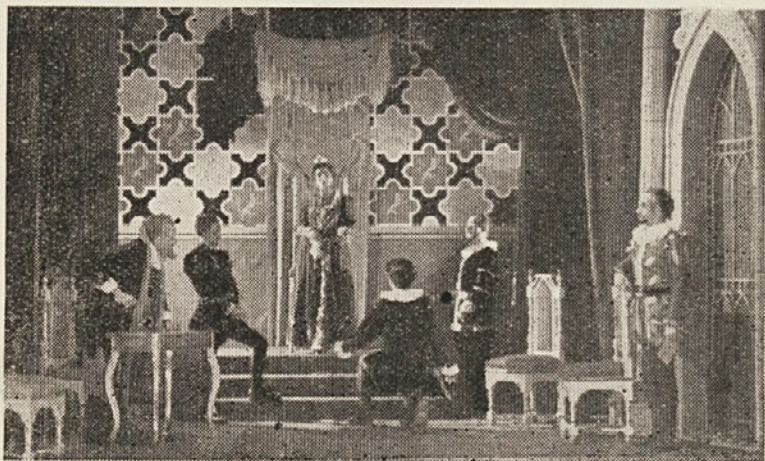
se z veliko pridnostjo povzpeli do samostojnosti in si pridobili potreben obratni kapital.

Primer starega Strupija, ki je bil ko mravlja delaven in neznansko skromen, nikakor ni osamljen. In končno: svoboda je v bistvu nedeljiva stvar, brez nacionalne ni socialne svobode.

Druga gospodarska naloga, ki se je je bilo treba lotiti, je bilo zbiranje kapitala za namenom, da bi se lahko dal na razpolago potrebnim podjetnikom, obrtnikom in kmetom. Ker bogastva med Slovenci ni bilo, jo bilo treba začeti z malim.

Pobudo za to je leta 1863 prinesel iz Češke dr. Jožef Vošnjak, ki se je bil udeležil polaganja temeljnega kamna za novo češko gledališče. Ob tej priliki je obiskal Roudnice, kjer se je seznanil s poslovanjem hranilnice. Idejo je začel izvajati varčni in gospodarski Jožefov brat Miha, ki se je kot upokojeni železniški inženir leta 1879 naselil v Celju, kjer si je pridobil posest. Miha Vošnjak je s somišljeniki leta 1881 ustanovil v Celju Celjsko posojilnico na združni podlagi in s svojim zgledom in vplivom dosegel, da se je ustanovilo še več sličnih združnih posojilnic po Štajerskem, Koroškem, Kranjskem in Primorskem. Leta 1883 so se na njegovo pobudo zbrali v Celju zastopniki teh posojilnic in pod njegovim vodstvom ustanovili Zvezo slovenskih posojilnic. Celjska posojilnica je dobila vlogo centralne posojilnice. Pri njej so se nabirale znatne vsote, ki so jih uspešno uporabljali v narodne, gospodarske in kulturne namene.

Celjska posojilnica je podprla marsikaterega posameznika in mu omogočila, da se je izkopal iz težav in si ustvaril trdno eksistenco, razen



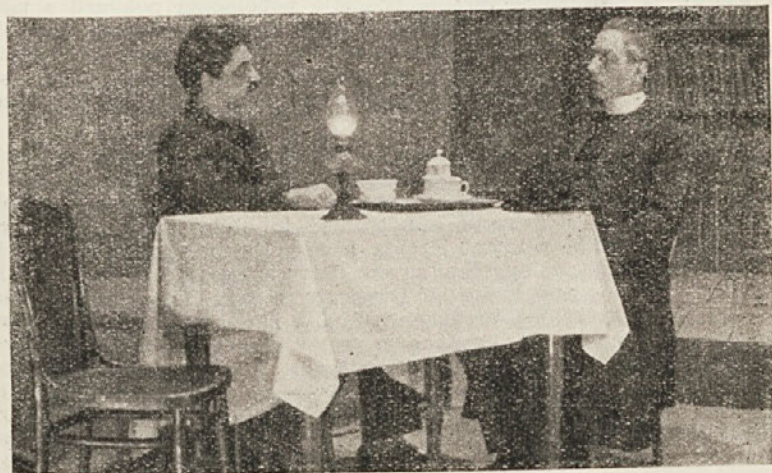
P. Božič (Talbot), M. Furman (Dudley), N. Božičeva (Elizabeta), J. Škof (Cecil), F. Mirnik (Paulet), stoje od leve proti desni, B. Gombač (Mortimer), kleči. — Schüller: Marija Stuart. Režija: M. Skrbinšek k. g. Sezona 1951-52. Mestno gledališče



tega je ustanovila tiskarno in papirnico in omogočila izdajanje Domo-  
vine in knjig. Ona je tudi zgradila celjski Narodni dom, v katerem se  
je osredotočilo vse narodno življenje celjskih Slovencev.

V ta namen je Celjska posojilnica kupila v sosesčini nekdanjega  
dolnjega gradu lepo stavbišče na mestu, kjer sta stali nekaj let poprej  
dve majhni hišici in se je imenovalo »Na ruševinah«. Potrebne načrte  
je izdelal inž. Ivan Vladimir Hrasky, kranjski deželni arhitekt, ki je  
zgradil gledališče v Ljubljani in je sočasno s celjskim Narodnim domom  
gradil viseči most v Radečah. Hrasky je kot pomemben arhitekt, prak-  
tik in teoretik, postal pozneje profesor češke tehnike in upravnik ko-  
pališča Podbrady pri Pragi. Hrasky si je zamislil zares imponantno  
stavbo. Ko dr. Rosina leta 1894 poroča o načrtu v Ilustrovanem Na-  
rodnem koledarju, pravi, da bo celjski Narodni dom stavba, kakršne ni  
med Gradcem in Trstom. Toda gladko ni šlo. Treba je bilo premagati  
odpor mestnega sveta in mestnega urada, ki sta se na vso moč upirala,  
češ da je tod po novem regulacijskem načrtu projektirana cesta.

Slovinci so vendar zmagali. Ko so kopali temelje, so zadeli na  
ogromne venčne zidke, ostanke mogočne rimske stavbe, ki so imeli  
kar simboličen pomen: novo poslopje naj bo nezavzetna slovenska  
trdnjava. Na prehodu na dvorišče vzdano oglavje rimskega nagrobnega  
spomenika z Meduzino glavo, delfinoma in žajcema nad dvema psoma  
še danes govori živ jezik in nas opozarja na davno preteklost. Leta 1896  
so Narodni dom dogradili in leta 1897 dokončali. Bil je zares veličastna  
zgradba, zgrajena v modernem renesančnem slogu z oživljajočimi arhi-  
tektorskimi okraski. Po arhitektovi zamisli je dobilo poslopje nad  
prilijem še dve nadstropji in še vrsto podstrešnih sob. V pritličju so



B. Gombač (Jerman), G. Grobelnik (župnik) — Cankar: Hlapci. Režija:  
F. Gradišnik. Sezona 1951-52. Mestno gledališče.



A. Sedej (Krefl), V. Podgoršek (Vrtnik). — Potrč: Krefli. Režija: B. Battelino-Baranovičeva. Sezona 1952-53. Mestno gledališče

bile gostilniške sobe, trgovski in bančni prostori. V prvem nadstropju so napravili veliko in malo dvorano ter sobe za upravo Posojilnice in Zveze, v drugem nadstropju in podstrešju so bila stanovanja. Na žalost je okupator iz nacionalne mržnje poslopje popolnoma pokvaril s tem, da je odstranil vse zunanje okraske, nato je pa še bomba porušila severni trakt. Tega so zaradi pomanjkanja prostorov nesmotrno obnovili in s tem popolnoma onemogočili, da bi se poslopju še mogla kdaj dati izvorna podoba. Celje je tako črtalo Narodni dom iz vrste svojih najlepših stavb.

Otvoritev Narodnega doma se je nekoliko zavlekla, ker so jo hoteli združiti z razvitjem zastave »Celjskega Sokola«. Slavnost se je vršila 7. in 8. avgusta 1897. Prvi dan je akademsko društvo »Triglav« imelo v Narodnem domu zborovanje akademikov in abiturientov, zvečer pa se je vršila v veliki dvorani sijajna akademija in Anton Funtek je zanjo spesnil dolg prolog, ljubljansko Dramatično društvo je igralo Vrchlickega veselo enodejanko »V Diogenovem sodu«, ki jo je prevedel Fran Gestriin. Zagrebška Vatrogasna godba je igrala pomembne skladbe: Smetanovo koračnico iz »Prodane neveste«, Zajčevu veliko glasbeno kantato »Iztočne zore«, uverturo »Graničarji«, Lilenbergov valček »Car in carica« in Grassejev potpourri »Štajerske pesmi«. Pelj so trije pevski zbori: »Slavec«, »Ljubljana«, mešani pevski zbor iz Sent Jurija in kvartet »Ilirija« iz Ljubljane. Prihodnji dan je zborovala Mladinska zveza slovenskih biciklistov, sledilo je razvitje zastave, slovesna otvoritev Narodnega doma in velika ljudska veselica.

Medtem se je razbesnela čud celjskih Nemcev in nemškutarjev. Prežali so na Slovence in jih dejansko napadali. Najhujše stvari so se



*Marija Goršičeva v vlogi Marije  
Stuart. Schiller: Marija Stuart. Se-  
zona 1951-52*

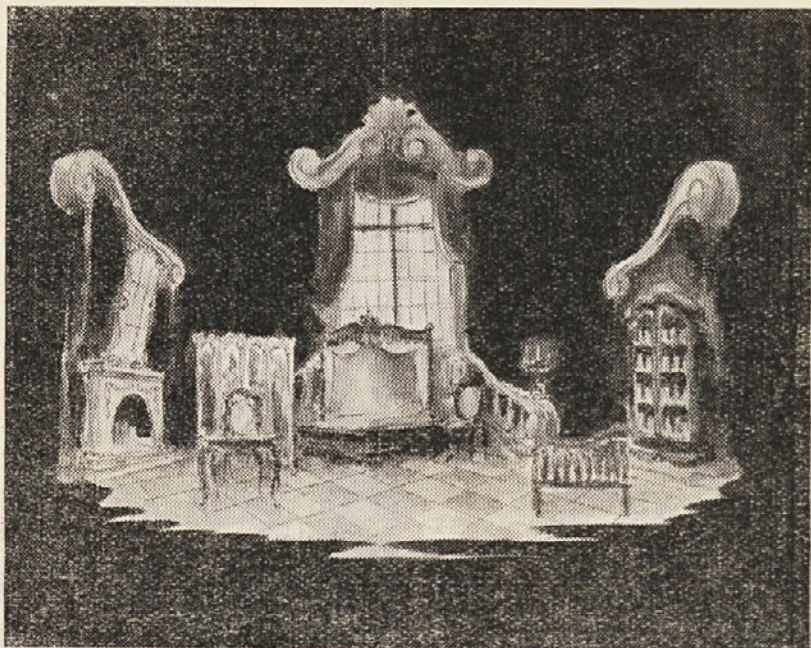


dogajale 9. in 10. avgusta 1899, ko so češki študentje pod vodstvom profesorja inž. Hraskega obiskali celjske Slovence. O tem sem leta 1940 na osnovi virov, ki so bili tedaj še ohranjeni, izčrpno pisal v »Zgodovini Celjskega Sokola« in ne kaže, da bi ponavljal.

Narodni dom je vršil imenitno vlogo. Pod njegovim okriljem so delovala vsa takratna celjska narodna društva: Čitalnica, Celjski Sokol, Celjsko pevsko društvo, Delavsko društvo, Slovensko obrtno društvo itd. V njegovi dvorani so prirejali gledališke igre, ki jim je bil duša Rafko Salmič, veselice, predavanja itd. V gostilniških prostorih so se zbirali slovenski ljudje na prijazen pa tudi na resen pomenek. Sem so prihajali slovanski bratje; sloveči praški profesor medicine Pelnaš se je še dolgo z veseljem spominjal lepih in vzpodbudnih ur, ki jih je tu med prvo svetovno vojno pri vinski kapljici preživel v krogu slovenskih prijateljev.

V tistem usodnem času je tudi tedanji oficir in pesnik Maister-Vojanov v Narodnem domu oživljal v domoljubnem zanosu srca slovenskih dijakov in domoljubov.

Kot sedež Celjske posojilnice in Zveze slovenskih posojilnic odnosno njene naslednice Zadružne zveze je bil Narodni dom važna gospodarska postojanka, brez ozira na to, da je nudil streho tudi Rafku Salmiču in dvema trgovcema. Bil je znak slovenskega napredovanja, da je Celjska



*Osnutek za sceno: Moliere: Namišljeni bolnik, V. Rijavec.  
Sezona 1953-54.*

posojilnica v finančnem poslovanju dobivala pomoč. Že leta 1889 so nekateri slovenski okraji ustanovili skupen denarni zavod, Južnoštajersko hranilnico. Po politični razcepitvi štajerskih Slovencev, je leta 1907 nastala Ljudska posojilnica in že v avstrijski dobi je bilo ustanovljenih tudi nekaj zadrug, ki so imele poseben namen, koristiti svojim članom bodi pri nabavi kredita, bodi pri nakupu ali prodaji.

Po ustanovitvi stare Jugoslavije je bil Narodni dom v znatni meri razbremenjen. Slovenci smo dobili več novih lokalov, toda še danes služi njegova lepa dvorana za razna predavanja, prireditve itd., medtem ko poslopje samo nudi udobno streho OLO Celje-okolica. Po nesreči med drugo svetovno vojno, so ga pač obnovili, kakor se je v sili in naglici dalo. Kot sedež Celjske posojilnice je imel Narodni dom v stari Jugoslaviji še tudi gospodarsko vlogo, toda Celjska posojilnica je v skladu z novimi razmerami spremenila svoj značaj, postala je delniška družba in je svoje poslovanje razširila na bančne posle.

Danes je Narodni dom na Trgu svobode zgodovinski spomenik, ki ga ožarja romantični čar polpretekle burne, toda nad vse zanimive in važne dobe. Človeku je težko, ko ga gleda vsega pohabljenega in onečaščenega.



Fedor Gradišnik v vlogi Hermana. — Kreft: Celjski grofje. Sezona 1952-53.



## F E D O R   G R A D I Š N I K C E L J S K I   G L E D A L I Š K I   M U Z E J

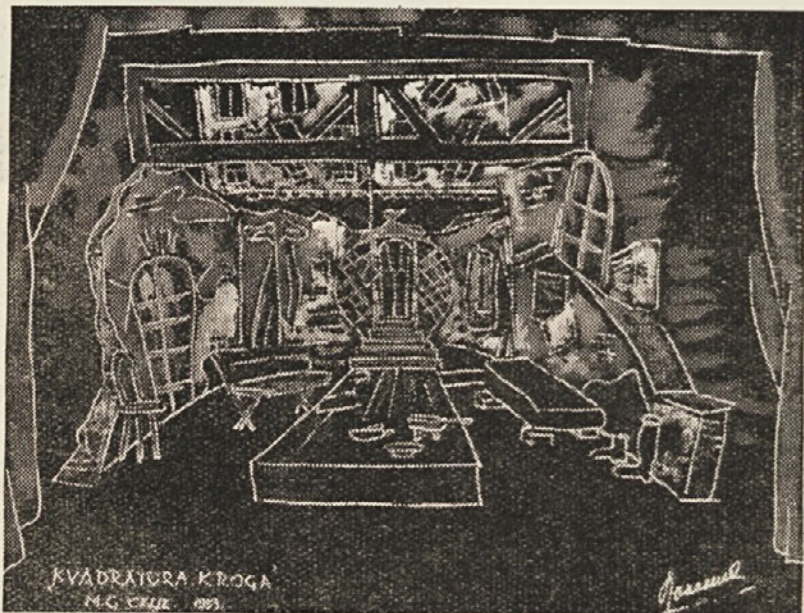
Misel za ustanovitev gledališkega muzeja se mi je porodila pri pisanju »Zgodovine o celjskem gledališkem življenju«. Zbrati vse ohranjene dokumente od prve slovenske gledališke predstave iz leta 1849 pa do danes, pokazati današnjemu pokolenju v živi podobi vse ono, kar se je ohranilo v teku stoletja — najsi bodo to lepaki, časopisna poročila, privatna pisma sodobnih borcev za enakopravnost slovenske besede na celjskih tleh, življenjepisi posameznikov, ki so v tedanjih težkih časih zapostavljali svojo osebno udobnost občenarodnim interesom, slikovni material nekdanjih gledališčnikov in fotografske posnetke takratnih odrskih inscenacij, poslopja, v katerih so uprizarjali naši predniki prve slovenske gledališke predstave v Celju itd. — kako široko polje ne-le za lokalno, marveč za vso slovensko, jugoslovansko kulturno zgodovino!

Vsa ta dolga doba 105 let od prve slovenske predstave v Celju pa do danes — to je doba velikih borb, doba junaških generacij za uve-

ljavljanje slovenske besede, borba posameznikov za najprimitivnejše socialne in človečanske pravice našega človeka. Prikazati z ohranjenimi dokumenti to stoletno borbo in posameznike, ki so v tej zgodovinski dobi doprinašali vse, kar je bilo v njihovih močeh — to naj bi bil namen muzeja celjskega gledališča.

Precej desetletij celjske gledališke zgodovine sem doživel sam. Posebno srečen sem, da sem našel za svojo zamisel ustanovitve gledališkega muzeja *mladega človeka*, ki se je z neverjetnim entuziazmom oprijel moje zamisli in se ves predal organizaciji te nove celjske ustanove. V sezoni 1952/1953 sem zadolžil našega mladega režiserja *tovariša Branka Gombača* z organizacijo gledališkega muzeja. Z veliko resnostjo in z izrednim elanom se je oprijel dela, ogledal si je gledališke muzeje v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, neumorno stikal za podatki pri še živečih igralcih, organizatorjih in drugih gledaliških delavcih, iskal gradiva v celjski, mariborski in ljubljanski študijski knjižnici itd., tako da je zbral do danes ogromno gradiva, ki ga zaradi pomanjkanja prostora pri otvoritvi muzeja niti vsega ne bomo mogli prikazati.

Razumljivo je, da je naš muzej šele pri začetku svojega dela in so pred nami še ogromne naloge. Urediti bo treba kartoteko vsega igralškega, tehničnega, upravnega in administrativnega osebja za sto let nazaj, zbrati življenjepisne podatke, časopisna poročila in kritike, foto-



Osnutek za sceno: V. Katajev: *Kvadratura kroga*, arh. S. Jovanović.  
Sezona 1952-53





*P. Božič (Gregor), A. Sedej (gardijan), G. Grobelnik (pravdač), L. Dre-novec k. g. (Piccolomini), V. Podgoršek (orožar). — Kreft: Celjski grofje. Režija: B. B. Baranovičeva. Sezona 1952-53. (Prva predstava v novi gledališki hiši.) Mestno gledališče*

grafije igralcev in drugih gledaliških delavcev itd. Za enkrat smo se omejili v prikazovanju celjske gledališke zgodovine na kontinuiteto, ki jo tvori delo Jeretin-Drobnič-Čitalnica-Celjsko pevsko društvo-Dramatično društvo-Celjski studio-Ljudsko gledališče-Mestno gledališče. *Toda s tem še ni zajeta vsa zgodovina celjskega gledališkega življenja. Vsekakor bo treba prikazati še delovanje drugih gledaliških skupin, ki so iz raznih vzrokov (političnih, ideoloških, razrednih itd.) samostojno delovala v Celju.* Take gledališke skupine so imela razna društva n. pr. Slovensko delavsko podporno društvo, Katoliško prosvetno društvo, Krekova mladina, Jugoslovanska strokovna zveza, Svoboda, Vzajemnost, razna legalna in ilegalna dijaška društva itd. Tu čaka gledališkega zgodovinarja še mnogo hvaležnega dela. Končno bo treba pristopiti še k raziskovanju *glasbene dejavnosti v Celju* (vokalne in instrumentalne), ki ima lepo in zanimivo tradicijo. Vse to so naloge, ki bi jih mogel pre-  
 zvzeti naš gledališki muzej, ki bi na ta način v teku let postal *splošen kulturni muzej v Celju.*

Naš začetek je skromen, naloge, ki nas čakajo, pa so velike. Pre-pričan sem, da bo ljubezen do našega gledališča premagala vse ovire in da bomo s pomočjo vseh merodajnih činiteljev končno uresničili vse svoje velike načrte.

V prijetno dolžnost si štejem, da se morem na tem mestu zahvaliti vsem, ki so nam pri našem delu pomagali: ravnatelju celjskega muzeja tov. Antonu Stupiči, upravniku mariborske študijske knjižnice tov. Janku Glazerju, upravniku celjske študijske knjižnice tov. Vladu Novaku, rav-



Osnutek za kostum plemiča: Schil-  
ler: Marija Stuart. Bogdana Vreč-  
kova. Sezona 1951-52



Osnutek za kostum Hermana II:  
Kreft: Celjski grofje. Mija Jarčeva.  
Sezona 1952-53





Tehnično in administrativno osebje. Od leve proti desni sede: *Pavla Građišnikova (lasuljarka), Franjo Cesar (odrski mojster), Vera Košutnik-Aleksandrinova (administrativna tajnica), arh. Sveta Jovanovič (tehnični šef), Olga Puncerjeva (blagajničarka), Vinko Tajnšek (lasuljar), Ivan Jeram (mizarski mojster), v drugi vrsti stoje od leve proti desni: Silvo Duš (odrski delavec), Amalija Palirjeva (krojačica), Bogo Les (električar), Pavla Pristovškova (rekviziterka), Franc Mirnik (ekonom), Anica Novakova (šivilja), Franc Klobučar (odrski delavec), Konrad Faktor (odrski delavec), Anton Lešnik (mizar), v zadnji vrsti od leve proti desni stoje: Franc Arzenšek (odrski delavec), Jože Razgor (ključavničar), Jernej Razboršek st. (odrski delavec), Jože Gobec (krojaški mojster), Jože Hočevar (mizarski mojster), Marjan Snedič (hon. električar), Franc Jovan (kurjač), Jernej Razboršek ml. (odrski delavec)*

natelju ljubljanskega gledališkega muzeja tov. Janku Travnu, upravnikoma narodnih gledališč v Ljubljani in Mariboru tov. Jušu Kozaku in Jaru Dolarju ter vsem, ki so nam kakorkoli pomagali z nasveti in podatki.

Vsa oprema muzeja je bila izdelana v naših gledaliških delavnicah. Vsemu tehničnemu osebju, ki je z veliko ljubeznijo mnogo pripomoglo do intimne in tople notranjosti prostora, moja prisrčna zahvala — posebno pa se zahvaljujem mizarskemu mojstru Jožetu Hočevarju, odrskemu mojstru Franu Cesarju in električarju Bogu Lesu.

Naj bo naš gledališki muzej tudi poznejšim generacijam tako pri srcu kakor je bil nam, ki smo ga s spoštovanjem in ljubeznijo do prejšnjih gledaliških pokolenj ustanovili!

Že v prvih početkih celjskega gledališkega življenja so tedanji politični činitelji — dasi se je zavest slovenstva v okviru avstrijskih kronovin šele porajala — pravilno spoznali in tudi javno poudarjali, da je slovensko gledališče v Celju revolucionarna institucija, pomembna za vse in ne samo za štajerske Slovence. V tem je pomen Jeretinove in zlasti Drobničeve igralske družine za zgodovino celjskega gledališča.

Poizkusi čitalničarjev, ki so v šestdesetih letih prejšnjega stoletja nadaljevali Drobničevo pionirsko delo, so vzdržali kontinuiteto slovenskega gledališča vse do tistega časa, ko je z Narodnim domom, z ustanovitvijo Celjskega pevskega društva, s prihodom dr. Vladimira Ravniharja in pozneje Rafka Salmiča v Celje pognalo slovensko gledališče prve korenine, navezalo stike tudi z osrednjim gledališčem v Ljubljani. Odslej vidimo, da je postalo Celje tisto kulturno središče štajerskih Slovencev, ki je bilo v stalni zvezi z ljubljanskim slovenskim gledališčem. Pozneje, ko so po zlomu avstrijskega cesarstva padle pokrajinske meje, smo navezali poleg Ljubljane kulturne zveze zlasti z Zagrebom in njegovim gledališčem. Razume se, da smo bili zlasti z Mariborom v najintimnejših kulturnih odnošajih, posebno v dobi požrtvovalnega upravnika dr. Radovana Brenčiča. To prjserčno sodelovanje med Celjem, Mariborom, Ljubljano in Zagrebom traja vse do današnjega dne, letos pa smo imeli kot goste prvič v svoji zgodovini Srpsko narodno pozorišče iz Beograda, navezali pa smo stike tudi z vsemi novimi slovenskimi gledališči: Trst, Kranj, Postojna, Koper, Jesenice, Mestno, Sentjakobsko in Komorno gledališče v Ljubljani itd.



*Krleža: Gospoda Glembajevi. Režija: Raša Plavovič. Gostovanje Narodnega gledališča iz Beograda v sezoni 1953-54*



## ZAPISKI O CELJSKEM GLEDALIŠKEM LISTU 1946—1953

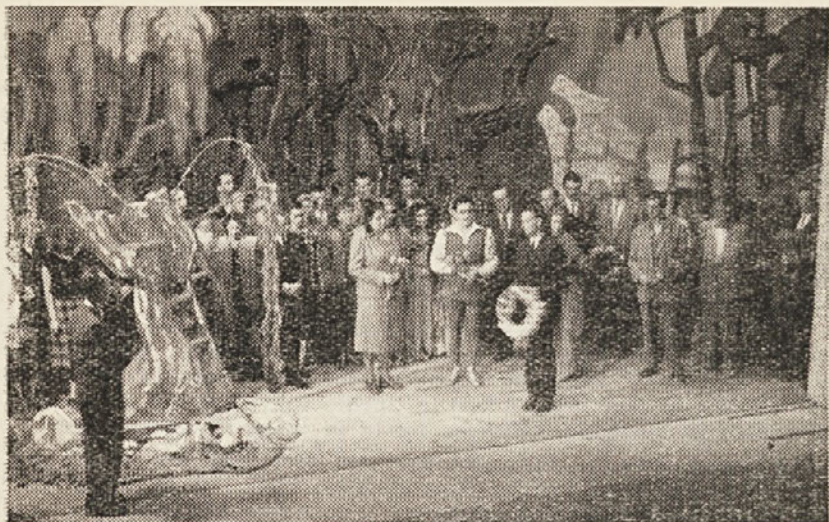
Ob prelistavanju slovenskih gledaliških listov postane tudi količak razgledan bralec pozoren na neko posebno lastnost, na katero v gledaliških listih ostalih evropskih narodov navadno ni naletel. Slovenski gledališki listi navadno niso samo informativni programi za obiskovalce gledališča, ampak težijo tudi za neko vsebinsko tehtnostjo. Slovenci namreč še nismo imeli večje samostojne gledališke revije (vsi dosednji poskusi te vrste so bili skromni in kratkotrajni), zato so bili gledališki listi pri nas skoraj edina tribuna, v kateri so gledališki praktiki in teoretiki lahko pretresali splošne kulturne in strokovne probleme te veje slovenske umetniške dejavnosti.

Tudi gledališki list celjskega gledališča v tem pogledu ni izjema, ampak celo precej tipičen primer. Ves čas, odkar izhaja, je bil živa in verna kronika, v kateri so ohranjeni dokumenti celjskih gledaliških prizadevanj po letu 1945, skrbno in ljubeče vokvirjeni v širšo ljudskoprosvetno problematiko celjskega mesta in vsega slovenskega naroda.

Kako se zrcali razvojna pot celjskega gledališča v njegovem gledališkem listu? V prvi sezoni po osvoboditvi 1945—1946 celjsko gledališče še ni imelo stalnega gledališkega lista. Amaterska gledališka skupina je lahko nudila gledalcem samo gledališke programe, na las podobne lepakom, le včasih je na njihovi hrbtni strani lahko natisnila tudi kratek spremni člančič. Ob sedmi premieri te sezone, Gogoljevem Revizorju pa je izšel že program na štirih straneh, ki sicer še nima naslova gledališki list, a prinaša poleg dveh eklektičnih člančičev o Gogolju in njegovem Revizorju tudi kratek pregled gledališkega in ostalega kulturnega dela v Celju od osvoboditve do premiere Revizorja. Napisal ga je tedanji režiser Milan Stante. Ta prvi skromni zameetek gledališkega lista, na katerem je označen že tudi njegov prvi urednik Gustav Grobelnik, je žal ostal v tej sezoni osamljen. Ob naslednjih premierah so mogli iziti spet le programi s priložnostnim člančičem na hrbtni strani (n. pr.: ob krstni predstavi Roševih Mokrodolcev 27. IV. 1946).

Že v naslednji sezoni 1946—1947 pa je uredniku Gustavu Grobelniku uspelo ob vsaki premieri izdati obširnejši program. To so po obliki, obsegu in vsebini že pravi gledališki listi, čeprav oficijelno še ne nosijo tega naslova in še nimajo štetja. Ob devetih premierah je izšlo devet števil, ki tvorijo prvi letnik. To že ni več samo kronika, iz katere izveš mimogrede tudi to, da je gledališka družina zamenjala ime Okrožno gledališče s točnejšo in privlačnejšo oznako Ljudsko gledališče, ampak postane skrben vodnik v umevanje odrskih umetnin. Članki Fedorja Gradšnika, n. pr. »Deseti brat na celjskem odru nekdanj in danes« in Krstna predstava Čárkarjeve farse Pohujšanje v dolini Šentflorjanski 21. XII. 1907«, pa so zaradi svoje memoarske dokumentarnosti zanimivi tudi za slovenskega gledališkega in literarnega zgodovinarja.

V devetih številkah drugega letnika 1947—1948 je viden napredek ne le po obsegu, ampak še bolj po vsebini. To je po eni strani veren



*Dvořak: Rusalka. Režija E. Rebolj. Gostovanje Opere SNG iz Ljubljane v sezoni 1952-53 v okviru festivala slovenskih gledališč*

odsev prizadevanja vsega gledališkega kolektiva po dvigu kvalitete ravni njegovega dela, po drugi strani pa se je izkazala za plodno tudi urednikova pobuda, naj bi se gledališki list razvil v nekako glasilce vsega ljudskoprosvetnega prizadevanja v Celju. Viden izraz te središčne vloge Ljudskega gledališča med celjskimi ljudskoprosvetnimi skupinami je zadnja številka tega letnika, ki je izšla ob kulturnem tednu od 25.—30. aprila 1948. Iz zdrave težnje, navezovati sedanje gledališko delo na celjsko gledališko tradicijo, je začel nestor celjskih gledališčnikov Fedor Gradišnik v peti številki tega letnika objavljati »Zgodovino celjskega gledališkega življenja«, ki izhaja v nadaljevanjih skozi vse naslednje letnike prav do danes.

V tretjem letniku 1948—1949 pa je prekinilo organsko rast gledališkega lista varčevanje s papirjem. Samo prvi dve številki sta lahko izšli v istem obsegu kot prejšnje leto, naslednje štiri pa so se morale stisniti spet na pičle štiri strani. To je zavrlo urednikove težnje po objavljanju obširnejših člankov, zadovoljiti se je moral spet samo z informativnimi članki o vsebini uprizorjenih del in s kratkimi kroničnimi beležkami.

Četrty letnik se začena z jubilejno številko ob stoletnici prve slovenske gledališke predstave v Celju. V tej in naslednjih treh številkah so poleg nadaljevanja Gradišnikove »Zgodovine celjskega gledališkega življenja« spet lahko našli svoje mesto tudi nekateri drugi članki iz





*Budak-Rudolf: Metež. Režija: F. Žižek. Gostovanje SNG iz Maribora v sezoni 1952-53 v okviru festivala slovenskih gledališč*

celjske gledališke in kulturne problematike. Sredi leta pa je spet posegla vmes ukinitve dovoljenja za natis gledališkega lista zaradi pomanjkanja papirja. Izhajali so spet samo programi na štirih straneh. Skromno nadomestilo za skrčen obseg je brošurica »Ob petletnici ljudskega gledališča v Celju«, ki je izšla v enakem formatu ob koncu te sezone. Ob obračunu petletnega dela je še določneje kakor v prvi jubilejni številki tega letnika izražena potreba po profesionalizaciji celjskega gledališča in obnovi celjske gledališke stavbe.

Vsa sezona 1950—1951 stoji v znamenju tega pomembnega prehoda, ki se verno zrcali tudi v petem letniku gledališkega lista. Na posebni avdiciji izbrani ansambel novega poklicnega Mestnega gledališča odide v Ljubljano, da si poglubi svoje gledališko znanje na posebnem tečaju. To vrzel, ki je trajala vso prvo polovico sezone, sta morali izpopolniti mariborsko in ljubljansko gledališče z gostovanji in preostali amaterji z uprizoritvijo Nestroyeve veseloigre Utopljenca. Razumljivo je, da sta vsebina in obseg prvih šestih številk tega letnika gledališkega lista skromnejša kakor vsebina naslednjih petih, ki so izšle še do konca te sezone. Vzporedno z zraščanjem novega poklicnega jedra in še vedno potrebnega amaterskega dopolnila zraste tudi raven gledališkega lista na nekdanjo višino.

Ta napredek je še bolj viden v naslednjem šestem letniku. Ansambel je že toliko napredoval, da ga je bilo treba dati v sezoni 1951—1952 v roke izkušnim, poklicnim režiserjem. Ker celjsko gledališče tedaj še

ni imelo svojega stalnega režiserja in umetniškega vodje, je moralo za uprizoritev zahtevnejših del poklicati na pomoč režiserje-goste iz Ljubljane in Maribora. Zahtevnejši repertoar, večji krog sodelavcev in bolj sistematično delo v gledališki družini se spontano odraža v številnejših in še skrbneje napisanih člankih. Raven celjskega gledališkega lista se je s tem letnikom, ki je ob koncu leta dobil tudi naslovni list in kazalo, zelo približala ravni gledaliških listov v Mariboru in Ljubljani, ki imajo že daljšo tradicijo. Z amatersko vnemo in vztrajnostjo ter organizatorno sposobnostjo je urednik premostil že omenjene težave, tako da je celjski gledališki list kot edini provincialni izhajal skozi vsa ta leta nepretrgoma. Njegova publicistična razboritost je olajšala prehod v naslednje leto, ko je prešlo uredništvo v roke poklicnega gledališkega človeka.

Z radikalnejšo profesionalizacijo gledališča, ki je s sezono 1952/53 dobilo dva stalna poklicna režiserja ter poklicnega dramaturga in umetniškega vodjo, se je moral spremeniti tudi karakter gledališkega lista. Novi urednik, dramaturg Lojze Filipič je dvignil celjski gledališki list skoraj na raven male gledališke revije. Njegovi članki o uprizorjenih novih delih in njihovih avtorjev niso le prigodno informativni, ampak pravi dramaturški eseji. Že v tem, zlasti pa še v naslednjem letniku je objavil nekaj člankov, v katerih je s pogumom in pošteno prostodušnostjo načel vrsto vprašanj ne le celjske temveč tudi vse slovenske gledališke in kulturne politike. (Ti članki so v ozki zvezi z njegovim člankom »Slovenska dramaturgija 1953«, ki je v nadaljevanjih izhajal v lanskem letniku Naših razgledov). K pestri in bogati gledališki ter literarno kritični vsebini so prispevali tudi številni drugi pisci, med njimi na primer Branko Gavella, Bratko Kreft, Janez Potrč, Matej Bor, Tine Orel. Urednikovi razgledi po domačem in tujem gledališkem dogajanju so pridobili celjskemu gledališkemu listu sloves najboljše informiranega slovenskega gledališkega glasila. Čeprav se je list razvil iz ljudskoprosvetnega glasnika v izrazito gledališko glasilo, pa je zaradi svežine in zlahtne poljudnosti še vedno mikaven ne le za gledališkega strokovnjaka, ampak za zelo širok krog bralcev in tvori dober most med gledališčem in njegovim občinstvom.

Teh sedem letnikov celjskega gledališkega lista ni nikaka zaključena celota, kajti v sedmem letniku dosežena raven teče brez presledka v isti smeri dalje tudi v letošnjem, osmem letniku. V tej pestri in razgibani vsebini pa je še vedno našla mesto tudi vez s celjskim gledališkim izročilom. Še vedno se nadaljuje Gradišnikova »Zgodovina celjskega gledališkega življenja«. To ni kak memoarski spis, ampak skrbno nakopičeno gradivo za zgodovino slovenske gledališke in kulturne dejavnosti v Celju od srede devetnajstega stoletja dalje. V široko zasnovani, v nadaljevanjih izhajajoči »Zgodovini...« je obdelal doslej komaj prva leta dvajsetega stoletja. V slavnostni številki ob otvoritvi nove gledališke hiše, pa je objavil strnjen »Pregled gledališke tvornosti v Celju od prvih začetkov leta 1849 do 1953«. Tako je nesor celjskih gledališčnikov tudi v gledališkem listu ovekovečil svojo vlogo povezovalca med celjsko amatersko gledališko tradicijo in sedanjim poklicnim gledališčem.

Vlado Novak



*Marica Nachtigall-Slavčeva, ki je go-  
stovala v glavni vlogi pri otvoritvi  
Narodnega doma leta 1897*



## B R A N K O G O M B A Č MLADINSKE IGRE NA CELJSKEM ODRU

Kljub dolgoletni gledališki tradiciji v Celju nikjer ni najti zapiskov ali kakršnega koli poročila, ki bi nam povedali, da se je v razdobju od prve slovenske gledališke predstave, 16. septembra 1849, pa do konca stoletja vršila kakšna mladinska predstava. Po letu 1890, ko je Citalnica za nekaj let prekinila z delom in se je kulturna tišina spremenila v ogorčen boj za slovenski narodni hram v Celju, najdemo v celjski »Domovini« nekaj mest, ki govorijo o mladinskih igrah. Te igrice so obravnavale pravljичne motive, postavljene na strogo versko osnovo in so jih uprizarjale šolske sestre. Igrali so jih šolarji ob raznih cerkvenih praznikih, ob različnih obdarovanjih ubožnejših otrok itd. Nekaj takih prizorov so organizirali tudi Sokoli, tradicionalno o Miklavžu in Božiču. Toda, niti prvih niti drugih ne moremo šteti v gledališko zgodovino, v verigi gledaliških predstav od »Županove Micke« (1849) do »Matička« (1954). Prizori v šoli šolskih sester so imeli predvsem versko-političen značaj, šele za tem se je nekje javljalo poslanstvo gledališča. Na zunaj so imele igrice res pravljичen motiv, ki je mlada življenja privabljal, jih zabaval in jim seveda tudi odvzemal smisel za realno gledanje na svet in njegov razvoj. Iz vsebine so v poljudnih legendarnih zapletljajih govorila verska načela in nauki. Šolske sestre so imele pri vzgoji otrok v tem času prvo in najglavnejšo besedo, ki so jo oblikovale v smislu nazadnjaškega katoliškega duha. Njihov teater je bil najprikladnejša oblika za pristop k mladini in so se ga vestno posluževale. Sokolske igrice pa so bile več ali manj na hitro spisani prizori, ki so služili za poživitev tradicionalnih in enoličnih Miklavževih »prihodov na zemljo«, brez kakršnih koli hotenj po odrskem izživljanju, odrsko-gledališki organizaciji ali slično. Prav gotovo je, da so se slične igrice

uprizarjale v Celju že pred letom 1890. Potrebno bi bilo — seveda čisto iz zgodovinskih ozirov — tudi to stran celjskega gledališkega življenja pregledati in obdelati ter prikazati omenjene vplive na splošni kulturni razvoj. Saj je ravno za naše mesto tako zanimivo in značilno, da se je katoliška teatarska dejavnost razvila iz teh pravljivičnih enodejank med obema vojnama v močno gledališko organizacijo, s stalnim sezonskim repertoarjem. Ta organizacija je v glavnem tudi nadaljevala gledališko poslanstvo, po razpustu Dramatičnega društva leta 1936, in ostala ena od oficialnih gledaliških družin vse do vdora okupatorja leta 1941.

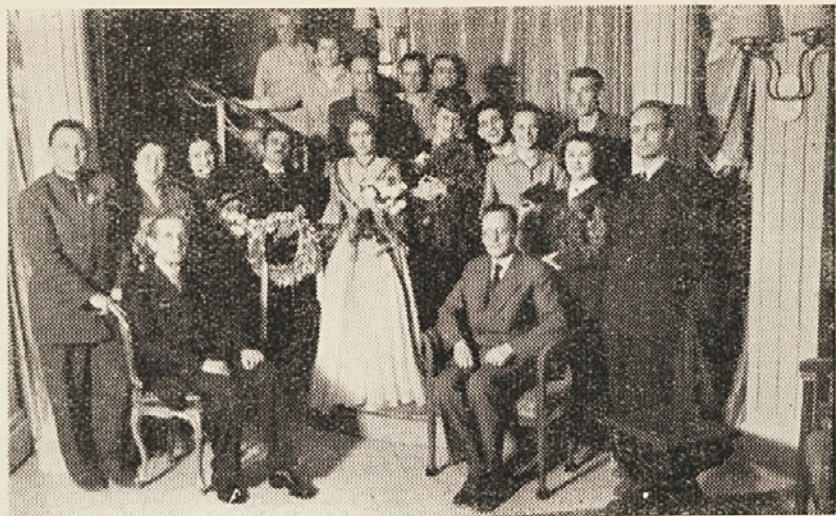
Z otvoritvijo Narodnega doma, leta 1897, so dobila zatočišče napredna slovenska društva. »Slovensko delavsko podporno društvo«, »Celjsko pevsko društvo«, »Sokol«, »Slovensko kolesarsko društvo« itd. Gledališka dvorana, z dokaj urejenim odrom — dolgoletne sanje celjskih gledališnikov — sta dala pobudo za začetek rednega gledališkega dela. Organizator kulturnega življenja v Celju, mladi dr. Vladimir Ravnihar, je ustvaril s stalnim ansambлом vse pogoje za nemoteno gledališko delo. Na oder so prišla celovečerna dramska dela. Celjski gledališki ljudje so pričeli vestno opravljati nalogo, ki jim je bila zaupana: *buditi, dvigati in utrjevati slovensko narodno zavest.*

Kljub stalnemu repertoarju pa zasledimo vse do začetka prve svetovne vojne samo eno mladinsko delo. To je bila Görnerjeva »Sneguljčica«



M. Jelenova (Lizika), C. Velušček (Mrvar), S. Perc (Gašper), B. Verbnikova (Hudamora), L. Verderber (Briljantin), Pogačnik (Peter), od desne proti levi. — Wüchner-Cesar: Pastirček Peter in Kralj Briljantin.  
Režija: A. Sadarjeva. Sezona 1932-33. Dramatično društvo





*James Goetz-Miheličeva: Dedinja. Režija J. Babič. Gostovanje SNG iz Trsta v sezoni 1952-53 v okviru festivala slovenskih gledališč*

v prevodu Frana Gestrina. Režiral jo je režiser in igralec Dramatičnega odseka Fran Perdan, premiera pa je bila 2. februarja 1900. O podrobnostih predstave ni ohranjeno nobeno poročilo, razen golega datuma v zapisniku redne seje Dramatičnega odseka. Časopisna poročila pa so na žalost nedosegljiva, ker so nekateri letniki celjske »Domovine« uničeni. Iz zagate nam je pomagala ena najstarejših slovenskih igralk, Marica Nachtigall-Slavčeva, ki je v omenjenem delu gostovala v vlogi Sneguljčice. Tudi ob otvoritvi Narodnega doma je igrala glavno žensko vlogo v enodejanki Vrhlickega »V Diogenovem sodu«. Marica Slavčeva se prav dobro spominja obeh gostovanj, toplega sprejema pri Celjanih, prav posebno pa nemčurske drhali, ki je pri obeh predstavah s kamenjem napadla slovenske igralce. Sama pravi naslednje: »Tudi mi »stara garda«, ki smo živeli v mnogo težjih finančnih razmerah, (saj smo imeli plačo le šest mesecev, ostalih šest pa smo bili brez »gaže«), smo znali kaj žrtvovati za teater in slovensko besedo, ki se je takrat morala šele boriti za svoj obstanek in prostor na odru. Prav zato je prišlo do nemških demonstracij; Nemci so se zavedali, da se krepi in raste narodna slovenska zavest. Podobni prizori so se odigrali tudi med predstavo »Sneguljčice«. (Igralce so morali tudi pri predstavi »Sneguljčice« zaščititi mestni policaji, zaradi napada nemškutarjev pred Narodnim domom. G. B.) »Zopet me je povabila Čitalnica. Za predstavo sem prinesla seboj tudi kostume za kraljico in dvorne dame.« Kraljico je igrala Ernestina Kalanova, princ je bil Ravnihar, lovec pa Rafko Salmič, sodelovala je tudi Meta Baševa, drugih se Slavčeva ne spo-



Vera Založnik, igralka in režiserka mladinskih predstav

minja. Palčka pri tej predstavi je igral tudi Fedor Gradišnik, sedanji upravnik Mestnega gledališča. »Predstavo je vzorno zrežiral F. Perdan, uspeh Sneguljčice je bil popoln« — zaključuje Slavčeva svoje spomine na gostovanje. In toliko tudi sedaj vemo o prvi mladinski predstavi v Celju. »Slovensko žensko izobraževalno društvo« se je pred začetkom vojne nekoliko ukvarjalo z dramatikom, vendar delo na tem področju ni presegalo njega splošnih dobredelnih namenov, v čigar okviru je prirejalo razne enodejanke in prizore. V štiriletno kulturno tišino, med katero je jemala slovo Avstro-ogrska monarhija, je stopilo Dramatično društvo z močno gledališko tradicijo v upanju na skorajšnje nadaljevanje kulturnega poslanstva. Obračun uprizorjenih iger mladinskega značaja pa je bil dokaj pičel, ena sama predstava za mladino z okoli 600 obiskovalci.

Po letu 1918 je novi odbor pod predsedstvom Ivana Prekorška dal v program Mestnega gledališča, oziroma Dramatičnega društva, tudi mladinska dramska dela. Vzgoja mladega gledališkega kadra je bila zaupana takrat že znani Celjanki, igralki Veri Založnikovi. Bila je ena izmed onih moči Dramatičnega društva, ki je prišla za delo povsod, kjer so potrebovali požrtvovalnih in nesebičnih rok. Založnikova se je priključila celjskim gledališčnikom že leta 1912, ko sta se z možem Ignacijem preselila iz Slovenske Bistrice v Celje. Ljubezem, voljo do igranja in prirojen talent je prinesla seboj. Prišleca sta bila med prvimi igralci in organizatorji tamkajšnjega diletantskega odra v Čitalnici. Bistričani so obžalovali izgubo igralcev, posebno Založnikove, ki je že v osnovni šoli bila med dobrimi recitatorkami, pozneje pa nepozabna »vedno vesela in hudomušna primadona« malega štajerskega mesteca. Rodila se je v Slovenski Bistrici 24. februarja 1888. Tako vidimo, da je preteklo celih štiriindvajset let, predno je prišla nekoliko v »svet«, sicer samo do Celja, kar pa je zanj pomenilo v igralskem in režiser-



*Angela Sadarjeva, igralka in režiserka mladinskih predstav*



skem pogledu napredek. Do leta 1914 je nastopala pod režisersko taktirko Rafaela Salmiča in Josipa Moleka.

Po vojni je prvi globlje zaoral gledališko ledino v Celju režiser in igravec Milan Skrbinšek, ki je postal v drugi polovici sezone 1919-20 upravnik Mestnega gledališča. V skrbi za razvoj gledališča je organiziral Dramatično šolo, v katero je vključil vse mlajše moči Dramatičnega društva. S talentirano in strokovno sposobno skupino igralcev in igralk je hotel postaviti osnove bodočemu poklicnemu gledališču. Idealna zamisel zaradi objektivnih težkoč ni bila izvedena, pač pa je vzgojil Skrbinšek vrsto poznejših pomembnih igralcev, Milana Košiča, ki smo ga poznali kot režiserja in igralca tržaškega gledališča, Angelo Sadarjevo in Marijo Jurmanovo poznamo s celjskih desk, Mira Testenova in Vera Založnikova sta postali kasneje članici mariborskega gledališča. Tako je Založnikova dobila v Dramatični šoli in pri režijah Milana Skrbinška potrebno strokovno izobrazbo, ki si jo je kasneje v nastopih pod režijskim vodstvom Rada Železnika, Vekoslava Jenka, Stanka Gradišnika, Saše Pfeiferja in Fedorja Gradišnika še utrdila.

Z režijo se je Založnikova začela ukvarjati že pri »Slovenskem ženskem izobraževalnem društvu«. Seveda štejemo te režije v strokovnem pogledu, bolj za aranžiranje prireditev, kot pa za pravo režijo. Toda tudi to je bila praksa, ki ji je kasneje prav dobro služila. 7. in 8. decembra 1919 je stopila z mladino prvič na oder Mestnega gledališča. Uprizorila je v enem večeru dvoje del, in sicer znani pravljici »Trnjulčico« in »Pepelko«. Deli je dramtizirala sama. »Pepelko« je spisala v dveh, »Trnjulčico« pa v štirih slikah. Gledališče je bilo obakrat »nabito polno, igrice so bile uprizorjene z najboljšim uspehom,« kakor je poročala celjska »Nova doba«. Rokopisi iger se niso ohranili. Zanimivo je bilo primerjati te dramtizacije z nemškimi originali, oziroma dramtizacijami. Založnikova namreč sama pravi »da se je le v glavnem



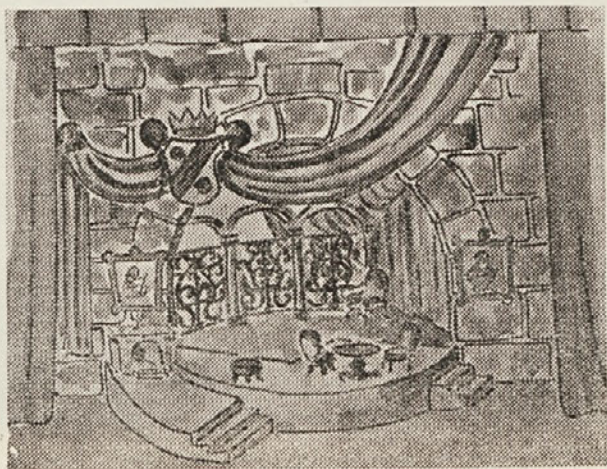
*Klabund-Župančič: Krog s kredo. Režija: H. Košak. Gostovanje Gledališča za Slovensko Primorje iz Postojne v sezoni 1952-53 v okviru festivala slovenskih gledališč*

držala nemških del.« Po prvem dobrem sprejemu pri občinstvu se je lotila takoj Görnerjeve »Sneguljčice«, v istem prevodu kot jo je režiral Fran Perdan 1900. leta. S »Sneguljčico« je vzbudila pri občinstvu še več zanimanja. Premiera je bila že 11. januarja 1920. Kraljico je igrala sama in je »izvrstno pogodila vlogo hudobne in zavidne kraljice — mačehe.« Tončka Mirnikova je igrala Sneguljko. O Založnikovi je »Nova doba« pisala naslednje: »Gospej Založnikovi gre najlepša zahvala za njen trud in njeno plemenito delo, katero posveča eni najvažnejših nalog v razvoju naše mladine. Srečni otroški obrazi in zadovoljstvo starejših, so bili dokaz sijajno uspele predstave.«

Se eno mladinsko predstavo je zrežirala Založnikova, in sicer pravljico »Janko in Metka«, ki jo je tudi spisala sama. Znano zgodbo pa je nekoliko spremenila. Iz dobrih in ubogljivih otrok je napravila neubogljiva, ki sta sama brez dovoljenja staršev odšla v gozd. Za kazen sta prišla v roke hudobni čarovnici. Rešil ju je pes — začaran kraljevič, zato ker je Metka lepo ravnala z njim. Založnikova je igrala čarovnico, Ervin Mejak lovca, prvi palček je bil Samo Salmič, sin režiserja Rafaela Salmiča. V tej igri je nastopil svojo igralsko pot tudi igralec in režiser mariborskega gledališča Danilo Gorinšek, igral je vlogo začaranega psa. Izven Dramatičnega društva je Založnikova naštudirala s celjskimi dijaki, Jurčič-Govekarjevega »Desetega brata«, Gogoljevo »Ženitev« in Halbejevo »Mladost«.



Po Janku in Metki ni bilo mladinskega dela na oder do 19. decembra 1922, ko je Saša Pfeifer, postavil na oder Drinkler-Župančičevega »Krojačka junačka«. Delo je bilo že prej uprizorjeno na ljubljanskem odru in je bilo za zmogljivost Mestnega gledališča v tistem času precej kočljiva zadeva. Toda ob režiji Pfeiferja, tisti čas vodilne osebnosti v gledališču, je vsakdo pričakoval uspeh. Zgodilo pa se je prav nasprotno. Pravljično sceno, ki je presejala zmožnosti razpoložljivega tehničnega kadra in predvsem gledališke blagajne, si je zamislil režiser sam. V dejanje je vpletel tudi balet in petje. S svojo zamisljivo je hotel napraviti korak naprej. Toda ni gradil, oziroma nadaljeval dela Založnikove, želel je več, a napravil manj. Prejšnje mladinske igre v režiji Založnikove so se odlikovale v neki premišljeni umirjenosti, brez prevelikih tehničnih zahtev. Delo je gradila na igralcih in odnosih med njimi. Način dela, ki ga je imela sama s seboj, je oživljalo tudi v režijah. Rezultat takega dela je bila solidno izvedena predstava, brez večjih spodsrljajev v igralškem ali tehničnem pogledu. Pfeiferju, ki se ga Celjani še prav dobro spominjajo, bodi kot organizatorja, igralca ali režiserja, se prva mladinska režija ni posrečila. Po premieri sta se v celjskem listu pojavili dve kritiki, po vsebini povsem nasprotni. Prva je hvalila in pripisovala režiji in igri splošen napredek in uspeh. Drugo, precej obširno poročilo, pa je napisal Pfeiferjev sodelavec, režiser in igralec Stanko Gradišnik. Gledal je kolegovo režijo z druge strani. Kot praktila ga zunanji pomp predstave ni presenetil. Po temeljiti analizi je režijo in igro ostro grajal in pristavil h koncu, »da predstava ni imela režiserja.« da so »govorili v dialektu, ki ne spada na celjski oder« itd. Po Gradišnikovih besedah lahko smatramo, da je vodstvo Celjskega gledališča postavljalo vedno



Osnutek za sceno: Forster: *Robinzon ne sme umreti*,  
inž. arh. Miloš Hohnjec. Sezona 1952-53

ostrejše zahteve glede uprizoritev, tako v igralskem, kot v jezikovnem pogledu. Iz tega lahko sklepamo, da Pfeiferju s to režijo ni uspelo dvigniti nivoja mladinskih uprizoritev na stopnjo ostalih svojih režij, kljub temu, da so sodelovali skoraj vsi člani Dramatičnega društva. Več uspeha je imel s svojo drugo pravljичno igro Oskarja Riessa »Zakleti princ«. Delo je verjetno prevedel Saša Pfeifer, kar pa za gotovo ni mogoče trditi. Premieri je prisostvoval tudi pisatelj. To delo je bilo spisano s precejšnjimi scenskimi in igralskimi zahtevami, kar je seveda zelo ugajalo Pfeiferjevemu temperamentnemu značaju. Zgodba je kot pravljica zelo zanimiva. Seveda je osnovni konflikt tak kot v vsaki pravljici; boj za zmago med dobrim in zlim. Iz poročil je možno razbrati, da je avtor v ta osnovni konflikt vpletel vrsto zanimivih prizorov, tako iz sveta dobrote, kot zlobe, dodal prvemu ples, glasbo in petje, zlobi pa pomagal do veljave z grmenjem in treskanjem in končno s smrtjo. Predstavnika obeh čednosti sta postaran medved — začaran kraljevič in hudobni pritlikavec z dolgo brado. Pritlikavec je iz hudobije začaral kraljeviča v medveda, ki nato v temnem gozdu sredi zime išče zavetja. Najde ga pri ubogi vdovi z dvema lepima dekletoma. Vso zimo skrbe zanj, na pomlad pa zopet odide v gozd, kjer domuje tudi pritlikavec, ki se medveda ogiblje. V gozdu so seveda tudi vile. Mala Lilijana nosi v gozd medvedu medu in tudi pritlikavcu pomaga, katerega so ribe, ki jih je lovil, skoraj potegnile v vodo. Odnala je tudi hudobnega krokarja, ki ga je napadel. Pritlikavec pa je deklіčno dobroto nagrajeval z nagajivostjo. Končno le dobi medved — kraljevič pritlikavca



*J. Škof (Žebko), R. Lešnik (Matjaž), M. Goršičeva (Kačurka), N. Božičeva (mati), M. Flajsova (Alenčica), stoje od leve proti desni. — Roš-Gorinšek: Desetnica Alenčica. Režija: B. Gombač. Sezona 1951-52. Mestno gledališče*





*Fran Roš, pisatelj, pesnik,  
dramatik in gledališki kritik*

in ga s šapo uniči, sam pa se spremeni zopet v kraljeviča. Sledi seveda, kot ob vsakem takem koncu, srečna vrnitev in skupno srečno življenje. Iz zgodbe razberemo precej dejanja, ki ga je topot Pfeifer skrbno izvedel. Vdovo je igrala Ela Kalanova. Dekleti sta bili Hana Mirnikova in Angela Sadarjeva, pritlikavca je igral Milan Košič, na medveda »ki je bil res pravi pravcati medved« pa so v poročilih pozabili. Ton poročila v Novi dobi (29. januarja 1924), je bil ob Pfeiferjevi režiji povsem drugačen. »Režija je spretno izrabila vse pravljíčne efekte, ki jih nudi igra. Tudi oder je bil dobro opremljen. Cela predstava je vsestransko uspela, skratka, praznik za male in velike, obenem živ poziv upravi, da bi se morala s podobnimi prireditvami, bolj pogostoma spominjati malih.« Zadnje besede so bile v razvoju Dramatičnega društva aktualne vso dobo, toda nič boljše ni bilo na drugih slovenskih odrih. Vprašanje resne režije mladinskih del je ostalo odprto do sezone 1927-28, ko je prevzel mesto upravnika Mestnega gledališča, režiser in igralec Valo Bratina.

Med tem časom še dogodek okoli mladinske režije z Elo Kalanovo. To režijo bi tudi lahko imenovali ponesrečen poizkus režije brez režije. Kalanova, ki je bila do tedaj samo igralka Dramatičnega društva, je v sezoni 1924-25, nekako bolj na zahtevo, kot z voljo, prevzela režijo Ertler-Černejeve pravljíčne igre »Maček v škornju«. Premiera je bila



Osnutek za sceno: *Zmavc: Izven družbe, inž. arh. Mirko Lipužič.*  
*Sezona 1952-53, III. dejanje*

24. marca 1925. Brez režijskih izkušenj, sicer s precejšnjo igralsko prakso, se je Kalanova lotila režije. To pa je bilo premalo za uspeh. Poglejmo, kaj pravi poročevalec celjske »Nove dobe« (31. marec 1925): »Mladinskih iger naraščaj zelo pogreša, vendar je treba pomniti zlasti eno: Mladinskih iger se na odru ne sme bagatelizirati. Predstava je dosegala prilično višino srednje dobre generalke in naj služi kot primer, kako se ne sme reproducirati odrskih del.«

Valo Bratina je prispel v Celje 1. septembra 1927. Začel je z dobro prenečišljenim načrtom, tako v organizacijskem kot v repertoarnem pogledu. V program je postavil točko »ljudski repertoar in otroške predstave.« Za mladinska dela je hotel Bratina slovenskega avtorja, pri čemer je imel skromno izbiro treh pisateljev, Pavla Golijo, Frana Milčinskega in Jaka Špicarja. Izbral je dela prvih dveh in sicer, Goljevo božično igro »Peterčkove poslednje sanje« in Milčinskega pravljico realistično mladinsko igrico »Mogočni prstan«, ki je bila do takrat že uprizorjena na obeh slovenskih poklicnih odrih. To delo pa ni najboljšo izmed šestih, ki jih je napisal Milčinski. Na celjskem odru sta bila uprizorjena samo še »Volkašin« in »Cigani«. »Mogočni prstan« pomeni zaradi svojih smeri v dogajanju pravljice sveta in moderne vsakdanjosti precej trd oreh režiserju in igralcem. Vzkladiti igro med tema dvema



smerema, ne da bi motilo mlado publiko, ki gleda vsako smer zase in ji je pri tem pravilni motiv ljubši, je skoraj nemogoča. To se je pokazalo že pri krstni predstavi v ljubljanski Drami 30. novembra 1930. Bratina je šel svojo pot in ni ločil teh nakazanih smeri, ampak si je delo zamislil in izvedel povsem pravilno. Pri tem mu je »fantastična scena v lastni zamisli pomagala pri uspehu, vzbudila pa pri kritiku strah,« da ne »odrečeta naenkrat bidžetna mogućnost in celjski oder kot tak.« Malega Stanka je igral talentirani Luci Verderber, v ostalih vlogah pa so nastopili Saša Pfeifer, Angela Sadarjeva, Branko Zemljič, Stanko Perc, Fran Čepin, Zabkarjeva, Sončeva in drugi. Že 26. decembra 1927 je prišla na oder Goljeva božičnica »Petrčkove poslednje sanje«. Golia je bil do takrat in je ostal še danes najsvetlejši uprizarjani avtor mladinskih del. Do predstave v Celju, je bilo to delo, od premiere leta 1922, odigrano samo v Ljubljani 33 krat v režiji Osipa Šesta in v Mariboru 6 krat v režiji Josipa Koviča. Uspeh uprizoritev na obeh poklicnih odrih je najbrž zmamil tudi Bratino, da je pravljico uprizoril v Celju. Delo je doživelo dve reprizi. Zanimivo je, da je glavno vlogo igral Fedor Gradišnik mlajši in pokazal »talent in upanje, da bo ostal odru zvest kot oče.« Zal je bil ta nastop na deskah boginje Talije njegov prvi in zadnji. Boginja moči in vztrajnosti, ponosna Olimpia, ga je sprejela v svoje območje, in ji je zvest še danes.

Z vstopom Angele Sadarjeve v režijsko obrt se začne in konča zadnje obdobje Dramatičnega društva in tudi uprizarjanja mladinskih iger v njega okviru. Pomanjkanje režiserjev, ki bi bili pripravljeni ukvarjati se z mladino, je prisililo vodstvo društva, da so se obrnili do igralke, v zasebnem življenju pa učiteljice, Angele Sadarjeve. Kakor se



M. Goršičeva (L. Bergman), M. Brezigar (A. Bergman). — Somin-Stupica: Atentač. Režija: B. Battelino-Baranovičeva. Sezona 1952-53



Osnutek za kostum Alenke. Seliškar-Filipič: *Bratovščina Sinjega galeba*. Tatjana Terček. Sezona 1953-54

je lotila Sadarjeva vseh vlog, ki jih je dobila v študij, bodisi velikih ali malih, in obojih je mnogo odigrala, z vso ljubeznijo in spoštovanjem, tako se je s posebno predanostjo lotila tudi režije. Svojo privrženost gledališču dokazuje še danes kot požrtvovalna članica amaterka pri poklicnem gledališču. Angela Sadarjeva je v celjski gledališki tradiciji osebnost, ki ji gledališka zgodovina dolguje vso pozornost. Skromna in tiha, toda z veliko voljo in čutom do odrskega udejstvovanja se je leta 1919 vključila v Dramatično društvo. Obiskovala je igralski tečaj pri Milanu Skrbinšku, potem pa hitro napredovala od vloge do vloge. Poleg Marije Jurmanove, Vere Založnikove in obeh sester Mirkovih, je sprejemala v novi pomlajeni dobi Dramatičnega društva, dediščino Kalanovc, Gregorinove in Melanije Sernečeve. Po vseh pravih razvoja, je sprejemala dediščino in jo trdno spojila z osebnim dolgoletnim gledališkim delovanjem, v telo celjske gledališke tradicije. Danes v novi eri poklicnega gledališča, pa prenaša bogate izkušnje, predvsem pa ljubezen in spoštovanje do gledaliških desk, mlajši generaciji.

Njena prva režija je bila Spicarjev »Pogumni Tonček«, čigar premiera je bila 20. decembra 1931. »Nova doba (1. januarja 1932) je zapisala, da sta »režija kot igra bila vzorna; Sadarjeva se je poglobila popolnoma v otroško dušo in v pravljичni svet.« V sezoni 1932-33 je prišel zopet na vrsto Golia, topot z »Jurčkom« tudi v režiji Sadarjeve. Da se je Golia tudi v Celju priljubil mladi in starejši publiki, sta dokaz dve popolnoma razprodani dvorani in pa zelo ugodno pisana kritika v lokalnem listu in nekaterih centralnih dnevnikih. Naslovno vlogo je zopet igral L. Verderber, v ostalih pa so poleg Sadarjeve nastopili še Kranjčeva, Pogačnik, Jelen, Verbnikova in drugi. Po letu 1929 se je v



Osnutek za kostum Justa. Seliškar-Filipič: Bratovščina Sinjega galeba. Tatjana Terček. Sezona 1953-54



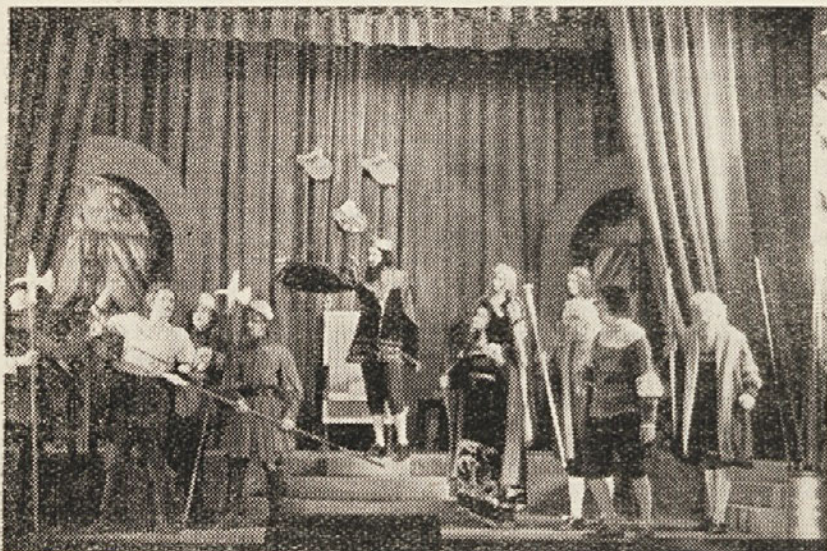
Dramatičnem društvu, zaradi političnega vmešavanja takratne oblasti v notranje delo gledališča — repertoar — začelo požrtvovalno delo nekoliko krhati. Dramatično društvo je pričelo preživljati krizo. Rešil jo je v sezoni 1932-33 Milan Košič, z organizacijo Celjskega studia, v katerem so se vključili vsi napredno misleči celjski gledališki delavci. Enotni pod umetniškim vodstvom Košiča in njegovih najožjih sodelavcev, Fedorja Gradišnika, Saše Pfeiferja, Cirila Debeljaka, Franceta Freceta, Jožka Jurača in drugih, so se uprli političnemu pritisku. Zabeležili so s kvalitetnimi predstavami na prostem, v Mestnem parku, in v dvoranah, uspeh in višek v dejavnosti celjskega gledališkega razvoja. Želja s tem postaviti tudi Dramatičnemu društvu trdna tla, saj so vsi njegovi člani aktivno sodelovali, se ni uresničila. Dramatično društvo je moralo prenehati z delom. V tem obdobju sta režirala Sadarjeva in Košič vsak dvoje mladinskih del. 15. junija 1933 se je vršila premiera Wüchnerjevega »Pastirčka Petra in kralja Briljantina« v režiji Sadarjeve. Petra je igral Pogačnik, Briljantina znani Verderber, Nančo Sadarjeva, Ciril Velušček Mrvarja.

Sezona 1933-34 je potekala pod umetniškim vodstvom Milana Košiča, ki je režiral pravljico v dveh slikah z naslovom »Peklensko brezno« in Goljevo igro »Princeska in pastirček«. »Brezno« so igrali na Miklavžev večer 5. decembra 1933, kar zveemo iz kratkih poročil. O pisatelju in zgodbi pa ne vemo nič točnega. 4. marca 1934 pa je bila premiera pravljice »Princeska in pastirček«. Košič sam je igral lovca, kuharčka Breda Rajhova, pastirčka pa Verderber Luci.

Do razpusta Dramatičnega društva beležimo samo še mladinsko predstavo v režiji A. Sadarjeve, Kästnerjevo igrano »Pikica in Tonček«, in to 11. junija 1936. To je bil zadnji nastop ansambla Dramatičnega društva, ki je moralo po zaslugi klerikalnega tabora kloniti in se umakniti v zatišje.

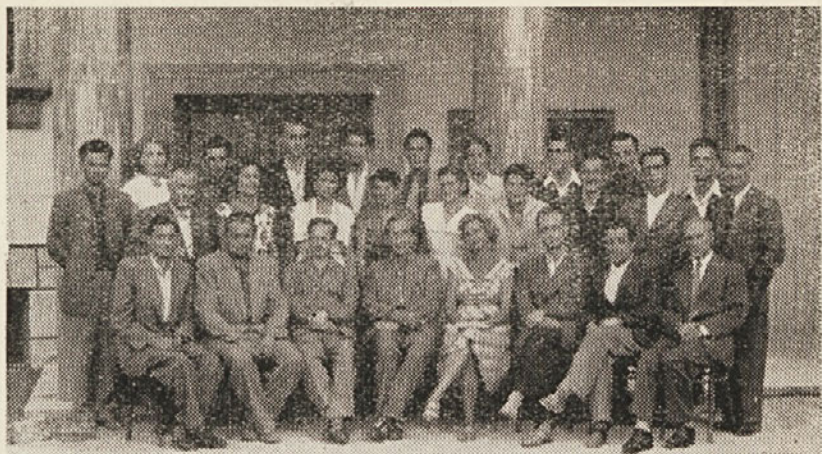
Dramatično društvo je prenehalo z delom. Novo vodstvo gledališča je organiziralo stalna operna in dramska gostovanja obeh slovenskih poklicnih gledališč. Dvorano in oder je oddajalo domačim društvom in šolam za razne slavnosti. Kontinuiteta gledališkega razvoja v Celju je za več let prenehala. Arhiv in bogata garderoba sta na zaprašenem podstrešju Celjskega doma pričakala okupatorja, ki ju je popolnoma uničil.

Z novim poletom in popolnoma drugačnimi pogledi na umetniško ustvarjanje, so se celjski gledališčniki lotili obnovitve gledališkega življenja po letu 1945. Bilo je ustanovljeno Okrožno gledališče, v katerem so se zbrali celjski igralci in igralkе, ter pričeli z rednimi predstavami v Narodnem domu. V tem času se je seveda bistveno spremenil odnos do vzgoje mladine. Že v prvih mesecih po osvoboditvi, je Okrožni odbor Ljudske prosvete na enem izmed zasedanj postavil zahtevo po organizaciji mladinskega gledališča. Toda šele v sezoni 1946-47 pride s pomočjo odbora Ljudske prosvete do prve mladinske predstave v okviru Okrožnega gledališča. Vodstvo je za čas po kapitulaciji okupatorja



K. Golob, Š. Švegl, V. Durinijeva. — Roš: Ušesa carja Kozmijana. Sezona 1948-49. Krstna predstava. Ljudsko gledališče





Umetniški ansambel z upravo, gledališkim svetom in predsednikom Sveta za kulturo in prosveto mesta Celja prof. Antonom Aškercem v sezoni 1953-54. — Prof. Anton Janežič (član gledališkega sveta), prof. Tine Orel (predsednik gledališkega sveta), prof. Anton Aškerc, Fedor Građišnik (upravnik MG), Balbina Battelino-Baranović (režiserka), Lojze Filipič (dramaturg), prof. Vlado Novak (član gledališkega sveta), Milan Brezigar (igralec), sede od leve proti desni — Slavko Strnad (igralec), Avgust Sedej (igralec-amater), Neda Sirknikova (igralka), Marija Goršičeva (igralka), Angela Sadarjeva (igralka-amaterka), Bogdana Vrečkova (igralka), Nada Božičeva (igralka), Cveto Vernik (igralec-amater), Vlado Novak (igralec), Tone Zorko (igralec-amater), stoje nižje od leve proti desni — Marjanca Horvat-Krošleva (igralka), Tone Vrabl (igralec) in inspicient-amater, Pavle Jeršin (igralec), Branko Gombač (režiser), Janez Škof (igralec), Ana Golob (igralka-amaterka), Peter Božič (inspicient in igralec), Janez Albreht (igralec), Milan Krašovec (igralec-amater), stoje višje zadaj od leve proti desni. — Na sliki manjkajo: Andrej Hieng (režiser), Gustav Grobelnik (igralec-amater), Minca Jerajeva (igralka) in Franc Mirnik (igralec-amater)

in rojstva nove države, pravilno izbralo Pavla Golije »Triglavske bajke«. Le-ta naj bi vlila mladim srcem vero v novo nastalo domovino, vero v bratstvo med narodi, vero v pridobitve narodne borbe. Mlada življenja je bilo treba popeljati v mislih v svetlo prihodnost, iztrgati jih iz mračne preteklosti, »razočaranja, trpljenja in križevega pota«, kar je Golijevo, živo in zanimivo delo, v polni meri storilo. Mladina in odrasli so predstave toplo sprejemali in samo v Celju sedemkrat napolnili dvorano kina Metropol. 13. oktobra 1946 pa so gostovali tudi v SNG v Mariboru, kar je pomenilo za Okrožno gledališče lep uspeh. Delo je postavil na oder eden prvih igralcev Okrožnega gledališča Milan Stante.



*Puget-Kosmač: Srečni dnevi. Režija: M. Mahnič. Gostovanje Mestnega gledališča iz Ljubljane v sezoni 1952-53 v okviru festivala slovenskih gledališč*

Igrali pa so: Angela Sadarjeva, Bogdana Vrečkova, Sonja Rakuševa, Gustav Grobelnik, režiser in drugi.

Sovjetofilska doba, čas slepega posnemanja ruskega razvoja in navad, je pustila tudi v kulturnem razvoju tega časa pri nas svoje sence. Naši gledališki repertoarji so bili prenatrpani z deli sovjetskega porekla. V ruskih delih smo iskali slovenskega človeka in »slovenski realizem«. Seveda so bile nezaželjene v repertoarjih tudi pravljice. Moda so bile »realistične« igre za otroke, v katerih so se otroci med seboj vojskovali in bili, se streljali in zmerjali; vse seveda v »pravem duhu«, z mislijo na velikega osvoboditelja iz vzhoda. Ena najboljših Goljevih iger je bila nasilno cepljena in predelana na aktualne teme časa, da se je najbrž sam pesnik zjokal nad iznakaženim delom.

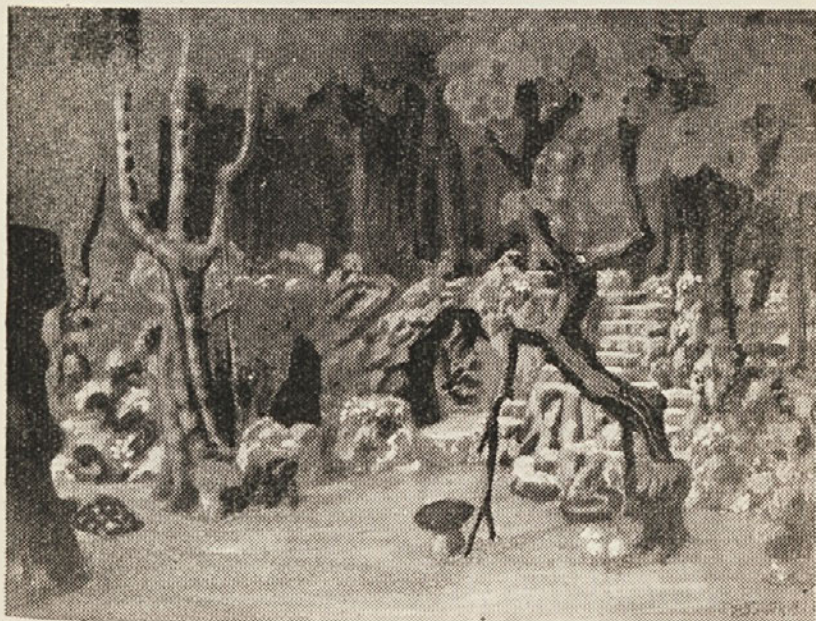
Ljubljanski osrednji oder se je v tem pogledu najbolj spoštljivo vedel po modi, saj so z njega spregovorila tri dela sovjetskega izvora (Veliko potovanje, Mucin dom, Striček Mraz). Uprizoritve so doživele bolj slab odziv pri publiku. Celjsko Okrožno gledališče in kasneje Ljudsko gledališče je hodilo v tem pogledu svojo pot. Uprizorilo je samo eno delo sovjetskega porekla in to 27. aprila 1949 Mihalkovo »Posebno nalogo«, ki je imela tudi slab odziv, komaj štiri predstave in še tiste organizirane od šolskih vodstev. Ves ostali mladinski repertoar v tem času je pripadal domačim slovenskim avtorjem.



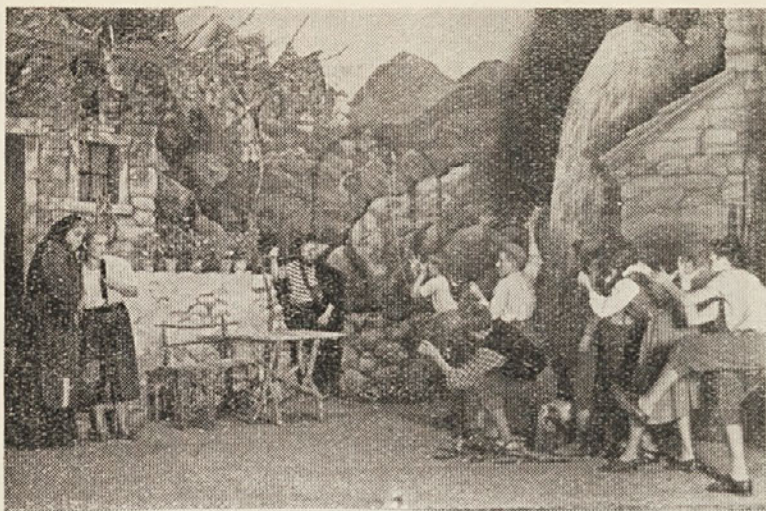
Prihodnjih dvoje del pripada pesnikoma Golji in Milčinskemu, ter režiserju Josipu Tomažiču, ki je v sezoni 1947-48 oživil »Sneguljčico« in »Mogočni prstan«. Prvo delo, čigar premiera je bila 7. januarja 1947, je doživelo 11 predstav v Celju in dvoje gostovanj v Slovenski Bistrici. Izvedba »Mogočnega prstana« pa je bila v prvi polovici aprila in je napolnila šestkrat dvorano kina Metropol.

V sezoni 1947-48 se je Celjanom še drugič predstavil, topot z mladinskim delom, celjski kulturni delavec, pedagog, pisatelj, pesnik — dramatik Fran Roš. V režiji režiserja in igralca Ljudskega gledališča Toneta Zorka, je doživela Roševa mladinska igra »Ušesa carja Kozmijana« svoj krst. Tudi njegova komedija »Mokrodolci« je doživela v Celju krst in sicer v sezoni 1947-48. Krstna predstava igre »Ušesa carja Kozmijana« je bila 30. decembra 1948, odigranih pa je bilo 15 predstav. Iz števila predstav je videti, da so Roševo igro Celjani z veseljem sprejemali.

Dvoje del, in sicer Mihalkovo »Posebno nalogo«, ki sem jo zgoraj omenil in Josipa Ribičiča »Tinče in Binče« je režiral dijak učiteljskega



Osnutek za sceno: Gorinšek: Rdeča kapica, akad. slikar Marjan Pliberšek. Sezona 1950-51, II. dejanje



Z. Červinka (mati), G. Petretič (Minka), A. Sedej (Jernač). — Spicar: Pogumni Tonček. Režija: B. Gombač. Sezona 1951-52. Mestno gledališče.

Jože Kores. Želja gledališkega vodstva pri obeh delih je bila, ustvariti v okviru Ljudskega gledališča, Mladinsko gledališče, kjer bi se vzgajala mladina ob pomoči starejših članov umetniškega osebja. V ta namen je bil tudi gledališki tečaj, predavali pa so režiserji in nekateri igralci. Rezultat tečaja je bila predstava »Posebna naloga«. Z izkušnjami, pridobljenimi v prvem tečaju, so mladi igralci uprizorili pod vodstvom istega režiserja Ribičičevo igrico »Tinče in Binče«. Ta dva sta imela pri publiku več sreče, saj sta se predstavila sedemkrat gledalcem. Gledalo pa ju je 3120 ljubiteljev gledališča. Pripomniti moram, da so vso organizacijo predstave imeli otroci sami, posebno pa se je izkazal komaj 15-letni dijak — inscenator Drago Podvornik.

V decembru 1950 je postalo celjsko Ljudsko gledališče poklicna ustanova. Od tega časa nahajamo v repertoarju letno po dveje mladinskih del. Do letošnjega jubilejnega leta je bilo odigranih sedem različnih iger za najmlajše v režiji Branka Gombača. Naj nam številke same spregovore o predstavah:

Sezona 1950-51:

Wüchner-Cesar: »Pastirček Peter in kralj Brilljantin« — 17 predstav, 2 predstavi v SNG v Mariboru in 2 v Šentjakobskem gledališču v Ljubljani.  
Danilo Gorinšek: »Rdeča kapica«, 15 predstav.





Osnutek za sceno: Golia: Sneguljčica, akad. slikar Marjan Ptiberšek. Sezona 1952-53



*Achard: Življenje je lepo. Režija: Djurdjica Flere k. g. Sezona 1951-52.  
Mestno gledališče*

Sezona 1951-52:

Jaka Špicar: »Pogumni Tonček«, 9 predstav. Fran Roš-Danilo Gorinšek: »Desetnica Alenčica«, 11 predstav.

Sezona 1952-53:

Pavel Golia: »Sneguljčica«, 16 predstav. Forster-Sest: »Robinzon ne sme umreti«, 9 predstav.

Sezona 1953-54:

Seliškar-Filipič: »Bratovščina Sinjega galeba«, 20 predstav.

Takšna bi bila groba bilanca mladinskih predstav na celjskem odru, ne bila bi pa popolna, če ji ne bi dodali še nekaj gostovanj slovenskih poklicnih gledališč.

Prvič so gostovali Mariborčani z Görnerjevo otroško igro »Janko in Metka« v režiji Pavla Rasbergerja 16. aprila 1929. V vidnejši vlogi je nastopila bivša Celjanka Vera Založnikova, ki so jo domačini seveda pristrčno pozdravili. Drugo gostovanje je dala ljubljanska Drama in sicer 4. decembra 1938 z gostovanjem Golijeve »Uboge Ančke« v režiji Osipa Sesta.

Tudi pri drugem gostovanju z otroškim delom so Ljubljančani prišli z Golijevim delom, in sicer s »Sneguljčico« v režiji Cirila Debeveca, 15. marca 1938. Obakrat je bila samo po ena predstava. Da so v Celju društva zelo slabo skrbela za mladinske uprizoritve po razpustu Dramatičnega društva, nam pove poročilo ob tem gostovanju. V Novi dobi je bilo priobčeno, da »je bila dvorana nabito polna, obžalujemo pa, da ne prirejajo v Celju več mladinskih del, saj je to področje dela skoraj



povsem zamrlo.« Po osvoboditvi je gostovalo samo SNG iz Maribora s Šestakov-Smaskovim »Velikim potovanjem« v sezoni 1945-46, z dvema predstavama.

Iz celotnega pregleda je razvidno, da so vodstva Dramatičnega društva, Okrožnega gledališča, Ljudskega gledališča in sedanjega poklicnega gledališča, v izbiri mladinskih del dajala prednost domačim avtorjem. Kakor na vseh slovenskih odrih, poklicnih ali amaterskih, tako tudi v Celju med obema vojnama in po osvoboditvi, prednjači po številu uprizorjenih del in ponovitev, slovenski pesnik Pavel Golia. V Celju je bil zastopan s petimi deli, od katerih je bila Sneguljčica na repertoarju v dveh sezonah v različni režiji in zasedbi. Tako je Golia s svojimi deli stopil šestkrat pred celjsko publiko in dosegel 41 predstav, ki jih je gledalo okoli 22.100 gledalcev. Mirno torej lahko trdimo, da je tudi v repertoarju celjskega gledališča, zavzel ljubljeneec mladine, pesnik Golia, častno mesto. Sledijo mu, celjska dramatska improvizatorka Vera Založnikova s tremi deli, ljudski pesnik Jaka Špicar in pisatelj Milčinski, vsak z enim delom in v dveh različnih režijah in zasedbah, dalje Fran Roš, Danilo Gorinšek in Ribičič. No, in če smo nekoliko bolj natančni, ugotovimo, da je bilo v obdobju od prve mladinske predstave leta 1900, do otvoritve nove hiše maja 1953, to je v triinpetdesetih letih na celjskem predstavniškem odru odigranih 24 raznih dramskih del za mladino. Od tega je bilo 10 tujih avtorjev. 14 otroških iger slovenskih pisateljev je imelo 114 predstav, ostali so dosegli 45 predstav. Skupno je torej bilo 159 predstav, ki jih je gledalo okoli 75.702 gledalca.



*Norman Krasna: Draga Ruth. Režija: E. Frelih k. g. Sezona 1952-53. Mestno gledališče*

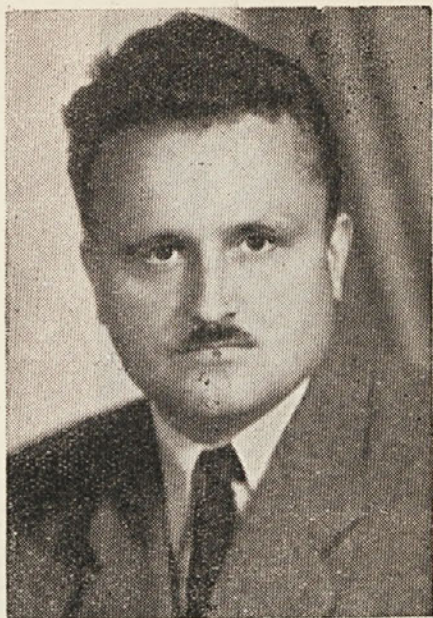
Skušal sem v tem sestavku podati skromen pregled uprizorjenih dramskih del, ki so bila namenjena otrokom. Seveda sem vzel v poštev mladinska dela, uprizorjena v društvih, ki jih v celjski gledališki zgodovini smatramo za neposredne predhodnike današnjega Mestnega gledališča. Med te štejemo: Dramatični odsek Celjskega pevskega društva, v čigar okviru je bila odigrana prva mladinska igra v Celju, Dramatično društvo, Celjski studio, Okrožno gledališče in Ljudsko gledališče.

Zadovoljni smo lahko spričo doseženih števil, če pomislimo na vse težkoče — predvsem finančne — ki se pojavljajo ob mladinskih predstavah. Stopnja v kvalitetnem in kvantitetnem oziru pri uprizoritvah do otvoritve našega gledališkega hrama, pa naj nam bo trdna osnova in vzpodbuda za nadaljnji razvoj. *Nашe delo naj preveva tudi v bodoče, poleg golega poklicarstva, predvsem in najprej ljubezen, požrtvovalnost, nesebičnost in spoštovanje do gledališkega ustvarjanja, do naše mladine, do gledališča sploh.* Samo tako si zamišljam napredek in zadovoljstvo vseh onih, ki so kakor koli v stikih z življenjem in delovanjem gledališke umetnosti v Celju.



*Ustinov: Ljubezen štirih polkovnikov. Režija: M. Kragelj k. g.  
Sezona 1953-54*





*Prof. Tine Orel, predsednik  
gledališkega sveta MG*

## T I N E O R E L NEKAJ O CELJSKEM GLEDALIŠKEM KOLEKTIVU

Urednik Gledališkega lista mi je na neki seji naročil, naj napišem nekaj o naših igralcih. Obljubil sem in na obljubo pozabil, na kar me je nanjo pred kratkim opozoril režiser Gombač. Kaj naj napišem v nekaj vrsticah o tako komplicirani delovni skupnosti, kakor je gledališka? Ali samo o ansamblu ali tudi o režiserjih, o tehničnem osebju in upravi ali o vsem skupaj? Ko sem pred štirimi leti pisal skromno reportažo o istem predmetu, mi je anonimen pisec poslal protestno pismo zoper to, kar sem tam pisal o nekem igralcu. Anonimni mušketir je obenem napadel tiskarskega škrata, ki je v tistem sestavku zares precej hudomušno »steze celjskega Parnasa« spremenil v »stepe«. Razmere v celjskem gledališču so se od takrat zelo spremenile. »Steze« so nekoliko širše in udobnejše. O marsikakšni stvari bi danes že lahko pisal z večjim veseljem, z večjim pogumom, kakor pa sem tedaj, ko si je gledališče, obremenjeno z vsemi amaterskimi slabostmi, iskalo v naši družbi legitimacijo poklicnega gledališča.

Naš dramaturg Lojze Filipič nam je s svojega dramaturškega lova v pariškem revirju že pisal javno pismo o neverjetni globini in širini



*Lojze Filipič,  
umetniški vodja in dramaturg*



*Andrej Hieng, režiser*

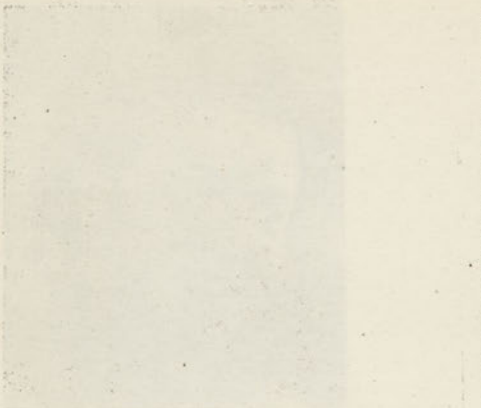


*B. Battelino-Baranovičeva,  
režiser*



*Branko Gombač, režiser*





Arh. Sveta Jovanović in scenarator in  
tehnični šef

francoske gledališke kulture. Naše provincialno gledališče živi seveda v popolnoma drugačnih razmerah kakor teatri evropskih velemest s starim nacionalnim gledališkim izročilom. Vendar je nekaj pogojev, ki so vsem gledališčem skupni, tudi našemu. Po francoskem literarnem zgodovinarju R. Pignarreu (*Histoire du théâtre* 1949) bi jih oznamenovali takole: Druga svetovna vojna je življenje pognala v silnem, nepotrpežljivem ritmu proti starim oblikam. Kino, radio, jazz, televizija, najrazličnejša tehnična sredstva za zabavo in razvedrilo, mrzlična naglica in brezdušna tehnizacija, vse to je rodilo splošno vulgarizacijo človeškega razvedrila. Komodnost zatemnene kinodvorane in redni program v kinu marsikoga odvrta od gledališča, čeprav bi se pravzaprav moral uvrstiti med njegove ljubitelje. Pignarreu pravi zato, da je gledališka umetnost prišla na križpotje: Mehanične iznajdbe doslej še niso imele odločilnega vpliva na dramatiko in njeno usodo, televizija, barvni in plastični film pa bi v prihodnosti utegnili fuzionirati različne izrazne sisteme odra, filma in radia.

Zdi se mi, da je ta strah odveč, ne glede na razne repertoarne krize in pereče vprašanje publike, ki smo ga tudi pri našem gledališču že večkrat načeli. Revolucionarni družbi, ki ustvarja svojo družbeno zavest v neprestanem boju proti starim nazorom in prikaznim ter v vednem iskanju novih življenjskih oblik, je gledališče še prav posebej potrebno, čeprav teatrski običaji morda res več ne odgovarjajo blaznemu tempu življenja, zaposlenosti in zaskrbljenosti povprečnega človeka. Dolžnost revolucionarne družbe je ravno tudi ta, da naredi gledališke običaje v avditoriju in foyerju dostopne delovnemu človeku, da omogoči ljudem, ki ves dan garajo, družabno topel, mil in prijeten gledališki večer s komodnim razgovorom o idejnih in umetniških vrednotah, ki jih oder



*Neda Sirkova, igralka*



*Marija Goršičeva, igralka*



*Nada Božičeva, igralka*

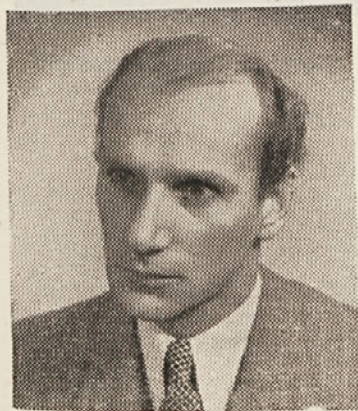




*Janez Škof, igravec*



*Vladimir Novak, igravec*



*Milan Brezigar, igravec*



*Janez Albreht, igralec*



*Slavko Strnad, igralec*



*Marjanca Horvat-Krošleva,  
igralka*





*Mina Jerajeva, igralka*



*Peter Božič, inspicient  
in igravec*



*Pavle Jeršin, igravec*



*Franc Mirnik, igralec (amater)*

nudi. Zato ne imejmo strahu pred tehnizacijo življenja, marveč omo-  
gočajmo, da nam bodo v gledališču avtorji, ki obvladajo dramatsko  
tehniko, spregovorili v nesmrtnem odrskem izrazu, v nas krepili, kar je  
dobrega in lepega, ter s tem potrjevali tisto, kar je rekel o gledališču  
Schiller, da je namreč vzgojna ustanova. Francoski janzenisti okoli  
Arnauda so pred nekaj stoletji še imenovali igralce javne zastrupljevalce,  
ker Arnaudova družba ni prenesla umetniške resnice francoskih kla-  
sikov Corneillea, Racinea in Molierra. Mi bi jim lahko rekli — javni  
dobrotniki.

Kateri so? Obiskovalci gledališča jih vsi poznate s to ali ono masko,  
zapomnili ste si jih v tej ali oni vlogi. Ker je Celje majhno mesto, jih  
večji del poznate tudi v civilu. Srečujemo se z njimi na njihovi redni  
poti v službo, iz službe, v menzo in v stanovanje, ki ga imajo večji del  
v nekdanjem Samskem domu, sedaj prekrščenem v hotel Savinja. Skoro  
ne najdemo priložnosti, da bi se z njimi pogovorili o njihovem umet-  
niškem prizadevanju in izpopolnjevanju, o njihovi daljši ali krajši živ-  
ljenjski poti, a kaj šele, da bi se pogovorili o njihovih težavah in brigah,  
s katerimi jih življenje zasipa, pa izpod kupa težav in brig vendarle  
vsak mesec vzcvete — premiera.

Maloštevilen je naš ansambel, čeprav se je v dveh letih podvojil.  
Komaj 13 je poklicnih igralcev, ki na njihovih ramah sloni teža našega  
repertoarja: Janez Albreht, Božič Nada in Peter, Milan Brezigar, Marija  
Goršič, Marjanca Horvat-Krošleva, Pavle Jeršin, Mina Jeraj, Vladimir  
Novak, Neda Sirniki, Slavko Strnad, Škof Janez in Viljem Tomšič. Ho-  
norarna igralka je Zora Červinka, prav tako Franc Mirnik, ki je  
obenem gledališki ekonom. Sem in tja gledališče pokliče na pomoč celjske  
amaterske igralce: Angelco Sadarjevo, Avgusta Sedeja, Toneta Zorka,  
Gustava Grobelnika, Toneta Vrabla, Vernika, Golobovo. Da bi naše  
gledališče delalo v normalnih razmerah, bo treba ansambel še izpopol-  
niti z novimi močmi, ki nam jih bo nudila Akademija za igralsko umet-





Zora Červinkova, igralka  
(honorarna)



Tilka Svetelškova, suflerka



Viljem Tomšič, inspicient



*Avgust Sedej, igravec (amater)*

nost v Ljubljani. Če hočemo v Celju poklicno gledališče imeti, potem moramo vedeti, da na pol pota ne smemo obstati. Vsakdo bo priznal, da je kapital, ki ga družba naloži v taki kulturni ustanovi, dobro naložen, če ta ustanova izpolnjuje svoje poslanstvo. Kdor je videl zadnji dve predstavi v našem gledališču, bo tudi priznal, da je naše gledališče kljub vsem pomanjkljivostim v dobrih rokah. Iz Akademije za igralsko umetnost so doslej prišli komaj štirje igralci: Horvatova, Jerajeva, Sirmikova in Strnad. Iz ljubljanskega Mestnega gledališča je prišel Janez Albreht in se zaradi družinskih razmer, to je, ker v Celju ne dobi družinskega stanovanja, vrača nazaj v Ljubljano. Iz SNG je prišel Milan Brezigar, ki ga obiskovalci ljubljanske drame dobro poznajo. Pavle Jeršin je bil do prihoda v Celje med vidnimi člani Šentjakobskega gledališča v Ljubljani, Tomšič Viljem pa do letošnje sezone v koprskem gledališču. Iz amaterskih vrst je prišel Novak. Božičeva dva, Goršičeva in Škof pa so igralci, s katerimi je celjsko gledališče nastopilo pred leti trnovo pot profesionalnega gledališča. Vsi štirje so se posvečali gledališču kot amaterji, komisija gledaliških strokovnjakov iz Ljubljane pa je njihovo igro ocenila tako, da jih je uvrstila med poklicne igralce.

Ta ansambel vodijo štirje slušatelji oz. diplomanti Akademije za igralsko umetnost: dramaturg Lojze Filipič in režiserji Balbina Battelino-Baranovič, Andrej Hieng in Branko Gombač. Uprava gledališča je zaupana mg. pharm. Fedorju Gradišniku, ki je že več kot 40 let povezan s celjskim gledališkim življenjem. Po odstopu prof. Grobelnika naše gledališče nima tajnika, kar je morda edini primer. Upravniku v pomoč sta tu administrativna tajnica Vera Košutnik-Aleksandrin in ekonom Franc Mirnik.



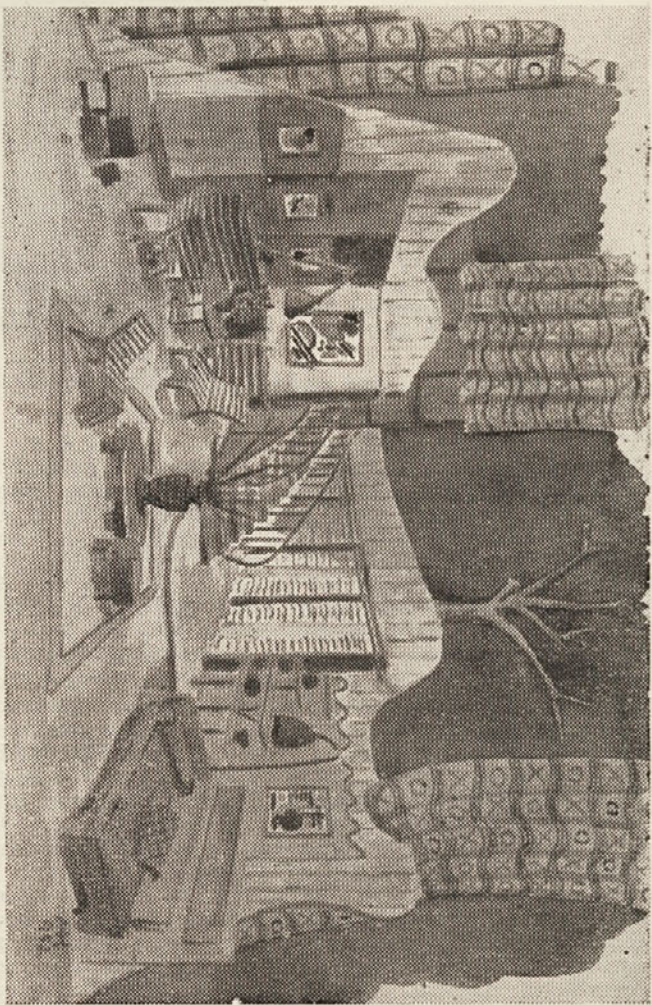
*Bogdana Vrečkova, igralka MG  
do 31. 12. 1953*



Tehnično osebje vodi arhitekt Sveta Jovanović. Odrski mojster je Mozirjan Franjo Cesar, suflerka pa Tilka Svetelšek, ki se s tem — važnim poslom ukvarja že 20 let.

Naš teater je mlad in živi v skromnih razmerah. V nekaj letih tudi ni mogoče do svojskega stila, do čvrste tradicije, do neke mere virtuosnosti, ki jo poklicni teater mora imeti. Vendar imamo že nekaj, o čemer bomo že kmalu lahko rekli: Celjsko gledališče je pomemben sestavni del slovenske gledališke kulture. Morda tudi takole: To in to se je v Celju najboljše igralo. Seveda, do tistega je nekoliko dlje, da bi se reklo: To in to se nikjer ni bolje igralo kot v Celju in se nikjer nikoli ne bo. Kolikor delo ansambla in umetniškega vodstva poznam, je na najboljši poti. Ne gre več samo za kulturo in lepoto kretnje, besede in organa, za stilizacijo igralskega izraza, preračunano na publiko, marveč za pristnost in prirodnost umetniške igre, za katero takorekoč igralec izgine. Čim manj bo vlog, ki so dobro »zadete«, ki jih igralci »v redu« odigrajo, čim več pa bo vlog, ki so v resnici umetniške tvorbe, tem močnejša bo umetniška potencia našega gledališča, tem več bo publike, ki bo hotela te vloge videti za vsako ceno. Pravzaprav pa mora biti vsaka vloga i eno i drugo: dobro zadeta in umetniško resnična. Igralska tehnika, ki jo gledamo pri našem ansamblu, že omogoča zahtevnejši repertoar, vprašanje časa pa je, kdaj bo to tehniko dosegel tudi igralski genij našega ansambla, kdaj bomo lahko govorili o tisti nadpovprečni spretnosti, občutljivosti in sprejemljivosti za vse tiste vtise, ki iz njih raste kompleks gledališke predstave. Ko se bosta tehnika in genij skladno ujemala, tedaj bomo tudi v našem gledališču stali pred velikimi umetniškimi dogodki. Ekonomičnost in dinamika umetniških sredstev, čut za mero in za človeka in še to in ono, kar daje predstavi umetniško enkratnost, bo tudi v Celju izkročilo pot do največjih umetniških užitkov, ki si jih človek lahko poželi.

Zato in samo zato smo v mestu s 27.000 prebivalci našli pogum, misliti in delati za poklicno gledališče.



Osnutek za sceno: Norman Krasna: Draga Ruth, ing. arh. Miloš Hohnjec, Sezona 1952-53



# J A N K O T R A V E N ZBIRKA GLEDALIŠKEGA ZGODO- VINSKEGA GRADIVA V CELJU

S svojo drugo, letošnjo gledališko proslavo, s katero se priključuje lanskim slavnostim, stopa Celje po svojem Mestnem gledališču v tisto vrsto slovenskih pokrajinskih središč, ki hočejo dokazati svoje samostojno kulturno življenje v celotni podobi razvoja slovenske kulture. Če nosi celjska kulturna proslava v prvi vrsti obeležje gledališke proslave, ki ji daje odkritje spomenikov dvema najbolj odličnima zastopnikoma celjskih gledališčnikov iz začetkov slovenskega gledališča v Celju in prvih desetletij našega stoletja še svojo posebno pomembnost, jo nosi zato, ker je pomen gledališča v življenju slovenskega Celja in njegove okolice izrazito prebuden, pomlajajoč in vzpodbuden.

Poleg zemljepisnih in geoloških činiteljev, ki od pamtiveka povezujejo bližnjo in daljno okolico mesta Celja skoraj v nerazdružno celoto, izkazano v dokaj kritičnih trenutkih boja za slovensko prevlado, je vrsta drugih činiteljev, nič manj prvobitnega pomena, izdatno razširjala to povezanost in jo utrjevala. Kot naseljenjsko središče celjske kotline je zato mesto Celje imelo tisti svoj posebni pomen, ki ga izžareva v dolgih desetletjih ob prelomu iz starega stoletja v novo vsa trda borba za dokončno slovensko posest mesta kot oblike središča in izraza svojega slovenskega zaledja.

Gledališče v Celju je imelo v teh obdobjih tipično prebujevalno in izrečno narodno pospeševalno vlogo in jo vzdrževalo ob različnih peripetijah do časa, ko se je imela v zvezi s prelomnimi obdobji razviti do



Zmavc: Izven družbe. Režija: A. Hieng. Sezona 1952-53 (krstna predstava).  
Mestno gledališče



*Garcia Lorca-Mahnič: Dom Bernarde Albe. Režija; inž. arh. V. Molka.  
Gostovanje SNG iz Ljubljane v sezoni 1950-51*

naslednje stopnje, funkcionalno povezane z višjimi kriteriji. Ni namen teh vrstic, podajati genezo celjskega slovenskega gledališča, kakor se nam kaže v povezanosti z razvojem gledališča v vsej slovenski deželi, toda če hočemo vzporediti pomembnost posameznih gledaliških središč na Slovenskem, je potrebno, da oprti na periodizacijo gledališkega dogajanja pri nas skušamo tudi za Celje naznačiti vključitev celjske slovenske gledališke tvornosti in oblikovalnosti v splošnem poteku gledališkega dogajanja na Slovenskem in njeno mesto v njem.

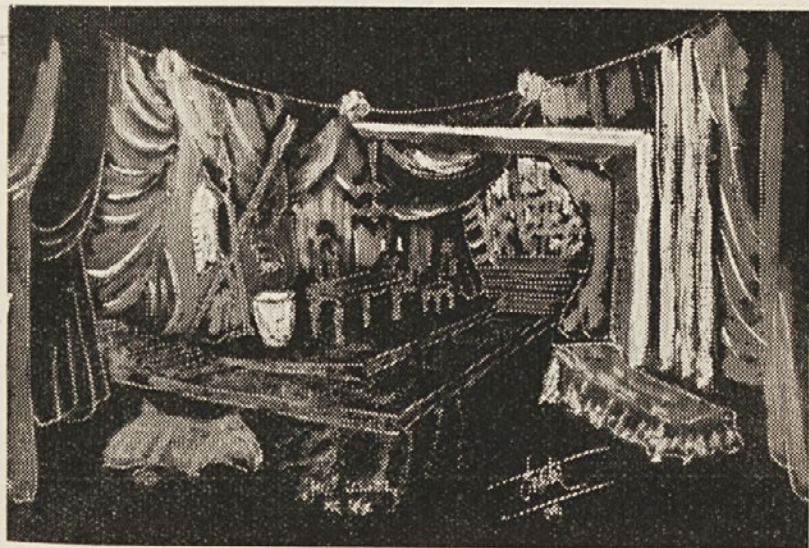
Početek gledališke dejavnosti v Celju — kakor tudi je bil prvinski v lokalni izmeri — ni bil brez povezanosti s početkom gledališke dejavnosti v ostalih slovenskih mestih z Ljubljano na čelu in je izražal obnovitev po Linhartovem poizkusu zanemarjene gledališke dejavnosti v Ljubljani v novih pogojih, ki jih je omogočala marčna revolucija 1848. Ne izkazuje kakšne izrečne celjske značilnosti v splošni perspektivi in se pridružuje gledališkim začetnikom tega obdobja v Ljubljani, Trstu in Novem mestu. Je pa pomemben že zato, ker si še nerazviti dramaturg in gledališki učitelj Drobnič prizadeva uveljaviti zunaj ljubljanskih prispevkov svoj repertoar, ki ob pomanjkanju ustreznega dramskega slovstva, bodi izvirnega bodi prevedenega, najde pot na ostale odre prvih diletantskih gledaliških središč na Slovenskem.

Najsi omejeno na občasne gledališke prireditve, pomeni prvo obdobje celjske gledališke dejavnosti dokaj intenzivno uvrstitev med gledališko dejavnost po ostalih slovenskih mestih in — kar je najbolj pomembno — vseskozi na splošni ravni. Ni naš namen na tem mestu



ugotavljati ovire in vzroke, da se je ta početna intenzivnost v naslednjih letih občutno zmanjšala in da ni v politično kaj malo ustrežajočih razmerah mogla več prispevati v lokalnih kulturnih manifestacijah. Vsekakor je naslednje prehodno obdobje toliko omrtvičilo gledališko dejavnost v Celju, da je bilo treba v zadnjem desetletju prejšnjega stoletja močnega posega iz središča slovenske politične, gospodarske in kulturne dejavnosti, da bi se tok dogodkov za oblikovanje slovenske podobe Celja in okolice spravil v ustrezno smer in jačino. V splošnem slovenskem merilu pomenja to obdobje že početno oblikovanje Ljubljane, ki kot narodovo središče povzema pobudo za osnovanje slovenskega gledališča z zahtevo, da postane stalno, s prvo organizatorično obliko Dramatičnega društva kot gledališkega podjetnika z ustrezno duhovno podstatjo za perspektive v bližnji bodočnosti. Celje črpa iz tega početnega gledališkega razvoja v središču šele v devetdesetih letih svoje prve nove oblike gledališkega udejstvovanja pod okriljem narodnih društev, toda manj s svojo intenzivnostjo kolikor z gorečo navduševalno besedo in delom v Celje priseljenih domoljubov, po vzoru Ljubljane tekmujočih, da bi ohranili slovensko podobo Celja in okolice, jima dali gospodarsko in politično organizatorno obliko za boj proti germanizatoričnemu pritisku in s tem tudi možnost glasne slovenske besede z improviziranega odra in iz ust domoljubno gorečih diletantov.

Zares izkazuje vse obdobje od časa zadnjega desetletja prejšnjega stoletja pa prav do prve svetovne vojne vse slovensko življenje v Celju



Osnutek za sceno: G. Bernard Shaw: *Mož usode*, arh. Sveta Jovanović.  
Sezona 1953-54

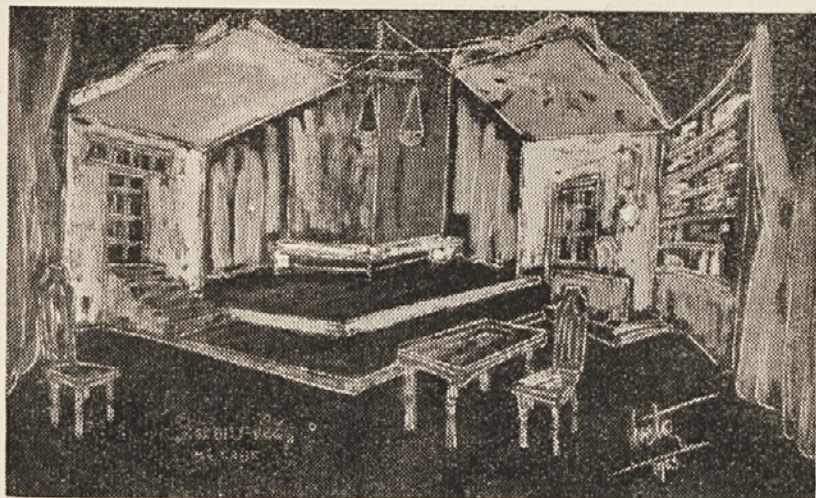
prej gospodarsko, politično in če hočete narodnoobrambno ekstenzivnost kakor pa kulturno intenzivnost prvega svojega gledališkega obdobja pod Drobničem. Gledališka dejavnost ostaja domala v okviru čitalniške dejavnosti splošnega slovenskega diletantskega vzora v zadnjih desetletjih prejšnjega stoletja, ki pa jo poživlja le delna povezanost na ljubljansko gledališko središče po občasnih gostovanjih njega igralskih skupin. Temu okviru ustreza tudi dejstvo, da se je kljub izraziti gledališki tradiciji marčnih let v Celju ustanovilo Dramatično društvo, kot ena prvih oblik slovenske gledališke dejavnosti za stalnejše prirejanje gledaliških predstav, zelo pozno.

Možnosti, ki so se kazale po prvi svetovni vojni, je bilo mnogo, začenši z gledališko organizatorično sposobnostjo in igralsko oblikovalnostjo take središčne osebnosti, kakor je bil Milan Skrbinšek, pa nadalje z edinstvenim poizkusom Združenja gledaliških igralcev, da poizkusi ustanoviti s slabotnimi denarnimi sredstvi v Celju stalno gledališče že v prvih letih med obema vojnoma. Toda vsi taki poizkusi obnemorejo ob pičli pritegnitvi občinstva, povzrokovani po številu celjskega prebivalstva, ki mu mestna aglomeracija še ne dovaja novih ljudi v taki meri, da bi postala tudi gledališko zahtevna in odločujoča sila. Toda šola prvih let po letu 1918 ohrani svojo veljavo kljub temu v mnogočem: kakor dovod sveže krvi povzroči tudi v Celju nastanke številnih igralskih družin, ki se prerajajo iz diletantskih skupin v nemirne ljubiteljske družine in deloma obvladujejo celjsko gledališko dejavnost zlasti v zadnjih letih med obema vojnoma. V mnogih primerih je to bil zdrav pojav, ki je izpolnil svojo preroditeljsko funkcijo takoj po osvoboditvi, ker je krepil stremljenje, da se v Celju izoblikuje stalno gledališče.



*N. Sirnikova (Tonja), J. Skof (Vasja), V. Podgoršek (Abraham), M. Goršičeva (obiskovalka). — Katajev-Vidmar: Kvadratura kroga. Režija: A. Hieng. Sezona 1952-53*





Osnutek za sceno: Heinrich von Kleist: Razbiti vrč, arh. S. Jovanovič.  
Sezona 1953-54

Ta kratki oris izpričuje, da se je gledališka dejavnost v Celju do osvoboditve gibala v tesnih sponah podeželskega mesta, ki ji vsa požrtvovalnost posameznikov ni mogla dati določnejše oblike. Ves čas od leta 1867 ni zmogla ravnati samolastne gledališke dejavnosti in je kljub nekaterim sporadičnim poizkusom komaj mogla dohajati raven splošne slovenske gledališke dejavnosti v smislu načrtno usmerjenosti z določno perspektivo stalnega gledališča. Ostajala je v okviru mejá manjšega mesta z neizoblikovanim in domala nezahtevnim občinstvom.

Vzporejajoč to sliko še s tremi glavnimi činitelji vsake gledališke dejavnosti in gledališča sploh, kakor so igralski ansambel, repertoar in gledališko občinstvo, ki po svojih odločilnih sposobnostih sodelovanja gledališče krepijo ali mrtvičijo, jo moremo izpopolniti s podobnim rezultatom.

Izhajajoč iz časovne perspektive, ki jo ponujajo obdobja pred osvoboditvijo 1945, po intenzivnem Drobničevem obdobju Celje ni dalo (razen malenkostnih izjem) igralcev, ki bi presegli raven diletantizma in amaterstva ter je še v tej ravni sprejemalo dobrodošle prišleke (kakor jih vsako mesto rado sprejema) kot organizatorje pri vseh poizkusih gledališča in oblikovalce gledaliških predstav. Šele leta med obema vojnama ponudijo tudi za oblikovanje igralskega ansambla prve možnosti resnejših začetkov.

Repertoarno se celjska gledališka dejavnost napaja iz splošnega repertoarja slovenskega osrednjega gledališča in preživlja ob tem repertoarju vse razpone borbe za njegovo izboljšanje, toda brez lastnega sodelovanja. Redki primeri lastnih posegov potrjujejo to ugotovitev.



*Vilma Bukovčeva v vlogi Minke in Rudolf Francl v vlogi Franja (Gorenjski slavček) ob gostovanju Opere SNG iz Ljubljane v sezoni 1953-54*

Gledališko občinstvo si v času svoje gledališke ekstenzivnosti Celja oblikuje po narodnoobrambnih preizkušnjah prej za dobre Slovence (kar v tem obdobju ne zmanjšuje njegovega narodno in socialno političnega pomena, ampak ga prej poudarja) kakor za zahtevne ljubitelje gledališča. Kakor pa si vsako gledališče, ko postane stalno, mora samo iz svojih moči izoblikovati tudi svoje občinstvo, si ga mora tudi celjsko. Najbolj odločilen pri tem je prehod iz improviziranega gledališča v stalno; najmanj pomeni tak prehod boj, ki ga je treba izbojevati z lastnimi sredstvi in močmi. Izbojevati si ga je moralo slovensko osrednje gledališče kakor vsako drugo. In gledališče, ki tega boja ne izbojuje, izhira. Celjsko gledališče ga ni izbojevalo v času med obema vojnama, bo pa ga moralo sedaj, ko si je na čistem, s kakšnimi sredstvi boja za obstoj razpolaga in kakšne vzgojne metode mora uporabiti.

Dasi dokazuje zgodovina celjske gledališke dejavnosti prenekatero podobnost z gledališkim razvojem v raznih naših mestih, ima vendar toliko celjskih tipičnosti, da more hrabriti in vzpodbujati. Za naše razmere velika tradicija veleva, da se gradivo o zgodovini gledaliških prizadevanj v Celju zbira in hrani. Ena oblika tega mora biti varno hranjeni arhiv z vsem gradivom, medtem ko druga oblika, zlasti v Celju,

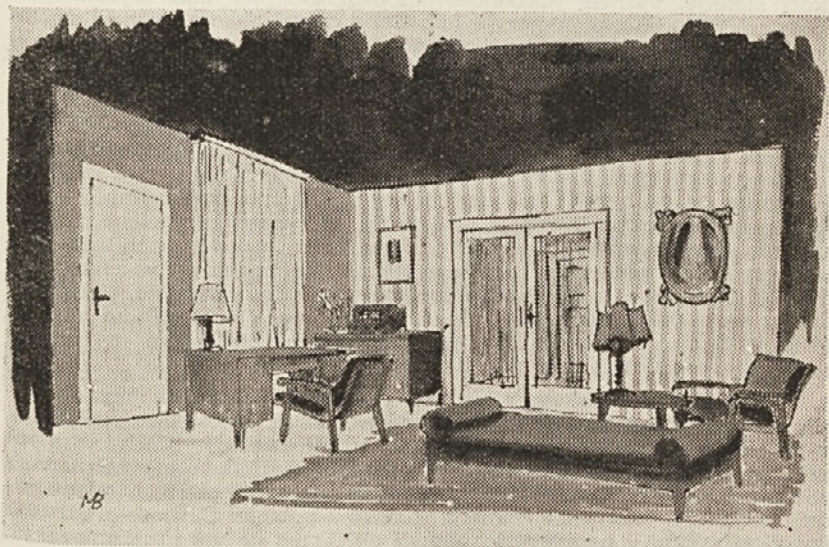


zahteva posebno zbirko dragocenega zgodovinskega gledališkega gradiva, urejeno smotno in z ustreznim spoštovanjem do gradiva, ki pomeni konec koncev gradivo za celotno slovensko gledališko zgodovino. Izraz tega spoštovanja odseva odločitev vodstva Mestnega gledališča v Celju, da gradivo zbere in ga prikaže na javni razstavi.

Če bi tako gradivo obsegalo le neposredno zbirko zgodovinskih predmetov, tičočih se Mestnega gledališča v Celju in njegovih sezonsko se odvijajočih predstav, bi se dala z njim urediti stalna razstavnica, iz katere bi mogel zrasti domač, hišni muzej, priključen gledališču kot njega zgodovinski del in sestavina. Toda gradivo, ki naj bi zbrano pokazalo živo gledališko dejavnost Slovencev v Celju in z njim že od davna nerazdružno povezane najbližje okolice, s to gledališko delavnostjo povezani boj Slovencev za obstanek v odločilnem stoletju njih narodnega življenja, vso posebnost gledališkega dogajanja v Celju, kakor smo ga skušali na kratko orisati, tako gradivo teži po priznanju, za stopnjo višjem, kot bi ga naj predočeval hišni muzej.

Ni nobenega dvoma, da mora zgodovinsko gledališko gradivo, izbrano po svojih posebnostih celjskega gledališkega dogajanja, dobiti svoje izrečno posebno mesto v osrednjem Slovenskem gledališkem muzeju v Ljubljani, v katerem nastaja zbirka, posvečena celjskemu gledališkemu dogajanju in ki bo dobila svoje mesto v posebni sobi.

Prav takó pa ni nobenega dvoma, da je zgodovinsko gledališko gradivo, ki ga je vodstvo Mestnega gledališča v Celju srečno zbralo po



Osnutek za sceno: Kulundžič: Slepci, akad. slikar Milan Butina.  
Sezona 1953-54



*Shakespeare:  
Romeo in Julija.  
Režija: B. Kreft.  
Gostovanje SNG  
iz Ljubljane v  
sezoni 1940-41*

lastni pobudi, s skromnimi sredstvi in ljubiteljskim veseljem, del velikega gradiva, ki naj bi ponazarjalo vso slovensko kulturno dejavnost v Celju z gledališko dejavnostjo vred. Tako kulturno zgodovinsko gradivo pa je gradivo, ki mu gre ustrezno zbirno središče in upravljanje. Smotreno zbirano, izpopolnjeno z najrazličnejšimi prispevki o razvoju šolstva, podrobnem delu različnih slovenskih prosvetnih in kulturnih društev skozi stoletje, važnem narodnoobrambnem delu na takó izpostavljeni postojanki Slovenstva, kakor je bilo Celje dolga stoletja, bi moglo tako gradivo pomeniti najbolj dragocen donos za neke vrste *kulturni muzej* v Celju. Morda pride čas, ko bodo Celjani o tem moralí razmisliti in zamisel uresničiti.

Vsekakor pridobiva celjska gledališka proslava na pomenu, če hoče poudariti in uveljaviti prvobitno važnost ohranitve zgodovinskih spomenikov o kulturni dejavnosti tako važnega dela slovenskega ozemlja. Priznanje, ki ga hoče s tem dati najbolj odličnima kulturnima in gledališkima delavcema Drobničju in Salmičju, ne bo ostalo omejeno, temveč ga bodo sprejeli vsi tisti znani in neznani drobni delavci naših kulturnih in prosvetnih društev, vsi tisti znani in neznani sodelavci v celjski gledališki dejavnosti, ki je živo ohranjala misel na slovensko gledališče, dokler se ni v šumnih letih po osvoboditvi uresničila s stalnim gledališčem v Celju, postojanko izrečnega kulturnega poslanstva in izrazom najboljših prosvetnih hotenj.

Zgodovina slovenskega gledališča v Celju izpričuje, da ima slovensko gledališče onodó rešiti mnogo vprašanj, ki se danes zdijo vsakdanja, v resnici pa so bitna vprašanja kulture. Gledališče v Celju se more pri tem nasloniti na stoletno borbena tradicijo, dovoljno izčrpano z zbirko zgodovinskega gledališkega gradiva, na svoje stare in mlade sodelavce, ki jih razvznema tradicija in lastna pobuda. Če bodo našli tudi dovoljno oslona v podporniški pobudi občinstva po vsem razumevanju, ki ga že doslej kaže ljudska oblast, bo pot gledališču v bodočnost, če že ne lahka, pa vsaj lažja. Ne bi si upal dvomiti, da jih pri tem spremlja vsa Slovenija.



## O PASIJONSKI IGRI IZ LOKE PRI ZIDANEM MOSTU

Medtem ko so igrali na Slov. Koroškem kar dve pasijonski igri, Drabosnjakovo in ono iz Železne Kaple in so bili na Kranjskem velikanski pasijonski sprevedi, (n. pr. v Skofji Loki in Ljubljani), nam na bivšem Spodnjem Stajerskem ni nič kaj večjega znanega. Igre v Rušah spadajo v krog šolskih komedij, ki so jih učenci ruške gimnazije igrali na predvečer ruške nedelje ali ob drugih prilikah.

Iz Loke pri Zidanem mostu nam je znano, da so igrali *do leta 1790* pasijonsko igro..

Besedilo ni ohranjeno. Skraja je bila igra spoštljiva in resnobna, zadnji čas pa bolj šaljiva, ker so bili igralci često vinjeni. Zato sta jo prepovedala župnik J. M. Bizjak (1784 — 1806) in pa graščak Apfalterer, lastnik griča Belvedere ali Kalvarije. Očetje leta 1912 živečih starih mož so še videli, »kako je bil na veliki petek eden martran kakor Kristus«. Vaščani so si sami razdelili vloge, apostole so igrali fantje; značilno je, da je bil Judež zadnji čas neki godec. »Da so izgledali bolj po judovsko«, so oblekli suknje narobe, drugo opremo, kakor križ, vrvi in trnjevi venec, so shranjevali v zidani kleti za Kalvarijo.

Na veliki četrtek zvečer so se zbrali fantje k »zadnji večerji« v gostilni. Judež se je zmuznil ven in je šel h graščaku, kjer je dobil nekaj denarja, da bi Kristusa izdal. Ko so Kristusa ujeli, so ga čez noč zaprli v ječo. Drugo jutro pa so vzeli možje in fantje Jezusa iz zopora in ga z velikim hrupom gnali zvezanega pred Kajfa — bil je to vaški rihtar (sedaj hišna št. 7) — ter so ga tožili raznih reči. Rihtar je poklical štiri sodiče, ki so Kristusa obsodili na smrt na križu. Od Kajfa so gnali Kristusa k Pilatu — bil je to grajski šribar — ki je obsodbo potrdil. Od tam so obsojenca gnali pred župnijsko cerkev, kjer so ga zgoraj slekli in posadili na stol, mu privezali trnjevo krono na glavó, zavezali oči in ga zasmehovali. Slednjič so mu naložili križ in dva moža sta mu šla ob straneh ter ga vsak na svojo stran »miksala« (mikastila). Med potjo je Kristus nalašč padal, Judje pa so vpili in ga topli. Prisilili so tudi Simona, da mu je pomagal nesti križ. Apostoli, Peter, Janez in drugi pa so gledali od strani. Tako so prišli na Kalvarijo, kjer so vedno stali trije leseni križi s podobami. Tukaj so privezali Kristusa na križ in ga postavili po koncu ter deblo zasadili v jamo, ki je bila pred srednjim pravim križem. Zbralo pa se je silno veliko ljudi, vsa fara in ves Razbor, je bil navzoč in tudi mnogo Kranjcev. — Ko je na Kalvariji minilo, so šli gledalci v cerkev, kjer so duhovniki peli *strašnice*, otroci so pa ob koncu ropotali. Ko so ljudje s Kalvarije odšli v cerkev, so odvezali Kristusa in ga izpustili. Pokopali ga niso. Proti večeru pa so se zbrali igralci v gostilni ter zapili denar, ki ga je dobil Judež za izdajo od graščaka. Ob pol desetih pa so že morali domov.

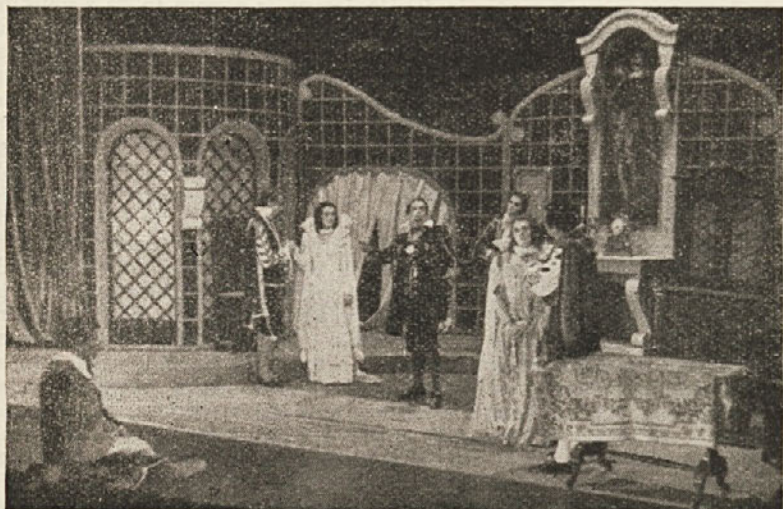
Pasijonska igra je leta 1790 že bila degenerirana — zato so jo tudi prepovedali. Je pa to igra posebnega tipa. Vlogo jeruzalemskih svetopisemskih oblastnikov so prevzeli domačini; oblastnika, ki našteje Judežu 30 srebrnikov, graščak, Kajfeža vaški rihtar, Pilata grajski šribar, ki

potrdi obsodbo. Odra ni bilo nikjer. Igra se je vršila na prostem po vsej vasi, v gostilni, pri graščaku, pri vaškem rihtarju, pred cerkvijo, na poti na Kalvarijo in na Kalvariji. Tudi v Loki je bila razdeljena uprizoritev na dva dni, kakor v Železni Kapli.

V Šmarju pri Jelšah je postavil župnik M. Vrečer v letu 1745 — 1747 postaje trpljenja (stationes passionis) na poti proti sv. Roku. Skupina v kapeli Zalostne Matere božje je prizor iz pasijonske igre, snemanje s križa in Marijino žalovanje je njen predmet. Jezus v ječi pri Pilatu je iz pasijonske igre — koroško-krška in igra iz Železne Kaple ga tudi imata. Rablji s topimi in neumnimi obrazi marsikomu niso všeč. Tako je videl umetnik v kmečkih pasijonskih igrah. Sicer pa so razni nabožni pisatelji »zagrešili« razne surove podrobnosti pri opisovanju Gospodovega trpljenja; še robatejše pa so predstavljali iste prizore kmečki igralci pred kmečkimi poslušalci. Zdravi in trdni živci so prenašali tudi najkrepkejšo drastiko. S tega stališča se morajo presoјati prizori bičanja in venčanja v Šmarju, Celju (Kalvarija) in drugod, pa tudi prizori v kapelski in Drabosnjakovi pasijonski igri.

Podobe šmarskega pota trpljenja so kakor vzporedno razvrščene ilustracije kmečkega pasijona. Vrečer in njegovi verniki so poznali tak pasijon. Mogoče je, da so ga kdaj tudi v Šmarju pri Jelšah uprizarjali.

Tudi iz Laškega je znano, da so igrali do konca 18. stoletja pasijonsko igro. Uprizarjali so Križev pot in ga predstavljali na potu iz trga v Marija Gradec, kjer je bilo tudi Križanje. (Ignac Orožen, Das Dekanat Tüffer str. 96.)



Calderon-Vovk: *Dama škrat*. Režija: inž. arh. V. Molka. Gostovanje SNG iz Ljubljane v sezoni 1950-51



*Branko Gombač:*

Gostovanja slovenskih in tujih gledališč od l. 1897—1954  
Osebe gledaliških ansamblov v pomembnejših obdobjih  
gledališkega razvoja v Celju

*Dr. Bratko Kreft:*

Celje slavi...

*Eda Komavli:*

Rojstvo in vzpon Celjskega studia in njegova vloga  
v gledališkem življenju mesta Celja

*Vladimir Skrbinišek:*

Gostovanje v Celju

*Mihaela Šaričeva:*

Spomini na Celje

*Lojze Drenovec:*

Spomini na delo Udruženja igralcev v Celju

*Osip Šest:*

Ljubljana—Celje

*Dr. Radovan Brenčič:*

Spomini na gostovanja v Celju

*Janez Cesar:*

Gostovanje v Celju

*Miloš Stibler:*

K proslavi v celjskem Mestnem gledališču

Krajše pozdrave so poslali: Slavko Jan, Hinko Nučič in Vika Podgorska, Zvonimir Rogoz, Pavel Rasberger, Emil Frelih, Ciril Debevec.

Uredništvo Gledališkega lista je ob tej priložnosti prejelo mnogo pozdravov, čestitk in spominov divših sodelavcev, gostov in prijateljev našega gledališča.

Zavoljo tehničnih ovir pri tiskanju Gledališkega lista, nam vseh teh ljubeznivih prispevkov ni mogoče objaviti, napravili pa bomo to v prihodnjih številkah našega glasila.



V FOYERU GLEDALIŠČA BO OB TEJ PRILIKI UMETNIŠKA RAZSTAVA DEL AKAD. SLIKARJA, KIPARJA IN GRAFIKA TONETA KRALJA, KI JE ŠIRŠEMU SVETU ZNAN Z RAZSTAV NA DUNAJU, V AMSTERDAMU, PARIZU, BERLINU, BENETKAH ITD. BIL JE MED PRVIMI SLOVENCİ, KI SO BILI PRIPUŠČENI NA BIENNALE. ZASTOPAN JE V NARODNI GALERII V LJUBLJANI.



**GLEDALIŠKI LIST MESTNEGA GLEDALIŠČA V CELJU**

Izhaja za vsako premiero

Sezona 1953-54

Letnik VIII.

Številka 7

Lastnik in izdajatelj Mestno gledališče Celje

Predstavnik FEDOR GRADIŠNIK

Urednik LOJZE FILIPIČ

Tiskala Celjska tiskarna v Celju

To slavnostno številko Gledališkega lista, ki je izšla ob 105-letnici prve slovenske gledališke predstave v Celju, odkritju spomenikov Josipu Drobniču in Rafku Salmiču ter otvoritvi pokrajinskega gledališkega muzeja, sta uredila FEDOR GRADIŠNIK in BRANKO GOMBAČ

Slike izdelal »Foto Pelikan«, klišeje pa Tiskarna Ljudske pravice

KIPA JOSIPA DROBNIČA IN RAFKA SALMIČA JE IZDELAL AKAD.  
KIPAR CIRIL CESAR

Med odmori stopite v

*gledališko  
okrepčevalnico*

in se v njej odžejajte in okrepčajte!



PELIKAN  
FOTOGRAF

*Uam izdelava po želji najlepšo sliko*



# GLEDALIŠKI LIST



**MESTNO GLEDALIŠČE  
CELJE**